ZAŠTO KLANJATI ???

Autor:

Muhammed b. Ahmed b. Ismail el-Mukaddem

Sa arapskog jezika, preveo:

Sead ef. Jasavić

"TO SU VJEROVJESNICI, KOJE JE ALLAH BLAGODATIMA OBASUO, POTOMCI ADEMOVI, I ONIH KOJE SMO SA NUHOM NOSILI, I POTOMCI IBRAHIMOVI I ISRAILOVI, I ONIH KOJE SMO UPUTILI I ODABRALI. KADA BI IM SE AJETI, SVEMILOSNOG, KAZIVALI, ONI BI NA SEDŽDU PADALI I PLAKALI & NJIH SMJENIŠE GENERACIJE, KOJE NAMAZ NAPUSTIŠE, I ZA STRASTIMA SE POVEDOŠE; ONI ĆE PROPAST SUSRESTI! & ALI, ONI KOJI SU SE POKAJALI, I VJEROVALI, I DOBRO ČINILI, NJIMA SE NEĆE NIKAKVA NEPRAVDA UČINITI; ONI ĆE U DŽENNET UĆI!" (MERJEM:58-60)

PREDGOVOR PREVODIOCA

Poslanik s.a.w.s. je rekao: ***Primjer pet dnevnih namaza je poput primjera rijeke blizu kućnih vrata nekog od vas, u kojoj se pet puta dnevno okupa; šta mislite da li bi na njemu više bilo prljavštine? Rekoše: Ne! Poslanik s.a.w.s. dodade: Pet dnevnih namaza otklanjaju grijehe isto kao što voda otklanja nečistoće! (Muslim)***

Namaz donosi višestruke koristi po čovjeka i društvo u cjelini:

- ***Vjerska korist,*** *poput jačanja srčanog vjerovanja i ubjeđenja, uspostavljanja sigurnije i čvršće veze s Allahom dž.š., kao što pospješuje, i boljim čini, pridržavanje i sprovođenje Božijih naredbi i zabrana od strane Njegova dž.š. roba.*

- ***Moralna korist,*** *poput razvijanja lijepa ponašanja, čišćenja duše i navikavanja iste na sabur i strpljenje.*

- ***Društvena korist,*** *poput jačanja veze, prijateljstva i ljubavi među članovima te društvene zajednice.*

- ***Zdravstvena korist.*** *Namazom čovjek nadomješćuje dnevnu fiskulturu i pokretljivost tijelu, i pogodan je za obavljanje, kako za mlađe osobe tako i za starije, kako za muške tako i za ženske.*

Odavno sam imao želju malo dublje uvesti cijenjeno čitateljstvo u namaz i njegove specifike, upoznati ih sa suštinom i dušom te temeljne cjeline islamske vjere, predstaviti im namaz i klanjanje u najljepšem svjetlu, kad, u međuvremenu, nailazim na štivo šejha Mukaddema, koji se na vrlo impozantan način dotakao navedene tematike, što me je ponukalo da odmah prionem pretakanju redova te knjige na naš jezik.

Knjiga je, prije svega, namijenjena opštem muslimanskom puku, kojem se još jednom ukazuje prilika da spozna razloge zbog kojih bi, u pravom smislu te riječi, spustio svoju glavu na zemlju, priznajući veličinu svome stvoritelju Allahu dž.š., potvrđujući, najčasnijim dijelom svoga tijela - svojom glavom, to da nema niko pravo da bude obožavan mimo Allaha dž.š., Jednog, Jedinog!

Nadam se da će oni koji dođu u dodir sa sadržinom ove knjige biti iznenađeni svim navedenim predajama od Poslanika s.a.w.s. i Ashaba, da će njihove upute i smjernice puna srca prihvatiti, te namaz stubom svoje vjere učiniti.

Prevodioc

PREDGOVOR PISCA

Samo Allahu dž.š. pripada iskrena hvala. Neka je blagoslov Božiji i mir na Muhammeda, Allahova iskrena roba i Poslanika, na njegovu časnu porodicu, na njegove Ashabe, i na sve one koji slijede njegov sunnet do Sudnjega dana!

Namaz je, poslije šehadeta, najpritvrđeniji dio (rukn) Islama. Poslije šehadeta - najbolje djelo! On je najkompletniji i najpotpuniji vid iskazivanja robovanja Allahu dž.š., Bogu Jednom, Jedinom. Obuhvata raznolike načine iskazivanja robovanja i pokornosti Bogu.

Namaz je prvo što je Poslanik s.a.w.s. zahtijevao i tražio od ljudi poslije Tewhida. On je glava svih 'ibadeta. Namaz je din, vjera ummeta Muhammeda s.a.w.s.. Sastavni je dio svih prijašnjih objava i šeri'ata.

Namaz je fardi-ajn (lična obaveza svakog vjernika) na osnovu Kur'ana, Sunneta i Idžma'a uleme (konsenzusa). Allah dž.š., ga je propisao u noći – M'iradža, iznad sedam nebesa – što nije bio slučaj sa ostalim propisima, a što nam vidno ukazuje na značaj namaza, njegov stepen i deredžu kod Allaha dž.š..

Namaz je obligatna obaveza svakog punoljetnog i psihički zdravog muslimana i muslimanke, i niukom slučaju ta obaveza ne može spasti s takve osobe,[1] za razliku od ostalih propisa Islama.

U ovom, drugom, „savremenom periodu" islamskog gurbeta, usamljenosti i posebnosti, očito se primjećuje da se 'muslimani' olahko odnose prema ovoj, nakon šehadeta, prvoj islamskoj obavezi. Kod velikog broja 'muslimana' se može primjetiti nemar kojeg imaju prema Islamu i namazu općenito, a sa tim nehajem i neklanjanjem često se nađe ogrezivanje u grijesima, odavanje strastima, besposličarenju i sl.

Činjenica je da veliki broj muslimana današnjice traži sebi "uspjeha" na otpadu dunjaluka i njegovim krahotinama!?Zbog ovakvog stanja osjeća se potreba za opominjenjem širih muslimanskih masa i upoznavanjem istih sa vrijednostima i principima njihove vjere. Želimo im skrenuti pažnju na težinu opasnosti poigravanja s Allahovim propisima i islamskim obavezama, i šta sve taj nemar prouzrokuje. Ova knjiga je pokušaj obuhvatanja namaskih specifika, bilo da se radi o farz (obaveznom), ili nafila (dobrovoljnom) namazu. Sastoji se od velikog broja kur'anskih ajeta, časnih Poslanikovih s.a.w.s. izreka (hadisa), i ostalih poučnih predaja (esera).

Što se hadiskih predaja tiče, zadovoljio sam se, prilikom spominjanja njihove ocjene, time da spomenem samo njihov stepen i deredžu,[2] a hadise koje prenose imam Buhari ili imam Muslim rhm. spominjem ukazujući samo na to da ih oni prenose. Ostale predaje navodim s njihovom krajnjom ocjenom tj. navodim da li su predaje (hadisi), sahih ili hasen, oslanjajući se u tome na djela tradicionalnih i savremenih učenjaka i poznavaoca hadisa Poslanika s.a.w.s., kako ne bih mnogo duljio u knjizi sa navođenjem svih tih podataka.

---

[1] *Osim u slučaju hajza (menstruacije), nifasa (poslijeporođajnog pranja), ludila ...*

[2] *Stepen odnosno jačinu predaje tj. da li je hadis sahih, hasen ili daif. (op.prev.)*

Da Allah dž.š, učini da se ovom knjigom okoristi svaka osoba do čijih ruku ona dopre, te da ovu knjigu učini dokazom njemu, a ne protivu njega. Naša posljednja dova je: ***El-hamdu lillahi rabbil-alemin.***

Muhammed el-Mukaddem
Aleksandrija, Egipat
29. Džumadel-ula, 1415.
3. Novembar, 1994.

PRVO POGLAVLJE

KORISTI OBAVLJANJA NAMAZA

NAMAZ - POSLIJE ŠEHADETA NAJVAŽNIJI STUB ISLAMA!

Govoreći o idolopoklonicima, Allah dž.š., kaže sljedeće: ***Ali ako se oni budu pokajali,[3] i namaz obavljali i zekat davali, braća su vam po vjeri, a Mi dokaze objašnjavamo ljudima koji razumiju. (el-Tewba: 11)***

Allahov Poslanik s.a.w.s. je rekao: ***Islam se zasniva na pet temelja: Šehadetu (svjedočenju da niko nema pravo biti obožavan mimo Allaha dž.š., i da je Muhammed, Allahov Poslanik); klanjanju namaza, davanju zekata, obavljanju Hadždža, i postu mjeseca Ramazana.[4]***

Muhammed s.a.w.s. je rekao Mu'azu r.a. kada ga je kao daiju - misionara poslao u Jemen, slijedeće: ***Znaj da ideš među sljedbenike prijašnje Knjige, s toga neka bude prvo u što ćeš ih pozivati obožavanje i robovanje ('ibadet) samo Allahu dž.š, pa kada budu spoznali i povjerovali u Allaha dž.š.,[5] obavijesti ih da im je Allah propisao pet namaza u toku jednog dana i noći.[6]***

Rekao je Allahov Poslanik s.a.w.s.: ***Naređeno mi je da se borim protivu ljudi sve dok ne posvjedoče da nema niko pravo biti obožavan mimo Allaha (la ilahe illallah), i da je Muhammed - Allahov Poslanik (Muhammedur-resulullah), te dok ne počnu obavljati namaz i davati zekat, pa, kada prema navedenom postupe, zaštitili su od mene svoju krv i imetak, osim u slučaju ako se ogriješe o nekome, a krajnji račun im je kod Allaha.[7]***

Od Ebu Se'id el-Hudrija r.a. se prenosi da je neki čovjek rekao Muhammedu s.a.w.s., onda kada je On s.a.w.s. dijelio ratni plijen: ***Allahov Poslaniče, boj se Boga!? Poslanik s.a.w.s. mu odgovori: Teško tebi, zar nisam ja preči od svih stanovnika zemaljske kugle da se bojim Allaha?! U to Halid b. el–Welid r.a. reče:***

---

[3] *Pokajali od širka-idolopoklonstva, i počeli se pridržavati islamskih principa i načela. Rekao je Enes:* ***Njihovo pokajanje se ogleda u napuštanju kipova, prihvatanju pokornosti njihovome Gospodaru, obavljanju namaza i davanju zekata!*** *(Tefsir Ibnu Kesir, prijev. na bos.)*

[4] *Muttefekun alejh.*

[5] *U drugoj predaji se kaže:* ***Na početku ih pozivaj do trenutka kada budu povjerovali da je Bog Jedan, i da se niko mimo njega ne smije obožavati!*** *Tajna davanja prednosti pozivanju u Tewhid leži u onome što nam šejh Ebul-Hasan el-Nedewi rhm. detaljnije pojašnjava: Namaz je spona između roba i Rabba (Gospodara); toj vezi premca nema. Ne zna je i neće je spoznati, osim onaj koji spozna svojstva i osobenosti roba i Rabba. Vezu prate svojstva i osobine, ona izvire iz njih. Sve Nebeske Knjige (objave), su govorile o svojstvima i opisima, prije nego li su određivale veze ili relacije. 'Akida' (ubjeđenje) je prethodilo djelima i ibadetu (robovanju). Svi poslanici su prvo pozivali vjerovanju u Allaha dž.š. i Njegovoj jednoći „Tewhid" u svim pogledima: imenima, svojstvima, djelima, 'tenzihu' (ubjeđenje da je Allah dž.š. uzvišen od svake mahane), Njegovom veličanju i slavljenju, putem prave spoznaje Njega, Uzvišenog - prije nego li su pozivali u bilo što drugo, a sam Kur'ani-Kerim je najveći svjedok tome! (El-erkanul-erbe'a, str.14..)*

[6] *Muttefekun alejh.*

[7] *Muttefekun alejh.*

Allahov Poslaniče, da mu odrubim glavu? Poslanik s.a.w.s. reče: Nemoj, možda obavlja namaz![8]

NAMAZ - NAJVAŽNIJA STVAR U VJERI!

Namaz je poslije monoteizma - Tewhida, najveličanstveniji dio Islama. Njegova uloga je poput uloge glave na čovječijem tijelu. Kao što znamo da nema života osobi koja je izgubila glavu, moramo znati i to da osoba koja nema namaza - gubi svoju vjeru!!!

Vođa pravovjernih, Omer b. el-Hattab r.a., je za vrijeme svoje vladavine slao izaslanice diljem islamske zemlje, poručujući muslimanima slijedeće: ***Najvažniji od svih mojih zahtijeva kod vas jeste - NAMAZ! Ko ga sačuva, sačuvao je vjeru, a ko ga izgubi, pa šta će onda sačuvati! Znajte da nema udjela u Islamu onaj koji ostavi namaz!!!***[9]

Namaz je osnova i ispomoć ostalim stubovima Islama. On podsjeća roba na uzvišenost Allahovog rububijjeta (gospodarstva), a također ga podsjeća i na poniznost njegova robovanja. Podsjeća ga na dan nagrade ili kazne, gdje olakšava čovjeku slijeđenje, pokornost i povođenje za uputom.

Allah dž.š. kaže: ***O vjernici, tražite sebi pomoći u strpljivosti i namazu! Allah je doista na strani strpljivih! (el-Bekara: 153)***

Allahov Poslanik s.a.w.s. je rekao: ***Glava svake stvari je Islam, njegov stub - namaz, a vrhunac mu je Džihad (borba na Allahovom dž.š. putu).***[10]

Namaz je baza vjere Islama i stub na kojem ona počiva - poput šatora koji ima stub u sredini na kojem se oslanja. Da li šator može održati hiljade kočića sa strane, ako nema glavnog stuba u sredini!?[11]

Od Musewera b. el-Mahrema r.a. se prenosi da je rekao: ***Ušao sam kod Omera b. el-Hattaba r.a. i upitah: Šta mislite kako je? Rekoše: Kao što vidiš! Rekoh: Probudićete ga tako što ćete povikati da je vrijeme za namaz!? Nećete ga***

---

[8] *Muttefekun alejh. Iz hadisa se može razumjeti i shvatiti to da namaz čuva i čini vrijednim krv (tj. život), i imetak, osobi koja ga obavlja. Namaz je taj koji ne dozvoljava pobunu protivu nepravednih emira sve dok ga budu obavljali i javno i tajno. Poslanik s.a.w.s. je rekao:* ***Biće vam postavljani emiri, pri kojima će biti djela koja su vam draga, ali i onih koja su vam mrska, tako da ko srcem bude mrzio (takve postupke) – biće pošteđen; ko protivu takvih djela bude govorio – biće spašen, ali ko (takva djela) bude prihvatio i njima zadovoljan bude bio?! Rekoše: Zar se nećemo boriti protivu takvih? Reče: Ne, sve dok budu obavljali namaz!*** *(Muslim) U drugom hadisu se navodi:* ***... Rekosmo: Božiji Poslaniče, zar nećemo protivu takvih ustajati? Reče: Ne, sve dok sa vama budu obavljali namaz!*** *(Muslim)*

[9] *Sahih.*

[10] *Sahih. Ahmed, 5/231; Tirmizi, 2616; Ibnu Madždže, 3973.*

[11] *Risaletul-salat, str.16.; Kitabul-Salat, Ibnu Kajjim el-Dževzijje rhm., str. 48.*

ičim drugim, mimo toga, probuditi.[12] Povikaše: Namaz! Vođo pravovjernih, namaz! Kad, u to, začu se glas: Evo me, evo! Tako mi Allaha, nema nikakva prava u Islamu onaj koji ostavi namaz - pa je klanjao, a iz rana mu je i dalje tekla krv![13]

NAMAZ - BRAT BLIZANAC SVIM VJERSKIM OBAVEZAMA!!!

Za razliku od ostalih ibadeta, namaz se, u Kur'ani-Kerimu, spominje na najviše mjesta.

Nekada se u kur'anskim ajetima spominje zasebno, poput: ***I obavljaj namaz, početkom i krajem dana, i u prvim časovima noći! (Hud: 114)[14]***

Nekada se spominje uz strpljivost (sabur), poput: ***O vi koji vjerujete, tražite sebi pomoći u strpljivosti i namazu! Allah je doista na strani izdržljivih. (el-Bekara: 153)***

Nekada se spominje zajedno sa Džihadom, poput: ***O vjernici, namaz obavljajte i Gospodaru svome 'ibadet činite, i dobra djela radite, da bi ste postigli što želite & I borite sa, Allaha radi, onako kako se treba boriti ... (el-Hadždž: 77,78)***

Nekada se namaz spominje zajedno sa zekatom, i to na više mjesta poput: ***... klanjajte namaz i dajite zekat ...(el-Bekara: 43)***

Allah dž.š. nikada nije spomenuo namaz zajedno sa nekim drugim farzom (obavezom), a da ga njemu nije pretpostavio tj. da nije prvo spomenuo namaz, a potom ostale propise!

Namaz se u Kur'anu a.š. spominje kao preteča svim dobrim djelima, kao i svršetkom svih dobrih djela, što se da primjetiti u suri "el-Mu'minun", ili u suri "el-Me'aridž".

NAMAZ - 'MAJKA' SVIH IBADETA!!!

Čovjek je obavezan podučiti se namazu, i to svakim njegovim domenom, bilo vanjskim ili nutarnjim, te da svoje srce, svoj razum, jezik i sve ostale dijelove tijela, potpuno preda Allahu dž.š.. Allah dž.š. kaže: ***... i pred Allahom ponizno stojte. (el-Bekara: 238)[15]***

---

[12] *Ovo je bilo onda kada je Omer r.a. izboden nožem od strane persijanca – medžusije i vatropoklonika, Ebu-Lu'lu'a (Allah mu podario ono što je zaslužio), 26. zul-hidždžeta 23.h.g. ili 3. novembra 644.g. u Medini, nakon hilafeta Ebu Bekra r.a..*

[13] *Sahih.*

[14] *Ali b. Ebi Talib r.a. prenosi od Ibnu Abbasa r.a., a Hasan u jednoj verziji od Katade, el-Dahhaka, i drugih da:* ***I obavljaj namaz, početkom i krajem dana – znači: Sabah i ikindiju namaz.*** *Moguće je da je ajet objavljen prije nego li je pet namaza stavljeno u obavezu u noći Isra'a. Tada se ustvari bila obavezna samo dva namaza: prije izlaska i poslije zalaska sunca, a u toku noći Allahov Poslanik s.a.w.s., je sebi i svojim sljedbenicima stavio u obavezu noćni namaz, čija je obaveznost, za sljedbenike Allahova Poslanika s.a.w.s., kasnije derogirana, a za njega potvrđena. (Tefsir Ibnu Kesir, prijev. na bos.)*

Allahov Poslanik s.a.w.s. je rekao: ***Namaz je doista obaveza.***[16]

Osobi u namazu je zabranjeno jesti, piti, okretati se i sl. Za razliku od namaza, ostali ibadeti su vezani za jednu određenu sferu čovjekova života, pa tako onaj koji posti smije pričati, smije se kretati; mudžahid (borac) smije razgovarati, jesti, kretati se; hadžiji je dozvoljeno jesti, piti, kretati se, razgovarati, a što se namaza tiče on sadrži raznorazne oblike iskazivanja 'ibadeta (robovanja), gdje učestvuje srce, jezik, razum, tijelo ...

Na jeziku je da izgovara šehadet (La ilahe illallah, Muhammedur-resulullah), tekbir (Allahu ekber), e'uzu (traženje zaštite od šejtana), bismilu, da uči Kur'an, da čini tesbih (izgovarati riječi Subhanallah), tahmid (zahvala Allahu dž.š. riječima el-hamdu lillah); da čini istigfar (traženje oprosta riječima Estagfirullah), da izgovara dove i ostale vidove zikra ... Na razumu je da razmišlja, poima, shvaća, razumijeva poruke namaza ... Na srcu je da osjeća strahopoštovanje, nježnost, strah i nadu, slast ... Na ostalim dijelovima tijela je kijam (stajanje), ruku' (poklon), sedžda (polaganje glave na tlo), smirenost (itmi'inan), sjedenje ...

Ibnul-Kajjim rhm. kaže: Pošto namaz sadrži učenje Kur'ana, zikr i ostale dove, on sve to obuhvata i sadržava na najljepši i najpotpuniji način! S toga je namaz vrijedniji od samog učenja Kur'ana, ili samog činjenja zikra, ili samog učenja dove, jer namaz sadrži sve to uz 'ibadetsku kolektivnost ostalih dijelova tijela i duše![17]

NAMAZ - STROGA BOŽIJA NAREDBA!!!

Allahova dž.š. naredba zahtijeva pokornost i žurbu ispunjavanja i sprovođenja iste! Allah dž.š. kaže: ***A naređeno im je da samo Allaha obožavaju, da***

---

[15] *Imam Ahmed b. Hanbel rhm. navodi predanje od Zejd b. Erkama, koji kaže:* ***U vrijeme Vjerovjesnika s.a.w.s., neki čovjek bi o nekoj svojoj potrebi razgovarao sa svojim ahbabom u toku namaza, pa bi objavljen ajet: ... i pred Allahom ponizno stojte … nakon čega nam je naredio da ćutimo u namazu.*** *(Prenose ga priređivači svih šest zbirki, izuzev Ibnu Madždže.)*

Hafiz Ebu Ja'ala rhm. navodi predaju s lancem od Ibnu Mes'uda r.a., koji kaže: ***Mi bi smo nazivali selam jedni drugima i dok smo bivali u namazu. Jednom sam prošao pored Allahova Poslanika s.a.w.s., i nazvao mu selam, ali mi nije uzvratio na selam. Učinilo mi se da je nešto od ajeta u vezi mene objavljeno! Kada je završio svoj namaz, reče: I na tebe, koji si mi nazvao selam, neka je mir i milost Allahova (ve alejkes-selamu ve rahmetullah)! Allah Uzvišeni čini šta hoće, a kada ste u namazu ponizno stojte, i nemojte govoriti!***

Utvrđeno je da je Allahov Poslanik s.a.w.s., ako bi njemu bio nazvan selam dok je u namazu, uzvraćao (na selam) išaretom (znakom ruke). Od Ibnu Omera r.a. se navodi da je rekao: ***Pitao sam Bilala: Kako je Allahov Poslanik s.a.w.s. uzvraćao kada bi mu ljudi nazivali selam, dok je bio u namazu? Odgovori: Dao bi znak rukom (išaretom).*** *(Predaju prenose petorica)*

Imam Bejheki navodi od Nafi'a: Čuo sam Ibnu Omera r.a. kako kaže: ***Vjerovjesnik s.a.w.s. je jedne prilike otišao klanjati namaz u džamiji Kuba. Došla mu je grupa Ensarija (Medinelija), i nazva mu selam dok je klanjao. Zatim, pitao sam Bilala …*** *(prethodni hadis)*

Imam Ebu Davud navodi: ***Raširio bi dlan, i okrenuo ga nadolje.*** *(Tefsir Ibnu Kesir, prijev. na bos.)*

[16] *Muttefekun alejh.*

[17] *El-Wabil el-Sajjib, Ibnu Kajjim el-Dževzijje rhm, str. 166.*

mu iskreno, kao pravovjerni, vjeru ispovjedaju, i da namaz obavljaju i zekat udjeljuju; a to je ispravna vjera. (el-Bejjineh: 5)

Na drugom mjestu, Allah dž.š. iznosi: ***Reci vjernicima, robovima mojim, da namaz obavljaju i da udjeljuju, i tajno i javno, dio onoga što im Mi darujemo, prije nego li nastupi dan u kome neće biti ni trgovanja niti prijateljstva. (Ibrahim: 31)***[18]

Allah dž.š. također kaže: ***I namaz obavljajte***[19] ***i zekat dajite, i zajedno s onima koji molitvu obavljaju, i vi obavljajte. (el-Bekara: 43)***[20]

Allah dž.š. kaže: ***Čuvajte namaz, naročito srednji namaz,***[21] ***i pred Allahom ponizno stojte. (el-Bekara: 238)***[22]

Od Harisa el-Eš'arija r.a. se prenosi da je Poslanik s.a.w.s. spomenuo kako je poslanik Jahja a.s., rekao Israelćanima, kada ih je sakupio na jednom mjestu: ***Allah dž.š. mi je naredio pet stvari koje moram sprovesti i po njima postupati, a ja ih vama naređujem da po njima postupate ...*** *(dalje se navodi)* ***... Allah vam je naredio***

---

[18] *Allah dž.š. svojim robovima naređuje da Mu pokorni budu, da Njegovim stvorenjima dobročinstvo čine, istinu pomažu, namaz klanjaju, a namaz nije ništa drugo do činjenje ibadeta Allahu, te da od onoga što im je dao udjeljuju, dajući zekat, potpomažući bližnje, a da ostalima dobročinstvo čine.*

Pod obavljanjem namaza misli se na to da se vodi računa o namaskom vaktu, roku obavljanja namaza, ruku'u, sedždi i skrušenosti, kao što naređuje javno i tajno djeljenje, kako bi se spasili: ***… prije nego što nastupi dan u kome neće biti ni trgovanja niti prijateljstva.*** *(Tefsir Ibnu Kesir, prijev. na bos.)*

[19] *Znači: da im se naredi da namaz obavljaju, i to nakon što prihvate vjeru u jasne ajete, koje im donosi Allahov Poslanik s.a.w.s., jer namaz, kao i post i hadždž, nisu kabul bez vjerovanja, budući da vjera u Muhammedovu s.a.w.s. misiju predstavlja osnov svakog djelovanja. (Tefsir Ibnu Kesir, prijev. na bos.)*

[20] *Znači: budite zajedno s vjernicima pri izvršavanju najljepšeg i najsavršenijeg djela, a to je namaz, koji se ovdje navodi kao kolektivni čin tj. obavljajte namaz u džematu. Mnogi učenjaci ovim ajetom dokazuju obaveznost obavljanja namaza u džematu! (Tefsir Ibnu Kesir, prijev. na bos.)*

[21] *Među namazima Allah dž.š. posebno naglašava i stavlja akcenat na srednji namaz. Predstavnici zdrave tradicije, kao i oni pozniji, imaju različita mišljenja u pogledu toga: Koji je to namaz? Postoji više mišljenja, a uglavnom kruže oko sabah ili ikindije namaza! Sunnet potvrđuje da je to ikindija namaz, pa je tako i prihvaćeno. Dokaz za to je predanje imama Ahmeda rhm. s lancem prenosilaca od Alije r.a. koji kaže:* ***Allahov Poslanik s.a.w.s. je, na dan bitke sa Saveznicima (Ahzab), rekao: Onemogućili su nas od klanjanja srednjeg namaz – ikindije, Allah im srca i domove vatrom napunio! Zatim je klanjao taj namaz između akšama i jacije.*** *(Sahih) Imam Ahmed rhm. prenosi od Semure da je Allahov Poslanik s.a.w.s. rekao:* ***Čuvajte sve namaze, a naročito srednji namaz! Nama je rekao da je to ikindija!*** *Ibnu Džerir rhm. navodi predanje s lancem od Ebu Hurejre r.a., koji kaže:* ***Allahov Poslanik s.a.w.s. je rekao: Srednji namaz je ikindija namaz!*** *(Tefsir Ibnu Kesir, prijev. na bos.)*

[22] *Skrušeno, ponizno i smjerno stojite pred Njim! Ova zapovjed traži da se ostavi govor u namazu, jer mu tada nije mjesto. Stoga se i Allahov Poslanik s.a.w.s. uzdržao od odgovora na selam koji mu je nazvao Ibnu Mes'ud r.a., kada je bio u namazu. On, s.a.w.s., mu se za to ispričao, rekavši:* ***Namaz je, doista, zauzetost!***

U Muslimovom Sahihu se navodi da je Poslanik s.a.w.s. rekao Muaviji b. Hakemu el-Sulemiju, onda kada je progovorio u namazu: ***U namazu nije valjan nikakav govor. Namaz je tesbih (slavljenje), tekbir (veličanje), i zikr!*** *(Tefsir b. Kesir)*

salat (namaz), pa se nemojte okretati dok budete klanjali, jer Allah dž.š. upravlja Svoje lice k licu roba Svoga, koji Mu se klanja, sve dok se on ne okrene.[23]

Allah dž.š. kaže: ***Ni vjernik ni vjernica nemaju pravo, kada Allah i Poslanik Njegov nešto odrede, da po svome nahođenju postupe. Ko Allaha i Njegova Poslanika ne posluša, taj je sigurno skrenuo sa pravoga puta. (el-Ahzab: 36)***[24]

Namaz je Allahova dž.š. naredba i naredba Njegova Poslanika s.a.w.s.. Poslanik s.a.w.s., kaže: ***Dato je poniženje onome koji postupi suprotno mome naređenju.***[25]

NAMAZ - POSLJEDNJA OPORUKA POSLANIKA S.A.W.S.!!!

Poslanik s.a.w.s. je u zadnjim iskrama svoga života, u trenucima oproštaja sa dunjalukom, iskoristio vrijeme za ostavljanje posljednje oporuke svome ummetu i svojim sljedbenicima, u toku smrtne agonije i muka. Od Alije r.a. se prenosi: ***Posljednje riječi Poslanika s.a.w.s., su bile: Namaz, namaz, i bojte se Allaha dž.š., u svemu onome što posjedujete.***[26]

Od Enesa b. Malika r.a., se prenosi da je rekao: ***Zadnja oporuka Allahova Poslanika s.a.w.s., je bila ona koju je promuklim glasom, u zadnjim trenucima svoga života, izgovorio: Namaz, namaz; i bojte se Allaha dž.š. po pitanju svojih obaveza.***[27]

NAMAZ - OGLEDALO DJELA MUSLIMANA, I VAGA KOJOM SE MJERI VJERA U SRCU ČOVJEKA!!![28]

---

[23] *Sahih.*

[24] *Ovaj ajet je općenit za sve prilike!!! Kada Allah i Njegov Poslanik nešto odrede, niko nema pravo da postupi suprotno, niti ima pravo izbora, mišljenja ili riječi, kao što nam to potvrđuju riječi Uzvišenog:* ***I tako Mi Gospodara tvoga, oni neće biti vjernici sve dok za sudiju u sporovima međusobnim tebe ne prihvate i da onda zbog presude tvoje u dušama svojim nimalo tegobe ne osjete i dok se sasvim ne pokore.(4:65);Kada Allah i Poslanik Njegov nešto odrede, onda ni vjernik ni vjernica nemaju pravo da po svom nahođenju postupe.A ko Allaha i Njegova Poslanika ne posluša,taj je sigurno skrenuo s pravoga puta. (33:36); Neka se pripaze oni koji postupaju suprotno naređenju Njegovu da ih iskušenje kakvo ne stigne ili da ih patnja bolna ne snađe.(24:63)***

[25] *Sahih.*

[26] *Sahih.*

[27] *Sahih.*

[28] ***Da li je namaz uslov ispravnosti vjere (imana), i uspjeha na budućem svijetu?*** *Ovo je srž problematike! Ono na što nas postojeći dokazi (ajeti i hadisi) upućuju je to da od čovjeka neće biti primljeno nijedno djelo sve dok pri sebi ne bude imao namaza! Namaz je početna instanca ljudske odgovornosti na Sudnjemu Danu! Namaz je osnova nečijeg kapitala i zarade! Nemoguće je da trgovac ostvari dobit neimajući s čime pokrenuti svoj posao!? Stoga, ako osoba ne bude imala osnovicu te vrste, kakvoj se zaradi može nadati na Sudnjemu Danu!? Poslanik s.a.w.s. kaže:* ***Pa, ako ga izgubi (namaz), on će, ostalo, još brže zagubiti! (Malik, 1/6)*** *Pogledaj: Kitabul-Salat ve hukmu Tarikiha, Ibnu Kajjim el-Dževzijjeh rhm., str.60.*

Namaz je vaga pomoću koje čovjek-vjernik može pratiti napredovanje svog imana (vjerovanja), kao i njegovo opadanje ili slabljenje, poput ljekara koji toplomjerom mjeri temperaturu svome pacijentu!

Od Enesa r.a. se prenosi da je Poslanik s.a.w.s. rekao: ***Prvo za što će rob odgovarati na Sudnjeme danu jeste namaz, pa ako mu bude dobar namaz dobra će mu biti i ostala dijela, a ako mu namaz bude loš biće mu loša i ostala dijela.***[29]

Vjernici treba da se međusobno natječu u tome ko će biti revniji po pitanju namaza, prije bilo čega ostalog, zato je namaz pravo mjerilo, putem kojeg možemo ocijeniti vjeru nekog čovjeka, i njegovu poziciju u Islamu!

Isticanje pojedinih ljudi, čija je imena ovjekovječila islamska povijest i historija, koji su bili uglednici svoga vremena, a koji se i dan danas po dobru spominju,[30] *nije bilo ni zbog čega drugog do zbog njihova revnosnog obavljanja namaza, i svega onog što je u uskoj sprezi s njime, te dostizanje stepena 'Ihsana' svojim namazima i ostalim islamskim uzvišenim poentama.*[31]

S druge strane, svaki onaj koji se neodgovorno odnosi prema namazu i potcjenjuje ga, on je isto tako neodgovoran i prema ostalim obavezama, propisima i oblastima Islama! Takva osoba potcjenjuje Islam i misli da ima nešto bolje od Islama (neka partija, filozofija, stranka), a znamo da se čovjekova pripadnost nečemu ogleda u tome koliko je on zaista tome i predan!?

Ako hoćeš provjeriti stepen tvoje ljubavi prema Islamu, provjeri svoju "odanost", prema namazu, pa ćeš primjetiti da je tvoj odnos prema Allahu dž.š. i Islamu, poput tvog "odnosa" prema namazu!

---

[29] *Sahih.*

[30] *Poput osoba koje muslimani Bosne i Balkana i dan danas pamte kao svoje najslavnije historijske ličnosti, poput gazi Isa-bega, gazi Husrev-bega, hadži Loje, pljevaljskog muftije Vehbi ef. Šemsikadića, Sulejman ef. Pačariza, Jusufa Mehonića, Agan ef. Kojića, Ali-paše Gusinjanina, Jakuba Ferovića i ostalih ličnosti čija su imena uklesana zlatnim slovima u zbijene redove bošnjačke historije, historije muslimana Balkana, pa i šire! Glavna odlika ovih fascinantnih ličnosti jeste – NAMAZ I ISLAM!!!*

Bolje rečeno, ovi ljudi su sav svoj život uložili u to da bi se Allah dž.š. obožavao na proplancima Balkana, te da širk (idolopoklonstvo), iščezne sa ovih prostora. To su bile osobe koje nisu propuštale namaskog vakta, a neki od njih su čak i umrli, za vrijeme obavljanja namaza – klanjajući, kao što se to desilo sa imamom Agan ef. Kojićem, iz Plava, kojeg njegovi neprijatelji nisu drugačije mogli uhititi, nego samo za vrijeme njegova namaza, u trenucima dok je ibadetio Allahu, dž.š. i veličao Ga!

To su bili ljudi koji su školu svoga života naučili i savladali putem vjere i namaza, koji su sve principe svoga držanja i razmišljanja, zasnivali na islamskim principima i namazu. Njihovo društvo, njihovi prijatelji i pomoćnici, su bile osobe poput njih, osobe koje su tkđ. redovno obavljale namaz i praktikovale ostale islamske propise, pa s toga poručujemo svim muslimanima, a pogotovo onim koji zauzimaju vodeće položaje (koje su ranije zauzimala prije navedena imena), dakle našim predstavnicima, da nikada neće uspjeti u svome radu, i nikada neće biti od koristi osim ako se budu držali trase kojom su hodile naše prijašnje generacije; staze koja još nije obrasla niti travom niti žbunjem, trasom koju još uvijek dobro poznajemo, i pravac njen kuda vodi, kako bismo povratili stepen kojeg smo nekada imali, te kako bismo povratili ugled kojeg smo nekoć uživali! Moramo se povratiti Allahovu dž.š. zakonu (šeri'atu), njega oživjeti, i svim drugim kvazi-zakonima ga pretpostaviti, nakon čega se tek možemo nadati dobru dunjaluka i ahireta. (op.prev.)

[31] *El-erkanul-erbe'a, str. 87.*

Ako želiš vidjeti koliko je ko 'vjernik', pogledaj u kakvoću njegova odnosa prema namazu!!! Allahov Poslanik s.a.w.s. je rekao: ***Ko želi znati šta šta ga sljeduje kod Allaha dž.š. neka pogleda u ono šta je sebi pripremio kod Allaha, dž.š..***[32]

Od Hasana el-Basrije r.a. se prenosi da je rekao: ***O sine ademov, šta će osnažiti tvoju vjeru, poslije tvog nipodaštavanja obaveze namaza?!***

NAMAZ - OSNOVA SVIH NEBESKIH OBJAVA!!!

Namaz je najstariji i najoriginalniji način iskazivanja robovanja Bogu, i nužna je posljedica imana (srčanog vjerovanja). Svi prethodni šeriati, koje je Allah dž.š. propisivao i objavljivao poslanicima prije Muhammeda s.a.w.s., su u svome programu sadržavali i namaz!

Namaz je propis koji nikada nije bio derogiran, jer nema hajra u vjeri koja ne sadrži namaz. Svi su Allahovi poslanici i vjerovjesnici bodrili ljude na izvršavanje namaza, na njegovo praktikovanje, neka je na sve njih, i na Muhammeda, Allahov blagoslov i mir. Allah dž.š. nam u Kur'anu navodi riječi, kojima je molio Ibrahim a.s. (Abraham), kada kaže: ***Gospodaru moj, daj da ja, i potomci moji, obavljamo namaz;***[33] ***Gospodaru naš, Ti usliši molbu moju. (Ibrahim: 40)***

Allah, dž.š. hvali Ismaila (Jišmoel), neka je na njega Allahov mir, govoreći: ***I spomeni u Knjizi Ismaila! On je ispunjavao dato obećanje, i bio je poslanik, vjerovjesnik & Naređivao je porodici svojoj da namaz obavljaju,***[34] ***i da zekat udjeljuju, i Gospodar njegov je bio njime zadovoljan. (Merjem: 54,55)***

Allah dž.š. obraćajući se Musau a.s. kaže: ***Ja sam, uistinu, Allah, drugog boga osim Mene nema; pa meni robuj, i namaz obavljaj - da bih ti uvjek na umu bio. (Taha: 14)***[35]

---

[32] *Sahih.*

[33] *Učini me ustrajnim na namazu, i izvršavanju namaskih obreda, i potomke moje učini od onih koji će namaz obavljati!!! (Tefsir Ibnu Kesir, prijev. na bos.)*

[34] *Ovo je ljepota, pohvalno svojstvo i ispravna karakteristika. On je bio strpljiv, i istrajan u pokornosti svome Gospodaru, i isto je tražio od svoje čeljadi! Slično se objavljuje našem Poslaniku s.a.w.s.:* ***Naredi porodici svojoj da namaz obavljaju, i istraj na tome. (Taha: 132) Allah dž.š. kaže: O vi koji vjerujete, sebe i svoje porodice vatre čuvajte*** *– tj. naređujte im činjenje dobra, a sprečavajte ih u zlu, i nemojte ih zanemariti pa da ih na Sudnjeme Danu vatra gori! Ebu Hurejre r.a. prenosi da je Poslanik s.a.w.s. rekao:* ***Allah se smilovao čovjeku koji noću ustane da klanja, pa probudi i svoju ženu, pa ako ona odbije, on je po licu vodom polije. Allah se smilovao ženi koja noću ustane i klanja, pa probudi svoga muža, pa ako on odbije ona ga po licu vodom polije …*** *(Ebu Davud, Ibnu Maddže) Ebu Seid i Ebu Hurejre r.a. kažu da je Poslanik s.a.w.s. rekao:* ***Ako se čovjek probudi noću, a zatim probudi i svoju ženu, i njih dvoje klanjaju dva rekata, upisani su među one koji se puno sjećaju (Allaha).*** *Bilježi: Ebu Davud, Nesai, Ibnu Maddže. (Tefsir Ibnu Kesir, prijev. na bos.)*

[35] *Odnosno, kada god Me se sjetiš, obavi namaz. Potvrda ovome su i riječi Enesa r.a., u dva Sahiha, koji kaže da je Poslanik s.a.w.s. rekao: Ko prespava namaz, ili ga zaboravi, otkup za njega je da ga klanja kada ga se sjeti. Nema drugog otkupa za propušteni namaz osim tog! (Tefsir Ibnu Kesir, prijev. na bos.)*

Meleki su dozivali Merjemu, majku Isaovu a.s. (Isus), sljedećim riječima: ***O, Merjemo, budi skrušena (pokorna), svome Gospodaru; sedždu čini, i Njemu se, zajedno sa onima koji klanjaju, klanjaj. (Alu 'Imran: 43)***[36]

'Isa a.s., je rekao, govoreći o blagodatima svoga Gospodara: ***I učiniće me, gdje god da budem, blagoslovljenim, i narediće mi da dok sam živ namaz obavljam i zekat dajem. (Merjem: 31)***

Allah dž.š. je uzeo zavjet od Israelćana, a namaz je bio jedna od glavnih tačaka toga zavjeta, pa Allah dž.š. kaže: ***I kada smo od sinova Israilovih zavjet uzeli, da ćete jedino Allaha obožavati, i roditeljima, i bližnjima, i siročadi, i siromasima, dobročinstvo činiti, a ljudima lijepe riječi govoriti; namaz obavljati i zekat davati, vi ste se poslije, izuzev nekolicine, izokrenuli i ugovor pronevjerili. (el-Bekara: 83)***

Allah dž.š. kaže, obraćajući se Muhammedu s.a.w.s.: ***Naredi porodici svojoj da obavljaju namaz, i ustraj u tome!***[37] ***Mi ne tražimo od tebe opskrbu, Mi te opskrbljujemo!***[38]***A samo one koji se budu Allaha bojali, i grijeha klonili, čeka lijep svršetak. (Taha: 132)***

Poslanik s.a.w.s. je rekao: ***Nama poslanicima je naređeno ... da stavljamo desnu ruku preko lijeve u namazu.***[39]

NAMAZ - GLAVNO OBILJEŽJE ISLAMSKE DRŽAVE!!!

Osoba koja obavlja namaz se ne smatra nevjernikom (kafirom)!

Muhammed s.a.w.s., je rekao: ***Ko bude klanjao naš namaz; ko se bude okrećao prema našoj kibli; ko bude jeo ono što mi zakoljemo – to je musliman! On je pod Allahovom zaštitom, i pod zaštitom Njegova Poslanika, pa nemojte kršiti ugovor sa Allahom po pitanju sigurnosti tog čovjeka!***[40]

Država se ne smatra nevjerničkom onda kada počne javno i transparentno ispoljavati islamska obilježja i propise, a na prvome mjestu od tih propisa je - NAMAZ; takvoj zemlji se priznaje islamski identitet, i tada njena lična karta postaje "islamska".[41]

Ako se u nekom mjestu ne čuje ezan, ili ako u nekome mjestu nema džamije (mesdžida), to nam je dovoljan dokaz da na to mjesto generalno gledamo kao na mjesto nevjerstva (kufra). Ako džamije budu postojale u nekome mjestu, gradu ili selu, i sa njih se bude čuo ezan, to mjesto, slobodno možemo smatrati – islamskim mjestom i islamskom sredinom!!!

---

[36] *Mudžahid kaže:* ***Merjem a.s. je toliko klanjala namaz, da bi joj članci na nogama otjecali!*** *(Tefsir Ibnu Kesir, prijev. na bos.)*

[37] *Spašavaj porodicu svoju od Allahove dž.š. kazne klanjanjem namaza, i ustrajavanjem na tom putu. (Tefsir Ibnu Kesir, prijev. na bos.)*

[38] *Ako budeš klanjao dolaziće ti opskrba odakle se i ne nadaš!!! (Tefsir Ibnu Kesir, prijev. na bos.)*

[39] *Sahih.*

[40] *Sahihul-Buhari.*

[41] *El-Guluwu fid-din, str.330-335.*

Od Enesa b. el-Malika r.a., se prenosi da je rekao: ***Kada bi se borili protivu nekog, Poslanik s.a.w.s., ne bi otpočeo akciju, sve dok ne bi nastupio sabah (jutro), i dobro osmotrio, pa ako bi čuo ezana (poziv za namaz), odustao bi od borbe, a ako ne bi čuo ezana – napao bi ih.***[42]

Od Assama el-Muzenija r.a. se prenosi da je rekao: ***Poslanik s.a.w.s. bi, odredu kojeg bi poslao u akciju, naredio: Ako primjetite džamiju (mesdžid), ili budete čuli muezzina, nemojte ubijati nikoga!***[43]

NAMAZ - IMAN (VJERA)!!!

Allah dž.š. je, sljedećim kur'anskim ajetom, nazvao namaz imanom (vjerom),: ***Tako smo vas učinili zajednicom sredine, kako biste bili svjedoci protivu ostalog svijeta, a i kako bi Poslanik bio svjedokom protivu vas! I Mi smo promijenili kiblu, prema kojoj si se okretao, samo zato da bi smo istakli one, koji slijede Poslanika, od onih koji ne vjeruju, jer to je doista teško bilo svima, izuzev onih kojima je Allah ukazao na pravi put. Allah neće dozvoliti da propadne 'vjerovanje' vaše, a Allah je prema ljudima doista Blag i Milostiv! (el-Bekara: 143)*** *- tj. neće dozvoliti da propadne vaš namaz koji ste obavljali okrenuti prema Jerusalimu tj. Bejtul-Makdisu.*

Poslanik s.a.w.s., u ovome smislu kaže sljedeće: ***Naređujem vam četvero, a isto tako vam zabranjujem četvero! Naređujem vam da vjerujete u Allaha dž.š. Jedinog. Znate li šta znači vjerovanje u Allaha, Jedinog? Svjedočenje da nema niko pravo da bude obožavan mimo Allaha dž.š. i da je Muhammed, Njegov Poslanik; da obavljate namaz, dajete zekat, postite mjesec Ramazana, i da dajete petinu od ratnog plijena ...***[44] *Iz ove izreke Muhammeda s.a.w.s. se da razumjeti da je namaz ubrojan u sastavne dijelove Imana (vjerovanja).*

Imam Bejheki rhm. kaže: Vezano za 'ibadete, poslije imana (vjerovanja), kojim se odstranjuje nevjerstvo (kufr), jedino je namaz taj kojeg je Allah dž.š. nazvao imanom (vjerovanjem), a Poslanik s.a.w.s., njegovo ostavljanje i neizvršavanje je nazvao - kufrom![45]

Dalje navodi: Allah dž.š. je spomenuo iman (vjerovanje) i namaz zajedno, i osim njega ni jedan od drugih propisa nije na takav način spomenut, što nam ukazuje na jaku spregu između imana (vjerovanja) i namaza. Allah dž.š. u tom smislu kaže: ***Toga dana će Gospodaru tvome privođenje biti & Nije vjerovao, i nije klanjao ... (el-Kijameh: 30-32)*** *tj. niti je prihvatio Muhammeda s.a.w.s., za Poslanika, niti mu je povjerovao, a niti je klanjao. Na drugom mjestu,*

Allah dž.š. kaže: ***… jer kada im se govorilo - klanjajte se Allahu, oni to nisu htjeli raditi & Teško toga dana poricateljima & Pa u koji će govor, ako ne u Kur'an, vjerovati. (el-Murselat: 47-50)***

---

[42] *Sahihul-Buhari.*
[43] *Hasen.*
[44] *Muttefekun alejh.*
[45] *Šu'abul-iman, 3/33.*

Allah dž.š. kao što zamjera onima koji ostave iman, i budu nevjernici, također zamjera ljudima i zbog ostavljanja namaza! Allah dž.š. je namaz zasebno spomenuo, ukazujući nam na to da je on stub (potporanj), svih vjerskih radnji![46] Slično navedenom, su i sljedeće Allahove dž.š. riječi: ***A, ova Knjiga, koju objavljujemo, blagoslovljena je; ona potvrđuje onu prije nje, da opominješ Mekku i ostali svijet. A oni koji u onaj svijet vjeruju – vjeruju i u nju, i o namazima svojim brigu vode. (el-En'am: 92)***

NAMAZ - ZAŠTITA OD LICEMJERSTVA!!!

Allahov Poslanik s.a.w.s., je rekao: ***Ko bude obavljao namaz četrdeset dana u džematu, svo to vrijeme pristižući na početni tekbir, steći će dvije privilegije: biće zaštićen od vatre, i biće zaštićen od licemjerstva.***[47]

Od Ebu-Se'id el-Hudrija r.a., se prenosi da je čuo Poslanika s.a.w.s., kako kaže: ***Gospodar naš će na Sudnjeme danu razotkriti 'Sak', i svaki vjernik i vjernica će Mu sedždu učiniti; izostaće onaj ko je na ovom svijetu činio sedždu licemjerno i lažno. Takav će pokušati učiniti sedždu, ali će mu leđa očvrsnuti (tako da sedžde neće moći obaviti).***[48]

Allah dž.š. pravi razliku između vjernika i munafika (licemjera), samim činom sedžde tj. padanjem ničice na tlo. U tom smislu, Allah dž.š. kaže: ***Na Dan, kada se otkrije 'Sak', i kada budu pozvani da licem na tle padnu, pa ne budu mogli & Oborenih pogleda svojih, poklopit će ih poniženje! A bili su pozvani da licem na tle padaju dok su zdravi bili. (el-Kalem: 42,43)***

Vjernici, na dan kada budu gledali u svoga Gospodara, pašće odmah svojim licem na tle, a munafici će biti pozvani da učine sedždu, i htjeće je učiniti, ali neće moći, biće onemogućeni od činjenja sedžde, zbog toga što je nisu obavljali iskreno Allahu dž.š. dok su bili na dunjaluku: ***… a bili su pozvani da licem na tle padaju, dok su zdravi bili! (el-Kalem: 42,43)***

NAMAZ - PUT VJERNIKA I GLAVNA ODLIKA USPJEŠNE SKUPINE, ROBOVA KOJIMA JE ALLAH MILOST SVOJU UKAZAO!!!

Osoba koja ne položi svoje čelo pred Uzvišenim Allahom, Gospodarem svih svjetova, je, na veliku žalost, član propale šejtanove partije, i ta osoba je (htjela to ona namjerno ili ne), Allahov dž.š. neprijatelj, neprijatelj Allahova Poslanika s.a.w.s., i ostalih vjernika!!!

---

[46] *Šu'abul-iman, 3/33.*
[47] *Hasen.*
[48] *Sahihul-Buhari.*

Allahov dž.š. miljenik ne može biti niko drugi do onaj koji Mu se klanja i moli; jednostavno rečeno - samo onaj koji ga obožava i samo onaj koji Mu namaz obavlja!!!

Allah dž.š. kaže: ***A vjernici i vjernice su prijatelji jedni drugima; traže da se čine dobra djela, a od nevaljalih odvraćaju, i namaz obavljaju, i zekat daju, i Allahu i Poslaniku Njegovu, se pokoravaju. To su oni kojima će se Allah sigurno smilovati. Allah je, doista, Silan i Mudar. (el-Tewba: 71)***

U drugom ajetu se navodi: ***Budi čvrsto uz one koji se Gospodaru svome mole, ujutro i navečer, iz želje za licem Njegovim, i ne skidaj očiju svojih s njih, iz želje za sjajem u životu na ovome svijetu,[49] i ne slušaj onoga čije smo srce nehajnim prema Nama ostavili, koji strast svoju slijedi, i čiji postupci su daleko od razboritosti. (el-Kehf: 28)***

Tabi'ini, [50] *Mudžahid i Ibrahim, u komentaru ovoga ajeta kažu da su molitve spomenute u ajetu, jutrom i večerju:* ***Pet dnevnih propisanih namaza!!!***

Od 'Amra b. Murreta el-Džuhenija r.a., sa prenosi da je rekao: ***Došao je neki čovjek Poslaniku s.a.w.s., pa je rekao: O Allahov Poslaniče! Šta kažeš na to ako budem posvjedočio da nema drugog boga osim Allaha, i da si ti Allahov Poslanik, i ako budem obavljao pet propisanih namaza, davao zekat, postio Ramazan i njegove noći provodio u ibadetu, kojoj ću skupini, onda pripadati? Poslanik s.a.w.s., odgovori: Skupini iskrenih, i skupini šehida![51]***

Osobe koje redovno izvršavaju obavezu namaza, su Allahovi dž.š. štićenici, koji ne trebaju ničega da se boje, niti da za čime tuguju. To su oni, zbog čijeg rastanka s njima, plaču nebesa i Zemlja, onda kada pođu svome Gospodaru. To su oni: ***... koje je Allah blagodario, poput vjerovjesnika, iskrenih, šehida i dobrih ljudi, a divno li je to društvo. (Nisa:64)***

To su oni, povodom kojih nam je Allah dž.š. propisao da se sedamnaest puta dnevno molimo[52] da nas uputi njihovom stazom, riječima: ***… uputi nas na pravi put***

---

[49] *Druži se, i sjedi sa onima koji Allaha spominju, koji izgovaraju La Ilahe Illallah, koji izgovaraju Elhamdulillah, Subhanallah, Allahu Ekber, koji Ga mole, jutrom i večerju, svejedno bili siromašni ili bogati, jaki ili slabi. Muslim bilježi u svome Sahihu od Sa'ad b. Ebi Vekkasa r.a. da je rekao:* ***Bilo nas je šestorica sa Poslanikom s.a.w.s., kada su mu idolopoklonici rekli: Otjeraj ove, da se ne ohole protivu nas! Rekao je: Tu sam bio ja, Ibnu Mes'ud, Bilal, jedan čovjek iz Huzejla, i još dvojica kojima sam imena zaboravio, pa je Allahovom Poslaniku na um palo, ono što je Allah htio da mu na um padne, i o tome je u sebi razmišljao, dok Allah uzvišeni nije objavio: I ne tjeraj od sebe one koji se ujutro i navečer Gospodaru svome mole, želeći naklonost Njegovu. Ti nećeš za njih odgovarati, a ni oni neće odgovarati za tebe, jer bi, ako bi ih otjerao, nasilnik bio. (el-En'am: 52)*** *(Tefsir Ibnu Kesir, prijev. na bos.)*

[50] *Tabi'ini - generacija ljudi koja slijedi poslije drugova Muhammeda s.a.w.s..*

[51] *Sahih.*

[52] *Ovdje pisac knjige aludira na učenje sure el-Fatiha, kod nas poznatije kao sura „Elham", u svim farz rekatima, pet dnevnih namaza. Dva rekata farza sabah-namaza, četri rekata farza podne-namaza, četri rekata farza ikindije-namaza, tri rekata farza akšam-namaza, četri rekata farza jacije-namaza, iznosi ukupno sedamnaest farz (obaveznih) rekata, u kojima svaki musliman, dakle, minimalno sedamnaest puta dnevno, moli Allaha dž.š. da ga uputi na pravi put 'Siratal-mustekim'! (op.prev.)*

& <u>na put onih</u> kojima si blagodati podario, a ne na put onih nad kojima se srdžba Tvoja izlila, niti na put onih koji su zalutali. (el-Fatiha: 6,7)[53]

NAMAZ - ZAJEDNIČKA KOMPONENTA SVIH STVORENJA!!!

Allah dž.š. kaže: ***Zar ne znaš da Allaha hvale svi koji su na nebesima i na Zemlji,*** [54] ***a i ptice širenjem krila svojih;***[55] ***svi znaju kako će Mu se moliti, i kako će Ga hvaliti,***[56] ***a Allah dobro zna ono što oni rade. (el-Nur: 41)*** *- tj. svaki onaj koji se moli, ili onaj koji veliča Allaha dž.š. (musebbih), zna i kako će izvršavati svoj namaz, i svoj tesbih koji mu je naređen.*

Imam Zamahšeri rhm. kaže: Nije daleko ni to da je Allah dž.š. nadahnuo ptice time kako da Ga veličaju i slave, kao što ih je nadahnuo njihovim ostalim preciznim radnjama koje ljudi još ne mogu polučiti. Ono što je vidljivo iz ajeta je to da ptice veličaju Allaha dž.š., i da Mu se klanjaju na način koji je samo Allahu dž.š. poznat, a kojeg mi ne znamo.

Allah dž.š. kaže: ***Njega veličaju sedmera nabesa, i Zemlja, i oni na njima; i ne postoji ništa što Ga ne veliča, hvaleći Ga, ali vi ne razumijete veličanje njihovo. On je doista blag, i mnogo prašta. (el-Isra: 44)***

Također su i Džinni obavezni obavljati namaz, poput ljudi. Allah dž.š. kaže: ***Džine i ljude nisam stvorio ni zbog čega drugog, do da mi 'ibadet čine (da mi se klanjaju). (el-Zarijat: 56)***[57]

---

[53] *Predivni Šeri'at nas stalno upućuje da posmatramo one koji su iznad nas u 'ibadetu i robovanju. Allah dž.š. kaže:* ***I spominji Gospodara svoga u sebi, ponizno i sa strahopoštovanjem, i ne podižući jako glas, ujutro i navečer, i ne budi nemaran.*** *Zatim Allah dž.š. spominje ono što će pojačati motive za spominjanjem Njega, i povećati zainteresiranost, hvaleći meleke, koji Ga slave jutrom i večerju, nikako ne malaksavajući, pa kaže:* ***… oni koji su bliski Gospodaru tvome, doista ne zaziru da mu ibadet čine; samo Njega hvale, i samo pred Njime licem na tlo padaju. (el-E'araf: 205,206)*** *Ovdje se aludira na obaveznost povođenja za onima koji su spomenuti u ovom ajetu, jer ako je stanje onih - koji su u najvećim visinama blizine Allahu dž.š., i najpotpunijoj bezgriješnosti – po pitanju robovanja Allahu dž.š., onako kako smo naveli, kako bi tek trebalo da bude sa stvorenjima mimo njih?!*

[54] *Uzvišeni nas obavještava da Njega slavi sve što je na nebesima i na Zemlji, tj. meleki, ljudi, džinni, životinje, pa čak i neorganske stvari, kao što Uzvišeni veli:* ***Njega veličaju sedmera nebesa i Zemlja, i oni na njima; i ne postoji ništa što ga ne veliča, hvaleći Ga; ali vi ne razumijete veličanje njihovo. On je doista blag i mnogo prašta. (el-Isra: 44)*** *(Tefsir Ibnu Kesir, prijev. na bos.)*

[55] *U stanju letenja, slave svoga Gospodara, obožavaju Ga, zahvaljujući Mu što ih je nadahnuo i uputio Sebi, a On zna šta one čine! (Tefsir Ibnu Kesir, prijev. na bos.)*

[56] *Svakog od njih On je uputio, i ukazao mu njegov pravac, i hod kojim će ići u svom obožavanju Allaha dž.š.. (Tefsir Ibnu Kesir, prijev. na bos.)*

[57] *Stvorio sam ih kako bi izvršavali naredbe, kojim Mi ibadet čine; ne zbog toga što to Meni treba, nega da iskažu poslušnost, i da Mi pokorni budu. To robovanje Meni je iz razloga što to jedini Ja i zaslužujem, pa ako bi mi pripisali druga tj. ako bi obožavali nekoga drugog mimo Mene, time bi izazvali moju srdžbu. Ako bi svoje robovanje i obožavanje usmjerili Meni, bio bih zadovoljan s njima, i uveo bih ih u Moj Džennet! (Tefsir, Ibnu Kesir, prijev. na bos.)*

Šejhul-Islam, Ibnu Tejmijje rhm. kaže: Džinima su naređeni kako usuli,[58] tako i furu'i[59] Islama, na način kako to njima dolikuje i priliči. Gledano suštinski i praktično, džinni nisu poput ljudi, i ono što im je naređeno ili zabranjeno, nije isto kao i kod ljudi, ali džinni učestvuju zajedno s ljudima po pitanju obaveze naređivanja dobra i zabranjivanja zla, u oblasti halala i harama, i sl..[60]

Meleki također obavljaju namaz. Allah dž.š. u vezi njih kaže: ***A, ako se oni uzohole, pa oni koji su kod Gospodara tvoga, hvale Ga i noću i danju, i ne dosađuju se. (el-Fussilet: 38)***

Allah dž.š. nam također prenosi i njihove riječi: ***… mi smo u redove poredani. (el-Saffat: 165)***[61]

Muhammed s.a.w.s., bi govorio Ashabima: ***Zar se nećete poredati, kao što se poredaju meleki pred svojim Gospodarem? Potom bi pojasnio na koji se način redaju meleki u safovima, pa bi rekao: Popunjavaju najprije prvi saff, pa potom sljedeći, a zatim bi se zbili u saffu.***[62]

Allah dž.š. nas je počastio nad ostalim ummetima (narodima), time što nam je učinio redove (safove), poput redova meleka, kako se to prenosi, u muslimovom sahihu od Hakima b. Hazima r.a., koji kaže: ***Poslanik s.a.w.s, sjeđaše među Ashabima kada im najednom reče: Da li čujete ono što ja čujem? Odgovoriše: Ne čujemo ništa! Reče: Ja doista čujem vrevu i škripu nebesa, ali zbog koje neće biti korena. Nema na njima mjesta, ni koliko pedalj, a da na njemu nije melek koji čini sedždu, ili (skrušeno) stoji.***[63]

Muhammed s.a.w.s., je rekao: ***Ja doista vidim ono što vi ne vidite, i čujem ono što vi ne čujete. Zaškripala su nebesa, a imaju prava se i čuti. Nema na njima mjesta, ni koliko je četiri prsta, a da na njemu nije melek koji je položio svoje čelo pred Allahom dž.š., na sedždi.***[64]

U hadisu koji govori o „Noći-Isra'a“, Poslanik s.a.w.s., kaže: ***... ispred mene se našao "Bejtul-Ma'amur" (nebeska Ka'ba), pa sam upitao Džibrila o tome, a on reče: Ovo je „Bejtul-Ma'amur“ u kojem svaki dan, sedamdeset hiljada meleka klanja, i u njoj ibadet čine ...***[65]

Poslanik s.a.w.s. je rekao: ***Sišao bi mi Džibril, pa bi mi imamio, te sam klanjao s njime, pa sam klanjao s njime, pa sam klanjao s njime, pa sam klanjao s***

---

[58] *Riječ Usul je množina od ar. riječi asl – što u arapskom jeziku znači: osnova, temelj, baza, korijen. U tekstu, gore navedenom, se, pod pojmom usuli podrazumijevaju osnove Islama, njegovi temelji i glavni sastavni djelovi. (op.prev.)*

[59] *Riječ Furu'u je množina od ar. riječi fer' – što u arapskom jeziku označava: sve ono što proizilazi iz korijena i osnove. U tekstu, gore navedenom, se, pod pojmom fur'ui, podrazumijeva sve ono što proizilazi iz osnova Islama, njegovih temelja i sl.*

[60] *Medžmu'atul-fetava, šejhul-islam Ibnu Tejmijje rhm., 1/233.*

[61] *Ibnu Abbas r.a. i Mudžahid rhm. komentarišući ajet:* ***Mi smo u redove poredani -*** *kažu da se to odnosi na meleke. (Tefsir, Ibnu Kesir, prijev. na bos.)*

[62] *Sahihul-Buhari.*

[63] *Sahih.*

[64] *Sahih.*

[65] *Sahihul-Buhari.*

njime, pa sam klanjao s njime prilikom čega je brojao na prstima pet dnevnih namaza.[66]

Meleki također klanjaju s vjernicima. Muhammed s.a.w.s., je rekao: ***Kada imam kaže Amin, i vi izgovorite Amin, jer doista čije izgovaranje riječi Amin se poklopi sa izgovaranjem te iste riječi od strane meleka, biće mu oprošteni prijašnji grijesi!***[67]

Meleki prisustvuju džumi-namazu. Muhammed s.a.w.s., kaže: ***Kada nastupi dan džume (petak), na svim vratima mesdžida (džamija), budu meleki, koji zapisuju sve prisutne redom, pa kada imam sjedne na mimberu, meleki saviju listove, i pođu prisustvovati Zikru (hutbi).***[68]

NAMAZ - NAJBOLJE DJELO!!!

Muhammed s.a.w.s., kaže: ***Namaz je najbolje djelo, pa ko bude u mogućnosti da ga uveća, neka to i učini.***[69]

Odnosno, najbolje što nam je Allah dž.š. od 'ibadeta propisao jeste namaz. Farz namazi su bolji od ostalih farzova Islama, a dobrovoljni (nafile) namazi, su bolji od svih ostalih dobrovoljnih radnji. Poslanik a.s. kaže: ***Najbolje djelo je namaz u svome vremenu.***[70]

Poslanik s.a.w.s., je rekao: ***Budite postojani i izdržljivi, a nećete moći postići; znajte da je namaz najbolji od svih djela, a abdest neće čuvati niko drugi do vjernik (mu'min).***[71]

Od Ma'adena b. Ebi Talhe el-Ja'amerija r.a. se prenosi: ***Sreo sam Sewbana, štićenika Muhammeda s.a.w.s., pa mu rekoh: Obavijesti me o djelu radi kojeg će me, ako ga budem radio, Allah uvesti u Džennet, ili je rekao: Reci mi koje je djelo najdraže Allahu dž.š. - pa je zašutio. Potom sam ga opet upitao - pa je zašutio. Po treći put sam ga upitao, gdje reče: Pitao sam Poslanika s.a.w.s., o tome, pa mi je rekao: Na tebi je da mnogo činiš sedždu, jer, doista, ti nećeš učiniti sedžde, a da te njome, Allah dž.š. neće uzdignuti na veći stepen, i otkloniti od tebe jedan grijeh!***[72]

Od Ebu Hurejre r.a., se prenosi da je Poslanik s.a.w.s., prošao pored kabura, pa tom prilikom reče: ***Ko je ukopan u ovome grobu? Odgovoriše: Fulan (neka osoba). Muhammed s.a.w.s., reče: Dva rekata namaza bi sada bila draža ovom čovjeku, od cijela vaša dunjaluka.***[73] *U drugoj predaji se kaže:* ***Dva obična rekata (dobrovoljna namaza), koji vam ne predstavljaju neku poteškoću, a koje***

---

[66] *Sahihul-Buhari.*
[67] *Sahihul-Buhari.*
[68] *Sahihul-Buhari.*
[69] *Hasen.*
[70] *Sahih Muslim.*
[71] *Sahih.*
[72] *Sahihu Muslim.*
[73] *Sahih.*

dobrovoljno obavljate, a koja bi uvećala djelo ovog ukopanog ovdje, bi mu sada bila draža od ostatka svijeta.[74]

Sabit b. Eslem r.a. je govorio: ***Namaz je služenje Allahu dž.š. na Zemlji, i da ima nešto vrijednije od namaza, ne bi Allah dž.š., u ovom ajetu, naglasio sljedeće: I dok se on, stojeći, u svom mihrabu***[75] ***molio (klanjao), meleci ga pozvaše ... (3:39)***

NAMAZ – ONO ŠTO NAJBOLJE PRIBLIŽAVA ALLAHU DŽ.Š.!!!

Namaz je M'iradž - uzdignuće vjernika! Namaz je sklop trenutaka tiha razgovora s Gospodarem svih svjetova, kada nema posrednika između roba i Rabba (Gospodara). On je vid iskazivanja osjećaja ljubavi, jer nema ništa slađe onome koji je zaljubljen, i koji nekoga voli, od osamljivanja sa onime koga voli, kako bi postigao svoj cilj!

Allah dž.š., u hadisi-kudsijju kaže: ***Moj rob Mi se ničim boljim ne može približiti mimo onoga što sam mu naredio (farzovi). Moj rob će Mi se neprestano pribiližavati nafilama (dobrovoljnim radnjama), sve dok ga ne zavolim, a kada ga zavolim biću njegov sluh kojim sluša, njegov vid kojim gleda, njegova ruka kojom hvata, njegova noga kojom hoda. Kada god zatraži nešto od Mene, Ja ću mu udovoljiti; kada god zatraži utočišta od Mene, Ja mu utočišta pružim.***[76]

Poslanik s.a.w.s. je rekao Ka'abu b. Udžretu r.a.: ***Namaz je kurban (ono što približava Allahu dž.š.).***[77]

Allahov Poslanik s.a.w.s, kaže: ***Kada neko od vas klanja nemoj slučajno da pljuje ispred sebe, jer se on nalazi u trenucima razgovora sa Allahom dž.š. sve dok je u namazu.***[78]

Od 'Abdullaha b. Mes'uda r.a., se prenosi da je rekao: ***Ko pristupi namazu, on je pokucao na vrata Vladara, a ko zakuca na vrata Vladara, postoji velika mogućnost da mu budu i otvorena!***

Allah dž.š. u hadisi-kudsijju kaže: ***Ja sam s Mojim robom kad god Me se sjeti, i onda kada se njegove usne pokrenu Mnome.***[79]

Ova neprestana budna prisutnost je posebna samo za Allahove dž.š. iskrene miljenike, i Njegove robove koji pomoć i podršku zaslužuju, čuvanje i zaštitu, ljubav i uspjeh!

---

[74] *Sahih.*

[75] *Mihrab je mjesto gdje osoba obavlja svoju molitvu i klanja tj. mjesto obavljanja namaza se naziva mihrabom, a tkđ. i cijela džamija može nositi takvo ime, a ne samo izdubljeni dio u zidu džamije, u pravcu Ka'abe. (op.prev.)*

[76] *Sahihul-Buhari.*

[77] *Hasen.*

[78] *Sahihul-Buhari.*

[79] *Sahih.*

Allah dž.š. u suri el-'Alek, kaže sljedeće: ***Vidje li ti onoga koji spriječava & roba kad klanja? Reci mi, ako je on na pravome putu & ili ako bogobojaznost - takwaluk, naređuje & reci mi, ako on poriče i okreće se & zar on ne zna da Allah sve vidi & Ne valja to! Ako se ne okani, čelo ćemo mu ocrniti & čelo lažno i griješno & pa neka on pozove društvo svoje & Mi ćemo pozvati Zebbanije & Ne valja to! Ti se njemu ne pokoravaj*** *(u tome što ti on govori da ostaviš namaz),* ***već čini sedždu*** *(tj. klanjaj),* ***i nastoj da se Gospodaru svome približiš. (el-'Alek: 9-19)***[80]

Približi Mu se pokornošću, robovanjem i učenjem dove, jer je sedžda najdraži pokret Allahu dž.š., i položaj kojeg On dž.š. najviše voli. Poslanik s.a.w.s., je rekao: ***Rob je najbliži svome Gospodaru u trenucima dok je na sedždi, s toga učestajte vaše dove dok ste na sedždi.***[81]

Ko bude učestao obavljati sedždu, pojačao je svoju bliskost sa Allahom dž.š., jer sedžda je ta koja predstavlja vrhunac iskazivanja robovanja i poniznosti, a Allahu dž.š. pripada sva slava, i Njemu pripada čast kojoj kraja nema.

Koliko god se čovjek udalji od osobina koje samo Njemu dž.š. pripadaju, time se više približio Njegovom Džennetu i Njegovoj blizini, a ko se ponizi pred Allahom dž.š., On će ga učiniti velikim u očima Svojih stvorenja. Sedžda je krajnji iskaz poniznosti!

Dobro je učinio ko je izrekao sljedeće:

Kada se vratovi naši, ponizno pokore samo Tebi,
Pa, poniznost takva je njihova veličanstvenost!!!

NAMAZ - ŠKOLA PONAŠANJA, EDEBA, ETIKE I MORALA!!!

Allah dž.š. kaže: ***Čovjek je uistinu stvoren lahkomim & kada ga nevolja snađe, očajan je & a kada ga zadesi dobro, nepristupačan je & osim klanjača & onih koji su u svojim namazima ustrajni. (Me'aridž: 19-23)***

Navedenim ajetom, Allah dž.š. opisuje one koji redovno obavljaju pet obaveznih namaza u toku dana, kao i sve ostale dobrovoljne namaze, kao ljude lijepog ponašanja, kao osobe koje se ne ohole, i koje ni u čemu ne očajavaju.

Šejh Ebul-Hasen el-Nedewi rhm., nam pojašnjava uticaj namaza na ljudsko ponašanje i sklonosti, pa kaže: Namaz ima veoma snažan uticaj na odvraćanje pojedinca od lošeg ponašanja,poroka, odvratnosti i ostalih loših djela, poput odavanja niskim strastima, požudama i sl.. Poslije izgovaranja riječi Tewhida (La Ilahe Illallah, Muhammedun Resulullah), ni jedan ostali islamski propis nema tako jak uticaj na čovjeka kao što je slučaj sa namazom.

---

[80] *Od ovoga pa do posljednjeg ajeta ove sure, govori se o bogatašu Ebu Džehlu, protivniku Poslanika s.a.w.s. i vjernika, koji je branio Muhammedu s.a.w.s. da javno obavlja molitvu tj. da klanja. Poginuo je u bici na Bedru. (op.prev.)*
[81] *Sahihu Muslim.*

Allah dž.š. kaže: ***Kazuj Knjigu koja ti se objavljuje, i obavljaj namaz! Namaz doista odvraća od razvrata, i od svega što je ružno; namaz je najbolji vid sjećanja na Allaha, a Allah zna ono što vi radite. (el-Ankebut: 45)***

Namaz je u stanju preusmjeriti čovjeka, i učiniti ga više osjećajnijim i suptilnijim. Omogućava mu učestati s dovama (molitve), a također ima i velikog utjecaja na čovjekovo razmišljanje i psihu.

Kao što namaz čovjeka čuva od besposlica i zaglupljivanja, tako ga, u isto vrijeme, upravlja najvrijednijim stvarima,[82] *ljupkim mu čini vjerovanje, i vjeru mu predočava na najljepši mogući način. Kufr (nevjerovanje), mu čini ogavnim, kao i sve ostale vrste nevjerstva, griješenja i neposlušnosti, ali, sve ovo će osoba doživjeti tek onda kada njegov život bude išao uporedo sa namazom, te ako bude pun topline i poleta.*

Kada je Šu'ajbov a.s., narod, bio iznenađen pozivom u vjeru u jednoga Boga, pozivom k svemu dobrom, pozivom ka bogobojaznosti (takvaluku), i klonjenju grijeha, k negiranju nepravde, tiranije, varanja - što su oni tada uveliko upražnjavali - zainteresovali su se za Šu'ajbov a.s., život kako bi pronašli ono što njega čini drugačijim od ostalih, jer je rođen i odrastao među njima, kao sin njihova plemena i njihova mjesta. U njegovom svakodnevnom životu nisu mogli pronaći ništa što bi jasnije ukazivalo na njegove promjene, osim namaza, kojeg su bili u prilici posmatrati, i njegovoj ljepoti i senzibilnosti se diviti, pa su rekli: ***O Šu'ajbe, govorili su oni, da li namaz tvoj (vjera tvoja), traži od tebe da napustimo ono čemu su se naši preci klanjali, ili da ne postupamo sa imanjima našim onako kako nam je volja? E baš si pametan, i razuman?! (Hud: 87)***[83]

Doista je namaz aktivna, vaspitno-odgojna, institucija, koja usađuje određenu vrstu discipline kod onih koji ga obavljaju, privikava ih redu i pridržavanju pravila koja precizno uređuju svakodnevne potrebe života.

Namazom se čovjek podučava svojstvima mudrosti, miru i poštovanju. Navikava se usredsređenju svoje inteligencije onome što je podobnije za nju, jer samim obavljanjem namaza čovjek pazi na namaska vremena, privikavajući time sebe

---

[82] *Pripremanje za namaz prije njegova obavljanja, zatim zauzetost, poslije njegova obavljanja, zikrom i nafilama (dobrovoljnim namazima), nam omogućava provoditi više vremena u 'visočijim ciljevima', kao što je sjećanje na Allaha dž.š., razmišljanje o Njegovom stvaranju i sl. To je isto kao kada čovjek zaspe, a prethodno je namjerio (nanijetio), da će klanjati noćni namaz (kijamul-lejl). Ova njegova odluka, ta njegova namjera, čini njegov san posebnim. On nije više poput obična sna jer je u tim trenucima čovječije srce u stanju posebne pripravnosti, zbog namjere obavljanja ove vrste zikra (namaza). Ako čovjek lijepo osmisli svoje vrijeme, i svoje dunjalučke obaveze lijepo rasporedi, onda će biti u stanju redovno obavljati namaz, i moći će redovno prisustvovati svim vrstama zikra, poput slušanja predavanja, studiranja određenih islamskih oblasti, poput fikha, akide, hadisa, tefsira, ili učenja arapskog jezika, i ostalih skupova u kojima se proučava Allahova vjera, pa tako čovjek neće biti dunjalučar, niti će biti okovima vezan za njega (dunjaluk), već će neprestano biti u vezi s Allahom dž.š., što je i tajna slijedećeg ajeta:* ***U džamijama, koje se voljom Njegovom podižu, i u kojima se spominje Njegovo ime - hvale Njega, ujutro i navečer & ljudi koje kupovina i prodaja ne ometaju da Allaha spominju, i koji namaz obavljaju i zekat udjeljuju, i koji strepe od Dana, u kome će srca i pogledi biti uznemireni & da bi ih Allah lijepom nagradom za djela njihova nagradio, i da bi im od dobrote Svoje, i više dao. A, Allah daje kome hoće bez ikakva polaganja računa. (el-Nur: 36-38)***

[83] *El-erkanu-l-erbe'a, str. 49.*

na važnost vremena, što će mu dobro doći onda kada budu u pitanju poslovni sastanci, sjednice, telefonski pozivi ...

Čovjek koji obavlja namaz je uvjek pod abdestom (tj. čist); uvjek se pazi nečistoća, a posebno onih koje smetaju obavljanju namaza. Individua koja obavlja namaz (klanja), usredsređuje svoju pažnju na značenja ajeta Kur'ani Kerima, na veličanstvenost Allaha dž.š., i na ostale pouke namaza i njegova značenja.

NAMAZ - ODMOR, SREĆA I ZADOVOLJSTVO!!!

Čovjek u namazu nalazi odmora za svoju psihu (dušu), i svoju duševnu relaksaciju. Namaz ga odvraća od nemara (gafleta), koji često odvraća čovjeka od njegove misije na ovome svijetu. Kada bi doktori koji se bave problemima psihičkog zdravlja ljudi psihoterapeuti i ostali bili svjesni značaja namaza po čovječiju psihu i dušu kao lijek svojim pacijentima bi na prvome mjestu propisali namaz![84]

U namazu se nalazi hrana za naš duh. On je, ako ga tako možemo nazvati, prava dozirana injekcija i lijek, koji nam je propisan od strane Onog, koji najbolje zna šta nam je potrebno, i koji nas najbolje poznaje, a to je naš stvoritelj Allah dž.š., gdje niko ne poznaje tajne do samo On, Uzvišeni. Namaz je taj koji toli duševnu žeđ, koji zadovoljava čežnju duha za mirom i spokojem, a za što nam ne može pomoći ni jedna vrsta biljke, niti bilo kakav lijek!

Generacije čovječanstva i svi zdravi razumi, su se pokoravali uputstvima doktora, njihovim savjetima i oporukama, njihovim eksperimentisanjima i nesigurnim rezultatima: ***A šta o Gospodaru svome mislite. (el-Saffat: 87); Onaj koji je svemu dao oblik, a zatim ga uputio. (Taha: 50); A kako i ne bi znao Onaj koji stvara, Onaj koji potanko sve zna, i koji je o svemu potanko obaviješten. (Mulk: 14)*** *Allah dž.š. je Onaj koji u svojoj plemenitoj Knjizi, kaže:* ***Reci: Allah stavlja u zabludu onoga koga On hoće, a k Sebi upućuje onoga ko Mu se pokajnički obraća & One koji vjeruju i***

---

[84] *U namazu se nalazi lijek za mnogobrojne psihičke bolesti poput nervoze, uzrujanosti ... Allah dž.š. kaže:* ***Čovjek je uistinu stvoren lahkomim & Kada ga nevolja snađe - očajan je & a kada ga zadesi dobro, nepristupačan je & osim klanjača & koji su u svojim namazima ustrajni. (el-Me'aridž: 19-23)*** *- ili čak fizičke bolesti poput ukoštavanja pršljenova i sl..*

Islam je već propisao lijek koji iskorijenjava bolest mišića i ostalih sličnih bolesti, a koje nastaju našim nemarom prema organizmu. Namaz na neki način 'farmatira' naš organizam, uklanjajući sve ono što je loše kod nas. Allah dž.š. kaže: ***I obavljaj namaz početkom i krajem dana, i u prvim časovima noći! Dobra djela zaista poništavaju hrđava. To je pouka za one koji pouku žele. (Hud: 14)***

Namaz je otkup za hrđava djela; on briše grijehe i čisti čovjeka od njih. Namaz tkđ. liječi i od veoma važne bolesti, a koja se zove: Kompleks niže vrijednosti!? Kako? Na taj način, što se oni koji obavljaju namaz izjednačavaju, stoje jedan pored drugoga, jednaki pred svojim Stvoriteljem, u trenucima kada niko nema prava prvenstva, i pročelja, i gdje razlika može biti vidna samo po pitanju takvaluka i bogobojaznosti.

Tada tj. za vrijeme obavljanja namaza, su svi vjernici pripadnici jedne partije i stranke, koja se zove 'Allahova stranka' (Hizbullah), Allahova uspješna skupina, u svakom mjestu, i svakom vremenu, koji, za vrijeme svakog svog namaza, izgovaraju: Neka je mir na nas, i na Allahove dobre robove (Es-selamu 'alejna ve 'ala 'ibadil-lahis-salihin), što pobuđuje kod klanjača vrsnu nadu, dajući mu jak oslonac, sve dok i sam ne bude od onih koji pripadaju skupini Allahovih dobrih robova i Njegovih štićenika!!!

čija se srca, kada se Allah spomene, smiruju, <u>a srca se doista, kada se Allah spomene, smiruju.</u> (el-Ra'ad: 28,29)

Namaz obiluje zikrom - spominjanjem Allaha dž.š., i pun je iskazivanja robovanja Njemu Jedinom, na sve moguće načine, pa zbog toga namaz čini prsa prostranijim, otklanja tjeskobu iz njih, a ko malo bolje razmisli o sljedećim Allahovim dž.š. riječima: ***Mi dobro znamo da ti je teško u duši zbog onoga što oni govore & zato veličaj Gospodara svoga, i hvali Ga, i sedždu obavljaj & i sve dok si živ, Gospodaru svome robuj ('ibadet čini). (el-Hidžr: 97-99)*** *- primjetiće da namaz igra veoma važnu psihološku ulogu kod čovjeka.*

Ko se namazu bude predao na pravi način, osjetiće u sebi nelagodu kada ga ne bude obavljao, a kada ga obavi imaće osjećaj kao da je skinuo jedno veliko breme sa svojih pleća. Poslije obavljena namaza, osoba će osjetiti jednu živost, rahatluk i osvježenje, toliko da će zažaliti što je prekinula svoje klanjanje, želeći nastaviti namaz, nikako ga ne prekidajući! Namaz je radost ljudskih očiju, blagodat uživanja ljudske duše, džennet ljudskih srca, dunjalučki odmor.

Čovjek koji se nalazi van namaza, dakle u trenucima neklanjanja, onda kada je u obavezi dunjalučkih potraga, osjeća jednu vrstu tereta, tjeskobe, zatvora, umora, i jedva čeka otpočeti sa svojim namazom, kako bi se odmorio, a ne kako pojedinci misle, da se čovjek svojim obavljanjem namaza samo umara!? Pravi vjernici govore 'hajdemo klanjati' kako bi se odmorili, kao što je rekao vođa pravovjernih, njihov uzor i poslanik, Muhammed s.a.w.s., muezzinu Bilalu r.a.: ***O Bilale, prouči ikamet za namaz; odmori nas njime.***[85]

Muhammed s.a.w.s. je rekao: ***Dato mi je da radost moga srca (kurretul-'ajni), bude dok sam u namazu.***[86] *Ne može se naći bolji izraz na arapskom jeziku za ono što je srcu veoma drago i milo, i što mu je veoma blisko, od izraza „kurretul-'ajn“.*[87]

Sami idolopoklonici i nevjernici za vrijeme Poslanika s.a.w.s., su bili svjesni značaja kojeg su pridavali namazu vjernici. Džabir b. Abdullah r.a. kaže: ***Borili smo se s Poslanikom s.a.w.s. protivu jednog plemena u Džuhejni. Žestoko su nam se suprostavljali. Kovali su plan da nas napadnu, dok bi mi klanjali podne namaz: „Ako bi smo ih sada udarili bili bi razbijeni!“ – bio je njihov plan. Džibril je odmah obavijestio Poslanika s.a.w.s. o tome, a Poslanik s.a.w.s. nas odmah obavijesti o njihovoj namjeri, navodeći nam njihove riječi: Sada će njima nastupiti vrijeme za namaz, <u>koji im je draži od njihove djece</u>!!!?***[88]

Namaz je bio radost za Poslanikovo s.a.w.s. srce, i kad god bi klanjao nastojao je što duže ostati u svome namazu, a pogotovo na "kijamu" (stajanju), učeći Allahove dž.š. ajete.

---

[85] *Sahih.*
[86] *Sahih.*
[87] *Na tebi je da pokušaš predstaviti sebi slast i radost vjerničkog srca, i sreću njegove duše, kada zna da mu Allah dž.š. uvijek odgovara na njegovu proučenu 'Fatihu' riječima:* ***Zahvaljuje Mi Moj rob, Hvali Me Moj rob, Veliča Me Moj rob - pa kada zamoli da ga na pravi put uputi, Gospodar njegov mu odgovori: Ovo je Mom robu, i Mom robu pripada ono što traži!!!***
[88] *Sahihu Muslim.*

Što se tiče njegova noćna namaza, u većini slučajeva ga je dugo klanjao, zadržavajući se na kijamu, ruku'u, sedždi, toliko dugo da bi neko ko bi ga gledao sa strane, pomislio da je zaspao.

Od Huzejfe r.a. se prenosi: ***Klanjao sam sa Poslanikom s.a.w.s., jedne noći, pa otpoče svoj namaz surom 'el-Bekara'. Pomislih u sebi: Učiniće ruku' poslije stotog ajeta, ali kada je došao do stotog ajeta, nastavio je dalje. Rekoh u sebi: Klanjaće rekat sa surom 'el-Bakara' - pa je i nju prošao, pa pomislih: Sad će učiniti ruku', kad On s.a.w.s., otpoče suru 'el-Nisa', pa i nju završi, pa otpoče suru 'Alu 'Imran', te i nju završi. Učio je polahko, i kad god bi naišao na ajet u kome je spomenut 'tesbih' (veličanje i slavljenje Allaha dž.š.), on bi izgovarao 'subhanallah' (slava pripada samo Allahu), a kada bi naišao na ajete koji sadrže određene dove (molitve), on bi dovio; kada bi, u toku učenja Kur'ana, naišao na ajete u kojima se traži utočišta od Allaha dž.š. on bi za utoku molio. Zatim bi otišao na ruku' (poklon), na kojem bi izgovarao Subhane Rabbijel-'Azim (Neka je slavljen moj veličanstveni Gospodar), a ruku' mu je bio iste dužine kao i kijam (stajanje za vrijeme namaza). Potom bi izgovorio Semi'allahu limen hamideh (čuo Allah onog ko mu zahvaljuje), Rabbena lekel-hamd (Gospodaru, Tebi pripada sva hvala), a potom bi se zadržao na kijamu (stajanju), približno onoliko koliko je bio na ruku'. Zatim bi otišao na sedždu, prilikom koje bi izgovarao Subhane Rabbijel-e'ala (neka je slavljen moj Gospodar Uzvišeni), a sedžda bi mu bila, približno onoliko, koliko je bio na kijamu, prije nje.***[89] *U drugoj predaji se kaže:* ***Poslanik s.a.w.s., ne bi proučio ajeta u kojem se spominje Allahova dž.š. prijetnja ili pak Njegovo veličanje a da Ga ne bi veličao!***[90]

Na ovaj način su se generacije selefa (prijašnje dobre generacije), povodile za Poslanikom Muhammedom s.a.w.s., i ovako bi svoje duše predavali Allahu dž.š. u namazima. Namaz bi toliko obuzimao njihova srca, da bi se često isključili iz svoje okoline, gdje bi na trenutak zaboravili sav dunjaluk i sve što ih okružuje, predavajući se razgovoru s Gospodarem svih svjetova - Allahom dž.š.!

Prenosi se da je Abdullah b. Zubejr r.a., klanjao u haremu Ka'abe, dok je bio opkoljen od strane vojske Abdul-Melika b. Mervana, koji je harem zasipao kamenjem sa svojih katapulta, sa brda Ebi-Kajs, u namjeri da ubije Abdullaha b. Zubejra r.a., i da već jednom završi s njime i njegovim sljedbenicima. Proletilo je parče kamena između njegove brade i grla, a on bi i dalje nepomičan stajao na svome mjestu. Na licu mu se nije mogao primjetiti ni jedan tračak brige ili nervoze, niti bi prekidao učenje, niti bi išao na ruku' prije njegova vremena, sve dok ne bi završio svoj namaz, kako ga je inače ranije završavao. Ponekada, kada bi prestala gađanja, bi klanjao tako da bi mu ptice iz harema slijetale na leđa, pele se na njega i silazile, bez ikakva straha, jer su mislile da je nekakav stub ili stablo drveta!?

Jednom je otišao na ruku', a jedan od njegovih drugova je učio Kur'an. Abdullah b. Zubejr r.a., nije ustajao sa ruku'a, sve dok njegov drug nije završio sa učenjem sure el-Bekara, Alu-Imran, el-Nisa' i el-Maida.

Prenosi se također da je jednom klanjao u svojoj kući, kada je pala zmija sa krova, i sklupčala se na stomaku sina mu Hašima. Žene su počele vrištati po kući, i

[89] *Sahihu Muslim.*
[90] *Sunen Nesai.*

svi su se ukućani uznemirili, i pokupili kako bi ubili zmiju. Ubili su je i spasili dijete. Sve su to uradili, a Ibnu Zubejr je i dalje bio u svome namazu, i sve dok nije završio sa namazom, nije znao šta se zbilo.

Ebu Muslim el-Havelani rhm. se puno trudio u ibadetu, i znao bi ponekada reći: ***Zar misle drugovi Muhammeda s.a.w.s., da je namaz samo na njih imao uticaja, mimo nas!? Nikako! Ima da se natječemo sa njima u tome, sve dok ne budu znali da su iza sebe ostavili 'ljudine'.***

'Adijj b. Hatim r.a. je rekao: ***Nikada ne bi nastupilo namasko vrijeme, a da ga ja nisam sa žudnjom iščekivao, a kako i ne bi, kada je Poslanik s.a.w.s., rekao: Sedmoricu će Allah dž.š. smjestiti u hladu, na Dan kada ne bude hlada, osim Njegova ... čovjek, čije je srce vezano za džamiju (mesdžid), od vremena kako izađe iz nje, pa sve dok se ne vrati u nju***[91] *- misli se na čovjekovo svakodnevno vraćanje mesdžidu, prilikom namaskih vaktova, tako da on neće klanjati namaza, osim u džamiji, i neće izaći iz džamije, a da neće izgarati od želje za slijedećim namazom, kojeg će opet klanjati u džamiji, tako da je čovjek na ovaj način srcem svojim vezan za mesdžid (džamiju), i ako je svojim tijelom možda i daleko od džamije!*

U ovom slučaju je čovjek - musliman, poput ribe, koja ne može opstati osim u vodi, a kada se nađe van vode, neprestano će biti u potrebi i žudnji za vodom, i nastojaće svim svojim snagama da je se domogne.

U ovome bi se moglo ogledati značenje Poslanikovih s.a.w.s. riječi 'kurretul-'ajn' (radost i mir srca).

Ljudi, poslije svoje smrti, neće žaliti ni za čime, kao što će žaliti za propuštenim namazima, i za trenucima provedenim u gafletu i nemaru prema obavljanju ove, prve i osnovne, obaveze kojom nas je Allah dž.š. obavezao, i radi nje nas stvorio!!!

Od Ebu Derda'a r.a. se prenosi da je rekao: ***Da ne postoje tri stvari, ne bih želio ni jednog dana provesti u životu: Žeđi za Allahom dž.š. na popodnevnoj žezi; sedžde u sred mrkle noći, kada ostali svijet spava, i druženja sa ljudima koji biraju lijepe riječi, kao što se biraju najbolje hurme.***

Kada je došao Amir b. Abdi–Kajs rhm. kod Ebu-Derda'a r.a., počeo je plakati. Bi mu rečeno: Šta te rastužilo? Odgovori: ***Ne plačem iz straha od smrti, niti iz pohlepe za dunjalukom, već plačem za klanjanjem na popodnevnoj žezi, i za klanjanjem u hladnim zimskim noćima.***

Od Ebu Redža'a se prenosi da je rekao: ***Nećeš me vidjeti kako hlepim za bilo čime od dunjaluka, osim za time da spustim svoje lice na zemlju pet puta dnevno, pred mojim Gospodarem!***

Pojedinci su izjavili, objašnjavajući blagodat radosti srca u sjećanju i spominjanju Allaha dž.š., i obavljanju namaza: ***Kada bi znali kraljevi i njihovi sinovi, ono na čemu smo mi sada, borili bi se s nama, zbog toga, svojim mačevima!?***

[91] *Muttefekun alejh.*

Zabilježene su i izreke prijašnjih pobožnjaka po pitanju namaza: Kroz glavu mi prolaze svakakve misli. Ako su džennetlije u ovakvim uživanjima (kao što je moje u namazu), onda su zaista u predivnom životu'; ili: Sirotani ovoga svijeta. Napustili su ga, a nisu okusili slast života na njemu, a niti su probali ono najljepše na njemu!?;[92] *ili: I na dunjaluku ima Džennet svakako, ko u njega ne uđe biće pošteđen Dženneta na budućem svijetu.*[93]

Allah dž.š. daruje udoban i lijep život, onome koji vjeruje u Njega, i dobra djela radi - a namaz je osnovni, prvi i primarniji, od svih mogućih dobrih djela!!! Allah dž.š. kaže: ***Onome ko čini dobro bio muškarac ili žena, a vjernik je, Mi ćemo dati da proživi lijep život, i doista ćemo ih nagraditi boljom nagradom nego što su i zaslužili. (el-Nahl: 97)***

Allah dž.š. je vjernicima koji rade dobra djela osigurao nagradu još dok su na ovome svijetu, a to je lijep i ugodan život, a također im je osigurao i dobro budućeg svijeta, tako da samo vjernicima, koji rade dobra djela naravno, pripada dobro kako ovoga tako i onoga svijeta!!!

NAMAZ - SVJETLO, DOKAZ I BLISTAVOST!!!

Namaz je svjetlo koje otklanja tmine sumnji i laži. On čini lice onoga koji ga obavlja svjetlim; zaodjeva ga plaštom ljepote i elegancije, kako se to da i primjetiti. Namaz prosvjetljava srce, zbog toga što čovjek putem njega primjećuje zrake spoznaje.

Namaz osvjetljava svome sahibiji (vlasniku) kabur i otklanja njegove tmine, kao što kaže Ebu-Derda' r.a.: ***Klanjajte dva rekata dobrovoljna namaza, u mrkloj noći, kako biste imali čime otkloniti tamu i mrak svoga kabura (groba).***

Namaz će ozračiti lice klanjača na 'Sudnjemu Danu'. Poslanik s.a.w.s. kaže: ***... namaz je svjetlo.***[94]

Od njega s.a.w.s., se prenosi da je rekao: ***... namaz je dokaz***[95] *- tj. namaz je argument, i jedan od znakova da je čovjek vjernik!*

Namaz uzrokuje blistavost i nur na licu!!! Allah dž.š. kaže: ***Muhammed je Allahov Poslanik, a njegovi sljedbenici su strogi prema nevjernicima, a samilosni među sobom; vidiš ih kako ruku' i sedždu čine, želeći Allahovu nagradu i zadovoljstvo; na licima su im znaci, tragovi, od padanja licem na tlo ... (Feth:29)***

Riječi Allaha dž.š.: ... ***na licima su im znaci, tragovi, od padanja licem na tlo ...*** *- to su lijepa mu'minska čehra (lijep odraz lica), koja su proizvod pokornosti Uzvišenom Allahu dž.š.*

---

[92] *tj. nevjernici koji nikad nisu obavili namaza! (op.prev.)*
[93] *tj. namaz. (op.prev.)*
[94] *Sahihu Muslim.*
[95] *Sahih.*

Neki pobožnjaci bi znali reći: ***Ko noću mnogo klanja, njegovo lice danju lijepo izgleda; koji vjernik bude iskren prema Allahu dž.š., onda kada ga niko ne gleda, Allah dž.š. će izgladiti njegove odnose i veze sa ostalim ljudima.***

Prenosi se od Omera b. el-Hattaba r.a. da je rekao: ***Ko bude dobar u tajnosti (onda kada ga niko ne vidi), Allah će mu podariti svako dobro u javnosti.***

Ashabi r.a. su svoje nijjete (namjere), iščistili, svoje poslove uljepšali, te su im zbog toga lica bila ozarena, i zbog toga su zračili svjetlom na sve strane koje je ostavljalo bez riječi sve one koji bi došli sa njima u susret.

Imam Malik rhm. kaže: Pričali su mi, da su kršćani, kada bi vidjeli nekog od Ashaba r.a. koji su oslobodili Šam (Sirija, Damask) rekli: Tako nam Boga, ovi su, po svemu sudeći, bolji od 'Isusovih učenika (apostola).

Istina je to što su rekli, jer je ovaj ummet (zajednica muslimana), spominjan u prijašnjim Allahovim dž.š. knjigama i nagovještavan, a bez sumnje su i najodabraniji od ovog ummeta, i od zajednice muslimana uopšte - Ashabi, drugovi Allahova Poslanika, Muhammeda s.a.w.s.!

Ovi znaci na licima klanjača, postaju vidni svojom blještavošću, sjajom, čistoćom i prozirnošću, zbog živosti 'ibadeta, njegova jaka uticaja, a znaci koje smo gore spomenuli nisu ništa drugo do tragovi bogobojaznosti srca, mirnoće duše, što se sve odražava na licu čovjeka. Namazom se odstranjuje uobraženost, oholost i uzdizanje, a na njihovo mjesto dolazi velikodušna poniznost i smirena blistavost, što ostavlja jaka uticaja na jednog čovjeka, s toga, vjernik, čini vidnim proizvode svoga takvaluka, plodove svoga vjerovanja, putem straha i nade, zahvale i veličanja, isto kao da je on osoba koja je upravo stigla sa Ahireta, i koja nas obavještava o svim ljepotama i strahotama što ih je tamo vidjela!?

Od Burejde r.a. se prenosi da je Poslanik s.a.w.s. rekao: ***Obraduj one koji po noćnim tminama smjelo koračaju ka svojim mesdžidima, potpunim svjetlom na Sudnjeme danu.***[96]

Od Ebu-Hurejre r.a. se prenosi da je Muhammed s.a.w.s. rekao: ***Doista će Allah osvijetliti put, onima koji okisnu na putu ka svojim mesdžidima, idući po tami, blistavim svjetlom na Sudnjeme danu!***[97]

Od Abdullaha b. Amra r.a. se prenosi da je Poslanik s.a.w.s. jedanput spomenuo namaz, rekavši: ***Ko bude čuvao svoj namaz biće mu svjetlom, dokazom, i spasom na Sudnjemu danu, a ko ne bude čuvao svoj namaz, neće imati svjetla, niti dokaza, niti spasa, i na Sudnjeme danu će biti u skupini sa Karunom, Hamanom, Faraonom i 'Ubejj b. Halefom.***[98]

---

[96] *Sahih.*
[97] *Hasen.*
[98] *Da'if. Ahmed, 2/169; Darimi, 2721; Ibnu Hibban, 1448.. Šejh Abdul-Kadir Arna'ut rhm., smatra ovaj hadis da'ifom, jer se u njegovom senedu nalazi Isa b. Hilal Sufija, kojeg sikom/pouzdanim smatra samo Ibnu Hibban rhm..*

Muhammed s.a.w.s. je rekao: ***Ja ću prepoznati pripadnike moga ummeta na Sudnjemu danu. Rekoše: Kako ćeš ih poznati, Božiji Poslaniče, u tom mnoštvu svijeta? Reče: Kada uđeš u konjušnicu, u kojoj se nalaze crni konji, a među njima ima jedan, koji ima bjeline po licu i glavi (na čelu), koji je bijelih potkoljenica - da li bi ga mogao prepoznati među ostalim? Kako da ne - odgovori. Poslanik s.a.w.s. reče: Tako će i moj ummet, toga dana, imati bijela čela, zbog njihova činjenja sedžde Allahu dž.š.. Biće bjelih ruku i potkoljenica, zbog njihova uzimanja abdesta.***[99]

NAMAZ - JEDNA OD GLAVNIH ODLIKA UPUTE!!!

Od Ibnu Mes'uda r.a. se prenosi da je rekao: ***Poslanik s.a.w.s. nas je podučavao odlikama upute (sunenul-huda), a jedna od tih odlika jeste i namaz u mesdžidu (džamiji), sa kojeg se čuje ezan.***[100]

Od njega se tkđ. prenosi da je rekao: ***Ko želi susresti Allaha dž.š. sjutra, kao musliman, neka pazi na ovih pet namaza, na koje se svaki dan poziva, jer su zaista tih pet namaza odlika upute,***[101] ***a Allah je Svome Poslaniku propisao sunnete - upute, pa ako biste vi klanjali u svojim kućama, ostavili biste sunnet vašega Poslanika, a ako ostavite sunnet vašeg Poslanika - zalutaćete! Možeš primjetiti da niko od nas nije postupao suprotno tome (sunnetu; praksi Poslanikovoj), osim onoga koji je bio poznat po svome licemjerstvu (nifaku). Mogao si vidjeti čovjeka koji je, uz pomoć dvojice, dolazio na namaz, oslanjajući se na njih, kako bi došao na namaz, vodeći ga tako sve do safova, kako bi se našao u njima!***[102]

NAMAZ - BOŽIJI DAR!!!

U odnosu na sve druge islamske obaveze, namaz se odlikuje specifikama koje se inače ne mogu nabrojati na jednome mjestu. Allah dž.š. je dao prednost namazu samo zbog respektovanja njegove pozicije i uzdizanja njegove vrijednosti.

Poslanik s.a.w.s. ga je primio u obavezu od Allaha dž.š. direktno, bez ičijeg posredstva, u noći 'Mi'radža', i taj dar je Allah dž.š. poklonio svome Poslaniku i prijatelju Muhammedu s.a.w.s..

Šejh el-Šenkiti rhm., u komentaru ovoga hadisa, kaže: „Ovaj hadis nas direktno upućuje na to da je osoba koja neobavlja namaz – nevjernik, jer nestajanje svjetla, dokaza i spasa, te proživljenje, na Sudnjemu Danu, u skupini Faraona, Hamana, Karuna i Ubej b. Halefa, je najjasniji dokaz nevjerstvu osobe koja neobavlja namaz!“ Pogledaj: Adva'ul-bejan, 4/313..

[99] *Sahih.*

[100] *Sahihu Muslim.*

[101] *Uputa: Staza Poslanika s.a.w.s. kojom je hodio; Šeri'at koji je, putem njega s.a.w.s., propisan njegovom ummetu, i uopšte sva njegova praksa. (op.prev.)*

[102] *Sahih.*

U noći najveličanstvenijeg sastanka, Poslaniku s.a.w.s. je data nagrada za njegovu vjeru, za njegovo podnošenje svih teškoća na Allahovom putu. Od strane koga mu je uručen dar!? Od strane Allaha dž.š. - bez ičijeg posredovanja ili zauzimanja! Takvu čast nije imao niko, a niti će je imati iko!

NAMAZ - VRSTA ZAHVALE ALLAHU DŽ.Š. NA BLAGODATIMA KOJE NAM JE PODARIO!!!

Razborite osobe se ne razilaze po pitanju toga da li je dozvoljeno zahvaliti se darodavaocu. Allah dž.š. je učinio zahvalu uzrokom uvećanja blagodati od strane Njega, i sebebom opstanka blagodati koje su nam već podarene, s toga zahvala je ono što čuva već prisutne ni'mete i nafaku, i ona je ta koja pribavlja iste tj. ostale ni'mete Allaha dž.š. koje trenutno nemamo.

Sve su duše, po svojoj prirodi, sklone odavanju počasti i priznanja onome ko ih zaslužuje, zbog nekih njegovih određenih postupaka koje je uradio. Ta zahvala se povećava i umnogostručava, svaki put kada se lijepa djela i postupci ponove, a posebno ako budu i raznovrsna, poslije čega se ta osoba štuje kao dobrotvor, a znamo da nema većeg dobrotvora od Allaha dž.š. koji nas obasipa raznovrsnim blagodatima, vidljivim i nevidljivim; koji je učinio da postojimo nakon što nas nije postojalo, i nakon što nas nije bilo.

Allah dž.š. kaže: ***Allah vas iz trbuha majki vaših izvodi, vi ništa ne znate, i daje vam i sluh, i vid, i razum - da biste bili zahvalni. (el-Nahl: 78)***

Počastio nas je razumom, i uzvisio islamskom uputom, nakon dugog lutanja tminama dunjaluka. Uputio nas je Imanu (vjerovanju), obasuo darovima i poklonima, i ostalim vrstama dobročinstva.

Allah dž.š. kaže: ***Ako budete nabrajali Allahove blagodati, nećete ih moći nabrojati ... (el-Nahl: 18)*** *- s toga, ako se Božije blagodati, prema nama, ne mogu nabrojati zbog njihova mnoštva, to ne mora značiti da će se one nekada umanjiti ili nestati!?*

Ako darovi Allaha dž.š. jure neprestano prema nama, i slivaju se na nas, onda On dž.š. istinski zaslužuje biti obožavan od strane nas, i On je jedini Taj koji je obožavanja dostojan; neprestanog robovanja ('ibadeta), pobožnosti i poniznosti kojoj kraja nema!

Na nama je da se ugledamo u Allahove časne robove - meleke, za koje On dž.š. kaže: ***… hvale Ga noću i danju, nikako ne malaksavaju! (el-Enbija: 20)***

Obaveza upravljanja zemljom (hilafet), nas onemogućava biti u neprestanom stanju kijama, ruku'a, sedžde ... Svakodnevni poslovi nam ne dozvoljavaju zikir činiti svoga Gospodara (da ga veličamo, slavimo i spominjemo), neprestano bez prekida. Zbog svega toga, namaz igra veliku ulogu u našem životu. On ima posebno mjesto i poziciju, uzimajući u obzir stanje u kojem smo.

Putem namaza, omogućeno nam je da, s vremena na vrijeme, iskazujemo zahvalnost Allahu dž.š. na Njegovim blagodatima! Allah dž.š. kaže: ***... Njemu 'ibadet činite, i Njemu zahvalni budite! (el-'Ankebut: 17); ... i budite zahvalni Allahu na blagodatima Njegovim, ako samo Njemu robujete! (el-Nahl: 114); ... radite, i budite zahvalni, o čeljadi Davudova. (Sebe'e: 13)***

Najbolji rad i najbolje djelo, i najbolji način putem kojeg ćemo iskazati zahvalu Allahu dž.š., na Njegovim blagodatima jeste - namaz!!!

Allah dž.š. je obradovao Muhammeda s.a.w.s., i njegovo srce usrećio riječima: ***Mi smo ti, uistinu, Kewser dali. (el-Kewser: 1)*** *- Kewser je rijeka u Džennetu, u kojoj je veliko dobro, i 'Hawd' (bazen, izvor, pojilo), ali mu je, u isto vrijeme, i pokazao kako će biti Bogu zahvalan na tim davanjima, rekavši:* ***S toga se, Gospodaru svome moli (klanjaj), i kurban (svome Gospodaru) kolji! (el-Kewser:2)***

Kada je Poslanik s.a.w.s. bio počašćen „Oslobođenjem Mekke“, iskazao je zahvalu Allahu dž.š. na ukazanoj mu počasti, tako što je ušao u kuću Ummi-Hane bint Ebi Talib r.a., gdje se okupao, a potom klanjao osam rekata "salatul-fetha" (namaz po osvojenju nekog mjesta), iz zahvale prema Allahu dž.š. na podarenoj blagodati![103]

Od Mugire b. Šu'ube r.a. se prenosi sljedeće: ***Poslanik s.a.w.s. bi toliko klanjao da bi mu noge otekle od duga stajanja u namazu, pa mu bi rečeno: Allah ti je već oprostio, sve minule i buduće grijehe?! On odgovori: Pa, zar da zbog toga ne budem Allahov dž.š. zahvalni rob?![104]***

Od Ata'a r.a. se prenosi: ***Ušao sam sa 'Ubejdom b. 'Umejrom kod Aiše r.a. pa 'Ubejd b. 'Umejr reče: Kaži nam, šta je bilo najzanimljivije, od onoga što si vidjela kod Allahova Poslanika s.a.w.s.. Ona zaplaka, pa reče: Ustao je Poslanik s.a.w.s. jedne noći, pa reče: Ostavi me da činim 'ibadet svome Gospodaru. Rekla sam: Tako mi Allaha, volim da sam u tvojoj blizini, i volim ono što te veseli - pa nastavi: Ustao je, očistio se, a potom pristupio namazu, i nije prestajao plakati, sve dok nije skvasio svoje krilo. I dalje je neprestano plakao, sve dok zemlju ispred sebe nije skvasio! Potom je došao Bilal, zovući ga na sabah namaz, pa kada ga je ugledao uplakana, reče: O Allahov Poslaniče, plačeš, a Allah ti je oprostio sve minule i buduće grijehe!? Poslanik s.a.w.s. odgovori: Pa, zar da ne budem rob zahvalni!? Ove noći su mi objavljena par ajeta, teško onome ko ih pročita, a ne bude razmišljao o njima: Doista, u stvaranju nebesa i Zemlje, i u izmjeni noći i dana su znamenja za razumom obdarene ... (Alu Imran: 190-194)[105]***

Od Ebu Zerra r.a. se prenosi da je Poslanik s.a.w.s. rekao: ***Svakog jutra, svaki od vas je obavezan podijeliti sadaku na svaki svoj zglob!? Ali, izgovoriti subhanallah (slava pripada samo Allahu), je sadaka; reći elhamdulillah (sva hvala pripada samo Allahu), je sadaka; reći La Ilahe Illallah (nema niko pravo da bude obožavan osim Allaha dž.š.), je sadaka; reći Allahu Ekber (Allah je najveći), je***

[103] *Muttefekun alejh.*
[104] *Sahih.*
[105] *Sahihu Muslim.*

sadaka; svako naređivanje dobra i sprečavanje zla je sadaka - a sve navedeno može zamijeniti klanjanje dva rekata Duha-namaza.[106] [107]

Od Ebu Burejde r.a. se prenosi da je Poslanik s.a.w.s. rekao: ***U čovjeku ima 360 zglobova i sastava, s toga je na njemu obaveza svaki dan podijeliti, na svaki taj sastav i zglob, sadaku. Pa rekoše: Ima li iko da je to u stanju uraditi, o Allahov Poslaniče? Reče: Ispljuvak, koji ćeš odstraniti iz džamije, ili neka prepreka na putu koju ćeš otkloniti - a ako ne budeš u mogućnosti išta od toga uraditi - onda dva rekata Duha -namaza će sve to zamijeniti.***[108]

S toga, o vi koji gubite, iz dana u dan, svoj namaz, svojom zauzetošću dunjalukom, nemojte biti nemarni prema Allahovim blagodatima poput zdravlja, opskrbe i imetka. Znajte cijenu tih Allahovih dž.š. darova, i zahvalite Mu makar na tim darovima onako kako On dž.š. i zaslužuje!

Allah dž.š. kaže: ***... ko je zahvalan, čini to u svoju korist, a ko je nezahvalan – pa, Allah je zaista neovisan i hvale dostojan. (Lukman: 12)***

Potpomognite se Allahovim blagodatima, kako biste bili što bolji vjernici; potpomognite se Njegovim darovima radi obavljanja ibadeta, i radi ostalih vidova pokornosti! Allah dž.š. kaže: ***... i zahvaljujte Mi, nemojte nevjernici biti. (el-Bekara: 152)***

Neko iz prijašnjih generacija je rekao: Ko bude razmišljao o svome stvaranju, i o svome tijelu, primjetiće da su svi njegovi djelovi tjela, svi njegovi zglobovi, samo predviđeni za činjenje ibadeta i obavljanje namaza!

Nemojte koristiti Allahove blagodati i Njegove n'imete prema vama u nevjerstvu i griješenju, već ih koristite u pokornosti samo Njemu, Uzvišenom, Gospodaru svih svjetova, Gordom!!! Koristite ih u ibadetima. Zahvaljujte Allahu dž.š. na njima!

Mnogo li je onih koji Allahove darove koriste na putu nevjerstva, na putu poricanja Njegova postojanja (da nas Allah dž.š. sačuva toga), na putu griješenja poput sihra, bluda, alkohola, svinjskog mesa, droge, duhana i ostalih harama, koje današnji svijet upražnjava zloupotrebom Allahovih blagodati, i nafake koju On dž.š. nama daje, a još je veći broj onih, koji se nikada i ne sjete zahvaliti Allahu dž.š. na svemu tome!!!

NAMAZ - ONO ŠTO NAJVIŠE SRDI NEVJERNIKE, I PRKOSI NEPRIJATELJIMA OVE VJERE!!!

Prkošenje onima koji ne vjeruju u Allaha dž.š., kao i prkošenje onima koji obožavaju nekog ili nešto drugo mimo Allaha dž.š., je djelo veoma drago Njemu, Uzvišenom, kao i srđenje istih.

---

[106] *Koji se klanja u vremenu nakon izlaska sunca pa sve do pred podne. (op. prev.)*
[107] *Sahihu Muslim.*
[108] *Sahihu Muslim.*

Allah dž.š. kaže: ***Ko se iseli, Allaha radi, na zemlji će naći mnogo mjesta i obilja! (el-Nisa: 100)***

Ovo je podsticaj na hidžru i nukanje vjernika, od strane Allaha dž.š., na napuštanje idolopoklonika (mušrika), jer vjernik gdje god da ode, naći će sebi utočišta i prikladna skloništa!

Allah dž.š. kaže: ***Nije trebalo da stanovnici Medine, ni beduini u njenoj blizini, iza Allahova Poslanika izostanu, i da svoj život njegovu životu predpostave, jer njih neće zadesiti ni žeđ, ni umor, ni glad na Allahovom putu, niti će stupiti na neko mjesto koje će nevjernike naljutiti, niti će ikakvu nevolju od neprijatelja pretrpjeti, a da im sve to neće kao dobro djelo upisano biti. Allah zaista neće dopustiti da propadne nagrada onima koji čine dobro. (el-Tewba: 120)***

Allah dž.š. je opisao Muhammeda s.a.w.s., Svoga miljenika i njegove drugove, cijenjene 'Ashabe', sljedećim riječima: ***Muhammed je Allahov Poslanik, a njegovi su sljedbenici strogi prema nevjernicima, a samilosni među sobom; vidiš ih kako ruku' i sedždu čine, želeći Allahovu nagradu i zadovoljstvo; na licima su im znaci, tragovi, od padanja licem na tlo, tako su opisani u Tewratu; a u Indžilu - oni su kao biljka kad izdanak svoj izbaci, pa ga onda učvrsti, i on ojača, i ispravi se na svojoj stabljici, izazivajući divljenje sijača da bi On s vjernicima najedio nevjernike. Onima koji vjeruju i dobra djela čine, Allah obećava oprost i nagradu veliku. (el-Feth: 29)***

Poslanik s.a.w.s. je naredio klanjaču, koji nešto smetne s uma, ili izostavi iz namaza, da obavi sehvi-sedždu, pa kaže: ***... ako mu namaz bude sav i potpun, onda su mu te dvije sedžde za prkos šejtanu.*** *U drugoj predaji se kaže:* ***... za inat šejtanu.***[109]

Ovu dimenziju vjere ne poznaje veliki broj ljudi, a ko je probao njen ukus i slast, zažalio je za danima prošlim bez tih osjećaja.[110]

S toga, osoba koja je uspostavila namaz, kada samo pomisli na to, koliko šejtana i njegove sljedbenike nervira čuvanje i obavljanje namaza, i budna pažnja prema Allahovim dž.š. odredbama, u njemu se rađaju posebni osjećaji, i još veća želja za 'ibadetom i robovanjem, samo Njemu Uzvišenom.

Šejtan, neka je Allahovo prokletstvo nad njime, je nevjerovatno aktivan po pitanju odvraćanja ljudi od klanjanja, i od obavljanja namaza uopšte,[111] *s toga Allah dž.š. kaže:* ***O, vjernici, vino, i kocka, i kumiri, i strijelice za gatanje, su odvratne***

---

[109] *Sahihu Muslim.*

[110] *Prenešeno iz djela Medaridžus-Salikin, Imam Ibnul-Kajjim el-Džewzi rhm..*

[111] *S pravom se može reći da namaz (klanjanje), ljuti i nervira šejtana, neka je nad njime Allahovo prokletstvo, i da je namaz za njega pravi prkos. Kako i ne bi kada znamo da je namaz taj koji čuva čovjeka od najvećeg grijeha kojeg on može počiniti, a to je – Širk (idolopoklonstvo), odnosno obožavati nekoga ili nešto, što ne zaslužuje da bude obožavano jer je samo Allah dž.š. taj koji jedino zaslužuje biti obožavan!!!*

Namaz čuva čovjeka i od robovanja šejtanu. Od Džabira r.a. se prenosi: ***Čuo sam Poslanika s.a.w.s. kako kaže: Šejtan je doista izgubio sve nade u vezi toga da bude obožavan na arabijskom poluotoku …*** *(Muslim)*

stvari, šejtanovo djelo, zato se toga klonite, ako želite sebi uspjeha & Šejtan želi da, pomoću vina i kocke, unese među vas neprijateljstvo i mržnju, i da vas odvrati od sjećanja na Allaha, i od obavljanja namaza. Pa, hoćete li se već okaniti toga!? (el-Maida: 90,91)

Koliko li se šejtan srdi kada vidi roba da pada licem na tlo, pred Allahovom dž.š. veličinom!???

Od Ebu Hurejre r.a. se prenosi da je Allahov Poslanik s.a.w.s. rekao: ***Kada sin Ademov (čovjek), pročita ajet, poslije kojeg je obavezno učiniti sedždu (pasti licem na tlo), pa je i učini, šejtan la'anetullahi 'alejh, se udalji od njega, uplakan, govoreći: Teško meni, sinu Ademovu je naređeno da učini sedždu, pa je i učini, za što mu je nagrada 'Džennet', a meni je bilo naređeno da učinim isto to - sedždu, pa sam odbio, za što mi je 'nagrada' Džehennem.***[112]

Ako šejtan alejhi la'anetullah, ne bude u stanju odvratiti ljude od namaza, onda će se on postarati u kvarenju istog tj. kvarenju namaza, i umanjivanju njegove nagrade.

Jedne prilike je došao neki od Ashaba, Poslaniku s.a.w.s. rekavši mu: ***Šejtan se ubacuje između mene i moga namaza i učenja Kur'ana, na taj način što učini da mi se sve smješa, i da mi stvari postanu nejasne. Poslanik s.a.w.s. mu reče: To je šejtan, čije je ime "Hinzeb", pa, kada osjetiš njegovu prisutnost i djelovanje, zatraži utočišta kod Allaha dž.š. od njega, i pljuni na svoju lijevu stranu, tri puta. Reče: Tako i uradih, pa ga je Allah dž.š. odagnao od mene!***[113]

Kada rob otpočne sa namazom (klanjanjem), šejtan mu se primakne svojim došaptavanjima, svojim vesvesama, ometajući ga od pokornosti Allahu dž.š., podsjećajući ga na raznorazne dunjalučke poslove i obaveze! Poslanik s.a.w.s. je rekao: ***Šejtan, kada čuje poziv za namaz (ezan), počne bježati, ispuštajući vjetar za sobom, kako ne bi čuo glasa ezana, pa kada prestane ezan, opet se vrati, i počne sa svojim vesvesama (došaptavanjima); a kada čuje ikamet, ode i udalji se, kako ne bi čuo njegov glas, pa kada prestane, vrati se, i opet počne sa svojim vesvesama!***[114]

U drugoj predaji se kaže: ***... a kada se (u sabahskom ezanu) kaže: 'es-salatu hajrun minen-newm' (bolje je klanjati namaz, nego spavati), šejtan se poslije toga toliko približi, dok se ne nađe između čovjeka i njegova srca, govoreći mu: Sjeti se toga, ili sjeti se onoga, što čovjeku ne bi nikada palo na pamet van namaza, sve dok ne dovede čovjeka u stanje da ne zna koliko je rekata klanjao!***[115]

Ako šejtan ne bude u mogućnosti odvratiti čovjeka od namaza, onda će ga napadati svojom vojskom, svojom konjicom, i pokušaće ga potčiniti svojoj stranci, partiji, i svojim ljudima, raznoraznim vidovima potčinjavanja, pa kada god čovjek, bude istrajavao u održavanju namaza, šejtan će se još više truditi i istrajavati u nagovaranju „blesa i glupih ljudi“ da ga podrže (šejtana), podrugivanjem ili ismijavanjem, u odvraćanju tog čovjeka od onoga na čemu je!

---

[112] *Sahihu Muslim.*
[113] *Sahihu Muslim.*
[114] *Sahihu Muslim.*
[115] *Muttefekun alejh.*

Allah dž.š. kaže: ***I kada pozivate na namaz, to za podsmjeh i zabavu uzimaju, zato što su oni ljudi koji ne shvaćaju!!! (el-Maida: 58)***

Vidjećeš nekada, kako se pojedinci zgražavaju od samog slušanja ezana, a nekada kako se podruguju ili ismijavaju njime, a nekada kako jedan drugom namiguju ili dobacuju.

Allah dž.š. kaže: ***Njima je ovladao šejtan, i učinio da zaborave spominjati Allaha. Oni su šejtanova partija, a zbilja, šejtanova partija - su gubitnici pravi! (el-Mudždela: 19)***

Uspostavljanje namaza, i njegovo javno obavljanje, bez daljnjeg, daje društvu i zajednici jednu posebnu boju; boju vjere, boju svjetla. Javnim obavljanjem namaza, činimo vidnim i javnim sva druga obilježja Islama.

Javno obavljanje namaza, od strane pripadnika islamskog društva, daje ponos samim muslimanima, a u isto vrijeme jedi i srdi neprijatelje Islama i muslimana! Samo na taj način možemo vidjeti ko nam je prijatelj, a ko neprijatelj; ko nam istinski želi dobro, a ko nam istinski želi samo zlo!

Javnim obavljanjem namaza, od strane pripadnika Islama, možemo otkriti one koji poriču postojanje Allaha dž.š., svoga Stvoritelja, svoga Gospodara, koji žele učiti (čitaj - zaglupljivati), našu djecu da njih niko nije stvorio, nego da su nastali od raznoraznih majmuna ili babuna! Da nas Allah dž.š. sačuva od ovakvih 'životinjskih' ideja i misli!!!

Od Aiše r.a. se prenosi da je Poslanik s.a.w.s. rekao: ***Najviše, na čemu vam jevreji zavide, jeste izgovaranje 'Selama', i izgovaranje riječi 'Amin' - u vašem namazu.***[116]

Kada nam na takvoj, naizgled sitnoj, stvari zavide, poput izgovaranja riječi 'Amin' nakon proučene fatihe u namazu, šta li tek rade kada čuju ezana, ili vide gradnju džamije (mesdžida), ili kada vide pune i poravnjate safove za vrijeme namaza, kada su svi vjernici zajedno na kijamu (stajanju), ruku'u (poklonu), ili sedždi, ni pred kim drugim do pred Onim koji jedino istinski zaslužuje da mu se pada ničice na tlo!

NAMAZ – ISTINSKO OSLOBOĐENJE PO ČOVJEČANSTVO!!!

Zadnjih nekoliko decenija je učestao govor o pojmu kjem se treba težiti - „Sloboda“. Ta riječ, koja neprestano odzvanja našim ušima, svima nam je ujedno i draga. Veliki broj sistema, ustrojstava, partija, stranaka, programa itd. pokušava u praksi ostvariti pojam „Sloboda“, ali onako kako oni razumiju, shvaćaju i zamišljaju pojam i princip zvani - Sloboda.

Čovjek je svojom prirodom, u stalnoj potrebi za potčinjenošću, pokornošću ili podložnošću nekome. Mora stalno imati nekoga nad sobom, kome se mora

[116] *Sahih.*

podčinjavati, i koga mora slušati. Tako je i u Islamu, samo, što se u Islamu, ta pokornost i poniznost poklanja onome ko je istinski i zaslužuje, a to je Stvoritelj svih svjetova, Allah dž.š., Jedan, Jedini!!! Što se tiče pokornosti Njegovim stvorenjima ona je samo iz ljubavi prema Njemu dž.š., i od straha od Njega dž.š., i samo zbog Njegova zadovoljstva.

Čovjek neće biti miran, niti će mu srce mirovati, sve dok ne bude tražio sebi utočišta kod svoga Gospodara, i molio za "malo milosti na Njegovome pragu", i dok se sav ne bude predao iskrenom robovanju samo Njemu.

*Ako čovjek sebe izvede na ovakav stepen robovanja, ako uspije na ovakav način 'ibadetiti Allahu dž.š., onda je to najveći stupanj „Slobode" koji čovjek može postići, jer ako se čovjek oslobodi robovanja onima koji ne zaslužuju da se njima robuje, i bude se potčinio samo svome Stvoritelju, svome Gospodaru, Bogu Jedinome, time se oslobađa svih vrsta potčinjenosti bilo kome i bilo čemu, i ta osoba, od tog momenta, više neće poginjati glave pred Allahovim stvorenjima, i neće im robovati, već će ponizan biti samo prema Allahu dž.š. - Onim koji je ta stvorenja i stvorio! Svaki čovjek, neizbježno, mora svoj život provesti u fazi robovanja - 'ubudijjeta'. Ako to svoje robovanje bude usmjerio Onome koji je robovanja dostojan, onda je stvar postavljena na svoje mjesto, u protivnom tj. ako čovjek svoje robovanje uputi na tuđu adresu, raznoraznim idolima, slikama, kipovima, svecima, šejtanima, grobovima, nepravednim vladarima itd., onda stvar nije postavljena na svoje mjesto! Musliman se svojim Islamom (potpunom predajom i podložnošću samo jednome Bogu), oslobađa terora, svojih ili pak tuđih strasti i poriva, te jedini vladar koji može vladati njime, i njime upravljati, je vladar čiste vjere – **ALLAH**!*

Allah dž.š. kaže: ***A onome koji je od stajanja pred Gospodarem svojim strepio, i dušu od prohtijeva uzdržao & Džennet će boravište biti sigurno! (el-Nazi'at: 40-41)***

S toga, pravu slobodu, kojoj svi stremimo, moramo tražiti u robovanju Allahu dž.š.. Čovječanstvo nikada neće biti slobodno, u pravom smislu te riječi, osim u slučaju sprovedbe iskrenog robovanja samo Allahu dž.š.. Traženje slobode van Islama je besmisleno, i nema svog pravog značenja. Naprotiv, takva 'sloboda' postaje ropstvom onome ko to ne zaslužuje, pa i ako nam na prvi pogled liči na pravu 'slobodu' ili vladavinu 'ljudskih prava'!? Podvrgavanje "Tagutima",[117] raznoraznim 'zakonima' i pravcima koji se temelje na ljudskim porivima ili strastima, je daleko od zakonodavstva Stvoritelja dž.š., i takvi postupci su jedan od vidova robovanja nekome drugom mimo Allaha dž.š. - a loše li je to robovanje!?

Uvaženi šejh dr. Omer Sulejman el-Eškar kaže sljedeće: Ispravno - islamsko - razumijevanje ibadeta (robovanja), samo Allahu dž.š., nam oličava i daje sliku 'slobode' u njenom, najrazvijenijem i najpotpunijem obliku. Robovanje Allahu dž.š., naravno ako ono bude iskreno, označava oslobođenje od, nametnute od strane stvorenja, vlasti ili stega, te oslobođenje od obožavanja istih! Allah dž.š. je sve na

---

[117] *Tagutom se naziva sve ono što zahtijeva ili traži da mu se robuje, da se obožava, naravno sve mimo Allaha dž.š.. Tagutom se naziva svaki pojedinac ili društvo koje umjesto Allahovih dž.š. zakona, naredbi ili zabrana, umeće svoje, izmišljene, zakone, proglašavajući ih jedino pravno važećim. Isto tako se, pod riječju Tagut, nekada podrazumijeva i šejtan, neka je na njega Allahovo prokletstvo!!! (op. prev.)*

zemaljskoj kugli stvorio radi nas, i nama ga potčinio, a nije stvorio nas zbog njih, a niti nas je stvorio kako bismo obožavali jedni druge!!!

Allah dž.š. kaže: ***I potčinio vam je ono što je u nebesima, i na Zemlji, sve je od Njega! (el-Džasijeh: 13)***

Sve dok je stvar takva, musliman neće biti pokoran stvorenjima, a uz to da bude neposlušan prema Stvoritelju. Allahova dž.š. stvorenja nikada neće biti cilj jednom muslimanu, u smislu obožavanja naravno, jer ona nemaju tu vrijednost, da bi bila obožavana!!! Sva su stvorenja tu, prvashodno, radi koristi samome čovjeku, i radi njegova dobra, ali ne i radi obožavanja istih!!!

Muslimana ne može niko učiniti robom, jer su svi ljudi robovi samo Allaha dž.š., pa i ako se pojedinci budu oholili i tražili da budu obožavani - musliman će im se uvjek ispriječiti na njihovom putu, riječima istine, podsjećajući ih na to da razmisle o tome ko ih je stvorio, i od čega ih je stvorio; te upozoravajući ih na opasnost trase kojom hode, i na to gdje je tome putu kraj!? Nabrojaće im njihove slabosti i nemoći, ne bi li se povratili i otrijeznili. Robovanjem Allahu dž.š. čovjek se oslobađa svojih strasti, a znamo da su i strasti jedni od velikog broja idola koji se također namjerno ili nenamjerno, obožavaju!

Allah dž.š. kaže: ***Kaži ti Meni, hoćeš li ti biti čuvar onome, koji je strast svoju za boga svoga uzeo. (el-Furkan: 43)***

S obzirom na navedeno, moramo biti svjesni toga da se često od naših strasti zna isklesati po neko božanstvo, i po neki kip koji se obožava, koje pod svoju kontrolu baci svoga „vlasnika“, koji kasnije nikakav korak ne poduzima, osim na putu zadovoljavanja svoje strasti tj. svoga boga; niti stremi čemu, osim ka onome čemu ga pošalje njegovo božanstvo! Stoga Islam smatra pokornost strastima i porivima duše koja neprestano poziva haramima i grijesima, robovanjem tim stvarima, i uzimanjem istih sebi za idol, odnosno za božanstvo!!!

Oni koji tvrde da su u stanju ostvariti maksimalne slobode, ne vežući pojedince ili zajednice za Allaha dž.š., niti koristeći išta od Njegovih uputstava, naredbi ili zabrana - griješe, zato što čovjek, i ne samo on već i svako drugo stvorenje, ostaje biti robom, htjelo to ono ili ne, samo što ako samovoljno odbije poslušnost Allahu dž.š., neće biti u stanju isto tako postupiti i prema Allahovom dž.š. stvorenju, koje je poput njega, i koje mu ne može nikakvu korist pridonijeti, niti ikakvu štetu odstraniti, osim uz Allahovu dž.š. dozvolu!

Naprotiv, u većini slučajeva čovjek će se potčinjavati onima koji su na nižem stepenu od njega, tako da ništa nije postigao, osim što je zamjenio robovanje za robovanje, čime nije izašao iz robovanja ka slobodi, već je samo izašao iz robovanja Allahu dž.š., ka robovanju nekome od 'Taguta', bilo da je u pitanju idol, ili kip, ili slika, ili svetac, ili čovjek, ili žena, ili sunce, ili mjesec, i tako u nedogled.

Allah dž.š. je ponizio sve one koji na prethodno navedeni način postupe, riječima: ***Reci: Hoćete li da vam kažem koji su gori od takvih, i koje će Allah još teže kazniti? Oni, koje je Allah prokleo, i na koje se rasrdio, i u majmune i svinje***

pretvorio, oni koji su se šejtanu klanjali - njih čeka najgore mjesto, jer su oni najdalje sa pravoga puta zalutali. (el-Maida: 60)

Ovih dana se često ponavlja riječ 'sloboda', gdje se tvrdi da je „francuska revolucija“ prva koja je oživjela ovaj princip, i da je „Organizacija Ujedinjenih Nacija“, potvrdila „slobodu“ kao princip i načelo, ali ove riječi i ovakvi stavovi, jednostavno nisu tačni, jer oni nisu uradili ništa drugo do što su izveli ljude, koji su robovali određenom sistemu, zakonu ili grupi, u robovanje drugom sistemu, zakonu ili grupi!? I poslije svega toga, opet su obije skupine, prijašnja, a i ova nova, ostale potčinjene, odnosno ostale su robovima, i pored toga što misle da su slobodni, i što sebe smatraju slobodnima!? Iz takvog nasilnog robovanja i potčinjenosti stvorenjima ih ne može ništa drugo izbaviti do samo iskreno robovanje Uzvišenom Allahu dž.š., i nijekanje i poricanje svih božanstava mimo Njega!!!

Dakle, sve dok ne postanu Njegovi robovi, i dok ne budu imali samo Njega za cilj, ljudi se neće osloboditi obožavanja jedni drugih; čak se neće moći spasiti ni svojih strasti i poriva, koje neprestano po tijelu kovitlaju!

Zatim, naš uvaženi šejh, dr. Omer Sulejman el-Eškar, prigovara, istočnim, zlokobnim ustrojstvima, i zapadnim podmuklim sistemima. Prigovor je upućen na adresu čovjekovog potpunog oslobođenja, pa kaže: Izveli su ljude iz gustih tmina, u još mračnije tmine; izveli su ljude iz robovanja u robovanje. Neće ih izvesti iz tih tmina, niti iz tog međusobnog robovanja, ništa drugo do - ISLAM, i potpuno predavanje Allahu dž.š.. Istinu je rekao i dobro je učinio, jedan islamski vojskovođa onda, kada se susreo sa jednim od vođa persijanske vojske, rekavši mu: ***Allah nas je poslao da izvedemo robove iz robovanja robovima (ljudima), ka robovanju Allahu, pravom Gospodaru tih robova (ljudi); da ih izvedemo iz tiranije nevjera, ka pravdi Islama; te da ih izvedemo iz tjeskobe dunjaluka, ka prostranstvima dunjaluka i ahireta!***

S toga, svaki onaj koji nije zadovoljan time da mu Islam bude vjera, i koji nije zadovoljan vladavinom Allahovih dž.š. propisa, taj je duboko zašao u živo blato neznanja i džehla, a Allah dž.š. kaže: ***Zar oni da traže da im se kao u pagansko doba sudi? A, ko je od Allaha bolji sudija - narodu koji čvrsto vjeruje. (el-Maida: 50)***

Oni koji ne prihvataju Allaha dž.š. za Boga, pa oni će sami sebe uvući u robovanje Allahovim dž.š. stvorenjima, koja su na mnogo manjem stepenu od njih samih, tako da sami prave spletke svojim dušama, a Islam sve one kojima je jedini cilj dinar, dirhem, odjeća, jelo ... smatra robovima, koji su potčinjeni ovim, naizgled sitnim stvarima.

Ebu Hurejre r.a. prenosi da je Allahov Poslanik s.a.w.s. rekao: ***Propao je rob dinara; propao je rob dirhema; propao je rob ogrtača (odjeće); propao i izopačio se, pa i ako se trnom ubode, ne izvadio ga.***[118]

Sloboda se najbolje može izraziti tijekom obavljanja namaza, prilikom njegovih pokreta i riječi, što je vrlo lijepo pojasnio naš uvaženi šejh, učenjak el-Hasen el-Nedevi, Allah ga sačuvao, u svome dijelu "el-Erkan el-Erbe'a", rekavši: ... propisano je da se namaz otpočne dizanjem ruku naspram ušiju ili ramena, riječima

[118] *Sahihul-Buhari.*

koje ostavljaju jak utisak i dojam; riječima koje se generacijama prenose s koljena na koljeno; koje su propisane za izgovarati ih prilikom otpočinjanja namaza a one su: ***ALLAHU EKBER (Allah je najveći)****!!!*

Rečenica, veoma jasna i razgovjetna, razumljiva i shvatljiva, na bilo kojem mjestu, i u bilo kojem vremenu! Rečenica koju razumiju sva društva, sva područja, sve zajednice, i svaki pojedinac!

Rečenica koja je snažna, koja svojim sadržajem grmi i nadaleko se čuje! Rečenica koja strah zadaje svim silnicima i tiranima, pred kojom pada svaki kip ili idol, i od koje se uznemiri svaki 'tagut' - ako je osoba koja klanja bude izgovorila s maksimalnim rezonovanjem, i razumijevanjem onoga što ova rečenica u sebi sadrži, te potpunim vjerovanjem i ubjeđenjem u njen sadržaj!

Ako islamski misionari, na prvome mjestu, budu shvatili ovu rečenicu ***- ALLAH JE NAJVEĆI****, i na pravi način je razumjeli, neće im moći nauditi idoli koji se obožavaju na sve strane, čak, šta više, ima da ti idoli padaju pred njima; niti će im moći nauditi osobe koje same sebe meću na stepen božanstva, niti stvari koje se smatraju svetim, niti snage, pred kojima ostali padaju na koljena, niti raznorazni glavari i glavešine, kojima se demonstrira apsolutno slijepa pokornost, niti bilo kakva „gordost" nečija, ili „veličina" niti nadmenost nečija ili uzdizanje!* ***Zašto? Pa zato što je Allah Taj koji je Najveći!!!***

ALLAHU EKBER!!! ALLAHU EKBER!!! ALLAHU EKBER!!!

Ova kratka, ali sadržajna rečenica, koja je u isto vrijeme i nadnaravna, naređena nam je za izgovarati poznatim ajetom sure el-Muddessir, u kojem Allah dž.š. kaže: ***I Gospodara svoga veličaj! (el-Muddessir: 3)***

Rečenica ***ALLAHU EKBER - ALLAH JE NAJVEĆI****, negira i anulira veličinu svemu stvorenom oko nas, negira lažne propagande, kriva ubjeđenja, raznorazne zabludjele tvrdnje i iskaze, iluzije i bajke, predožbe i apsurdnosti. Njome (rečenicom Allahu Ekber), osoba koja klanja, izvodi jednu vrstu oštre i silovite pobune i revolucije, sveobuhvatne, koja ne propušta, ni malo ni veliko, koja ne namjerava poštediti nijedno gnijezdo fesada i nereda, niti jedan jedini atom "tugjana" i oholjenja na zemlji.*

Rečenica - ALLAHU EKBER - je oštri mač protivu svega gore navedenog. Nema stilističnijeg i potpunijeg izraza, s kojim bi jedan vjernik, otpočeo svoj namaz (molitvu, klanjanje), od riječi: ***BOG JE TAJ KOJI JE NAJVEĆI!!!***

Ako čovjek bude uvjeren u riječi s kojima otpočinje svoj namaz, u njih bude ubjeđen, i bude svjedočio Allahovom dž.š. postojanju, i Njegovoj veličini i uzvišenosti, te ako bude izgovarao riječi ALLAHU EKBER jezikom iskrenosti i truda; ako nad njime bude bdjelo ispravno vjerovanje i šehadet, i ako bude duboko usađeno u njegovom srcu, svaka veličina i gordost, mimo Božije, će pred njime biti malena; veličina i gordost kojom se diče raznorazni vladari, kraljevi, predsjednici ili velikodostojnici, kako su inače među narodom poznati. Iz srca će nestati želja za pokazivanjem respekta ili strahopoštovanja prema njima, tako da će u njegovim

očima oni biti poput svih ostalih Božijih stvorenja, odnosno oholost njihove vladavine će za muslimana biti poput siluete ili sjenke koja ne znači ništa!

Pojedinci su mnoge potcjenjivali suhoparnom vanjštinom svoje države, svojom obijesnošću gorostasa, ali su takvi postupci bili toliko perfidni i grozni da ih normalan čovjek nikada ne bi mogao zamisliti. Tlačenje učenih ljudi, pobožnjaka, nevinih ljudi i žena, studentske mladeži itd. predstavlja samo jedno ogromno širenje nereda po Zemlji, gdje sve to liči na jednu tragi-komediju u kojoj su oni glavni akteri!?

Drugovi Allahova Poslanika s.a.w.s., Ashabi, su nam najljepši primjer po ovom pitanju, a i u svemu ostalome, pa tako historičari bilježe veliki dio građe u vezi perioda Ashaba, koji je sav u znaku potcjenjivanja lažne snage i veličine, lažnih zineta i ukrasa. U tom smislu nam, naš veoma poznati učenjak i historiograf, Ibnu Kesir rhm., prenosi slučaj u vezi sa Rib'ijj b. 'Amirom r.a., pa kaže: ***Sa'ad b. Ebi Wekkas r.a. je prije bitke na "Kadisiji" poslao Rib'ijj b. 'Amira r.a. kao izaslanika Rustemu, vođi persijanske vojske, njihovom glavno-komandujućem. Ušao je Rib'ijj r.a. kod Rustema, kod kojeg su, prije nego je Rib'ijj došao, pripremili salu za doček, ukrasivši je pozlaćenim naslanjačima, jastučićima, ćilime zaogrnuli svilom, poredali sedef i bisere, i raznorazne druge ukrase, a na rustemovoj glavi je bio tadž (kruna), gdje je sjedio na svome prijestolju od zlata - kad uniđe Rib'ijj r.a. kod njega, u grubo tkanoj odjeći, sa sabljom i štitom u ruci, omalehnim konjem, s kojeg ne sjaha, sve dok nije zgazio svojim kopitom na jedan dio prostirke. Potom sjaha s konja i priveza ga svilom, koju uze od prostirke s poda, pa krenu prema Rustemu, a na njemu i dalje bijaše njegovo oružje i štit, a na glavi mu sjajaše šljem. Rekoše mu: Odloži oružje! Reče: Ja vam nisam došao, što mi se prohtjelo da vam dođem, nego ste me vi pozvali, pa ako hoćete ostavite me ovakvog kakav sam, a ako nećete ja ću se vratiti! U tom viknu Rustem: Pustite ga - te on pođe put Rustema, oslanjajući se o svoje koplje prelazeći njime preko svile, koju je većim dijelom iscijepao!?***

Ovakva duboka vjera nije prestala praviti čuda tijekom svih stoljeća povjesti Islama. Ona je činila da njeni nosioci budu opskrbljeni jednom nadnaravnom moći, koja nije bila uobičajena, tako da su dolazili u susret sa raznoraznim vladarima i kraljevima na način na kakav nikad ne bi susreli najvećeg bijednika ili siromaha, što je bilo i povodom nestanku straha iz njihovih prsiju i ponašanju kao da straha uopšte ni postojalo nije!!!

Jedna od prekrasnih predaja, vezanih za ovu duboku vjeru, i ovakvo principijelno držanje, je slučaj kojeg nam iznosi imam el-Badži rhm., jedan od savremenika šejhul-Islama 'Izzud-dina b. 'Abdus-Selama rhm., koji kaže: ***Pojavio se naš šejh Izzuddin sultanu, na njegovoj tvrđavi, na dan Bajrama, pa je ugledao vojsku postrojenu pred njim, savjetodavno članstvo države i ostale, tako da je sultan toga dana izgledao vrlo gordo i oholo. Izašao je pred svoj narod i podanike u punom svjetlu, kao što je to ranije bio običaj misirskih sultana, gdje njegovi emiri počeše da ljube zemlju pred njime, pa se šejh okrenu sultanu, i zovnu ga riječima: O, Ejjube! Šta ćeš reći Allahu dž.š. onda kada ti bude svodio račune, pa kada ti bude rekao: Zar ti nisam dao da vladaš Misirom (Egiptom), da bi potom dozvolio da se po njemu toči alkohol?! Sultan reče: Da li se zaista toči? Šejh odgovori: Da! U obližnjem hanu se toči i prodaje vino, a rade se i ostale loše stvari, dok ti uživaš u***

blagodatima ove zemlje - prilikom čega šejh bješe malo povisio ton, nego što je to inače normalno. Vojska sultanova je sve to pomno pratila, dabi šejh potom blago rekao: E, dragi moj?! Sultan odgovori: To nije mojih ruku djelo, to je ostalo još od vremena vladavine moga oca?! Šejh mu odgovori: Nisi li i ti od onih koji govore: Mi smo zatekli naše stare na toj vjeri!? Odmah potom, sultan naredi da se sravni sa zemljom ta mejhana. Vijest o tome se brzo proču po gradu. Šejh, nakon njegova povratka od sultana, bi upitan zašto je na kraju ponizno i blago rekao sultanu: E, dragi moj? Odgovori: Moj sinčiću, ja sam mu došao u jeku njegove slave i veličine, pa sam htio malo da ga spustim na zemlju, ali kako ne bih nadvladao njegov ego i ponizio ga, pa tako naštetio i njemu i sebi, rekao sam mu "dragi moj". A što se tiče straha od njega, tako mi Allaha dž.š., sinčiću moj, sjetio sam se u tim trenucima Allahove dž.š. veličine, i straha kojeg osjećam prema Njemu, tako da mi je tada sultan izgledao poput mačeta!?

Povijest daweta (misionarstva) i odlučnosti; povijest imana (vjerovanja) i akide (ubjeđenja), se i dalje regenerira i obnavlja, ne bitno na kome mjestu ili u kome vremenu! Indijski pisac, šejh Muhammed b. Mubarek el-Kermani, nam prenosi slučaj, sličan onome koji je prethodio, pa kaže: ***Sultan Muhammed je zahtijevao zatvaranje šejha Kutbuddina el-Munewera u Delhiju, ili da mu da ukor ili da ga kazni, zbog neprisustvovanja pozdravljanju kralja, onda kada je defilovao gradom. Kada je stigao u dvorac i ušao na divan, ugledao je vojskovođe, ministre i državnike, a uprava dvora bijaše sva poredana, puna strahopoštovanja, naoružani do zuba, jednom riječju da čovjeka obuzme strah. Sa njime je bio njegov sin Nuruddin, koji bijaše mlad, i koji nikada u životu nije bio u posjeti kraljevom dvoru, pa se uplaši od ovakva prizora, sav je treptio. Šejh Kutbuddin, otac mu, dozva ga povećanim glasom: Sine moj, sva gordost i veličina pripadaju samo Allahu! Nuruddin reče: Poslije ovih riječi sam osjetio u sebi neku čudnovatu moć, a strah je odmah nestao iz mene, jednostavno isparío, a svi prisutni mi se učiniše poput nekog stada ovaca ...***

U trenucima dok klanja, čovjek postepeno trasa potpunoj pokornosti tako što namaz otpočinje uspravno s kijamom da bi se zatim pognuo na ruku', a nakon toga odlazi na sedždu koja odražava maksimalni vid ljudske pokornosti i poniznosti. Kao što znamo, osoba koja klanja ne ide odmah sa ruku'a na sedždu, već se vraća sa ruku'a, u prvobitni položaj, na uspravno stajanje (kijam), na par trenutaka, a zatim ide na sedždu, kako bi spuštanje glave na tlo bilo što potpunije, te kako bi sedžda ostavila što jači utisak na čovjeka, i kako bi bila njegovim najvećim dokazom pokornosti i podložnosti Bogu.

Isto tako, čovjek postepeno napreduje namaskim zikrom, veličanjem i slavljenjem Allaha dž.š., pa tako on na ruku'u kaže: Subhane Rabbijel-'Azim (neka je slavljen moj Gospodar, Veličanstveni), a na sedždi izgovara: Subhane Rabbijel-E'ala (neka je slavljen moj Gospodar, Svevišnji), pa kada postigne cilj svojom pokornošću i poniznošću, položi svoje najvrijednije dijelove tijela na najponizniji mogući način, na zemlju koju gazimo svojim nogama, gdje šapatom i tihim riječima počne izgovarati najveličanstvenije riječi, obznanjujući Allahovu dž.š. veličinu i uzvišenost, govoreći: Subhane Rabbijel-E'ala (neka je slavljen moj Gospodar, Svevišnji), u takvom položaju dolazi do spoja ljepote mjesta i oblika sa ljepotom značenja riječi.

Potom klanjač odvaja između svoje dvije sedžde, kratkim sjedenjem, pauzom i stankom, kako bi sljedeća sedžda bila potpunija i ljepša, te kako bi duša bila

pribranija i trezvenija od eventualnog gafleta i nemara, te kako bi ljudska individua nanovo osjetila slast koju daje sedžda!

Skrušena i dirljiva sedžda
Od koje se čitav svemir usplahiri!!!

Kada čovjek padne ničice na tle, pucaju lanci slijepa povođenja za ostalima. Pucaju stege i omče koja su društva sama sebi okačila o vrat, te raznorazni loši običaji i ponašanja. Spušta svoju glavu na zemlju i prašinu, ostajući mu trag zemlje na čelu, dajući povoca svome srcu, šaljući svoju dušu njenom iskonu. Sedžda je najbliži i najdraži oblik Allahu dž.š..

Prenosi se da je Poslanik s.a.w.s. rekao: ***Kada je rob na sedždi, najbliži je svome Gospodaru, s toga uvećajte svoje dove u trenucima dok ste na sedždi.***[119]

Na osobi koja klanja je da iskoristi ovu divnu priliku, da otvori srce i prolije pehar dova i pokornosti, govoreći jezikom stvarnosti: ***Molim te molbom jadnika, siromaha; skrušeno Ti se obraćam, preklinjanjem griješnika, poniznog; dozivam Te molitvom uplašenog, oštećenog; pred Tobom je molba onog koji je pognuo svoj vrat pred Tvojom veličinom, koji je ponizio svoje tijelo pred Tobom, slomio svoj ego, anulirao svoju oholost!***

To je ta sedžda od koje strepe sva ona ogromna brda i planine, od koje podrhtava zemlja, od koje strah obuzima inadžije i oholnike, koja je zabilježena u povijesnim spisima i vijestima o minulim događajima!

NEMOGUĆNOST SPOJA IZMEĐU NAMAZA, ONOG ISTINSKOG I PRAVOG, SA OBOŽAVANJEM NEKOG DRUGOG MIMO ALLAHA, ILI PAK SA POKVARENJAČKIM – DŽAHILIJETSKIM – ŽIVOTOM!

Skrušeni i iskreni namaz, kojeg musliman obavlja u njegovom vremenu, i u kompletnom njegovom duhu i praksi, sa svim pratećim elementima, se ne može pomiriti sa robovanjem nekome drugom mimo Allaha dž.š., niti se može pomiriti sa širkom (idolopoklonstvom), obožavanjem raznoraznih kipova, slika i fresaka, raznoraznih bajki; niti se može pomiriti sa strahom od vladara i upravnika, vlasnika moći i bogatstava, njihovim nepravednim naredbama ili zabranama, niti se takav namaz miri sa stavom da nam oni mogu koristiti ili štetu nanijeti, niti će nam taj isti namaz dozvoliti da se nekome umiljavamo ili ulagujemo, što se danas da primjetiti u svijetu i državama koje sebe nazivaju 'slobodnim' ili 'demokratskim', ili što se ranije radilo u prijašnjim nazovi 'civilizacijama'. Zato, svi sastavni djelovi namaza, i sve što osoba, koja klanja, u njemu izgovara, osjeća u sebi ili obznanjuje, negira na najžešći način sve gore navedeno. Namaz će biti svemu tome neprestana opozicija, koja će stalno parirati, zato što je sve to sušta suprotnost onome što osoba izgovara kada hoće otpočeti svoj namaz, a to su riječi čistog monoteizma - Tewhida, osnovna parola Islama koja glasi: ***Allahu Ekber - Allah je taj koji je Najveći.***

[119] *Sahih.*

Sve navedeno, osoba koja obavlja namaz, negira riječima: ***El-Hamdu Lillahi Rabbil-'Alemin (Zahvala pripada samo Allahu, Gospodaru svih svjetova) -*** *zbog toga što nema gospodara mimo Njega dž.š..*

Sve gore navedeno se suprostavlja riječima: ***Ijjake Na'abudu We Ijjake Neste'in (samo Tebe obožavamo, i samo od Tebe pomoć tražimo) -*** *tako da niko nema pravo biti obožavan osim Njega dž.š., niti se može tražiti pomoć mimo Njega dž.š..*

Stvari poput ateizma (nevjerstva), širka (idolopoklonstva), obožavanja grobova, svetaca, slika, fresaka ili kipova, ljudi ili životinja, je sušta suprotnost ruku'u i sedždi, jer dobro znamo da se ne smije obaviti niti ruku', niti sedžda, bilo duševno ili tjelesno, ni pred kim drugim mimo Allaha dž.š.!!!

Zbog svega rečenog, oni koji su na pravi način doživjeli svoj namaz i shvatili ga, bile su najhrabrije osobe, najizdržljivije u teškim situacijama, koje drugi nisu mogli izdržati ili pretrpjeti lahko, kao što je bilo zahtijevanje pravde ili kazivanje istine u lice vladarima, kraljevima, predvodnicima kufra i nevjerstva. Takve osobe su najzaslužnije za postojanje istine i Islama. Najviše su se čuvali dunjaluka i njegovih varljivih ljepota, a najdalji su bili onda kada je u pitanje bilo pomaganje grijeha!

NAMAZ - ODVRAĆA OD LOŠIH DJELA, I SPRIJEČAVA ČOVJEKA OD ODAVANJA STRASTIMA I POHOTAMA!!!

Allah dž.š. kaže: ***Kazuj Knjigu koja ti se objavljuje, i obavljaj namaz;*** [120] ***on, zaista, odvraća od razvrata, i od svega što je ružno.*** [121] ***(el-Ankebut: 45)***

---

[120] *Pod riječima:* ***… obavljaj namaz …*** *se misli obaviti ga na najpotpuniji način, pomoću kojeg ćemo biti u stanju ostvariti njime naš željeni cilj, a on je: maksimalna predanost Allahu dž.š., s neophodnom dozom skrušenosti i budne revnosti, kako bi namaz bio povodom ostavljanja i klonjenja poroka, i ostalih loših djela!*

[121] *Namaz spriječava čovjeka od raznoraznih ružnih i zlih djela, kao što su:*

- *Blud, prostitucija i trafiking. Islam se bori protivu ovih zala svim raspoloživim sredstvima, jer ona predstavljaju kočnicu razvitka svih pozitivnih karakteristika čovječije duše i društva. Nemoral ubija duh i tijelo; zbog nemorala društveni život propada; prestaju se slijediti propisi i lijepi običaji; snaga naroda se potkopava!!! Ima dosta kratkovidih filozofa i pjesnika, koji nisu htjeli u nečistoći uvidjeti propast društva. Međusobni odnosi oba spola treba da služe mnogo višem cilju. Dovoljno je da spomenemo samo to da nečistoća (duševna i tjelesna) onemogućava dostignuće ovog cilja! Nazvati se imenom čovjek mogu samo oni koji znaju vladati svojim strastima. Ljudi koji se prepuštaju vođstvu svojih čulnih prohtijeva slični su životinjama, kojima smo i onako srodni, ako mislimo na tjelesne funkcije. Islam je uz pomoć svoje nauke uspio da u periodu svog prosperiteta uvjeri ljude u korisnost čestita i čedna života. Mladi ljudi su se apsolutno obuzdavali, a mlade djevojke su se razvijale kao netaknuti pupoljci! Čitava atmosfera je bila čista i puna Božijeg blagoslova!*
- *Alkoholizam i droge. Ništa nema sklonije od pijanstva, alkoholizma i droge, da u nama rasplamsa životinjsku narav i da razbukta ogavne prohtijeve u našoj krvi. Mnogo je zajedničkih uzroka, koje u narodnim izrekama dovode u najtješnju vezu vino i žene! Ne možemo negirati to da opojna pića oduzimaju svijest, dovodeći nas na veoma nizak i prezren stepen morala! Sigurno je i tačno da alkohol u potpunosti ruši i obara nervni sistem, koči sposobnost razmišljanja, a kod prekomjerenog i stalnog uživanja razara sve duševne sposobnosti čovjeka! Zbog toga Islam u potpunosti zabranjuje konzumiranje alkohola, pa i u najmanjim količinama!*
- *Laž. Islam je vjera koja visoko rangira osobinu iskrenosti, i ljubav prema istini i pravdi. Neistina i laž su zabranjena i pokuđena djela. Neistina i laž nemaju mjesta ni u privatnom, ni u javnom*

Iz ajeta se da razumjeti da skrušeni i potpuni namaz odvraća muslimana od razvrata i ostalih loših djela, vodeći ga dobru i plemenitosti, tako da možete primjetiti ljude koji na ovakav način obavljaju svoje namaze, najupućenijim i najprincipijelnijim, pa i ako primjetite kod njih neku od mahana znajte da oni nisu meleki, jer su samo meleki bezgriješni, ali ćete u isto vrijeme primjetiti kod ostalih ljudi nekoliko puta više primjedbi ili mahana!

Ako čovjeku namaz bude ispravan i čitav, biće mu ispravna i ostala djela. Allahov Poslanik s.a.w.s., kaže: ***Prvo za što će čovjek biti pitan, na Sudnjeme Danu, jeste njegov namaz, pa ako mu bude dobar namaz, dobra će mu biti i ostala djela, a ako mu namaz bude loš, biće mu loša i ostala djela.***[122]

životu; čak ni u najvećoj muci ili opasnosti se ne smiju primjenjivati! Ljubav prema istini je temeljni stub na kojem počiva svako pravo, sav ljudski poredak i čitava organizacija društva. Islamska nauka od početka sve ovo ima u vidu, te u potpunosti zabranjuje i anulira negativnu osobinu zvanu laž! Zaista će čitavom čovječanstvu svanuti ljepši i sretniji dani, kada islamski stavovi i principi o iskrenosti, i ljubavi prema istini, budu dobili jedno opšte priznanje i praksu u životu svih naroda! Laž igra veoma razornu ulogu i u unutrašnjem - duhovnom životu pojedinaca, pa, svakako, imamo i više razloga za izbjegavati je. Pod plaštom lažnog vanjskog sjaja može se sakriti najružnije i najbolesnije tijelo! Zato, takvu vrstu plašta zbacimo sa sebe, jer se razne vrste grijeha kriju pod njegove skute! Učinimo li iskrenost i ljubav prema istini - životnim pravilom i ciljem – svi ostali poroci će nestati i zagubiće se. Kod odgoja mlađih, na prvome mjestu moramo imati na umu izgraditi osobine iskrenosti i istinoljublja kod nas. U suprotnom slučaju, nije moguće upućivati drugoga u tom pravcu, a sami srljati u laž i neistinu.

- *Ugovori i preuzete obaveze. Nepoštivanje datih obaveza i kršenje ugovora protivne su temeljnim principima Islama, što nikoga neće začuditi! Nijedna religija nije davala većeg prava sklopljenim ugovorima i datim obavezama kao što je to uradio Islam. Svaki ugovor, bio on privatnog ili društvenog karaktera, pismenog ili usmenog, u islamskom smislu je bio nepovrijediv. Islam posebnu pažnju poklanja sklapanju ugovora u pismenoj formi, uz prisustvo svjedoka, kako bi se izbjegla i pomisao na postupak koji nije obostrano dogovoren!*
- *Nepoštenje. Razumljivo je što Islam strogo osuđuje svaku vrstu nepoštenja. Islam od svojih sljedbenika traži poštivanje prava Stvoritelja i stvorenja. Po Islamu nije samo krađa grijeh, već i nepoštena (haram) trgovina ili zarada! Pravi musliman, onaj koji živi po islamskim propisima i principima, bježi i daleko je od svake sumnjive i nepoštene djelatnosti, jer Allah dž.š. ne voli taj postupak!*
- *Nepravda. Islam mrzi i odbacuje svaku vrstu nepravde u najširem smislu riječi! Brojna su mjesta u Kur'ani Kerimu koja jasno govore o tome kako Islam osuđuje i progoni svaku vrstu nepravde. Ovdje ćemo osvijetliti jedno uzorno stanovište koje Islam zauzima po pitanju međunarodne pravde. Kur'an a.š. jasno postavlja i ističe temeljno pravilo, koje, ako bi bilo uspostavljeno, bi moglo spriječiti, ili u potpunosti anulirati i ukloniti najgore uzroke ratova i sukoba, a ono glasi: Neka vas mržnja koju prema nekim ljudima nosite nikako ne navede da nepravedni budete! Pravedni budite, to je najbliže čestitosti, i bojte se Allaha, jer Allah dobro zna ono što činite! (5:8)*
- *Neposlušnost prema roditeljima. Neposlušnost prema roditeljima, te nepoštivanje njihova autoriteta, Islam najstrožije osuđuje. Allah dž.š. kaže: Gospodar tvoj zapovijeda da se samo Njemu klanjate i da roditeljima dobročinstvo činite. Kada jedno od njih dvoje, ili oboje, kod tebe starost dožive, ne reci im ni: "Uh!" – i ne podvikni na njih, i obraćaj im se riječima poštovanja punim. & Budi prema njima pažljiv i ponizan, i reci: "Gospodaru moj, smiluj im se, oni su mene, kada sam dijete bio, njegovali!" & Gospodar vaš dobro zna šta je u dušama vašim: ako budete poslušni, - pa, Allah će doista oprostiti onima koji se kaju. (17:23-25)*
- *Samoubistvo. Islam strogo zabranjuje samoubistvo. Možemo sa sigurnošću reći da zabluda samoubistva koja se opravdava trenutačnim poremećajem duha ne postoji među onima koji su iskreno prigrlili vjeru Islam!!!*
- *Rasipanje imetka. Islam je također protivu razbacivanja ili rasipanja imetka, jer je Islam put sredine. Plemenitost je, kod vjernika, na visokom stepenu, i ne može se na nivo škrtosti spustiti. To su dvije suprotnosti poput sile zla i sile dobra, koje su u vječitom sukobu! (Uz male izmjene, preuzeto iz djela: Zašto i kako se klanja namaz, hfz. Halil Haverić – Ismail Haverić. 36-40)*

[122] *Sahih.*

Skrušen namaz daje srcu posebnu snagu, čisti ga i plemeni. Allahov Poslanik s.a.w.s., kaže: ***... doista u tijelu ima jedna gruda mesa, koja, ako bude zdrava, biće zdravo i ostalo tijelo, a ako bude bolesna, biće bolesno i ostalo tijelo! Ta gruda mesa je - srce.***[123]

Od Džabira r.a. se prenosi da je spomenuo Allahovom Poslaniku s.a.w.s. slijedeće: ***Jedan čovjek stalno klanja noću, a kada osvane - krade! Poslanik s.a.w.s. reče: To što si spomenuo će ga odvratiti od krađe!***

U drugoj predaji se navodi: ***Njegov namaz će ga odvratiti od te loše prakse!***[124]

Prenosi se da je Hasan el-Basri r.a. rekao: ***Ako čovjeka njegov namaz ne odvrati od razvrata i ružnih djela, neće mu povećati ništa drugo do samo njegovu udaljenost od Allaha dž.š..***

Narod Šu'ajba a.s. je primjetio da Šu'ajb ničemu ne pridaje toliku važnost, kao što je pridaje namazu, a i sam ga je veoma često obavljao, bilo da je farz ili nafila, i govorio bi: Namaz doista spriječava od razvrata i ružnih djela - pa kada im je počeo naređivati da rade dobro i da se klone zla: ***O, Šu'ajbe - rekoše, da li ti tvoj namaz (tvoja vjera), naređuje da napustimo ono čemu su se preci naši klanjali, ili da ne postupamo sa imanjima našim onako kako nam je volja? E baš si pametan, i razuman!? (Hud: 87)***

Rekao je Allahov Poslanik s.a.w.s.: ***U amanet vam ostavljam noćni namaz; on je bio praksa pobožnjaka i dobrih ljudi prije vas; noćni namaz je približavanje Allahu dž.š., odvraća od razvrata, briše loša djela i grijehe, i čuva tjelo od bolesti.***[125]

NAMAZ - OTKUP ZA POČINJENE GRIJEHE!!!

Od 'Ubade b. Samita r.a. se prenosi da je rekao: ***Svjedočim da sam čuo Allahova Poslanika s.a.w.s. da je rekao: Pet namaza koje je Allah dž.š. propisao - ko upotpuni njihov abdest, i bude ih obavljao u njihovome vremenu, te bude upotpunio njihovu skrušenost, ruku'e i sedžde, Allah dž.š. ima sklopljen ugovor sa njime u vezi oprosta njegovih grijeha! Ko tako ne postupi, nema ugovora sa Allahom dž.š.! Ako bude htio oprostiće mu, a ako bude htio kazniće ga.***[126]

Od Ebu Se'id el-Hudrija r.a., se prenosi da je čuo Allahova Poslanika s.a.w.s., kako kaže: ***Pet vakat namaza su otkup za počinjene (male) grijehe u periodu između njih, a potom Poslanik s.a.w.s. reče: Šta mislite o čovjeku, koji je zauzet svojim poslom, a između njegove kuće i radionice se nalazi rijeka. Kada stigne na svoje radno mjesto i bude radio, onoliko koliko Allah bude htio da radi, pa se isprlja ili oznoji, i na putu prema svojoj kući, prođe pored te rijeke - pa se u njoj iskupa - da li***

[123] *Muttefekun alejh.*
[124] *El-Bezzar, sahih.*
[125] *Sahih.*
[126] *Sahih.*

će na njemu ostati išta od prljavštine? Isti je slučaj i sa namazom! Kada god počini kakav grijeh, pa bude zamolio i zatražio oprosta, biće mu oprošteno ono što je počinio![127]

Prenosi se od Ebu Zerra r.a. da je Poslanik s.a.w.s. jednom izašao vani, zimi, kada je lišće već počelo padati sa grana. Prihvatio je rukom jednu od grana drveta i zatrese je, prilikom čega popada svo lišće s nje. ***On s.a.w.s. reče: O, Ebu-Zerre! Reče: Odazivam ti se, Allahov Poslaniče. Reče: Doista će rob, musliman, klanjati svoj namaz, želeći njime samo Allahovo dž.š. lice, a s njega će padati grijesi, kao što pada lišće s ove grane drveta.***[128]

Prenosi se od Ebu Osmana da je rekao: Bio sam sa Selman el-Farisijjom r.a. pod jednim drvetom, pa prihvati svojom rukom za jednu suhu granu i prodrma je, sve dok ne opade preostalo lišće sa nje, a potom reče: O, Ebu Osmane, zar me nećeš pitati zbog čega sam postupio ovako? Rekoh: Zbog čega si to uradio? Odgovori: Isto je ovako sa mnom postupio Allahov Poslanik s.a.w.s., dok sam sjedio sa njime pod jednim drvetom, pa je dohvatio suhu granku drveta i protresao je, dok ne opade preostalo lišće sa nje, pa reče: ***O, Selmane, zar me nećeš upitati zbog čega sam postupio ovako? Rekoh: Zbog čega si to uradio? Odgovori: Doista kada se, jedan musliman, lijepo abdesti, a potom bude klanjao svih pet, propisanih mu, namaza, otpadnu grijesi sa njega kao što otpadne lišće s ove grane, pa prouči ajet: I obavljaj namaz, početkom i krajem dana, i u prvim časovima noći! Dobra djela, zaista poništavaju hrđava. To je pouka za one koji pouku žele. (Hud: 114)***[129]

Od Tarika b. Šihaba se prenosi da je prenoćio kod Selmana el-Farisijje r.a., kako bi vidio šta radi i koliko se trudi u vjeri. Reče: Ustao je u zadnjem dijelu noći, kako bi klanjao - ali Tarik ne vidje ništa od onoga kako je mislio i zamišljao, pa to spomenu Selmanu, našta mu Selman odgovori: ***Čuvajte ovih pet dnevnih namaza, jer su oni otkup ranama, koje nisu proizvod borbi, niti bitaka!***[130]

---

[127] *Sahih.*

[128] *Hasen.*

[129] *Imam Buhari i imam Muslim bilježe hadis od Osmana b. 'Affana r.a. da je on pred ashabima uzeo abdest, isto kako je to radio Allahov Poslanik s.a.w.s. i onda rekao:* ***Ovako sam vidio da abdest uzima Allahov Poslanik s.a.w.s. a potom je rekao: Ko uzme abdest kao što sam ja to uradio sada, a onda klanja dva rekata, Allah će mu oprostiti prijašnje grijehe!***

U svome sahihu, imam Muslim prenosi od Ebu Hurejre r.a. da je Allahov Poslanik s.a.w.s. rekao: ***Pet dnevnih namaza, džuma do džume, i Ramazan do Ramazana, brišu grijehe koji se dese među njima, izuzev velikih grijeha.***

Ebu Džerir prenosi od Ebu Malika el-Eš'arijje r.a. da je Allahov Poslanik s.a.w.s. rekao: ***Namazi su iskup grijesima koji se dese između njih, jer je Allah dž.š. rekao: … dobra djela, doista poništavaju hrđava.***

Imam Muslim, Tirmizi, Nesai i Ibnu Džerir prenose od Ibnu Mes'uda r.a. predaju u kojoj kaže: ***Dođe neki čovjek Allahovom Poslaniku s.a.w.s. i reče: Allahov Poslaniče, zatekao sam jednu ženu u svojoj bašči, pa sam s njome radio gotovo sve: ljubio je, milovao … ali nisam s njom imao odnos. Radi sa mnom šta hoćeš! Allahov Poslanik s.a.w.s. nije ništa rekao. Čovjek je onda otišao, a Omer r.a. reče: Allah dž.š. bi sakrio njegov grijeh, da ga je sam skrio. Allahov Poslanik s.a.w.s. ga pogleda i reče: Vratite mi onog čovjeka! Kada dođe, Poslanik s.a.w.s. mu prouči sljedeće Allahove dž.š. riječi: I obavljaj namaz početkom i krajem dana, i u prvim časovima noći! Dobra djela, zaista nište hrđava. To je pouka za one koji pouku žele. Mu'az r.a. prenosi da je Omer r.a. upitao: Je li samo njemu o Allahov Poslaniče ili svim ljudima?! Svim ljudima - odgovori Poslanik s.a.w.s..*** *(Tefsir, Ibnu Kesir. prijev. na bos.)*

[130] *Hasen.*

Od Ebu Ejjuba el-Ensarijje r.a. se prenosi da je čuo Allahova Poslanika s.a.w.s. gdje kaže: ***Ko se abdesti, onako kako mu je naređeno, i bude klanjao onako kako mu je naređeno, biće mu oprošteni prijašnji (ne)djela.***

U drugoj predaji se kaže: ***... biće mu oprošteni prijašnji grijesi!***[131]

Od 'Abdullaha b. Mes'uda r.a. se prenosi da je Allahov Poslanik s.a.w.s. rekao: ***Prilikom nastupa svakog namaza, biva poslan glasnik koji viče: O, potomci Ademovi! Ustanite i gasite ono što ste sami sebi podložili, pa pristupiše tome, prilikom čega im otpadoše svi grijesi iz njihovih očiju, klanjajući, pa im bi oprošteno ono što su radili između dva namaza ...***[132]

Od Ibnu Omera r.a. se prenosi da je Allahov Poslanik s.a.w.s. rekao: ***Kada rob otpočne sa svojim namazom, bivaju donešeni svi njegovi grijesi, koji mu se stavljaju na vrat i na glavu, pa kada god učini ruku' ili sedždu s padnu s njega.***[133]

Od Ebu Ejjuba r.a. se prenosi da je Poslanik s.a.w.s. rekao: ***Doista, svaki namaz umanjuje sve što se pred njime nađe od grijeha!***[134] *S toga, ako rob počini neki grijeh, pa ustane i lijepo se očisti, pa padne ničice na tle, klanja uzvišenom Allahu dž.š., i zatraži oprosta sebi od strane Njega - Allah će mu grijeh oprostiti!!!*

Od Ebu Bekra r.a. se prenosi da je Allahov Poslanik s.a.w.s. rekao: ***Nema čovjeka koji počini grijeh, a zatim ustane i očisti se, a potom klanja namaz i zatraži sebi oprosta od Allaha dž.š., a da mu Allah dž.š. ne oprosti!!!*** *Nakon ovoga je proučio ajet: I onima koji, kada nešto loše počine ili sebi nasilje učine, Allaha se sjete*

[131] *Hasen.*
[132] *Hasen.*
[133] *Sahih.*
[134] *Hasen.*

i oprosta za grijehe svoje zamole! [135]A, ko oprašta grijehe, ako ne Allah!? I koji ne ustraju u onome što su činili, znajući to. (3:135)

Od Ebu Derda'a r.a. se prenosi da je čuo Allahova Poslanika s.a.w.s. kako kaže: ***Ko se bude abdestio, onako kako najljepše zna i umije, a potom ustane i klanja dva rekata, ili četiri, upotpunivši rekate, zikr i skrušenost, pa potom zatraži sebi oprosta od Allaha - biće mu oprošteno![136]***

U hadisu Amra b. Abese r.a. se kaže: ***... ako ustane i klanja, pa zahvali Allahu dž.š., i spomene svaku hvalu na Njega, i bude Ga veličao onime što samo Njemu dolikuje, i u svome srcu ne ostavi mjesta nikome mimo Allaha dž.š. - odvojiće se od svoga grijeha, i biće kao onog dana kada ga je majka rodila![137]***

NAMAZ - SKLONIŠTE VJERNIKA U NEDAĆAMA!!!

Namaz je odaziv ljudskom porivu i nutrini. On predstavlja osjećaj potrebe za nečim, osjećaj slabosti, molbi, želje za pribjegavanjem nekome, za stavljanjem pod njegov protektorat, zaštitu, molbe tihih šapata, odnosno potpunog otvaranja pred nekime tj. pred Allahom dž.š., onda kada dođemo do praga Njegove milosti, kada svoje srce otvorimo pred Plemenitim, Snažnim, Imućnim, Darežljivim, Milostivim, Samilosnim, Blagim, Ljubaznim, pred Onim koji daje i lišava, pred Onime koji sve čuje i koji se na molbe odaziva; zato je namaz vjerniku najbliže utočište i zaklon, najbrža pomoć. Namaz je darežljiviji i puniji osjećanja od majčinskog topla krila svojem djetetu, koje, kad mu god nije nešto po volji, ili bude ustravljeno ili prepanuto,

---

[135] *Znači: nakon učinjena grijeha, odmah se pokaje za to svoje (ne)djelo. Imam Ahmed rhm. navodi predaju od Ebu Hurejre r.a. koji kaže da je Poslanik s.a.w.s. rekao:* ***Ako čovjek počini grijeh, a potom kaže: Gospodaru moj, ja sam grijeh počinio, pa mi oprosti - Allah dž.š. će na to odgovoriti: Moj rob je počinio grijeh i zna da ima Gospodara koji oprašta grijehe, a za iste i kažnjava, zato Ja opraštam ovom Svom robu! Ako zatim počini drugi grijeh, pa kaže: Gospodaru moj, počinio sam grijeh pa mi oprosti, Allah dž.š. će reći: Moj rob zna da ima Gospodara, Koji oprašta sve grijehe, a i kažnjava, pa ću mu oprostit. Ako zatim počini novi grijeh, pa kaže: Gospodaru moj, učinio sam grijeh pa mi oprosti - Allah dž.š. će reći: Moj rob zna da ima Gospodara, koji oprašta grijehe, a za iste i kažnjava, pa će mu oprostiti. Ako zatim ponovo učini grijeh, pa kaže: Gospodaru moj, učinio sam grijeh pa mi oprosti, Allah dž.š. će reći: Moj rob zna da ima Gospodara, koji oprašta grijehe ili kažnjava za njih! Svjedočim da sam oprostio Svome robu, pa (dok je takav), neka radi šta hoće!*** *Autori dva sahiha ga navode od Ishaka b. Ebi-Talhe, u sličnoj verziji.*

Prilikom pokajanja je utvrđena obaveznost abdesta i klanjanja dva rekata namaza, u skladu s predanjem koje navodi imam Ahmed b. Hanbel rhm. od Alije r.a. koji kaže: ***Kada bih čuo neki hadis od Allahova Poslanika s.a.w.s., Allah bi mi Svojom voljom dao da se okoristim od njega, a ako bih čuo hadis od nekog drugog, tražio bih od njega da se zakune, pa ako bi to učinio povjerovao bih mu. Ebu Bekr r.a. mi je rekao, a on je samo istinu govorio, da je čuo Allahova Poslanika s.a.w.s. kako kaže: Nema čovjeka, koji počini neki grijeh, pa se poslije toga propisno abdesti i klanja dva rekata, i zamoli Allaha dž.š. za oprost, a da mu Allah dž.š. ne oprosti taj grijeh!*** *Ovu predaju prenosi i 'Ali el-Medini, el-Humejdi, Ibnu Ebi Šejbe, autori 'Sunena', Ibnu Hibban u svome sahihu, Bezzar i Darekutni od Osmana b. Mugire, a imam Tirmizi ocjenjuje hadis hasenom.*

Imam Ahmed navodi predanje od Se'ida r.a. koji prenosi da je Allahov Poslanik s.a.w.s. rekao: ***Iblis, neka je Allahovo prokletstvo nad njime, je obećao: Gospodaru moj, tako mi Tvoje veličine, ja ću zavoditi sinove Ademove sve dok im duša bude u tijelima, a Allah dž.š. reče: Tako Mi uzvišenosti i veličine Moje, Ja ću im opraštati sve dok budu od mene oprosta tražili.*** *(Tefsir b. Kesir)*

[136] *Hasen.*

[137] *Sahihu Muslim.*

gladno ili žedno, se skloni majci u krilo, ili se kači o njene skute. Namaz je utočište i skonište muslimana koji u svim nedaćama pribjegava njemu.

Namaz je najčvršći povodac za kojeg se vjernik prihvaća; protegnuto uže između njega i njegova Gospodara! Namaz je hrana duha, mehlem za 'rane', lijek za duše; odazov nevoljniku, sigurnost uplašena, snaga nemoćna, oružje goloruka!

Allah dž.š. kaže: ***O vjernici, tražite sebi pomoći u strpljivosti i namazu! Allah je doista na strani strpljivih. (el-Bekara: 153)***

U drugom ajetu, Allah dž.š. kaže: ***Tražite sebi pomoći, strpljenjem i namazom. To je doista teško, osim poslušnima & Onima koji su uvjereni da će se susresti sa svojim Gospodarem, i da će se Njemu vratiti. (el-Bekara: 26)***

Imam Ibnu Kesir rhm. kaže: Potpomognite se, radi postizanja ahireta, sabrom (strpljenjem), radi izvršavanja farzova i vadžiba, a pogotovo namaza ... namaz je najčvršća podrška ustrajanju na istini.

Allah dž.š., obraćajući se Svome miljeniku Muhammedu s.a.w.s., kaže: ***Mi dobro znamo da ti je teško u duši zbog onoga što oni govore & Zato veličaj Gospodara svoga i hvali Ga, i sedždu obavljaj & i sve dok si živ, Gospodaru svome ibadet čini. (el-Hidžr: 16-18)*** *Naređuje mu da pribjegne namazu i zikru, ako mu dođe teško zbog onoga što govore neprijatelji vjere, jer se u namazu i sjećanju na Allaha dž.š. nalazi lijek za prsa, i ono što nedaće otklanja!*

Muhammmed s.a.w.s. bi ovako postupao kada god bi se našao u teškoj situaciji. Huzejfe r.a. pripovjeda: ***Vratio sam Poslaniku s.a.w.s., u noći bitke „el-Ahzab", pa ga zatekoh umotana u nekom ogrtaču kako klanjaše. Poslanik bi, uvjek kada bi se našao u nekakvoj nedaći, tražio sebi izlaza namazom.***[138]

Od vođe pravovjernih Alije b. Ebi Taliba r.a. se prenosi da je rekao: ***Posmatrao sam nas u noći Bedra. Svi smo spavali, izuzev Allahova Poslanika s.a.w.s., koji je klanjao iza jednog drveta, i dovio sve do sabaha.***[139] [140]

Prenosi se da je Sabit r.a. rekao: ***Poslanik s.a.w.s. bi, kada bi ga kakva oskudica zadesila, viknuo svojim ukućanima: Klanjajte! Klanjajte! Sabit kaže: Kada bi se Allahovi vjerovjesnici zatekli u kakvoj nedaći, oni bi odmah tražili sebi spasa namazom.***[141]

Od Ebu Derda'a r.a. se prenosi da bi Poslaniku s.a.w.s. pribježište bilo mesdžid (džamija), kada bi počeo duvati snažan vjetar, sve dok se vjetar ne bi umirio,

---

[138] *Hasen.*

[139] *Ibnu Džerir rhm. navodi lanac prenosilaca, koji seže do Ujejne b. Abdurrahmana, odnosno njegova oca, da je prvo što je Ibnu Abbas r.a., izgovorio, kada je na putu čuo za smrt svoga brata Kasima, bilo: Mi smo Allahovi, i Njemu se vraćamo!!! Zatim je skrenuo s puta, i sjeo da se odmori. Potom je klanjao dva rekata, ostajući dugo na sjedenju (tešehhud). Potom je ustao, idući prema svojoj jahalici (devi), gdje je kazao (proučio), slijedeći kur'anski ajet: Tražite sebi pomoći strpljenjem i namazom. To je doista teško, osim poslušnima.*

[140] *Hasen.*

[141] *Hasen.*

a ako bi se na nebu desilo nešto, poput pomračenja sunca ili mjeseca, odmah bi on, utočišta sebi, tražio namazom, sve dok pomračenje ne bi prošlo.[142]

Ista situacija je bila i sa plemenitim Ashabima r.a., tako da se prenosi od Nadra da je rekao: ***Jedanput je, u vrijeme Enesa r.a., bila jaka tmina, pa sam otišao kod njega i rekoh: O, Ebu Hamza, da li vam se nešto slično dešavalo za vrijeme Poslanika s.a.w.s.? Reče: Sačuvaj Bože! Ako bi se vjetar malo pojačao, mi bi smo pohitali k mesdžidu, strahujući da ne nastupi Sudnji dan!?***

To su bili učenici Muhammeda s.a.w.s., i takva je bila njihova praksa, a i praksa onih koji su ih slijedili u njihovom dobru, iz svake generacije, koji su se odnosili prema namazu, kao ratnik prema svome oružju, ili bogataš prema svome bogatstvu. Imali su više nade u svoj namaz, i više su se oslanjali na njega, nego li bogataš na svoj imetak, ili ratnik na svoje oružje, tako da je to postalo dijelom njihove prirode, koji se nikako od njih nije odvajao. Ako bi bili u strahu, ili napadnuti od neprijatelja, ili im bude kasnila pobjeda, ili im bude nešto nejasno, odmah bi pribjegavali namazu i njime tražili sebi izlaza.

Ovakvom stazom su trasali islamski učenjaci i poznata imena naše Umme (zajednice), te muslimansko vođstvo kroz niz stoljeća. Prenosi se, u vezi šejhul-Islama Ibnu Tejmijje rhm., da bi on, kada ne bi mogao shvatiti ili razumjeti neki ajet, nakasdio neki, slabo posjećeni mesdžid, te bi tu klanjao, mećući svoje lice na zemlju, dugo se zadržavajući na sedždi, govoreći: ***O, Učitelju Ibrahimov, poduči me!*** *Bio je veoma skrušene molitve, nevjerovatne poniznosti prema Allahu dž.š., veseleći se tome što moli dok je na sedždi, kao da neprestano nešto 'prosi', što je naslijedio od svoga oca i djeda. Slušali bi ga kako bi ponekad pjevušio sljedeće:*

Ja sam 'prosjak', sin 'prosjaka'
Takvim su mi otac i djed bili!!!

Namaz nije ograničen samo na pet vakata, s kojima čovjek inače odužuje svoju dug prema Allahu dž.š., i neće biti primljeni ako ne budu propisno obavljeni, ali, u isto vrijeme ti farz namazi su i štit vjernika, njegovo oružje, i njegov ključ 'kalauz', kojim otključava svaku bravu, i otklanja svaku brigu i problem. Postoji namaz koji se klanja u trenucima straha; namaz koji se klanja kada duže vremena ne bude padala kiša; namaz koji se klanja u trenucima tewbe - pokajanja ...

Od Ebu Bekra r.a. se prenosi da je Allahov Poslanik s.a.w.s. rekao: ***Nema roba koji počini grijeh, pa se poslije toga lijepo očisti i abdesti, a potom pristupi namazu i klanja dva rekata, a zatim zatraži sebi oprosta zbog počinjena grijeha, a da mu Allah dž.š. ne oprosti!***[143]

Također, postoji namaz koji se obavlja prilikom pomračenja Sunca ili Mjeseca. Poslanik s.a.w.s. kaže: ***Sunce i Mjesec su jedni od Allahovih dokaza (ajeta), i ne pomračuju se ni zbog čije smrti ili života! Pomoću njih Allah prijeti svojim robovima, pa kada doživite to (tj. pomračenje), klanjajte i molite, sve dok pomračenje ne prođe.***[144]

---

[142] *Hasen.*
[143] *Sahih.*
[144] *Muttefekun alejh.*

U drugoj predaji se navodi: ***… molite Allaha, veličajte Ga, klanjajte i dijelite sadaku.***[145]

Kada čovjek bude htio obaviti neku svoju potrebu, ili otkloniti neku nedaću, ljepše je da, prije nego li prouči dovu, i zamoli Allaha dž.š. za nešto, klanja dva rekata nafile namaza, s obzirom da je rad nekog dobrog djela prije učenja dove, jedan od adaba dove.

Od Osmana b. Hunejna r.a. se prenosi da je neki slijepac došao Poslaniku s.a.w.s. rekavši mu: ***Moli Allaha da me izliječi! Poslanik s.a.w.s. mu reče: Ako hoćeš da odložimo dovu biće bolje po tebe, a ako hoćeš doviću. Reče: Uči dovu. Poslanik s.a.w.s. mu naredi da uzme abdest, da ga lijepo upotpuni, te da klanja dva rekata nafile-namaza, i da moli na kraju.***[146]

Od Ebu Hurejre r.a. se prenosi da je rekao: ***Mesdžidi imaju svoje prvake i oni su njihovi stubovi. Oni imaju prijatelje među melekima, pa kada budu odsutni, meleki se raspituju za njih, a ako budu bolesni, meleki ih obilaze, a ako budu u nekoj potrebi, meleki ih pomažu.***[147]

NAMAZ - ČUVANJE I ZAŠTITA!!!

Allah dž.š. kaže: ***Čuvajte***[148] ***namaz, naročito srednji namaz, i pred Allahom ponizno stojte. (el-Bekara: 238)***

Čuvanje namaza biva na relaciji između roba i njegova Gospodara, kao da mu je rečeno: ***Čuvaj namaz, kako bi te Allah dž.š. sačuvao, koji ti ga je i naredio*** *- poput riječi Allaha dž.š.:* ***Sjećajte se vi Mene, pa ću se i Ja vas sjetit; ... i ispunite zavjet koji ste Mi dali, pa ću i ja ispuniti zavjet Svoj, koji sam vam dao; ... ako vi pomognete Allaha, i On će vas pomoći.***

Čuvanje namaza može biti i na relaciji čovjek-namaz, kao da mu je rečeno: ***Čuvaj namaz, kako bi te sačuvao*** *- jer namaz čuva onoga koji ga obavlja, na raznorazne načine.*

Čuva ga od loših djela i griješenja, na osnovu riječi Allaha dž.š.: ***... i obavljaj namaz - namaz doista odvraća od razvrata i od svega što je ružno ... (el-Ankebut: 45)*** *- pa ko bude pazio na svoj namaz, namaz će ga čuvati od razvrata i ružnih dijela.*

---

[145] *Sahih.*
[146] *Sahih.*
[147] *Sahih.*
[148] *Znaj da je naredba čuvanja namaza isto tako i naredba obazrivosti prema svim namaskim šartovima poput: čistoće tijela, odijela i mjesta gdje će se klanjati, te strogo pridržavanje pokrivanja avreta, okretanja prema kibli, kao i stroga pažnja prema svim sastavnim dijelovima namaza. U ovu naredbu čuvanja spada i čuvanje od svega onoga što kvari namaz, bilo da su to štetna djelovanja srca, a na prvome mjestu čuvanja dolazi nijjet (namjera), onda čuvanje jezika i ostalih dijelova tijela, pa ko izvrši namaz s takvom mjerom predostrožnosti, može smatrati da je očuvao namaz, u suprotnom ne!!!*

Čuva ga od problema i iskušenja. Allah dž.š. kaže: ***... tražite sebi pomoći u strpljivosti i namazu ... (el-Bekarah: 153)***

Klanjač je pod protektoratom Allaha dž.š. i u Njegovoj je zaštiti. Muhammed s.a.w.s. kaže: ***Ko bude klanjao sabah-namaz, on je pod zaštitom Allaha dž.š., a Allah ne traži od vas za tu zaštitu ništa.***[149]

Poslije svega navedenog, ko ne bude obavljao namaz, sebe je izložio velikoj opasnosti, koju mu je još Allah dž.š. nagovijestio, a to je da će Allah dž.š. skinuti sa tog roba Svoj plašt pomoći i čuvanja, ostaviti ga bez ikakva utočišta i skloništa, tako da će naći sebe u bespoštednoj borbi sa šejtanom, nakon što ga je Allah dž.š. sačuvao njega. Jedan pobožnjak je rekao: Tako mi Allaha, neće se na tebe okomiti neprijatelj osim onda kada te Allah dž.š. ostavi bez podrške. Nemoj misliti da neprijatelj pobjeđuje, već nas je ostavio Onaj koji nas je čuvao!!!

Poslanik s.a.w.s. je rekao: ***Ko bude klanjao sabah-namaz u džematu, on je pod zaštitom Allaha dž.š., a ko prekrši ugovor i iznevjeri Allahovu dž.š. zaštitu, Allah će ga natraške strovaliti u Džehennem.***[150]

U ovoj predaji nailazimo na žestoku prijetnju onima koji imaju namjeru nipodaštavati vjernike koji obavljaju namaz, a posebno one koji klanjaju sabah - namaz, jer se dira u čast onih koji su pod zaštitom Allaha dž.š..

Allah dž.š., u hadisu-kudsijju, kaže: ***... a ko se neprijateljski bude odnosio prema mome miljeniku - objavio Sam mu rat!***[151]

Od Abdullaha b. Omera r.a. se prenosi da je Poslanik s.a.w.s. rekao: ***Postoji šest grupa ljudi, u kojoj god od njih se čovjek nađe pod zaštitom je Allaha dž.š.: kada bude u džamiji na zajedničkom namazu, kada je u prisustvu bolesne osobe, u trenucima ispraćaja dženaze, dok je u svojoj kući, kada je pri pravednom vladaru, kojeg pomaže i poštuje, i u trenucima Džihada tj. učestvovanja u akciji protivu nevjernika.***[152]

Allahov Poslanik s.a.w.s. kaže: ***Tri su stvari u Allahovoj dž.š. nadležnosti prema nekom čovjeku: ako poživi da mu da opskrbu i zadovolji njegove potrebe; ako umre da ga uvede u Džennet... - a ko pođe u džamiju pod zaštitom je Allaha dž.š..***[153]

Od Ebu Hurejre r.a. se prenosi da je Poslanik s.a.w.s. rekao: ***Kada budeš htio izaći iz svoje kuće, klanjaj dva rekata koja će te spriječiti od loših dijela koja čovjek radi dok se nalazi vani, a kada se vratiš kući, klanjaj dva rekata koja će te čuvati od loših dijela, koja čovjek radi kod svoje kuće.***[154]

---

[149] *Sahihu Muslim.*
[150] *Hasen.*
[151] *Sahihul-Buhari.*
[152] *Hasen.*
[153] *Sahih.*
[154] *Hasen.*

Poslanik s.a.w.s. navodi: ***Allah dž.š. kaže: O, sine Ademov, zadovolji me sa četiri rekata početkom dana, zbog njih ću te učiniti zadovoljnim preostali dio dana.***[155]

Od Ibnu Abbasa r.a. se prenosi da je rekao: ***Bio sam iza Poslanika s.a.w.s., pa mi reče: Dijete, podučiću te značenju jednih riječi: Čuvaj Allaha, čuvaće te; čuvaj Allaha, naći ćeš Ga uvijek ispred sebe ... znaj za Allaha, dok si u blagostanju, On će za te znati u trenucima tvoje teškoće.***[156]

Riječi "čuvaj Allaha" znače: pazi na Njegove granice (halal i haram), pazi na Njegova prava, na Njegove naredbe i zabrane. Ko ovako bude postupao može sebe smatrati jednim od onih koji bdiju nad Allahovim dž.š. granicama, koje je Allah dž.š. inače pohvalio u Svojoj Knjizi, rekavši: ***Ovo je ono što vam je obećano, svakome onom koji se kajao i čuvao.***[157] ***(Kaf: 32)***

Jedna od najveličanstvenijih Allahovih dž.š. naredbi, na koju moramo budno paziti, jeste, bez imalo sumnje, namaz. Prije smo spominjali ajet u kojemu nam Allah dž.š. naređuje da budno pazimo na namaz, govoreći nam: ***Čuvajte namaz, naročito srednji namaz, i pred Allahom ponizno stojte. (el-Bekarah: 238)***

Allah dž.š. hvali one koji se revnosno prema namazu odnose, pa kaže: ***... i oni koji namaze svoje budu revnosno obavljali & oni će u džennetskim baščama biti počašćeni. (el-Me'aridž: 34,35)***

Poslanik s.a.w.s. kaže: ***... a ko bude uspostavio namaz, ima obećanje od Allaha dž.š. da će ga uvesti u Džennet.***[158]

U drugoj predaji se navodi: ***Ko bude pazio na namaz, biće mu svjetlom, dokazom i spasom Sudnjega dana!***[159]

Poslanikove s.a.w.s. riječi "On će tebe čuvati" znače slijedeće: Onaj ko bude pazio Allahove dž.š. granice, i Njegova prava, Allah dž.š. će ga sačuvati, kao što je i rekao: ***... i ispunite zavjet koji ste Mi dali, pa ću i Ja ispuniti Svoj zavjet, koji sam vam dao ...; Sjećajte se vi Mene, pa ću se i Ja vas sjetiti ...; ... ako vi Allaha pomognete, pa i On će vas pomognut ... .***

Allahovo dž.š. čuvanje roba, se ogleda u dvjema stvarima:

1. U čuvanju njegovih dunjalučkih interesa, poput: zdravlja tijela i duha, djece, porodice, imetka ... Allah dž.š. kaže: ***Uz svakog su od vas meleki, ispred njega i iza njega, koji ga čuvaju od krajnje Allahove odredbe. (el-Ra'ad: 11)***

Ibnu 'Abbas r.a. kaže: ***To su meleki koji čuvaju čovjeka po Allahovoj dž.š. naredbi, pa kada nastupi Allahov kader - odredba, oni ga njemu i prepuste.***

---

[155] *Sahih.*
[156] *Sahih.*
[157] *Znači: onaj koji je pazio na Allahove naredbe, kao i onaj koji je bio oprezan po pitanju svojih grijeha, te se redovno kajao zbog njih.*
[158] *Sahih.*
[159] *Sahih.*

Poslanik s.a.w.s., kada bi omrknuo ili osvanuo, bi učio sljedeću dovu: ***Bože moj, sačuvaj me s prijeda i s otraga; s moje desne i lijeve strane, i odozgo!***[160]

Ako Allah dž.š. bude čuvao čovjeka u jeku njegove najveće mladosti i snage, sačuvaće ga i u trenucima njegove starosti i slabosti, na način na koji On dž.š. to bude htio!

Allah dž.š. također čini da se dobro nekog pojedinca protegne i na njegove potomke, kao što je i rečeno u ajetu: ***... otac njihov je bio dobar čovjek ... (el-Kehf: 82)*** *- što je i dokazom da se čovjek pamti po dobru među potomcima, i da se beriće njegova ibadeta proteže i na njih na dunjaluku, i na ahiretu tako što će se zauzimati za njih, i za njihov položaj u Džennetu, kako bi bili radost njegova oka, kako se to navodi u Kur'anu i Sunnetu.*

Se'id b. el-Musejjib r.a. je rekao svome sinu: ***Povećaću svoj namaz i zbog tebe, kako bi i ti bio sačuvan -*** *a zatim je proučio ajet:* ***... a otac njihov je bio dobar čovjek ... (el-Kehf: 82)***

Omer b. 'Abdul-'Aziz rhm. je rekao: ***Nema tog čovjeka koji umre kao vjernik, a da Allah dž.š. ne spasi njegov vrat, a i vratove nakon njega.***

Ibnul-Munkedir rhm. kaže: ***Allah dž.š. će, zbog Svog dobrog roba, sačuvati njegovo dijete i dijete njegova dijeteta, i kuće oko njega, i uvjek će se biti pod zaštitom Allaha dž.š..***

Od nevjerovatnih primjera Allahova dž.š. čuvanja je i to da Allah dž.š. učini životinje, koje su inače po svojoj prirodi opasne, čuvarima od nezgoda, kao što se desilo sa barkom štićenika Muhammeda s.a.w.s., onda kada se nasukala, pa je izašao na obalu gdje ga susrete lav, koji kasnije hodijaše s njime, sve dok mu ne pokaza put, pa kada ga zaustavi na njemu, učine kao da ga pozdravi, a potom ode od njega.[161]

Ko se bude nemarno odnosio prema Allahovim dž.š. odredbama, tako će se i Allah dž.š. ponijeti prema njemu, pa će uvijek biti u nekakvoj šteti, nervozi, tjeskobi, zbog stvari od kojih očekuje da će mu nekada koristiti.

Rekao je Fudajl rhm.: ***Kada god bih se ogriješio o Allahu dž.š. to bih odmah primjetio u neposlušnosti moje posluge ili životinje.***

2. U čuvanju njegove vjere i vjerovanja, pa ga tako Allah dž.š. čuva u toku života od raznih zabludjelih šubhi (nejasnih stvari), a isto tako ga čuva i od šehvi (strasti i pohota), čuva mu vjeru u trenucima njegove smrti, tako što ga čini postojanim na imanu - vjerovanju.

Poslanik s.a.w.s. bi izgovarao, prije nego bi legao: ***Ako budeš zadržao kod Sebe moju dušu - smiluj joj Se, a ako je budeš vratio, onda je čuvaj kao što inače čuvaš tvoje iskrene robove.***[162]

---

[160] *Sahih. Ibnu Madždžeh, 2/332.*
[161] *Hasen.*
[162] *Muttefekun alejh.*

Poslanik s.a.w.s. je podučavao Omera r.a. da moli Allaha dž.š. slijedećim riječima: ***Allahu moj, očuvaj me Islamom, dok stojim, sjedim i ležim, i nemoj učiniti da mi se zluraduju neprijatelji zavidni.***[163]

Poslanik s.a.w.s. bi, u trenucima kada bi ispraćao nekoga na put, rekao: ***Allah ti sačuvao vjeru, povjerenje, i svršetak tvojih dijela.***[164] *Govorio bi također:* ***Kada se Allahu nešto povjeri na čuvanje, On to i sačuva.***[165]

Riječi Allahova Poslanika s.a.w.s. ***"čuvaj Allaha, naći ćeš Ga uvijek pred sobom"*** *znače to da, onaj ko bude čuvao i pazio Njegove granice i prava, vidjeće da ga Allah dž.š. u svakoj prilici pomaže, čuva, daje podršku, i čini postojanim: Allah je zaista na strani onih, koji se Allaha boje, grijeha klone i koji dobra dijela čine!*

Katade rhm. kaže: ***Ko se bude Allaha dž.š. bojao, On će biti s njime, a s kime Allah dž.š. bude – ta, s njime je četa koja nikada nije savladana, i Stražar koji nikada ne spava, a i Upućivač koji ne odvodi u zabludu.***[166]

NAMAZ - UZROK DOBRE OPSKRBE!!!

Allah dž.š. je, sljedećim riječima, pet vakat namaza stavio u obligatnu obavezu vjernicima: ***... namaz je, doista, propisan vjernicima, u određenim vremenskim razmacima. (el-Nisa:103)***

Iz milosti Svoje prema robovima smanjio je namaz sa pedeset obavljanja, u toku jednog dana ili noći, na svega pet. Također nam je naredio da ih sve obavljamo u njihovome pravom vremenu.

Nije cilj da čovjek čitav svoj dan provede u klanjanju i namazu, već je cilj da čovjek obavi namaz i klanja onda kada nastupi njegovo vrijeme, kako bi bio u stanju odazvati se ostalim životnim obavezama, poput sticanja opskrbe, posla ...

Poslanik s.a.w.s. kaže: ***... ti imaš obavezu i prema svome tijelu, a i prema svome Gospodaru imaš obaveza; tvoj gost kod tebe ima svoja prava; tvoja porodica ima kod tebe svoja prava, zato posti ali i mrsi, i klanjaj, ali i svoju porodicu namiri, i svakome daj njegovo pravo (hakk).***[167]

S obzirom da obavljanje namaza spriječava čovjeka od njegova posla s vremena na vrijeme, i s obzirom na to da ima ljudi koji su kušani dunjalukom, i koji su padali na takvim iskušenjima tako da su bili u stanju ostaviti namaz, svoj stub vjere, zbog svojih plaća i para, Allah dž.š. tim slabim vjernicima obznanjuje slijedeće:

---

[163] *Hasen.*
[164] *Hasen.*
[165] *Sahih.*
[166] *Džami'ul-'ulum wel-hikem, Ibnu Redžeb el-Hanbeli rhm..*
[167] *Sahihul-Buhari.*

Ostavljanje posla zbog obavljanja namaza
je stroga obaveza svih muslimana!!!

U ovom smislu Allah dž.š. kaže: ***O vjernici, kada se u petak na namaz pozove požurite ka spominjanju Allaha, i trgovinu ostavite, to vam je bolje neka znate. (el-Džumu'a: 9)*** *- a poslije izvršavanja svoje obaveze prema Allahu dž.š., Allah dž.š. naređuje svojim robovima da se raziđu po zemlji, radi trgovine i namirivanja svojih potreba, jer su završili sa namazom, pa Allah dž.š. kaže:* ***A kada se namaz obavi, onda se po zemlji raziđite i Allahovu blagodat tražite, i Allaha mnogo spominjite, da biste postigli što želite. (el-Džumu'a: 10)***

Allah dž.š. zamjera onima koji su, zanešeni poslom i trgovinom, ostavili namaz, govoreći: ***Ali, kad oni kakvu robu trgovačku ili zabavu ugledaju, pohrle joj, i tebe ostave sama da stojiš. Reci: Ono što je u Allaha bolje je i od zabave i od trgovine. A Allah najbolju opskrbu daje. (el-Džumu'a: 11)***

Allah dž.š. kaže: ***O vjernici neka vas imanja vaša, i djeca vaša, ne zabave od sjećanja na Allaha, a oni koji to učine biće izgubljeni. (el-Munafikun: 9)***

Veliki broj mufessira (tumača Kur'ana) je reklo: Pod sjećanjem na Allaha, koje je spomenuto u prethodnom ajetu, se podrazumijevaju pet dnevnih namaza, pa koga odvrati trgovina, imetak, posao, djeca ... od obavljanja namaza biće jedan od propalih i izgubljenih. Allah dž.š. kaže: ***U džamijama, koje se voljom Njegovom podižu i u kojima se spominje Njegovo ime, hvale Njega, ujutro i navečer, ljudi koje kupovina i prodaja ne ometaju da Allaha spominju, i koji namaz obavljaju i zekat udjeljuju, i koji strepe od Dana u kome će srca i pogledi biti uznemireni & da bi ih Allah lijepom nagradom za djela njihova nagradio, i da bi im od dobrote Svoje i više dao, a Allah daje kome hoće bez ikakva računa. (el-Nur: 36,38)***

Od Ibnu Mes'uda r.a. se prenosi: ***Neki trgovci s pijace su čuli ezan, pa su ostavili robu i pošli na namaz, pa reče: Ovo su oni za koje je Allah dž.š. rekao: Ljudi koje kupovina i prodaja ne ometaju da Allaha spominju, i koji namaz obavljaju i zekat udjeljuju, i koji strepe od Dana u kome će srca i pogledi biti uznemireni.***

Od Ibrahima r.a. se prenosi da je rekao: ***To su ljudi plemena, trgovci koji, kada nastupi namaz, ništa ih od njega ne može odvratiti.***

Sufjan el-Sevri rhm. kaže: ***Kupovali bi ili prodavali, ali nisu propuštali farz namaz u džematu.***

Razmisli o tome kako je Allah dž.š. povezao i spojio između njihovog ostavljanja sticanja opskrbe i nafake zbog namaza, rekavši: ***Ljudi koje trgovina ne ometa od spominjanja Allaha ...*** *da bi odmah u sljedećem ajetu rekao:* ***… da bi ih Allah lijepom nagradom za djela njihova nagradio, i da bi im od dobrote Svoje i više dao, a Allah daje kome hoće, bez ikakva računa.***

S toga, opskrba i nafaka su u ruci Allaha dž.š.. On daje svoju opskrbu kome On hoće, a ne daje je opet kome On hoće. Niko ne može dati ono što On ne da, niti

spriječiti ono što On daje, i čovjeku će biti uskraćena opskrba zbog grijeha kojeg je počinio, a ima li većeg grijeha od nepoštovanja Allahova dž.š. prava?!

Urve b. Zubejr r.a. bi navratio ponekada dunjalučarima, onima kojima je dunjaluk na prvome mjestu po važnosti, i spazio bi kod njih dobar dio imetka i opskrbe, ali čim bi se vratio svojoj kući, pri ulasku bi proučio sljedeći ajet: ***I nikako ne gledaj dugo ljepote ovoga svijeta koje Mi kao užitak raznim sortama nevjernika pružamo, da ih time na kušnju stavimo, a opskrba Gospodara tvoga bolja je i vječna & Naredi porodici svojoj da obavljaju namaz, i ustraj u tome! Mi ne tražimo od tebe opskrbu, Mi tebe opskrbljujemo! A samo one koji se budu Allaha bojali i grijeha klonili čeka lijep svršetak. (Taha: 131,132)*** *- a zatim bi povikao ukućanima:* ***Namaz, namaz, Allah vam se smilovao!***

Allahove dž.š. riječi: ***... Mi ne tražimo od tebe opskrbu, Mi tebe opskrbljujemo ...*** *obaraju tezu onih koji zastupaju mišljenje da čovjekova predanost namazu, i njegovo potpuno obavljanje šteti njegovoj nafaci i opskrbi. Naprotiv, čovjek će obavljanjem namaza samo povećati svoju nafaku i opskrbu. Allah dž.š. kaže:* ***Džine i ljude sam stvorio samo zato da Me obožavaju (da mi se klanjaju) & Ja ne tražim od njih opskrbu niti želim da me hrane & opskrbu daje jedino Allah, Moćni, Jaki. (el-Zarijat: 56,58)*** *Iz navedenih ajeta slobodno se da zaključiti da je namaz - apsolutno - samo jedan od sebeba i povoda Allahovoj dž.š. opskrbi, otklanjanju briga i sl.*

Prenosi se od Abdullaha b. Selama r.a. da je rekao: ***Poslanik s.a.v.s. bi u danima teškoća i tjeskobe nekakve, naređivao svojoj porodici da obavljaju namaz - pa prouči: Naredi svojoj porodici da namaz obavljaju ...***

Imam Ahmed rhm. bilježi u svojoj knjizi "Zuhd" od Sabita r.a. da je rekao: ***Kada bi neimaština pogodila porodicu Muhammeda s.a.v.s., viknuo bi svojim ukućanima: Klanjajte, klanjajte!!!*** *Sabit kaže:* ***Ovo je bila praksa prijašnih poslanika, koji bi prilikom bilo kakve potrebe, izlaza sebi tražili namazom.***

Od Ebu Umame r.a. se prenosi da je Poslanik s.a.v.s. rekao: ***Za tri stvari je Allah dž.š. jamac: Ako čovjek poživi da bude opskrbljen, i da mu budu zadovoljene potrebe, a ako umre da ga uvede u Džennet. Onaj koji nazove selam kada ulazi u svoju kuću, Allah dž.š. mu je jamac, i onaj koji pođe u džamiju, Allah dž.š. mu je jamac, i onaj ko pođe u borbu na Allahovom putu Allah dž.š. mu je jamac.***[168]

Allah dž.š. nam je pojasnio da je imetak samo sluga odnosno sredstvo, a da je din (vjera) ono čemu se služi tj. cilj, i u tom smislu Muhammed s.a.w.s. kaže da je Allah dž.š. rekao: ***Dali smo imetak radi obavljanja namaza i davanja zekata, a ako bi čovjek posjedovao bašču, volio bi da ima dvije, pa i ako bi imao dvije, volio bi da pored njih ima treću - a lubinu sina Ademova neće napuniti ništa drugo do prašina i zemlja, zatim će Allah dž.š. oprostiti onome ko se bude pokajao.***[169]

Značenje hadisa: Allah dž.š. nam je dao imetak kako bismo se pomogli njime prilikom izvršavanja naših obaveza prema Njemu. Nije nam ga dao radi naslađivanja i uživanja, kao što to stoka radi - jede, pije i spava! Ako čovjek bude trošio svoj

[168] *Sahih*
[169] *Sahih*

imetak u druge svrhe, dakle mimo onoga za što nam je imetak i dat, cilj je promašen i razlog zbog čega nam je imetak i dat, tako da je u tom slučaju zemljina utroba bolja takvoj osobi od njene površine, jer mu lubinu neće moći zadovoljiti i napuniti ništa drugo do zemlja, od koje je stvoren, i niti se on okoristio od imetka, a niti se je lubina napunila, jer se nikada ni ne može zadovoljiti?!

Allah dž.š. je zagarantovao opskrbu svojim stvorenjima, rekavši: ***Na Zemlji nema nijednog živog bića, a da ga Allah ne hrani. On zna gdje će koje boraviti i gdje će sahranjeno biti. Sve to ima u jasnoj knjizi. (Hud: 6)***

Muhammed s.a.v.s. kaže: ***Kada bi čovjek bježao od svoje nafake i opskrbe kao što bježi od smrti, opskrba bi ga stigla, isto kao što će ga stići i smrt.***[170] *I kaže, s.a.v.s.:* ***Opskrba više hlepi za stvorenjem, nego li njegova smrt za njime.***[171]

Poslanik s.a.v.s. kaže: ***Ruhul-Kuds (Džibril) me je nadahnuo riječima: Osoba neće umrijeti sve dok ne okonča svoj život, i iskoristi svoju nafaku (opskrbu), s toga bojte se Allaha i učinite lijepim vašu potragu (nafake). Nemoj da ko od vas s nestrpljenjem očekuje opskrbu, da bi je kasnije tražio u onome što je Allah dž.š. zabranio, jer se ne može steći ono što je kod Allaha dž.š. osim pokornošću.***[172]

Muhammed s.a.v.s. kaže: ***Kome sva briga bude Ahiret - Allah će mu riješiti sve njegove potrebe, i daće da mu bogatsvo bude u srcu, a dunjaluk će mu doći (ponizno), pa makar i silom. Kome sva briga bude Dunjaluk Allah će mu rasturiti planove, a učiniće da mu siromaštvo bude pred očima, i od ovoga svijeta neće steći, osim onoga što mu je Allah propisao.***[173]

Vidimo da će iskrenom robu stizati opskrba bez obzira na njegovu situaciju, jer Allahovu dž.š. opskrbu ne privlači želja pohlepna čovjeka, a niti je može odvratiti mržnja mrzovoljnog, jer ih je oboje preteklo pero odredbe. Pisaljke su podignute, a stranice osušene.

Ko se bude zauzeo nečim, i zbog toga mu prođe farz-namaz, ulazi u sklop Allahovih dž.š. riječi: ***Ali vi više život na ovom svijetu volite & a onaj svijet je bolji i vječan je! (el-E'ala: 16,17)***[174]

Allah dž.š. kaže: ***A oni život na ovome svijetu vole doista, a ništa ih se ne tiče Dan tegobni koji ih čeka. (el-Insan: 28)***

Od Ebu Hurejre r.a. se prenosi da je Poslanik s.a.v.s. rekao: ***Allah dž.š. kaže: Sine Ademov posveti se robovanju Meni, napuniću ti srce bogatstvom, spriječiću***

---

[170] *Hasen.*
[171] *Hasen.*
[172] *Sahih.*
[173] *Sahih.*
[174] ***... a onaj svijet je bolji i vječan je!*** *- Allahova nagrada je veća i trajnija na onome svijetu, nego li kratko uživanje na ovome, prolaznom svijetu. Kako pametan čovjek može nešto prolazno predpostavljati nečemu što je vječno?*

Imam Ahmed rhm. od Musaa el-Eš'arija prenosi da je Allahov Poslanik s.a.v.s. rekao: ***Ko voli ovaj svijet čini to na štetu budućeg svijeta, a ko voli budući svijet čini to na štetu ovoga svijeta. Zato više cijenite ono što je vječno, a ne ono što je prolazno.*** *(Ahmed)*

tvoje siromaštvo, a ako tako ne uradiš napuniću ti ruke poslom, i neću zaustaviti tvoje siromaštvo![175]

Začuđujuće je da ima ljudi koji su se potpuno predali dunjaluku, a sve to na račun vjere i namaza, i pored toga što budu savjetovani i opominjani na to da je opskrba čovjeku od Boga zagarantovana, a da je na njemu samo da uljepša svoje potraživanje opskrbe.

Trebaju znati još i to da, i ako je opskrba zagarantovana, to ne znači da sada trebaju prestati raditi, i ostaviti uzroke svoje opskrbe. Naprotiv, moraju se predati svojim obavezama, a Allah dž.š. vidi trud trudbenika.

Ima pojedinaca koji se, kada im se spomene šta je to Allah dž.š. naredio ili zabranio, šta to mora da se radi ili šta se ne smije raditi, odmah late one nama dobro poznate, uveliko rabljene rečenice kod nas: "Bog je Milostiv, Bog će oprostiti". Zar je Allah dž.š. samo Milostiv na budućem svijetu, a na ovome nije?! Zar On daje samo na budućem svijetu, a na ovom ne?! Jadno li je takvo rezonovanje i razmišljanje!!!

Jedan pobožnjak je rekao: Trud i mučenje u vezi onoga što je sigurno zagarantovano, i nemarnost prema onome što se traži od nas za uradit, je samo dokaz čovječije sljepoće. Allah dž.š. kaže: ***... a onome koji se Allaha boji, On će izlaz dati & i opskrbit će ga odakle se i ne nada. Onome koji se u Allaha uzda, On mu je dovoljan. Allah će zaista ispuniti ono što je odlučio. Allah je svemu već rok odredio. (Talak: 23)***

Ko se bude bojao Allaha dž.š. i davao prednost Njegovim hakovima (pravima), nad obavezama prema ostalima, Allah dž.š. će mu nadoknaditi sve što ga je prošlo od dunjaluka, i opskrbiće ga odakle se i ne bude nadao!!! Allah dž.š. kaže: ***A da su stanovnici naselja vjerovali i bogobojazni bili, Mi bismo im berićet i s neba i iz zemlje slali, ali oni su poricali, pa smo ih kažnjavali za ono što su zaradili. (el-E'araf: 96)***

Allah dž.š., u ovome smislu, na drugome mjestu kaže: ***A da su se pravoga puta držali, Mi bismo ih vodom obilnom pojili ... (Džinn: 16,17)***

Kako da ostavimo posao zbog namaza?! Pa i "posao je ibadet"!!!?

U predajama se spominje: ***Robu će biti uskraćena opskrba zbog grijeha kojeg čini*** *- tako da je nesreća osobe koja ne obavlja namaz - slaba nafaka i gubljenje prava na berićet u imetku!*

Da bude stvar još gora, kada pozoveš neke ljude da stopiraju s poslom, kako bi obavili namaz, i odazvali se pozivu muezzina, na licima im se odmah pojave znaci nezadovoljstva. Kako da ostavimo posao zbog namaza?! Pa i "posao je ibadet"!!! Ovo je fraza koja je toliko proširena, razglašena i rabljena, tako da se danas na njoj odgajaju naša djeca, s njome zrijevaju naši ljudi, a niti je Kur'anski ajet, a niti hadis Muhammeda s.a.w.s., već, upotrijebljena u ovome sklopu, biva vrlo nezrelom i odbojnom!

---

[175] *Sahih.*

Posao koji odvraća od Allaha dž.š., i od izvršavanja Njegovih obaveza je uistinu – ibadet, ali, ibadet i robovanje šejtanu i dunjaluku! Poslanik s.a.v.s. kaže: ***Propao je rob dinara, i propao je rob dirhema.*** *Ovo je staza današnjeg "savremenog" muslimana!? Allah dž.š. kaže:* ***... oni koji vjeru svoju za igru i zabavu uzimaju, i koje je život na ovom svijetu obmanuo ... (el-En'am: 70)***

Gore navedena fraza „posao je ibadet“ (molitva, robovanje Bogu), je sekularistički „biser“ kojeg je u stanju okačiti o vrat samo onaj koji neće da iskaže nužno poštovanje prema Allahu dž.š.; poštovanje koje On dž.š. samo i jedino zaslužuje.

Da je dozvoljeno ostaviti namaz zbog nečega što je "preče" od njega, najpreče bi onda bilo da namaz odloži borac na Allahovom putu – mudžahid, koji se bori protivu neprijatelja, u jeku svoje borbe, ali, i pored teška stanja u kojem se nalazi, Allah dž.š. mu nije dao izgovora za ostavljanje namaza, već mu je u takvoj okolnosti propisao "salatul-hawf" (namaz u trenucima straha)!!! Allah dž.š. kaže: ***Kada ti budeš među njima, i s njima budeš obavljao namaz, neka jedna grupa s tobom klanja i neka svoje oružje uzmu, i dok budu na sedždi, neka drugi budu iza vas, a onda neka dođe grupa koja nije klanjala i neka s tobom klanjaju, ali neka drže oružje svoje i neka oprezni budu! Nevjernici jedva čekaju da vi zanemarite oružje i oruđe vaše, pa da na vas svi odjednom navale! A ako vam bude smetala kiša ili budete bolesni, nije vam grijeh oružje svoje odložiti, s time da oprezni budete! Allah je doista nevjernicima sramnu patnju pripremio & A kada namaz završite, Allaha spominjite stojeći, i sjedeći, i ležeći. A kada budete sigurni, namaz obavljajte u potpunosti, jer namaz je propisan vjernicima u određenim vremenskim intervalima.[176] (el-Nisa: 102)***

---

[176] *Što se tiče povoda objave ovoga ajeta, imam Ibnu Džerir rhm. navodi predanje od Alije r.a. koji kaže:* ***Neki ljudi od Benu Nedždžara su upitali Allahova Poslanika s.a.v.s.: Allahov Poslaniče, kako ćemo klanjati kada putujemo po zemlji? Nakon toga je Allah Uzvišeni objavio ovaj ajet: Kada idete po Zemlji, nije vam grijeh namaz skratiti ... (4: 101) Zatim je jedno vrijeme objava bila prekinuta, pa nakon što je prošao određeni period, Vjerovjesnik s.a.v.s. je krenuo u boj i klanjao podne! Tada su idolopoklonici rekli: Muhammed i njegovi drugovi su vam omogućili da ih napadnete s leđa, pa zašto niste pojačali napad? Jedan od njih je rekao: Imali su i drugu jedinicu, jednako jaku! Između dva namaza je objavljeno: ... ako se bojite da će vam smutnju nevjernici počiniti ... (4: 101) - i tako je objavljena zapovjed za namaz u slučaju straha.*** *Neki, kao svjedoka navedenom, spominju predanje Ebu Ajjaša el-Zerkija po imenu Zejd b. Samit r.a., a navodi se i kod imama Ahmeda i autora "Sunena". Imam Ahmed prenosi da je Ebu Ajjaš rekao:* ***Bili smo s Allahovim Poslanikom s.a.w.s. u Asfanu gdje su nas dočekali idolopoklonici sa Halidom b. Velidom na čelu, i bili su u pravcu kible. Tada je Allahov Poslanik s.a.w.s. s nama klanjao podne, a oni su rekli: U poziciji smo da ih napadnemo! Sada će im doći namaz koji im je draži od njihovih sinova i njih samih! Zatim kaže: Potom je Džibril sišao s ovim ajetom između podne i ikindije namaza: Kada ti budeš među njima i s njima obavljaš namaz ... Zatim navodi: Bio sam tu kada im je Allahov Poslanik s.a.v.s. naredio da uzmu oružje! Potom: Iza sebe nas je poredao u dva saffa (reda), a potom obavio ruku, što smo i mi s njime učinili, zatim se podigao, pa smo i mi to učinili; zatim je obavio sedždu (pao ničice) sa saffom koji je iza njega, dok su drugi stajali i budno motrili. Nakon što su oni sedždu učinili i ustali, drugi su sjeli i sedždu učinili. Nakon toga je Poslanik s.a.w.s. učinio ruku i svi zajedno s njime isto tako. Zatim se podigao sa ruku'a i oni zajedno s njime, a zatim je učinio sedždu zajedno sa saffom iza njega dok su drugi stajali i budno motrili. Kada su sjeli, i drugi su sjeli i sedždu učinili, a zatim je predao selam zajedno sa svima. Poslije toga je otišao ... Uz navodeno spominje: Allahov Poslanik s.a.w.s. je tako klanjao dva puta, jednom u Asfanu, a drugi put na zemlji Benu Selima!*** *Prenose Ahmed, Ebu-Davud, Nesai, i Abdul-Aziz b. Abdus-Samed od Mensura s lancem koji je vjerodostojan i ima potvrdu kod Buharije, Muslima i Ebi-Hatima. Što se tiče zapovjedi nošenja oružja prilikom obavljanja namaza u strahu, prema nekim učenjacima je to obavezno na osnovu samog teksta ajeta, i to je jedno od*

Također i bolesnik, kojeg je bolest iznurila, nije pošteđen obavljanja namaza, i namaz ostaje njegova lična i konstantna obaveza, i obaviće ga tj. klanjaće na način koji mu je najlakši, i onako kako bude u mogućnosti. Ne može se zamisliti čovjek - musliman, koji ne obavlja namaz! To je nešto veoma apsurdno, neprirodno, osim u slučaju žene koja ima mjesečno pranje (menstruaciju),ili se porodila pa ima poslijeporođajno pranje (nifas), dok u suprotnom, insan – musliman, nema nikakva opravdanja za svoje neobavljanje namaza!!!

NAMAZ - POČETAK ISLAMA I NJEGOV KRAJ!!!

Namaz je, poslije izgovaranja šehadeta, najobligatnija obaveza, kao što smo to već pojasnili, i naša prva obaveza prema Allahu dž.š. za koju ćemo odgovarati na Sudnjeme danu jeste – namaz!

Od Ebu Hurejre r.a. se prenosi da je Allahov Poslanik s.a.v.s. rekao: ***Prvo od djela za koje će biti svođen račun čovjeku na Sudnjeme danu jeste namaz, pa ako mu namaz bude dobar - uspio je i spasio se, a ako mu namaz bude loš propao je i izgubljen je. Ako mu bude nedostajalo farzova, Gospodar će reći: Pogledajte da li Moj rob ima išta od dobrovoljnih namaza, kako biste time nadomjestili neizvršene farzove, a potom će i ostala djela uslijediti poput namaza.***[177]

Namaz je zadnje što će ostati od vjere kod nekog čovjeka ili zajednice. Od Zejd b. Sabita r.a. se prenosi da je Poslanik s.a.v.s. rekao: ***Prvo što će od ljudi nestati je povjerenje, a posljednja stvar od vjere koja će opstati je namaz; a mnogo li je klanjača koji neće imati ništa kod Allah dž.š. tj. koji neće imati udjela u svojim namazima, niti će imati sevapa za njega.***[178]

Od Ebu Umame r.a. se prenosi da je Poslanik s.a.v.s. rekao: ***Rasipaće se lanac Islama, halka po halka, tako da će se ljudi kačiti za onu koja je ostala zadnja. Prva halka Islama koja će nestati je islamska vladavina (hilafet), a zadnja halka Islama je - namaz.***[179]

Tako, dragi brate, kada i ta zadnja halka pukne, halka što se namazom zove, više nema poslije nje niti vjere, niti Islama, jer je namaz početak i kraj Islama, a kada nečemu propadne početak i kraj - propao je sav. Nema čovjek više za šta svoju vjeru privezati, jer je ta posljednja halka što ga je za nju vezala naprosto - pukla. Ta naša posljednja, ne prva, nego posljednja nada po našu vjeru je - namaz!!!

NAMAZ - UZROK POMOĆI I USPJEHA NA OBA SVIJETA!!!

---

mišljenja imama Šafije rhm.. Na to ukazuju i riječi Allaha Uzvišenog: ***A ako vam bude smetala kiša ili budete bolesni, nije vam grijeh oružje svoje odložiti, s time da oprezni budete!*** *To znači, da budete pripravni i spremni, i ukoliko bude potrebno, da oružje možete uzeti bez poteškoća.* ***Allah je doista nevjernicima sramnu patnju pripremio.*** *(Tefsir Ibnu Kesir)*

[177] *Sahih.*

[178] *Sahih.*

[179] *Sahih.*

Allah dž.š. kaže: ***Uspjeli su vjernici & oni koji su u svojim namazima skrušeni & i koji se okreću od besmislica & i koji zekat udjeljuju & i koji stidna mjesta svoja čuvaju & osim od žena svojih ili onih koje su u posjedu njihovu, oni, doista prijekor ne zaslužuju & a oni koji i pored toga traže, oni u zlu sasvim pretjeruju & i koji o povjerenim im amanetima i obavezama svojim - brinu & i koji namaze svoje na vrijeme obavljaju & oni su dostojni nasljednici & koji će džennet naslijediti, oni će u njemu vječno boraviti. (el-Mu'minun: 1-11)***

Allah dž.š. na drugome mjestu kaže: ***Postići će šta želi onaj ko se očisti & i spomene ime Gospodar svoga pa klanja! (el-E'ala: 14,15)***

Namaz je nazvan spasom i uspjehom kao što se to da primjetiti u navedena dva ajeta, pa je tako i poziv za namaz, dakle ezan, poziv ka uspjehu i spasu. Tako, riječi ezana: Hajje 'alel-salah - znače: Požurite na namaz, a Hajje 'alel-felah - znače: Požurite na spas, a spas je postizanje željena cilja, i boravak u dobru.

Namazom se stiče Allahova dž.š. pomoć. Allah dž.š. kaže: ***Tražite sebi pomoći u strpljenju i namazu. (el-Bekara: 153)***

Na drugome mjestu, Allah dž.š. kaže: ***O vjernici, kada se s kakvom četom sukobite, smjeli budite i neprestano Allaha spominjite, da biste postigli što želite. (el-Enfal: 45)***[180]

Izgleda da je obavljanje "namaza u strahu", dakle za vrijeme borbi, jedan od uzroka spuštanja Allahove dž.š. pomoći.

---

[180] *Ovim ajetom Uzvišeni podučava Svoje robove-vjernike pravilima u toku borbe i kako će biti postojani pri sukobu s neprijateljem. Tako Uzvišeni kaže:* ***O vjernici kada se s kakvom četom sukobite, smjeli budite!***

U Sahihima imama Buharije i imama Muslima je potvrđeno od Abdullaha b. Ebi Ewfa da je Allahov Poslanik s.a.v.s. jednog dana u kojem je imao borbu sa neprijateljem sačekao dok se sunce počelo spuštati, pa je ustao i rekao ashabima: ***O ljudi, ne priželjkujte sukob s neprijateljem, i od Allaha tražite zdravlje. Ali, kada se sukobite s njima, onda budite izdržljivi i znajte da je Džennet pod sjenama sablji.*** *Zatim je Poslanik s.a.v.s. rekao:* ***Allahu moj, Ti koji objavljuješ Knjigu, tjeraš oblake i poražavaš skupine, porazi ih i pomozi nam protivu njih!*** *Abdur-Rezzak navodi da je Abdullah b. Amr rekao:* ***Allahov Poslanik s.a.v.s. kaže: Ne priželjkujte sukob s neprijateljem i od Allaha tražite zdravlje. Ali, kada se sukobite s njima, onda budite čvrsti i Allaha spominjite. Ako oni budu galamili i vikali, vi šutite.*** *U drugom hadisu stoji da je Poslanik s.a.v.s. rekao:* ***Allah Uzvišeni kaže: Moj rob je svaki onaj ko Me spominje u toku borbe protivu neprijatelja tj.*** *čak ga ni to stanje ne ometa od sjećanja na Mene, upućivanja dove i traženja pomoći od Mene.*

Dakle, Allah dž.š. naređuje muslimanima da budu čvrsti i izdržljivi u toku borbe i sukoba sa neprijateljem, da ne bježe i da se ne povlače pred njima, da se ne plaše od njih, da se u tom stanju sjećaju Allaha Uzvišenog i da Ga ne zaboravljaju, nego da od Njega traže pomoć i oslanjaju se na Njega, da Ga mole za pobjedu protivu nevjernika i da budu pokorni Allahu i Njegovu Poslaniku u svemu, te da se ne svađaju međusobno jer će se tako razjediniti, a to može biti uzrokom njihova neuspjeha i poraza.

Što se tiče hrabrosti izvršavanja onoga što su Allah i Njegov Poslanik naredili i prihvatanja onoga na šta su oni upućivali - Ashabi r.a. su tu bili bez premca. Oni su bereketom Poslanika s.a.v.s., koji su sticali pokornošću i u onome što im je naređivao, i u onome što im je zabranjivao, osvojili dunjaluk i Islam se uzdigao iznad svih drugih vjera, i ako su bili malobrojni. Tako se njihova država proširila na sve strane svjeta za manje od tridesetak godina. Pa neka je Allah zadovoljan sa svima njima, i neka im da da i oni budu zadovoljni Njime, i neka nas pridruži njihovoj skupini, a, On je plemenit i On poklanja.

Od Sa'ada r.a. se prenosi da je Poslanik s.a.v.s. rekao: ***Allah pomaže ovaj ummet (muslimane) njegovim slabim ljudima tj. njihovim dovama, njihovim namazom i iskrenošću.***[181]

Jedan čovjek reče Hasanu r.a.: Oporuči mi nešto? On mu reče: Uzvisi Allahovu vjeru, On će tebe uzvisiti. Allah dž.š. kaže: ***O vjernici, ako Allaha pomognete i On će vama pomoći, i korake vaše učvrstiti. (Muhammed: 7)***

U drugom ajetu se kaže: ***... i Allah je rekao: Ja sam s vama! Ako budete u poslanike Moje vjerovali, pomagali im, i drage volje zajam Allahu davali, sigurno ću preći preko hrđavih postupaka vaših, i uvešću vas u džennetske bašče, kroz koje će rijeke teći. A onaj među vama koji ni poslije ovoga ne bude vjerovao, s puta pravoga je skrenuo. (el-Maida: 12)***

Allah dž.š. u ovome ajeti-kerimu kaže: Ja sam s vama – s Mojom zaštitom i pomoći - ako budete obavljali namaz i davali zekat, a kada Allah dž.š. bude sa nekim, On će ga čuvati; Allah dž.š. ne uzvisuje one koji se bore protivu Njega, niti ponizuje one koji se bore u ime Njega. Poniženje je obećano onima koji budu ustajali protivu Allaha dž.š., i koji budu (griješili), oponirali, Njemu. Poslanik s.a.v.s. kaže: ***Dato je poniženje i prezir svima onima koji budu postupali suprotno onome s čime sam ja poslan.***[182]

Allahovi robovi su ti kojima Allah dž.š. muči svoje neprijatelje, i koje kažnjava vjerničkim rukama. Allah dž.š. kaže: ***I kada dođe vrijeme prve od dvije prijetnje, poslaćemo protiv vas robove Naše, silno moćne. Oni će uzduž i poprijeko zemlju vašu pregaziti, i prijetnja će se ispuniti. (el-Isra: 5)***

Zbog ovakve jačine imana i vjere, i kamenje će prozboriti, kao što se navodi u predajama o predznacima Sudnjeg dana, vičući: ***O, muslime! O, Allahov robe! Evo ga jevrej skriven iza mene, dođi i ubij ga!!!***[183]

Kada Allah dž.š. pomogne svoje robove, oni iskazuju zahvalu Allahu dž.š. na najveličanstveniji način, tako što će obaviti namaz. Allah dž.š. kaže: ***... a Allah će sigurno pomoći one koji Njega pomažu - ta Allah je, zaista, moćan i silan & One koji će, ako im damo vlast na zemlji, namaz obavljati i zekat udjeljivati, i koji će tražiti da se čine dobra djela, a odvraćati od nevaljalih, a Allahu se na kraju sve vraća. (el-Hadždž: 40,41)***

NAMAZ - SPAS OD KABURSKIH PATNJI!!!

Od Ebu Hurejre r.a. se prenosi da je Poslanik s.a.v.s. prošao kraj svježe kopanog groba, pa reče: ***Dva lagahna rekata, koji su neznatni po vas, a koje dobrovoljno klanjate, a koja bi otežala tas dobrih djela ovome čovjeku bila bi mu sada draža od ostatka dunjaluka.***[184]

---

[181] *Sahih.*
[182] *Sahih.*
[183] *Sahihu Muslim.*
[184] *Sahih.*

Smrtnost je jedan međuprostor između ovog svijeta (dunjaluka), i vječne kuće (ahireta); granica između faze polaganja ispita i nesigurnosti, te faze izlaska rezultata, poslije koje nema više popravnih ispita, niti se primaju opravdanja, niti je moguće poslije smrti povećati dobra djela, a niti umanjiti loša. Poslije smrti neće pomoći lukavstva, niti otkup, niti dirhemi, niti dinari ...

Allah dž.š. kaže: ***Kad nekome od njih smrt dođe, on uzvikne: Gospodaru moj, povrati me & da uradim kakvo dobro djelo u onome što sam ostavio! Nikada! To su riječi koje će on uzalud govorit. Pred njima će prepreka biti sve do dana kada će oživljeni biti. (el-Mu'minun: 99,100)***

Na drugome mjestu, Allah dž.š. kaže: ***O vjernici, neka vas imanja vaša i djeca vaša ne zabave od sjećanja na Allaha, a oni koji to učine, biće izgubljeni & i od onoga čime vas mi opskrbljujemo udjeljujte prije nego nekome od vas smrt dođe, pa da onda kaže: Gospodaru moj, da me još samo kratko vrijeme zadržiš, pa da milostinju udjeljujem i da dobar budem & Allah neće ostaviti u životu nikoga kome smrtni čas dođe, a Allah dobro zna ono što vi radite. (Munafikun: 9-11)***[185]

Allah dž.š. dalje navodi: ***... i ti ćeš vidjeti kako će nasilnici, onda kada vide patnju, povikati: Postoji li ikakav način da se povratimo!? (el-Šura: 44)***

Kao što se, u citiranom ajetu, vidi, tražiće, na Danu sudnjemu, da budu vraćeni na dunjaluk kako bi radili ono što im je bilo naređeno za raditi. Opet će tražiti da budu vraćeni na dunjaluk onda kada budu pred vatru dovedeni, a Allah dž.š. kaže: ***Eh da ti je vidjeti kako će, kad pred vatrom budu zadržani, reći: Da nam je da povraćeni budemo & pa da dokaze Gospodara našeg ne poričemo, i da vjernici postanemo! & Ne, ne! Njima će očevidno postati ono što su prije krili, a kada bi povraćeni bili - opet bi nastavili raditi ono što im je bilo zabranjeno, jer su oni doista lažovi & i rekli bi: Nema života osim na ovome svijetu, i mi nećemo biti oživljeni & Eh da ti je vidjeti kako će se ponašati, kada pred Gospodarem svojim budu zaustavljeni, i kada ih On upita: Zar ovo nije istina? Odgovoriće: Jeste, tako nam Gospodara našega! E, pa iskusite onda patnju zbog toga što niste vjerovali. (el-En'am: 27-30)***

Isto tako će zaželjeti i tražiti da budu vraćeni na dunjaluk kada budu stajali pred Allahom dž.š., pa se u tom smislu navodi: ***Oni govore: Zar ćemo, kada nestanemo pod zemljom, ponovo stvoreni biti?! Oni ne vjeruju u susret sa svojim Gospodarem! & Reci: Melek smrti, koji vam je za to određen, duše će vam uzeti, a poslije ćete se Gospodaru svome vratiti & A da ti je vidjeti zločince kako će oborenih glava, pred Gospodarom svojim reći: Gospodaru naš, vidjeli smo i čuli smo, pa nas povrati da dobra djela činimo, mi, doista, čvrsto vjerujemo?! (el-Sedžda: 11,12)***

Svoje traženje povratka na dunjaluk će opetovati u trenucima svojih muka u Džehennemu, kao što nas o tome obavještava Allah dž.š. slijedećim ajetom: ***A nevjernike čeka vatra džehennemska, oni neće biti na smrt osuđeni i neće umrijeti, i neće im se patnja u njemu ublažiti - eto, tako ćemo svakog nevjernika kazniti &***

[185] *tj. savršeno dobro zna i obavješten je o tome ko je iskren u svojim izjavama i traženju odgode, a ko bi se, kada bi bio vraćen u život, vratio činjenju grijeha koje je i ranije prakticirao.*

oni će u njemu jaukati: Gospodaru naš, izbavi nas, činićemo dobra djela, drugačija od onih koja smo činili! A zar vas nismo ostavili da živite dovoljno dugo da bi onaj koji je trebalo da razmisli imao vremena da razmisli, a bio vam je došao i onaj koji opominje?! Zato iskusite patnju, nevjernicima nema pomoći. (Fatir: 36,37)

Na drugom mjestu se kaže: ***Onima koji nisu vjerovali, doviknuće se: Allahov prezir prema vama - kada ste pozivani vjeri pa ste ostali nevjernici - je doista veći od vašeg prezira sada prema samima sebi & Gospodaru naš - reći će oni - dva puta si nas usmrtio i dva puta si nas oživio; mi priznajemo grijehe naše, pa ima li za izlazak puta kakva?! & To vam je zato što niste vjernici bili kada se Allah jedini obožavao (molio), a kada bi se neko drugi mimo Njega obožavao u to ste vjerovali! Sud pripada jedino Allahu, Uzvišenom, Velikom.(Mu'min:10-12)***

Zbog svega navedenog, Poslanik s.a.v.s. kaže: ***Iskoristi pet stvari prije nego li ih zamjeni drugih pet: mladost prije starosti, zdravlje prije bolesti, bogatstvo prije siromaštva, slobodno vrijeme prije zauzetosti, te život prije smrti.***[186]

Sve ovo zato što su sada dani i godine rada, spremanja i pripravnosti, povećavanja "opskrbe". Koga sada prođe šansa rada dobrih djela, neće je imati onda kada mu bude potrebna, a niti će mu pomoći želje i iskrene namjere za dobrim djelima, nakon gafleta i nemarnosti u danima šansi i prilika. Koga prođe prilika za vrijeme života, čemu ima da se nada za vrijeme svoje smrti, kada će htjeti da se vrati, ali prilika je prošla. Tražiće novu šansu, priliku, onda kada nesreću, mimo Allaha, više niko ne može odagnati.

Allah dž.š. kaže: ***A da ti je vidjeti kada ih strava uhvati - umaći neće moći; izbliza biće ščepani & i kada budu rekli - vjerujemo u istinu! A šta će im vjerovanje tada biti od koristi, kada je život na zemlji bio i prošao! & U njega oni nisu prije vjerovali, govorili su ono što nije poznato, što je od istine daleko & i između njih i onoga što budu željeli biće prepreka postavljena kao što je prije bilo učinjeno sa njima sličnim, jer su svi oni, doista mnogo sumnjali. (Sebe: 51-54)*** *- tj. njihovih želja za povratkom, tewbom, pokajanjem, vjerovanjem, poniznošću ...*

Allah dž.š. kaže: ***Odazovite se Gospodaru svome prije nego što dođe Dan koji Allah neće zaustaviti. Toga Dana utočišta neće imati, i neće moći poricati & A ako se okrenu - pa, Mi tebe nismo ni poslali da budeš njihov čuvar, ti si dužan samo obznaniti. Kad čovjeku damo da milost Našu osjeti, on joj se obraduje, a kad ih zadesi kakva nesreća, zbog onog što su uradile ruke nihove, onda čovjek blagodati ne priznaje. (Šura: 47-48)***[187]

NAMAZ - SPAS OD ALLAHOVE DŽ.Š. KAZNE!!!

---

[186] *Sahih.*

[187] *Tj. zato što su zgriješili. Oni tada zaboravljaju i niječu sve blagodati što su prethodno uživali, osim onih koje je Allah uputio, onih koji su vjerovali i dobra djela činili. Vjernik je onakav kakvim ga je opisao Muhammed s.a.v.s.:* ***Ako ga snađe dobro (obilje), on zahvali, pa to bude dobro po njega, a ako ga zlo (oskudica) zadesi, on osaburi (strpi se), pa to bude dobro po njega. To je tako samo za mu'mine (vjernike), što sa drugima nije slučaj.***

Od Abdullaha b. Mes'uda r.a. se prenosi da je Poslanik s.a.v.s. rekao: ***Izgaraćete i stradavati,[188] pa kada klanjate sabah - namaz, on će sve to sprati. Zatim ćete izgarati i stradavati, pa kada klanjate podne - namaz, on će sve to sprati. Potom ćete izgarati i stradavati, pa kada klanjate ikindiju - namaz, on će sve to sprati. Zatim će te izgarati i stradavati, pa kada klanjate akšam - namaz, on će sve to sprati. Poslije ćete opet izgarati i stradavati, pa kada klanjate jaciju - namaz, on će sve to sprati, potom ćete leći, a neće vam biti upisano ništa od grijeha sve dok ne budete osvanuli slijedećeg dana.[189]***

Od Enes b. Malika r.a. se prenosi da je Poslanik s.a.v.s. rekao: ***Allah dž.š. ima jednog meleka koji, prilikom nastupanja svakog namaskog vakta, viče: O sinovi Ademovi, prionite vatri, koju ste sami sebi potpalili, kako bi ste je sami i ugasili.[190]***

Od Ibnu Mes'uda r.a. se prenosi kako je rekao: ***Allah dž.š. se smije čovjeku koji ustane u hladnoj noći iz svoje tople postelje, pa se lijepo abdesti, a potom počne klanjati. Tada će Allah dž.š. reći melecima: Šta je natjeralo ovog čovjeka na ovaj postupak? Odgovoriše: Gospodaru naš, ništa ga drugo nije ponukalo na ovo do želja i žudnja za onim što je kod Tebe. Potom će Allah dž.š.reći: Ja sam mu doista dao ono za čime žudi, i zaštitio od onoga što mu zadaje strah.[191]***

Od Abdullaha b. Omera r.a. se prenosi da je rekao: ***Vidio sam u snu kako su mi prišla dva meleka, a u ruci svakog od njih je bila po jedna željezna šipka. Potom mi je pršao jedan od njih sa željeznom šipkom u ruci, i reče: Zar nećeš bogobojazan biti? Divan li bi ti čovjek bio, kada bi samo malo više klanjao noću! Pa odoše sa mnom do ruba provalije džehennema ...[192]***

Prenosi se od Abdurrahmana b. Semure b. Habiba r.a. da je rekao: ***Izašao je pred nas, jednog dana, Poslanik s.a.v.s., dok smo bili na soffi, u Medinskom haremu, pa reče: Juče sam vidio čudo ...*** *pa se navodi dalje:* ***Vidio sam čovjeka od mog ummeta kojeg zgrabiše meleki patnje, pa mu je došao namaz, koji ga izvuče i spasi njihovih ruku.[193]***

Allah dž.š. garantuje spas od vatre onoj osobi koja bude čuvala sabah i ikindiju namaz. Od Ammare b. Ruvejbe r.a. se prenosi da je Poslanik s.a.v.s. rekao: ***Neće okusiti vatre onaj ko je klanjao prije izlaska, i prije zalaska sunca.[194]***

Čak šta više, osobe koje su činile grijehe, a klanjale su, i pored toga što su griješile, njihov namaz će im biti od koristi, i biće povodom i sebebom (razlogom) njihovog izlaska iz vatre, u kojoj su kažnjavani zbog počinjenih prijestupa na dunjaluku. Od Ebu Hurejre r.a. se prenosi da je Poslanik s.a.v.s. rekao: ***Kada Allah dž.š. okonča svođenje računa među robovima, i poželi izvesti iz vatre onoga kome hoće Se smilovati, od onih koji su svjedočili da nema drugog Boga osim Allaha - Allah dž.š. će narediti da se oni izvedu, a meleki će ih poznati po tome što su na***

---

[188] *Tj. stradaće te i propadati zbog velikog broja vaših grijeha.*
[189] *Hasen.*
[190] *Hasen.*
[191] *Hasen.*
[192] *Mutefekun-alejh.*
[193] *Hadis bisigati temrid.*
[194] *Sahihu Muslim.*

njima i dalje primjetni znaci činjenja sedžde, jer je Allah dž.š. zabranio vatri da prži djelove tijela Ademovih potomaka na kojima se nalaze tragovi činjenja sedžde. Biće izvađeni opečeni i garavi, pa će se posuti vodom po njima, vodom koja se zove "Voda života", od koje će proklijati kao što proklija sjeme blizu vodena korita.[195]

Allah dž.š. kaže: ***... i namaz obavljajte, i zekat dajite, i draga srca Allahu lijep zajam dajte! A, dobro koje za sebe unaprijed osigurate naći ćete kod Allaha još većim i dobićete još veću nagradu. I molite Allaha da vam oprosti, jer Allah prašta i Milostiv je. (el-Muzzemmil: 20)***

Na drugom mjestu se kaže: ***I namaz obavljajte i zekat dajite, a za dobro koje sebi pripremite naći ćete nagradu kod Allaha, jer Allah dobro vidi ono šta vi radite. (el-Bekara: 110)***[196]

Dakle, namaz je taj koji čuva svoga vlasnika, i taj koji će se zauzimati za njega na Sudnjeme danu. Poslanik s.a.v.s. kaže: ***Ko bude pazio na četri rekata sunneta prije podnevskog farza, i na četri rekata sunneta poslije podnevskog farza, biće zabranjen džehennemskoj vatri.***[197]

NAMAZ - ČINI ČOVJEKA VRIJEDNIJIM!!!

Allah dž.š. kaže: ***I probdij dio noći u namazu - to je samo tvoja dužnost,***[198] ***Gospodar tvoj će ti na onome svijetu hvale dostojno mjesto darovati.***[199] ***(el-Isra: 79)***

---

[195] *Muttefekun alejh.*

[196] ***Allah doista vidi šta vi radite*** *- znači: On dž.š. neće zanemariti, niti će dozvoliti da se zagubi niti jedno djelo koje neko počini, bilo ono dobro ili zlo! Svakog će nagraditi prema njegovim djelima. Ibnu Džerir rhm. kaže da Allah dž.š. ovim ajetom saopćava ljudima da On izuzetno dobro vidi sve što ovi čine, kako bi mu bili u cijelosti pokorni, te kako bi bili oprezni od griješenja.*

[197] *Sahih.*

[198] *Ovim ajetom Allah dž.š. - Poslaniku s.a.v.s. - stavlja u obavezu noćni namaz, nakon pet dnevnih farz-namaza, kao što nam to navodi imam Muslim rhm. u svome Sahihu, od Ebu Hurejre r.a. da je Allahov Poslanik s.a.v.s. upitan o tome, koji je namaz najvrijedniji mimo farzova, pa je odgovorio:* ***Noćni namaz!*** *Zbog toga je Uzvišeni naredio svome Poslaniku s.a.w.s., pored farzova, i noćni-namaz (kijamul-lejl), koji se tkđ. zove i "salatul-tehedždžud" tj. namaz u kasnim večernjim satima. To tvrde Alkame, El-Esved, El-Nehai, i drugi, što je opšte poznato u arapskom jeziku.*

[199] ***... Gospodar tvoj će ti na onome svijetu hvale dostojno mjesto darovati*** *tj. ovo šta ti se naređuje je zbog toga kako bi ti pripremili na Sudnjeme danu mjesto, hvale dostojno, u kome će te hvaliti sva stvorenja, a i njihov Uzvišeni Gospodar. Ibn Džerir rhm. kaže: Većina komentatora Kur'ana smatra da je zagovaranje-šefat, za ljude na Sudnjemu danu, taj položaj koji će Muhammed s.a.v.s. postići, tako što će ih njihov Gospodar osloboditi velikog straha i strahota toga dana. Allahov Poslanik s.a.v.s. će imati takve počasti na Sudnjemu danu koje s njime niko neće dijeliti, niti će se iko u tome moći jednačiti s njime! On je prvi nad kojim će se zemlja otvoriti, i onaj koji će jašući dospijeti do mjesta okupljanja (hašr). Posjedovaće zastavu tako da će svi od Adema a.s. pa nadalje biti pod njegovom zastavom. On će imati izvor s kojeg će se najviše piti voda na Sudnjemu danu. Imaće pravo na veliki šefat (zagovorništvo), kod Allaha dž.š., onda kada On dođe suditi Svojim robovima. To je nakon obraćanja ljudi za šefa'at Ademu, Nuhu, Ibrahimu, Musau i Isau a.s., kada će svaki od njih na te molbe odgovoriti: Nisam ja za to određen, dok ne dođu Muhammedu s.a.v.s. koji će reći: Ja sam za to određen! On će se zagovarati za narod kojemu je naređeno ući u vatru, pa će spriječiti njihov ulazak u nju; biće Poslanik čijem će se ummetu prvo presuditi; prvi koji će se zagovarati za džennet, kako se to potvrđuje u Muslimovom Sahihu. U hadisu, u kojem se spominje puhanje u rog, se kaže: Svi će vjernici ući u džennet samo sa njegovim s.a.w.s. šefa'atom. On će prvi ući u njega, a njegov ummet prije ostalih. Zagovaraće se za stepene ljudi koje oni inače nisu zaradili svojim djelima. On je vlasnik položaja (el-vesile), a to je najviši stepen u Džennetu, koji samo njemu i priliči. Kada Allah Uzvišeni*

Poslanik s.a.v.s. je obavljanjem noćnog namaza, kako to primjećujemo u navedenom ajetu, postigao hvale dostojno mjesto - mekamul-mahmud.

Od Muaza b. Džebela r.a. se prenosi da je rekao Poslaniku a.s.: ***Kaži mi nešto o djelu koje će me uvesti u Džennet? Poslanik s.a.w.s. reče: Izvrsno! Pitao si o nečemu vrlo važnom, a ono će biti lahko onome kome ga Allah dž.š. olakša. Obavljaj propisane namaze, daj propisani dio zekata, i nemoj obožavati nekog mimo Allaha dž.š..***[200]

Od Ka'b b. Adžre r.a. se prenosi da je rekao: ***Priđe nam Poslanik s.a.v.s., a nas bijaše sedmoro, četvorica nas ashaba, i tri beduina, a bijasmo se naslonili leđima o mesdžid Poslanika s.a.v.s., pa nam reče: Što sjedite tu? Rekosmo: Sjedimo, jer čekamo namaz. Poslanik s.a.w.s. zašuti malo, pa se potom okrenu prema nama, i reče: Znate li šta kaže vaš Gospodar? Odgovorismo: Ne! Reče: Vaš Gospodar kaže: Ko bude klanjao namaz na vrijeme, bude obziran prema njemu, i ne bude gubio namaz - olahko se odnoseći prema njegovim propisima, Ja imam obavezu prema njemu da ga uvedem u Džennet, a ko ne bude obavljao namaz u njegovom vremenu, bude bezobziran prema njemu, i bude ga gubio, olahko se odnoseći prema njegovom hakku, on nema obećanje niti ugovor sa Mnom. Ako budem htio kazniću ga, a ako budem htio oprostiću mu.***[201]

Od Amra b. el-Murre el-Džuhenija r.a. se prenosi da je rekao: ***Došao je neki čovjek Poslaniku s.a.v.s. i reče: O, Allahov Poslaniče! Šta misliš ako bih svedočio da nema drugog Boga osim Allaha dž.š., i da si ti Allahov Poslanik, i ako budem klanjao pet propisanih namaza, davao zekat, postio mjesec Ramazana i provodio njegove noći u namazu, kojoj grupi ljudi ću pripadati? Poslanik s.a.v.s reče: Bićeš u društvu pravednika i šehida.***[202]

Od Rebi'e b. Ka'ba r.a. se prenosi: Bio sam jedne noći sa Poslanikom s.a.v.s., te sam mu donio vode za abdest, i još neke stvari, pa mi reče: ***Traži nešto od mene? Rekoh: Tražim od tebe da budem u tvome društvu u Džennetu. On reče: Još nešto? Rekoh: Samo to! Odgovori mi: Onda, pomogni sebe, radi toga, učestalim činjenjem sedžde.***[203]

Od Abdullaha b. Amra r.a. se prenosi da je Poslanik s.a.v.s. rekao: ***U Džennetu ima jedna odaja čija se vanjština vidi iznutra, a nutrašnjica s vana, pa reče Ebu Malik el-Eš'ari: Kome je pripremljena Allahov Poslaniče? Odgovori: Onome čiji govor bude dobar, koji bude hranio druge, i koji bude klanjao kada ostali svijet bude spavao!***[204]

---

dopusti zagovaranje i šefa'at za griješnike, tada će se zagovarati i meleki, poslanici i vjernici, a on će biti zagovornik za stvorenja čiji broj samo Allah dž.š. zna. Niko se neće zagovarati kao on, niti će ga dostići iko u tome. Na kraju ćemo spomenuti jedan od mnogih hadisa koji tretiraju ovo pitanje, pitanje šefa'ata, pitanje "mjesta vrijedna hvale". Imam Buhari rhm. bilježi od Ibnu Omera r.a. da je Poslanik s.a.v.s. rekao: ***Ljudi će na Sudnjem danu klečati; svaki narod će pratiti svoga vjerovjesnika govoreći: O ti, zagovaraj, o ti, zagovaraj, sve dok zagovaranje ne stigne do Muhammeda s.a.v.s. To je dan u kome će ga Allah proživiti na mjestu hvale dostojnom.***

[200] *Hasen.*
[201] *Hasen.*
[202] *Sahih.*
[203] *Sahihu Muslim.*
[204] *Sahih.*

Od 'Ukbe b. Amira r.a. se prenosi da je Poslanik s.a.v.s. rekao: ***Nema tog čovjeka koji se abdesti, i lijepo upotpuni abdest, a potom klanja dva rekata, s punom dozom revnosti i otvorena srca, a da mu ulazak u Džennet ne bude obavezan!***[205]

Od Ebu Musaa r.a. se prenosi da je Poslanik s.a.v.s. rekao: ***Ko bude klanjao sabah i ikindiju namaz (berdan), ući će u džennet.***[206]

Od Ebu Umame r.a. se prenosi da je Poslanik s.a.v.s. rekao: ***Namaz za namazom, među kojim' ne bude bilo besposlena govora, će biti upisani u 'Illijjunu.***[207]

Od Sa'da b. Ebi Vekkasa r.a. se prenosi da kaže: ***Bila su, ranije, dva čovjeka, dva brata, pa je jedan od njih umro prije drugoga na oko četrdesetak dana, pa sam spomenuo dobrotu prvog Poslaniku s.a.v.s., pa reče: Zar i drugi nije bio musliman? Rekoše: Jeste, bio je dobar i on? Onda, Poslanik s.a.v.s., reče: Šta vi znate na koji stepen ga je izdigao njegov namaz? Primjer namaza je poput primjera pitke i prostrane rijeke, blizu kuće nekoga od vas, u kojoj se čovjek kupa pet puta dnevno. Šta mislite da li će na njemu ostati išta od prljavštine? Vi ne znate kolika je nagrada njemu (drugom bratu), stigla zbog njegova namaza!***[208]

Od Ebu Hurejre r.a. se prenosi da je rekao: ***Bila su dva čovjeka iz Belijje kod Kuda'a, koja su primila Islam pred Poslanikom s.a.v.s., pa je jedan od njih šehidio, a drugi je živio poslije njega još godinu dana, pa je Talha b. Ubejdullah rekao: Vidio sam u snu da je drugi prije uveden u Džennet nego šehid, čemu sam se začudio, pa odmah po svanuću, to spomenuh Poslaniku s.a.v.s., našta mi reče: Zar nije poslije smrti svoga kolege, postio Ramazan i klanjao oko šest hiljada rekata, rekat po rekat, godina dana?***

U predanju kod Ibnu Hibbana rhm. se dodaje još: ***… stoga je udaljenost među njima kao što je razdaljina između Nebesa i Zemlje!***[209]

Od Ebu-Hurejre r.a. se prenosi da je Poslanik s.a.v.s. rekao Bilalu r.a. prilikom sabahskog namaza: ***O, Bilale! Pričaj mi o najdražem djelu kojeg si radio u Islamu, jer sam čuo topot tvoje obuće predamnom u Džennetu?! Reče Bilal: Najdraže djelo koje sam radio je bilo to da se nisam abdestio, u bilo kojem dijelu dana ili noći, a da s tim abdestom nisam klanjao ono što mi je bilo određeno da klanjam.***[210]

---

[205] *Sahihu Muslim.*

[206] *Mutefekun alejh. Sabah i ikindija namaz su nazvani imenom "berdan". Burd u arapskom jeziku znači: hladnoća, studen, svežina, počinak, osvit, pa su i ova dva namaza nazvana ovim imenom zbog toga što se klanjaju u trenucima svježine i odmora, onda kada je vazduh svjež i kada nema vrućina.*

[207] *Hasen. Allah dž.š. kaže:* ***Uistinu! Knjiga čestitih je u 'Illijjunu & a znaš li ti šta je 'Illijjun & Knjiga ispisana & nad njom bdiju oni Allahu bliski. (Mutaffifun: 18-21)***

[208] *Sahih - jer je živio četrdeset dana više, i stekao više sevaba, zbog svojih obavljenih namaza, više od prvog brata! (op.prev.)*

[209] *Sahih.*

[210] *Sahihul-Buhari.*

Također se od Ebu Hurejre r.a. prenosi da je Poslanik s.a.v.s. rekao: ***Zar nećete da vam ukažem na ono čime Allah dž.š. briše grijehe i uzdiže na veće stepene? Rekoše: Hoćemo Allahov Poslaniče! Reče: Upotpunjavanje abdesta, onda kada to i nije baš lahko izvesti, mnoštvo koraka k džamiji, iščekivanje namaza nakog obavljena namaza - a sve to vam je bdjenje (ribat)! To vam je bdjenje! To vam je bdjenje!***[211]

Od Ebu Hurejre r.a. se prenosi da je Poslanik s.a.v.s. rekao: ***Ko bude jutrom i večerju išao u mesdžid (džamiju), Allah će mu, kada god bude išao u džamiju - rano ili kasno, pripraviti gozbu u Džennetu.***[212]

Od Ibnu Abbasa r.a. se prenosi da je u vezi Allahovih dž.š. riječi: ***Mi smo u Zeburu, poslije Tevrata, napisali da će Zemlju, Moji, čestiti robovi naslijediti*** *- rekao:* ***Džennet će dobiti u nasljedstvo oni koji klanjaju pet vakat namaza u džematu!***

Allah dž.š. kaže: ***U ovom je doista pouka za ljude koji se budu Allahu klanjali. (el-Enbija: 105-106)*** *- tj. sve navedeno je obavijest onim robovima koji obavljaju pet vakat namaza u džematu.*

NAMAZ – OMOGUĆAVA, ONOME KOJI GA OBAVLJA, VIĐENJE ALLAHA DŽ.Š. NA BUDUĆEM SVIJETU!!!

Viđenje Boga u dženetu (raju) je cilj kojem žude i hlepe svi ljudi - vjernici. Cilj zbog kojeg se natječu i nadmeću, i zbog toga neka budu radini radnici, a kada džennetlije postignu taj cilj zaboraviće na sve blagodati koje su im date u Džennetu, a stanovnicima Džehennema je nepostizanje ovog cilja tj. viđenja Allaha dž.š., teže od džehennemske patnje i strahoba.

Od Hasana rhm. se prenosi da je rekao: ***Kada bi čuli robovi (pobožnjaci), da neće vidjeti svoga Gospodara na Sudnjeme danu - umrli bi.*** *U drugoj predaji od njega stoji:* ***… njihove duše bi uvehle!***

Od Nafi'a rhm., a bio je jedan od pobožnjaka arapskog poluostrva, se prenosi da je rekao: ***Kamo sreće da mi moj Gospodar, kao nagradu za moja djela, dozvoli samo jedan trenutak kako bih Ga vidio, a potom da mi kaže: O, Nafi', budi prašina!***

Čuvanje namaza u njegovom obliku i potpunoj duhovnosti, te klanjanje dobrovoljnih namaza (nafila), veoma jako utiče na čišćenje srca i duše, na čišćenje savjesti, razvijanju duhovnih sposobnosti, te prodiranje u svijet svetosti. Namaz priprema čovjeka za podnošenje svih budućih prizora; za primanje nebeskih počasti i dobara, a na prvome mjestu od svih tih nagrada i časti, je gledanje u Allaha dž.š. na budućem svijetu!!!

Poslanik s.a.v.s. je povezao između gledanja u Allaha dž.š. i namaza, kao što ćemo to sada vidjeti u predaji od Džerira b. Abdullaha el-Bedžlija r.a. u kojoj se

---

[211] *Sahihu Muslim.*
[212] *Muttefekun alejh.*

navodi: ***Sjedili smo, jedne noći, s Božijim Poslanikom s.a.v.s., kada pogleda u mjesec, koji bi pun, pa reče: Gledaćete u vašeg Gospodara isto kao što sada gledate u ovaj pun mjesec, i gledanje u Njega vam nimalo neće škoditi, pa ako uspijete da ne budete spriječeni od namaza prije izlaska sunca i namaza prije njegova zalaska - onda klanjajte, a zatim prouči slijedeći ajet: Gospodara svoga slavi, zahvaljujući Mu, prije izlaska Sunca, i prije zalaska njegova. (Taha: 30)***[213]

NAMAZ - KLJUČ UPUTE[214]

Jedna od glavnih odlika namaza jeste i ta da je namaz bio sebebom, odnosno ključem upute i primanja Islama, velikom broju nevjernika!!! Prizor koji odaju muslimani u trenutku dok se klanjaju Bogu Jedinom - je bila prva veza koja ih je povela Islamu u zagrljaj, koja ih je učinila takvim da se diče Islamom, kako se to prenosi od velikog broja pisaca nemuslimana, i onih koji su primali Islam posredstvom namaza tj. klanjanja.

Tomas Arnold *iznosi: Vjera Islam se održava i opstoji na sebi svojstven način. Ova vjera se potpuno otkriva u dnevnim molitvama (namazima). U njihovom pobožnom obavljanju namaza i prisutnoj skrušenosti. Onaj koji to posmatra ne može ostati nedirnut tim prizorom, ili da ne ostavi na njega jak dojam.*

Dalje, Tomas Arnold, u svojoj knjizi "Islamsko Vjerovanje", govori, o jakom uticaju koji vrši "ibadet", a posebno namaz, pa kaže: Ova uređena obaveza je, za razliku od ostalih ibadeta, najspecifičnija odlika muslimana koja ih čini zasebnim i posebnim u svom vjerskom životu, za razliku od ostalih. Najviše što će primjetiti turisti i ostali, u zemljama Istoka, je utisak i dojam kojeg ostavlja namaz u trenucima dok se on obavlja. Onaj koji prvi put bude imao susret s muslimanima, neće moći a da ne ostane zapanjen slikom njihove vjere, jer ti, gdje god da se nađeš, bilo na ulici ili željezničkoj stanici, ili nekom polju, ili livadi, najviše što će ti privući pogled jeste kada budeš vidio iskrena čovjeka, kod kojeg ne možeš primjetiti tragove licemjerstva, niti ćeš kod njega primjetiti želju za dokazivanjem, kako ostavlja svoj posao, s kojim se zanimao, bilo gdje da je, kako mirno ide, s maksimalnom poniznošću, k mjestu gdje će obaviti i klanjati svoj namaz, koji ima svoje određeno vrijeme.

---

[213] *Muttefekun alejh. U Sahihu stoji:* ***Uzvišeni Allah će reći: O, džennetlije? Reći će: Odazivamo Ti se Gospodaru naš. On će upitati: Jeste li zadovoljni? Odgovoriće: Kako da ne budemo zadovoljni kada si nam dao ono što nisi dao ni jednom Svom stvorenju. On će reći: Daću vam nešto vrijednije od toga. A šta je to vrijednije - upitaće oni? On će reći: Darovaću vam Svoje zadovoljstvo, nakon čega se na vas nikada neću rasrditi.*** *U drugoj predaji stoji:* ***O džennetlije, vi kod Allaha imate jedno obećanje, i On hoće da vam ga ispuni. Oni će reći: A šta je to? Zar nam nije prosvijetlio lice, učinio teškim tezulje vage (Mizana), zaštitio nas vatre i uveo u Džennet. Tada će On ukloniti zastor sa Sebe, a oni će gledati u Njega. Tako mi Allaha, ništa im hairlije neće biti dato od gledanja u Njega, i niti išta veselije po njihove oči!***

[214] *Većina teksta ovog poglavlja je prenesena iz sljedećih izvora:*

- ***Ljudi i žene, koji su primili islam - Arefat Kamil;***
- ***Zašto su oni primili islam - Ahmed Hamid el-Ašijj;***
- ***Islam, prirodna i vječna vjera - Ebu Nasr el-Tirazi;***
- ***Rekli su o islamu - dr. Imaduddin Halil;***
- ***Zašto su oni primili islam - dr. Isa Abduhu Ahmed Ismail Jahja …***

Zatim nastavlja: Da pređemo sa pojedinačnog klanjanja, na skupno klanjanje namaza (džemat). Svako, ko makar jednom u životu bude vidio približno petnaest hiljada klanjača u dvorištu džamije u Delhiju, u Indiji, za vrijeme posljednje džume, u mjesecu Ramazanu, svi duboko predani svojim dovama, molitvama i namazima, u trenucima njihova iskazivanja najvećeg veličanja, a skrušenost se nazire u svakom pokretu, će ostati zapanjen. Kažem: Niko ne može, ko to bude vidio, a da mu srce ne bude dirnuto iznutra, i da ne primjeti tu snagu kojom se odlikuje ovaj način iskazivanja robovanja Bogu, Jedinom.

Također zvuci ezana nekoliko puta dnevno za svaki namaski vakat, a posebno kada se zvonki glasovi muezina počnu prolamati ranim jutarnjim časovima prije osvita, a isto tako u podne kada su ljudi u punom jeku posla, zauzeti, ili navečer ... sve to, bez daljnjeg, ostavlja veliki utisak na osobu koja se prvi put s time susreće.

Prizor obavljanja namaza je tkđ. bio jednim od uzroka prelaska na islam ***Jevreja iz Aleksandrije****, koji o sebi govori sljedeće: Bio sam bolestan od teške bolesti, u toku koje mi se pričinjavao neki glas koji me je nukao da obznanim svoj prelazak na islam!? Kada sam nakon toga otišao u džamiju, i vidio muslimane - vjernike kako stoje, poredani u redovima (safovima), kao da su meleki, u meni se opet javio onaj glas, riječima: Ovo je ta skupina kojoj su svi prijašnji vjerovjesnici pozivali, neka je na njih Allahov blagoslov i spas.*

Kada sam vidio hatiba (imam koji drži predavanje petkom), kako se sprema započeti svoje predavanje, a koji je imao na sebi crno džube (ogrtač, mantil), u meni se javi neko strahopoštovanje prema njemu. Kada je završio svoje predavanje sljedećim Kur'anskim ajetom: ***Allah zahtjeva da se svačije pravo poštuje, dobro čini, i da se bližnjima udjeljuje, a razvrat i sve što je odvratno, i nasilje, zabranjuje, i da pouku primite On vas savjetuje. (el-Nahl: 90)****, a poslije toga otpočeše sa klanjanjem namaza, osjetio sam da mi se duša počela nenormalno uzdizati, a safovi (redovi), muslimana prilikom njihova klanjanja su mi se učinili poput redova meleka (anđela),*[215] *i dok su činili ruku (pregib), i sedždu (padanje ničice na tle) imao sam utisak kao da je Allah dž.š. tu pred njima.*

U dubini duše se opet javljao glasnik govoreći: Ako se Allah dž.š. obraćao jevrejskom narodu samo dva puta u svim prijašnjim stoljećima, nema sumnje da se On, ovoj skupini ljudi, obraća svaki put za vrijeme njihova klanjanja. Tada sam shvatio da ja nisam stvoren ni za što drugo do da budem musliman!!!

Ovo je priča poznatog advokata ***Zeki Aribija****, predstavnika jevrejske zajednice u Egiptu. Izgarao je u želji da primi islam kad god bi vidio mesdžid ili džamiju, ili ako bi mu za okom zapao čovjek koji pada ničice pred Bogom, skrušeno klanja i moli ponizno. Prsa bi mu se rasplamsala kada bi njegove uši parao glas ezana, koji poziva ljude robovanju samo Jedinom Bogu, koji druga nema, a u njemu se ponavljalo jedno te isto pitanje, koje mu je stalno bilo u mislima: Zašto ne bih primio Islam? Ova misao je uzdizala glas iznutra, i tresla ga iz krajnjih dubina, kad god bi vidio čovjeka u prostranim poljima, ponizna, jednog zemljoradnika, kako stoji*

---

[215] *Naprotiv, safovi klanjača su isti kao i safovi meleka. Allahov Poslanik s.a.v.s. kaže svojim drugovima (ashabima) r.a.:* ***Zar se nećete usafiti (poredati), kao što to rade meleki kada se poredaju pred svojim Gospodarem, popunjavajući prvi saff, pa poslije ostale zaredom, ravnajući ramena prilikom toga!?*** *Buhari.*

pred Allahom dž.š., obavljajući svoj namaz, u omanjem mesdžidu na kraju njive. Želio je klanjati, isto kao i ovaj čovjek, i obožavati Allaha dž.š. kao što to i ovaj čovjek čini ... Priča je duga, i završava se njegovim obznanjivanjem primanja islama u šezdeset i petoj godini života!

*Također, slučaj **Njemca**, kada je ugledao nekog muslimana u trenutku dok je bio na sedždi - silno se čudivši ovakvom pokretu i položaju, što ga je navelo da sačeka tog čovjeka dok ne završi svoj namaz (klanjanje), pa, kada je završio, priđe mu upitavši ga: Šta znače oni pokreti, staviviši akcenat na sedždu? Taj musliman mu objasni šta znači namaz (salat), šta je njegova svrha i značaj. Bio je dirnut njegovim objašnjenjem, zapanjen, a ujedno i veseo - kao da je našao ono što je godinama tražio. Objasnio je muslimanu uzrok njegova čuđenja. Pričao mu je o nekakvom duševnom opterećenju, stalnoj tjeskobi prsa ... i kad god bi položio svoje čelo na zemlju osjetio bi lahkoću, i kad god bi osjetio nekakvo takvo opterećenje on bi položio svoje čelo na zemlju i odmah našao sebi mira - sve dok nije spazio tog muslimana, i spoznao tajnu mira kojeg je on osjećao. Taj musliman ga je otpratio do islamskog centra u Minhenu, gdje su ga pobliže upoznali s Islamom, njegovim propisima i obavezama - poslije čega je odmah obznanio svoj Islam izgovarajući Kelime-i-Šehadet: **Svjedočim da nema niko prava da bude obožavan mimo Allaha, i da je Muhammed Allahov rob, i Negov Poslanik!!!***

***Kofhi Lal Džaba**, bogataš, hindus, koji je poslije primanja islama postao Halid Latif Džaba, političar, žurnalista, hindijski pisac - priča nam o prvim zrakama koje su obasjale njegovo srce, objašnjavajući da je izvor te svjetlosti bio prizor obavljanja namaza - klanjanja, kazujući: Kad god bih prošao kraj neke od džamija u Indiji, srce bi mi nagnulo nekim osjećajima veličine i svetosti tih objekata, i stalno sam osjećao da muezzin, koji poziva na molitvu sa minareta džamije, cilja baš mene tim pozivom, kao da specijalno mene zove.*

Nešto je u meni govorilo: Odgovori mu na poziv, idi na namaz. Srce mi je žudilo priključenju toj skupini vjernika u džamiji. Porivi i pobude u meni su bile toliko jake, do tog stepena da nisam mogao spriječiti sebe od ulaska u džamiju, i stajanja u redovima za vrijeme farz-namaza. Činjenica je bila da se nisam mogao oduprijeti ovim osjećajima, tako da sam otpočeo sa namazom.

***Džemila Lama**, je jedna medicinska sestra, filipinka, koja je bila odgajana u strogom katoličkom duhu, nakon čega je njeno srce bilo obasjano svjetlom njena Gospodara, kojem se predala svim svojim bićem. Priča nam o iskustvima koje je doživljavala, a koji su bili jedna vrsta predznaka njenom Islamu, pa kaže:*

... čudno je bilo to što bih ja ustajala svako jutro, u ranu zoru,[216] osjećajući jake porive za molitvom (namazom), a ovi osjećaji su me obuzimali također i kada bi sunce zalazilo.

Pravo da vam kažem, počela sam se moliti na način kako to hrišćani rade, mada je to bio i jedini način kojeg sam ja poznavala tada. Ali, moj osjećaj duševne praznoće me je i dalje obuzimao, uprkos ovoj molitvi. Osjećala sam da sam bila žedna nečega, o čemu nisam imala baš ikakve predstave, i često puta sam oči punila suzama, i svoje obraze kvasila istim, moleći Boga da mi daruje strpljenja i svjetla, jer ono što sam osjećala je bilo jače od mene i mojih mogućnosti da sve to izdržim.

... došao je trenutak, u kojem sam osjetila jaki poriv koji me je gonio na to da obavim molitvu na mjestu gdje nema nikakvih kipova ili slika. Ubrzo sam saznala da su takva mjesta, dakle bez ikakvih kipova ili slika - samo i jedino - džamije ili

---

[216] *Najnovija naučna dostignuća nam otkrivaju da namaski vaktovi (vremena u kojima se obavljaju namazi, pet namaskih vremena), koje nam je propisao Allah dž.š., se vremenski podudaraju sa periodima fiziološke aktivnosti tjela, što omogućava čovjeku, muslimanu, da u svim tim periodima bude pripravan tj. da je njegovo tjelo u pokretu i aktivnosti, bez ikakvih poteškoća. Hormoni za aktivnost (kortozoni), počinju naglo sa svojim radom u trenucima osvita zore, (vrijeme sabah namaza), a njihova aktivnost slabi primjetno u toku noći. Uzajamno su povezani krvni pritisak i stepen sekrecije kortozona, prilikom čega dolazi do povećanja krvnog pritiska, naravno do tražene fiziološke granice, a tkđ. i sa nastupanjem zore (sabaha), a njegovo slabljenje (krvnog pritiska), biva poslije zalaska sunca, dakle u nastupu noći (akšama). Sekrecija kortozona opada također do svoje najniže granice u podne, sredinom dana, gdje tjelo obuzima drijemež i lahak san, dakle otprilike poslije podne-namaza, poslije kojeg je Poslanik s.a.v.s. praktikovao "kajlulu" tj. lagahni odmor ili san do ikindije namaza, što je veoma dobro, i omogućava lakše klanjanje i ustajanje na noćni namaz, kijamu-lejl. U protivnom, dakle bez ovog popodnevnog sna, čovjek će morati uložiti dodatne napore ako bude želio klanjati noćni namaz, jer tada dolazi do opadanja aktivnosti hormona kortozona tokom sna, i teško da tada, dakle bez popodnevnog sna, može čovjek klanjati noćni-namaz, izuzev onih koji su odlučni i principijelni, i koje ne može odvratiti od ibadeta čak ni umor tijela, s toga Allah dž.š. kaže:* ***O ti, umotani & Probdij noć, osim malog dijela & polovinu njezinu ili malo manje od nje & ili malo više od nje, i izgovaraj Kur'an pažljivo & Mi ćemo ti, doista teške riječi slati & ta ustajanje noću, zaista, jače djeluje i izgovara se jasnije & a ti danju imaš, doista, mnogo posla & i spominji ime Gospodara svoga, i Njemu se potpuno posveti & On je Gospodar istoka i zapada, nema boga osim Njega. Njega uzmi za zaštitnika. (el-Muzzemmil: 1-9).***

... i izgovaraj Kur'an pažljivo *- ovo je način učenja Kur'ana kojeg Allah dž.š., hoće, bilo da je u namazu ili van njega; učit će se polagahno i nikako drugačije. Međutim, danas možemo vidjeti neke ljude kako uče Kur'an a.š. začuđujućom brzinom, na način da se neispravno izgovara, a da se i ne govori o promišljanju njegova značenja od strane imama ili muktedije. Tako, onaj ko sluša ne postiže željeni cilj od učenja Kur'ana kojeg traži Allah dž.š. i zbog kojeg je naredio da se uči tertilom. Jasno je i to da se ne postiže razumijevanje, a ako nema razumijevanja, na može se po njemu ni postupati. Ako izostane praksa i primjena, nastaće zastranjivanje i razmimoilaženje u shvatanjima. Ovo je problem sa kojim se suočavaju muslimani današnjice. Problem je dostigao tu tačku da se imami džamija, osim onih kojima je Allah dž.š. svoju milost ukazao, diče brzinom učenja Kur'ana i obavljanja namaza, a ovo naročito važi za teravih-namaz. Tako će neki od imama reći npr.: Ja klanjam 23 rekata za pola sahata, drugi će reći: Ja to završim za manje od pola sahata!!! Kao da je učenje Kur'ana i klanjanje namaza predmet utrke!! Da i ne govorimo o zarađivanju para na hatmama i učenju Kur'ana, te njegovo usmjeravanje ovom putanjom zbog kojeg ga nije objavio Allah dž.š., a sve zbog težnje za imetkom?!! Poslanik s.a.v.s. je rekao:* ***Učite Kur'an prije nego što ga počne učiti narod koji će se odnositi prema njemu kao prema odapetoj strijeli, želeći da postignu brzu nagradu, ne mareći za onom kasnijom.*** *Kur'an a.š. nije objavljen ni radi čega drugog do da se njegovi propisi izvršavaju, i da se na njima uspostavi vladavina Allahova dž.š. zakona - šerijata.*

Allah dž.š. u vezi noćnog klanjanja namaza kaže: ***U Naše riječi vjeruju samo oni koji, kada se njima opomenu, licem na tle padaju, i koji Gospodara svoga veličaju i hvale, i koji se ne ohole & Njihovi bokovi se lišavaju postelja, moleći svoga Gospodara iz straha i žudnje, a dio onoga što im Mi dajemo, udjeljuju & i niko ne zna kakve ih, kao nagrada za ono što su činili, skrivene radosti čekaju. (Sedžda: 15-17)***

mesdžidi. Prešla sam veliku daljinu, kilometre polja zasijanih rižom, tražeći neku džamiju. Sljedećeg dana prisustvovala sam klanjanju džume -namaza, zajedno sa ostalim muslimanima. Poziv na molitvu, ezan, je razdvojio između mene i krhkog temelja moje prijašnje vjere. Kada je počela džuma-namaz, osjetila sam neku smirenost koja me je ispunila, što nikada ranije nisam osjetila. Kada sam položila svoje lice na tlo, kada sam s ostalom skupinom muslimana, učinila svoju prvu sedždu pred Allahom dž.š., moja duša je osjetila sreću kojoj nije bilo granica! To je ono čega sam bila žedna. Islam sam zatekla kao jednu milost i blagodat od Allaha dž.š., koju sam uz Allahovu dž.š. volju i htijenje, odmah prigrlila.

*Građevinski inžinjer iz Australije, **Norman Woldplankejt**, čije je ime kasnije postalo Ahmed Abdullah Norman, kaže: Bio sam, u periodu drugog svjetskog rata, u zapadnom dijelu Sahare, u Libiji. Tamo sam naišao na čovjeka koji ravnaše pijesak preda se svojom rukom, a potom stajaše skrušeno, ostavljajući sve oko sebe, pa se zapitah: Šta li radi ovaj čovjek? Bi mi rečeno: Klanja!? Raspitivao sam se poslije o njegovoj vjeri, koja ne bijaše mnogo komplikovana, već naprotiv prosta i lahka, bez ikakvih rituala ili liturgija. Od tog trenutka, onda kada sam bio najviše zainteresovan o tome kuda idem ili gdje mi je kraj, počeo sam se baviti proučavanjem vjera, a na prvome mjestu Islama, poslije čega sam ga i prigrlio sebi za vjeru.*

***Margaret Filip**, engleskinja koja je živjela sa svojim mužem, holanđaninom, srela je jednu muslimansku porodicu, koju je ispitivala o Islamu i njegovim propisima, gdje je i dobila veliki broj zanimljivih odgovora.*

Jednog dana zastala sam pred prizorom koji nikada neću zaboraviti. Bili su, u jednom polju na selu, gdje im je došao neki holanđanin, musliman. Sjedili su, pijući čaj, kada odjednom čovjek pogleda na svoj sahat, ustade brzo i stade mirno, skrušeno, na jedan dio čiste trave, podiže ruke k nebu, izgovorivši: Allahu Ekber (Allah je Najveći). Tako ostade određeno vrijeme, u svojoj skrušenosti, klanjajući namaz.

Margaret, odmah poslije toga, uze upoređivati između ovakva načina klanjanja, molitve bez ikakva posrednika, svećenika, liturgije ili rituala, i načina molitve koja se obavlja po crkvama uz posredstvo ljudi. Gledanje obavljanja namaza (klanjanja), je bila prva veza koja ju je privukla prihvatanju Islama, i tome da sebe nazove imenom Amina Abdullah, gdje je kasnije postala jednom od poznatijih islamskih misionarki, uspjevši čak i svoga muža privoljeti na to da primi Islam, noseći poslanicu Islama stanovnicima svoga mjesta.

***Nedžva Edmon Šewfani**, Libanka, hrišćanka-pravoslavka, udala se za mladića, muslimana. Bila je zadivljena njegovim ponašanjem i moralom. Znala je da su ta pohvaljena svojstva kod njega, proizvod njegove vjere i pobožnosti, i njegova pridržavanja Islama. Posmatrala ga je često dok bi on skrušeno stajao pred Allahom dž.š. klanjajući, što je ostavljalo veoma jak utisak na nju, sve dok i ona nije obznanila svoj prelazak na Islam.*

***Abdussabur Bejlar**, mladić, amerikanac, je bio hrišćanski aktivista, koji je prozvao sebe američkim patrijarhom. Imao je saobraćajni udes, iz kojeg se spasio samo Allahovom dž.š. milošću. Bio je zadržan u bolnici, gdje je morao provesti cijelu godinu dana. Kupio je televizor, staviviši ga u svoju sobu, koji je ujedno bio i ključ*

njegove upute, govoreći: ... gledao sam prizor Mekke i Ka'abe preko televizije, i muslimane kako obavljaju svoju molitvu (klanjaju). Također sam vidio i kralja Saudijske Arabije, Fejsala, u trenucima dok je klanjao. Tada sam rekao sebi: Ovo je tvoj put!!!

Ja tada nisam znao ništa o Islamu, ali sam imao dojam i utisak da se ovi ljudi ne ohole. Zašto? Zato što meću svoja čela i glave na zemlju, padajući ničice na tle pred Bogom, Uzvišenim. Rekoh: Ovo je najljepši način obožavanja i obavljanja molitve Bogu, Allahu dž.š..[217]

*Iz Tajvana, nam govori jedan mladić, Kinez, **Jong Beng Bi**, o svojoj priči primanja Islama, i kako se sve to zbilo: Volio sam način na koji muslimani obožavaju svoga Gospodara, klanjajući zajedno (džematile), u džamiji. Primjetio sam da oni čine sedždu i ruku'u s najvećom dozom skrušenosti i poniznosti pred Allahom dž.š.. Tada sam osjetio i primjetio da je to najljepša metoda za iskazivanje robovanja Bogu, pa sam zbog ovoga i zavolio Islam, i postao zadovoljan time da mi Islam bude vjera.*

***Muhammed Siddik**, iz Njemačke, nam govori o onome što je privuklo njegovo srce Islamu, pa kaže: Način obavljanja molitve (namaza), kod muslimana je to što me potaklo da razmišljam o Islamu.*[218] *Želio sam saznati zašto ti ljudi obavljaju molitvu na taj način, da bih na kraju spoznao to da je to najbolji i najpotpuniji način pomoću koga čovjek može obožavati Onoga koji ga je stvorio.*

Počeo sam klanjati, kao što to muslimani rade, a još sam bio protestant, hrišćanin. U džamijama si mogao primjetiti potpunu jednakost među tim ljudima. U džamijama nema specijalnih mjesta za pojedince, a molitvu (klanjanje), može predvoditi bilo ko od njih. Nema ljepšeg prizora od prizora skupine (džemata), muslimana koji klanjaju, skrušeno, ponizno, bez ikakve galame.

***Debora Potr**, amerikanka iz Mičigena, završila je svoje daleko putovanje u potrazi za istinom. Stekla je ubjeđenje da je Islam jedina istina koja postoji na ovome svijetu. Pisala je svojim roditeljima, pozivajući ih u Islam.*

Jedan dio onoga što je rekla, u svom drugom pismu, koje je bilo prepuno dobročinstva i milosti, je sljedeće: ... ne znam da li ste imali prilike posmatrati muslimane za vrijeme obavljanja njihove skupne molitve (namaza). Desilo mi se da vidim to, onda kada pojma nisam imala o Islamu, za vrijeme mog boravka u Egiptu. Vidjela sam kako se obavlja ta molitva (namaz). U tim trenucima me je potresla njihova senzibilana iskrenost, poniznost i jednakost. Osjećaj bratstva među njima.

---

[217] *Istinu je rekao, jer je Allah dž.š. izabrao najodabranijem Poslaniku, i najodabranijoj zajednici, najljepši i najpotpuniji način obavljanja molitve - klanjanje. Zbog toga su svi prijašnji poslanici klanjali (namaz), za Muhammedom s.a.v.s. u noći Isra i Mi'radža, a tkđ. će i Mesih, Isa a.s. (Isus), kada se bude pojavio, pred kraj svijeta, klanjati za imamom Mehdijem namaz, molitvu muslimana, i postupaće shodno šerijatu (zakonu), "pečata vjerovjesnika" Muhammeda s.a.v.s., koji će biti vječan i jedino pravno valjan do Sudnjega dana.*

[218] *Vjerovatno, ova pojava i prizor nam daje objašnjenje zašto zapadna sredstva informisanja, koja su većim djelom potčinjena Jevrejima, na prvom mjestu ne žele prikazati kompletan način obavljanja namaza, već samo jedan dio njega. Puno puta prikazuju sa željom da umanje značaj ove vrste molitve, jedan dio namaza, ili dio koji tako prikazivan ne ostavlja nikakva utiska na gledaoca. Čak, šta više, žele pokazati kako muslimani obožavaju kamen, Ka'bu ili kako se klanjaju čovjeku koji ih predvodi u molitvi (namazu), imamu ... ali, Allah dž.š. kaže: Oni zbilja prave spletke & a i Ja pravim spletke onima koji to Meni rade. (el-Tarik: 15-16)*

Vidjela sam bogata i siromaha, velika i mala, bjelca i crnca, poredane u istim redovima, padajući ničice na tle, u potpunom strahopoštovanju prema Allahu dž.š.!

***Tomas Muhammed Klajton**, amerikanac, bivši hrišćanin koji je svojom fitrom-prirodom napustio hrišćanska ubjeđenja, i pribjegao čistoj vjeri, priča nam svoju priču vraćanja Islamu, pod naslovom "Okus svjetla": ... sunce je naginjalo zapadu. Kada smo prelazili preko topla prašnjava puta, čuli smo jednoliče melodije, prijatne, čudnovate - koje su punile sve oko nas. Kada smo zašli sredinom šume, naši pogledi su se zadržali na veoma čudnom prizoru, kojem naše oči nisu vjerovale. Vidjeli smo jednog čovjeka, arapa, slijepa, odjevenog u bijelo. Na glavi je imao bijelu kapu.*

*Čovjek je stajao na drvenom uzvišenju, visokom, parajući oblake svojim melodičnim glasom. Sjeli smo, a da to nismo ni osjetili. Obuzeo nas je taj njegov postupak, kao da je proizilazio iz neke siluete. Kao da je bilo priviđenje. Nismo razumjeli riječi koje je on ponavljao, ali su one opčarale naše uši i srca: **Allahu Ekber, Allahu Ekber, La Ilahe Ilallah.**[219]*

Prije toga, nismo osjećali ništa šta se dešava oko nas, ali sada opazismo velik broj ljudi koji se okuplja. Ljudi raznolikih starosnih dobi i odjela; u njima se oličavala sva raznolikost života. Počeše se približavati mjestu s velikom dozom skrušenosti, šireći dugačku prostirku po zemlji. Stvarno je bio prizor koji je zadovoljavao. Spoj raznoraznih boja, zelenila trave, žutila hasure. Skupine ljudi hitahu ka tom mjestu, tako da smo se počeli čuditi: Dokle će se ovako kupiti? Ljudi su skidali svoju obuću, redajući se u safove (redove), sve jedan za drugim. Bili smo začuđeni, dirnuti.

Pratili smo ih u njihovoj šutnji ... nismo mogli primjetiti razlike, bilo kakve vrste, među pojedincima te zajednice. Bilo je i bijelih, i žutih i crnih, i siromaha pored bogataša, prosjaka pored trgovaca. Stajahu svi jedan uz drugoga, bez ikakva obzira na porijeklo, položaj u društvu i sl.[220] Nije se desilo da neko od tih ljudi luta svojim pogledom, već su svi pogledi bili uprti ka hasuri prostrtoj pred njima. Duh bratstva koji se odslikavao u tom skupu, za razliku od ostala svijeta, je toliko bio impresivan da nije više moguće izbrisati ga iz moje svjesti sve dok budem živ!

***Leopold Vajs**, njemački žurnalista, bivši jevrej, čije je primanje Islama bilo početkom islamskog misionarstva ovog stoljeća. Prizor muslimana za vrijeme njihova skrušenog obavljanja molitve, je tkđ. povodom njegovoj priči o primanju Islama. Svoju priču o primanju islama nam iznosi u svojoj knjizi "Put u Mekku", pa između ostalog kaže: Te jeseni, godine 1922, živio sam u kući svog ujaka Doriana, upravo u starom gradu Jerusalima. Kiša je padala gotovo svaki dan, i kako nisam mogao*

---

[219] *Od veoma čudnih vijesti je i ta koju je objavila novina El-da'awah, broj 1225., da je predsjednik psiho-terapeuta Njemačke uobičajio liječiti svoje pacijente tako što bi im puštao kasetu s ezanom, a da prethodno nije znao da je to islamski poziv za obavljanje molitve (namaza). Kada je saznao za ovu činjenicu, predstavnik psiho-terapeuta Njemačke je izjavio: Riječi ezana, koje pozivaju muslimane ne molitvu (namaz), unose mir kod psihičko oboljelih osoba, pa čak i ako ne razumiju njihovo značenje!!! Na kraju je dodao: Ezan doista širi svjetlo i nadu u nutrinu oboljelih od sjete i tuge, onih koji su izgubili pouzdanje u sebe, onih koji su zamrzjeli ovaj život, ili su stekli dojam da su propali.*

[220] *Imam Ahmed prenosi od Ebu Bekra r.a. da je Poslanik s.a.v.s. rekao: **... pa ako bude klanjao on je tvoj brat** tj. ako bude klanjao svih pet vakat namaza on je tvoj brat u vjeri, i na tebi je obaveza da se časno odnosiš prema njemu.*

mnogo izlaziti, često sam sjedio do prozora koji je gledao na prostrano dvorište iza kuće. To dvorište je pripadalo nekom starom arapu kojeg su zvali "hadždži", zato što je hodočastio Mekku. Iznajmljivao je magarce za jahanje i tako je dvorište pretvorio u neku vrstu karavan-saraja. Svakog jutra, skoro iza zore, tovari povrća i voća su donošeni na devama iz okolnih sela, i na magarcima odašiljani u uske ulice gradskog bazara. Danju bi se mogla vidjeti teška tijela deva kako se odmaraju na tlu; ljudi su se uvijek bučno starali oko njih i magaraca, ukoliko ih pljusak kiše ne bi natjerao da potraže zaklon u obližnjim stajama. To su bili siromašni, odrpani ljudi, goniči deva i magaraca, ali su se ponašali kao velika gospoda. Kada bi sjedili zajedno i jeli pljosnate pšenične hljepčiće s malo sira ili nekoliko maslina, nisam mogao a da se ne divim plemenitosti i lahkoći njihova ponašanja, a i nutarnjeg spokojstva; mogli ste vidjeti da imaju poštovanja prema samima sebi i svakodnevnim stvarima svoga života.

Hadžija, hramljući okolo sa štapom, jer je patio od upale zglobova i imao otečena koljena, bio je neka vrsta poglavara među njima i izgleda da su mu se pokoravali bez pogovora. Nekoliko puta na dan on bi ih sakupio na molitvu, i ako ne bi padala suviše jaka kiša, oni bi klanjali vani, svi u jednom dugačkom redu, a on, kao njihov imam, ispred njih. Bili su kao vojnici u tačnosti svojih pokreta; poginjali bi se zajedno u pravcu Mekke, opet dizali, a zatim padali ničice, dodirivajući tlo svojim čelima. Izgleda da su slijedili nečujne riječi svoga vođe, koji je između padanja na koljena stajao bosonog na svojoj sedžadi za klanjanje, zatvorenih očiju, ruku sklopljenih na prsima, bezvučno mičući usnama i očevidno izgubljen u dubokoj zaokupljenosti; mogli ste vidjeti da se moli iz dubine svoje duše.

Nekako mi je smetalo da vidim tako stvarnu molitvu, kombiniranu s gotovo mehaničkim pokretima tijela, pa jednoga dana upitah hadžiju, koji je po malo razumijevao engleski: Da li vi zaista vjerujete da Bog od vas očekuje da Mu iskazujete svoje poštovanje uzastopnim pogibanjem, klečanjem i padanjem ničice na zemlju? Zar ne bi bilo bolje da se čovjek osami, gledajući u sebe, i moliti Mu se u tišini svoga srca? Čemu svi ovi pokreti vašega tijela?

Čim sam izgovorio ove riječi, osjetio sam kajanje jer nisam imao namjeru da povrijedim starčeve vjerske osjećaje. Ali, hadžija nije izgledao ni najmanje uvrijeđen. On se nasmiješi svojim bezubim ustima, i odgovori: Kako bi onda drugačije trebalo da robujemo Bogu? Zar On nije stvorio oboje, i dušu i tijelo, zajedno? A pošto je tako, zar čovjek ne treba da se moli i svojim tijelom, isto kao i dušom?

Čujte, reći ću vam zašto se mi muslimani molimo onako kako se molimo. Okrećemo se prema Ka'bi, svetom Božjem hramu u Mekki, znajući da su lica svih muslimana, gdje god da su, okrenuta prema njoj u molitvi, i da smo kao jedno tijelo, s Njime kao središtem naših misli. Najprije stojimo i recitiramo iz svetog Kur'ana, imajući na umu da su to Njegove riječi, koje je uputio čovjeku da bude čestit i postojan u životu. Zatim kažemo Allahu Ekber, Allah je Najveći, podsjećajući sami sebe da niko ne zaslužuje da bude obožavan pored Njega, poginjemo Mu se duboko jer Ga slavimo iznad svega, i veličamo Njegovu milost i moć. Zatim padamo ničice na zemlju zato što osjećamo da smo sami prašina, ništa spram Njega, i da je On naš Stvoritelj i Hranitelj. Zatim dižemo lica sa tla i ostajemo sjedeći, moleći da nam On oprosti naše grijehe i obdari nas Svojom milošću, vodi nas pravim putem i pruža nam

zdravlje i potporu. Zatim opet padamo ničice na tle i dodirujemo prašinu svojim čelom, ispred moći i slave Jedinog.

Nakon toga ostajemo sjedeći, i molimo da On blagoslovi Muhammeda koji nam je donio Njegovu poruku, upravo kao što je blagoslovio i poslanike prije njega, i da blagoslovi isto tako nas i sve one koji slijede pravu uputu; molimo Ga da nam da dobro na ovom svijetu i dobro na svijetu koji slijedi. Na kraju, okrećemo glavu prvo na desnu, a potom na lijevu stranu izgovarajući: Es-selamu alejkum we rahmetullah (Neka vam Bog podari mir i blagoslov), i tako pozdravljamo sve one koji su dobri i pravedni, gdje god oni bili. Upravo tako se molio naš Poslanik, koji je poučavao svoje sljedbenike da se tako mole za sva vremena, kako bi se rado predali Bogu, što upravo znači riječ Islam, i tako bili u miru s Njime, i sa svojom vlastitom sudbinom.

Starac, naravno, nije upotrijebio upravo te riječi, ali to je bilo njihovo značenje, i tako ih se ja sjećam. Godinama kasnije sam shvatio da mi je hadžija ovim jednostavnim objašnjenjem otvorio prva vrata ka Islamu, ali čak i tada, mnogo prije bilo kakve pomisli da bi Islam mogao postati moja vlastita vjera, počeo sam osjećati nesvjesnu skrušenost kad god bi vidio, a što je često bilo, čovjeka kako stoji bosonog na svojoj sedžadi, ili na hasuri, ili na goloj zemlji, s rukama skupljenim na prsima, pognute glave, potpuno utonulog u samog sebe, zaboravljajući šta se oko njega dešava, bilo da je to u džamiji ili na pločniku prometne ulice; čovjek u miru sa samim sobom.[221]

Zatim Muhammed Asad (bivši Leopold Vajs), nam govori o dojmu kojeg ostavljaju riječi ezana, pa kaže: Preko puta moje kuće, kada sam bio u Kairu, toliko blizu da ste je gotovo mogli dotaći, bila je džamijica s malom munarom, s koje je pet puta dnevno odjekivao poziv za namaz. Čovjek s bijelim turbanom bi se pojavio na šerefetu, podigao svoje ruke i počeo: Allahu Ekber (Allah je Najveći), Ešhedu en la ilahe ilallah (Svjedočim da nema drugog boga osim Allaha), Ešhedu enne Muhammeder-resulullah (Svjedočim da je Muhammed Božji Poslanik).

Kako se polahko okretao prema četiri strane svijeta, ton njegova glasa se uspinjao, rastao u jasnu melodiju, njišući se na dubokim, grlenim glasovima arapskog jezika, uzmahujući, naprežući se i povlačeći. Glas je bio duboki bariton, nježan i snažan, sposoban za velike raspone, a moglo se zapaziti da ga je zanos, a ne umjetnost, činio tako lijepim.

Ovaj pjev muezina je bio motiv mojih dana, večeri u Kairu, upravo kao što je bio i u starom gradu Jerusalema, i bio određen da ostane u svim mojim kasnijim putovanjima kroz muslimanske zemlje. Zvučao je jednako svugdje, uprkos svih razlika dijalekta i intonacije koji su mogli biti očevidni u svakidašnjem govoru ljudi; jedinstvo glasa koje me navelo da shvatim, onih dana u Kairu, kako je duboko nutarnje jedinstvo svih muslimana, a kako su umjetne i beznačajne granične linije među njima.

Oni su bili jedno u svom načinu mišljenja, i prosuđivanju šta je pravo a šta krivo, i jedno u svom shvaćanju o tome u čemu se sastoji dobar život. Izgledalo mi je da sam prvi put sreo zajednicu u kojoj srodstvo među ljudima nije posljedica slučajnosti zajedničkih rasnih i ekonomskih interesa, nego nečeg daleko dubljeg i

[221] *Put u Mekku, preveo Hilmo Ćerimović, str. 85,86.*

daleko stabilnijeg; srodstvo zajedničkog pogleda koje je uklonilo sve barijere usamljenosti među ljudima.[222]

DRUGO POGLAVLJE

GUBICI I ŠTETE KOJE PROIZILAZE IZ NEOBAVLJANJA NAMAZA!!!

[222] *Put u Mekku, preveo Hilmo Ćerimović, str. 103,104.*

Muhammed Asad, je prešao na Islam kao mlad čovjek. Bio je dopisnik Frankfurter Zeitunga s Bliskog istoka. Jevrej, erudit, pronicljiva duha, islamu i muslimanskom svijetu prilazio je polahko, i što je najznačajnije, bez predrasuda. Ne treba insistirati na činjenici što je Asad (Leopold Vajs) prelaznik u Islam; stotine tkz. muslimanskih intelektualaca se danas odriče islama i vrijednosti koje je on neizbrisivo unio u život njihovih naroda. S druge srane, upravo je Asad, vrhunski intelektualac poznat u čitavom svijetu, zagovornik dijaloga, stvarnog dijaloga između muslimana i Ehlul –kitaba "Sljedbenika Božanske naredbe" (Asadov izraz), Jevreja, kršćana i drugih monoteista. Istakao je sekularizaciju zapada i njene posljedice. Jedan drugi znameniti pisac, kršćanin Deni de Ružmon, je napisao u svojoj čuvenoj knjizi "Ljubav i Zapad", da Evropa živi samo pod formalnim znakom kršćanstva. Ono što je na svom duhovnom putu našao Leopold Vajs, bila je prirodna čovjekova vjera, Kur'anska el-fitra. Čitalac se prisjeća Ž.Ž. Rusoa i njegove "Vjeroispovjesti savojskoga vikara". Radi se o istom traženju nepatvorenih i posrednicima zatamnjenjih istina vjere. Asadov put, ili dio puta, prije i poslije njega, prešli su osim Rusoa, poznati slobodoumni kršćani poput: Kanta, Tolstoja, Jaspersa, Garodija itd. Oni su monoteizam shvatili i doživljavali kao istinsku slobodu čovjekova bića, ali ni jedan o tome nije svjedočio kao Muhammed Asad. (Predgovor knjizi Put u Mekku, Džemaludin Latić)

OSTAVLJANJE NAMAZA - KUFR (NEVJERSTVO)[223]

Allah dž.š. govoreći o mušricima (idolopoklonicima), kaže: ***Ali, ako se oni budu pokajali, i namaz obavljali, i zekat davali - braća su vam po vjeri, a Mi dokaze objašnjavamo ljudima koji razumiju. (el-Tewba: 11)*** *- tj. ako se budu pokajali zbog svog nevjerstva i idolopoklonstva (kufra i širka), pa počnu obavljati namaz, smatrajući ga svojom ličnom obavezom, primjerno obavljajući sve njegove sastavne dijelove (ruknove), neizostavljajući ništa od njega, te ako počnu davati propisan im zekat - tek su onda vaša braća po islamu. Ajet se, nadalje, može razumjeti i na taj način da onaj ko ustraje na svome širku, ili neklanjanju (ostavljanju namaza), ili nedavanju zekata, za njih slobodno možemo reći da nam nisu braća po vjeri (Islamu)!!!*

Allahov Poslanik s.a.v.s. kaže: ***Naređeno mi je da se borim protivu ljudi sve dok ne posvjedoče da nema niko pravo da se obožava mimo Allaha dž.š. (La ilahe ilallah), dok ne počnu obavljati namaz, davati zekat; a ako tako postupe (dakle povjeruju, počnu klanjati namaz i davati zekat), sačuvali su od mene svoje živote i imetak, osim ako islamsko pravo bude što tražilo od njih a zadnje podnošenje računa će biti kod Allaha.***[224]

Od Džabira b. Abdullaha r.a. se prenosi da je Poslanik s.a.v.s. rekao: ***Između čovjeka, na jednoj strani, i kufra (nevjerstva), na drugoj strani, je ostavljanje namaza.***[225]

Poslanik s.a.v.s. kaže: ***Između širka (idolopoklonsva) i kufra (nevjerstva), na jednoj strani, i čovjeka, na drugoj strani, je ostavljanje namaza.***[226]

---

[223] *U petom poglavlju ove knjige dotičnu temu smo podrobnije objasnili, zbog njene velike bitnosti, složenosti i kompaktnosti, što obavezno morate pročitati, radi boljeg razumijevanja problematike koja se zove: NEOBAVLJANJE I NEKLANJANJE NAMAZA OD STRANE 'MUSLIMANA'!!!? (op.prev.)*
[224] *Muttefekun alejh.*
[225] *Sahihu Muslim.*
[226] *Sahihu Muslim.*

U drugom rivajetu stoji: ***Nema između roba i kufra (nevjerstva), ništa drugo do ostavljanje namaza.***[227]

Poslanik s.a.v.s. je rekao: ***Ugovor koji je između nas i njih jeste namaz, pa ko ga ostavi - postao je nevjernik!!!***[228]

Od Mahdžena b. el-Edre'a el-Eslemija r.a. se prenosi da je bio na jednome skupu, zajedno sa Poslanikom s.a.v.s., gdje je proučen ezan (poziv za namaz), pa je Poslanik s.a.v.s. klanjao, a potom se vratio, zatekavši Mahdžena sjedući, pa mu reče: ***Šta te je spiječilo da ne klanjaš, zar nisi musliman? Odgovori on: Naprotiv (musliman sam), ali sam klanjao kući sa svojom porodicom. Poslanik s.a.v.s. mu reče: Kada, tako, dođeš slijedeći put, klanjaj s ljudima, i ako si već klanjao.***[229]

Značenje hadisa: Da si musliman ti bi klanjao i obavljao namaz!

Od vođe pravovjernih, Omera b. el-Hataba r.a., se prenosi da je rekao: ***Nema udjela u Islamu onaj ko izgubi namaz (ne klanja).***

U drugoj predaji se kaže: ***Nema nikakva prava u Islamu onaj ko ostavi namaz.***[230]

Od Ibnu Mes'uda r.a. se prenosi da je rekao: ***Ko ostavi namaz, taj nema vjere.***[231]

Od Abdullaha b. Šekika se prenosi da je Ebu Hurejre r.a. rekao: ***Ashabi Muhammeda s.a.v.s. nisu smatrali ostavljanje bilo kojeg propisa Islama kufrom (nevjerstvom), osim ostavljanja namaza.***[232]

Da bi čovjek mogao ostaviti namaz, i ne klanjati ga, trebaju mu vrlo debeli razlozi ili opravdanja, poput ratnih pohoda, bolesti, sna itd. Od Ebu Derda'a r.a. se

---

[227] *Sahih.*
[228] *Sahih.*
[229] *Sahih, ve ba'aduhum da'afehu. Nesa'i, 858; Ahmed, 15800; Bejheki, 2/300.*
[230] *Sahih.*
[231] *Hasen.*
[232] *Sahih. Značenje hadisa: Dakle sve se moglo ostavljati, i ne raditi, ili ne obavljati, i da se za sve to iznađe nekakvo opravdanje i izlaz, osim za ostavljanja namaza. (op. prev.) Ovakvo shvatanje i doživljavanje namaza je bilo ustaljeno u srcima ashaba r.a., i isti oni su smatrali da osoba koja ne obavlja namaz se ne može nadati spasu, i tako nešto apsolutno nisu dovodili u pitanje, jer je neklanjanje suprotno osnovama Islama, i potpuno mu je oprečno. El-Dejnuri rhm. prenosi:* ***Ebu Hurejre r.a. bi rekao: <u>Pričajte mi o osobi koja je ušla u džennet, a nikako nije klanjala!!!</u> Svijet bi začuđen postavljenim pitanjem, a Ebu Hurejre r.a. reče: To je pripadnik plemena Benu Abdil-Ešhel, 'Amr b. Ukajš r.a.. On je za vrijeme svoga džahilijjeta (idolopoklonstva) imao kamatu kod neke osobe, i nije htio primiti Islam sve dok je ne podigne od tog čovjeka. U međuvremenu je nastupio dan Uhuda tj. dan bitke na Uhudu. Upita: Gdje su mi amidžići? Odgovoriše mu: Na Uhudu! Opet upita: Gdje je fulan (neka osoba)? Odgovoriše mu: Na Uhudu! Opet upita: A, gdje je fulan? Rekoše: Na Uhudu! Obuče svoj pancir, pojaha konja, i krenu put Uhuda. Kada ga ugledaše, muslimani mu povikaše: Bježi od nas Amre! Amr reče: Ja sam povjerovao!!! Pa se borio s njima sve dok ne bi ranjen. Bi ponijet svojoj porodici tako ranjen, pa mu dođe Sa'ad b. Mu'az r.a., i reče njegovoj sestri: Pitaj ga da li se borio iz patriotizma prema svome narodu (nacionalizma), ili u ime Allaha dž.š.? Gdje on reče: Naravno, iz mržnje prema njima, a iz ljubavi prema Allahu dž.š., i Njegovom Poslaniku s.a.v.s., nakon čega umrije. Dalje navodi Ebu Hurejre r.a.: I ušao je u Džennet, a da prethodno nije klanjao niti jednog namaza.*** *(Hasen)*

prenosi da je rekao: ***Nema imana onaj ko nema namaza, a niti ima namaza onaj koji nema abdesta.***[233]

Ibrahim el-Neha'i rhm. je govorio: Ko je ostavio namaz postao je nevjernikom. Ejjub rhm. je govorio: Neobavljanje namaza je kufr, u vezi čega se niko ne razilazi.

Imam Ahmed rhm. je rekao: Bojim se da se ne dozvoli čovjeku da živi sa ženom koja ne klanja namaz, niti se kupa od dženabeta, a niti se podučava Kur'anu.[234]

Imam Ibnul-Dževzi rhm. kaže: Osoba koja ostavi namaz i ne obavlja ga, a psihički i fizički je zdrava, ne prima joj se svjedočenje, niti je dozvoljeno muslimanu gostiti tu osobu, niti da za njega uda svoju kćer, niti da bude s njime pod istim krovom.[235]

Sve navedeno je bilo upravljeno osobama koje poriču obaveznost namaza, i govore da se ne treba klanjati, i da ne treba obavljati namaz, a što se tiče onih koji kažu da je namaz obavezan, i da se mora klanjati, ali eto oni ne klanjaju zbog svoje lijenosti, ili zauzetosti nečim drugim, takvima ćemo tiho šapnuti na uho:

Da li ti uopšte želiš biti musliman ili ne?! Da li ti želiš biti monoteista - muwehhid, ili politeista, idolopoklonik - mušrik?! Da li želiš biti pripadati ummetu Muhammeda s.a.v.s., i biti jednim od njegovih sljedbenika, ili želiš biti sljedbenikom raznoraznih vođa kufra i nevjerstva poput: Marksa, Lenjina, Darvina, Staljina i ostalih jevreja, kršćana i budista???!

Stavovi islamskih učenjaka, po pitanju 'muslimana' koji ne obavlja namaz:

Jedan dio islamskih učenjaka kaže: *Osoba koja prestane obavljati namaz, bilo namjerno, bilo iz lijenosti ili zauzetosti nečim, je kafir (nevjernik), i mušrik (idolopoklonik), čija je krv i imetak halal (dozvoljen), i kao takav ne zaslužuje ostati među muslimanima u životu, već je na nosiocima islamske vlasti dotičnog mjesta obaveza smaknuti takvu osobu jer je otišla u otpadništvo tj. postala je murteddom!!! Nije dozvoljeno za njega udati muslimanku, niti pravno može biti legalni skrbnik svoje obitelji, niti može naslijediti imetak roditelja namazlija, niti se nasljeđuje, niti se gasuli, niti mu se klanja dženaza, niti se ukopava u muslimansko groblje.*

Zaslužuje vječnost u džehennemu, zajedno sa Faraonom, Hamanom, Ebu Džehlom, Ebu Lehebom i ostalim neprijateljima vjere!!!

Drugi dio islamskih učenjaka kaže: *Osoba koja prestane obavljati namaz iz lijenosti ili zauzetosti nečim, je fasik (veliki griješnik), 'asin (onaj koji se suprostavlja Božijoj naredbi), i fadžir (pokvarenjak). Sljeduje ga* ***Hadd*** *(propisana smrtna kazna), ako ustraje u neklanjanju, i ostavljanju namaza!!*

O ti koji ostavljaš namaz

---

[233] *Sahih.*
[234] *Hašijetur-rewdil-murb'i Šerh zadul-mustakn'a, 6/457; Medžmu'ul-fetawa, 32/276.*
[235] *Bahrud-dumu', str.189.*

Namaz se doista na tebe žali!
Kada god nastupi njegov vakat
Kaže, Allahu prokuni onog' ko me ostavi!

OSTAVLJANJE NAMAZA - JEDAN OD NAJVEĆIH PRIJESTUPA!

Imam Ibnu Hazm rhm. kaže: Poslije širka (idolopoklonstva), nema većeg grijeha od ostavljanja namaza tako da izađe iz svoga vremena, kao i nepravedno ubistvo muslimana (na bigajri hakk).[236]

Imam Ibnu Kajjim el-Dževzijje rhm. kaže: Nema razilaženja među muslimanima u vezi toga da je namjerno ostavljanje farz-namaza jedan od najvećih grijeha, i u isto vrijeme jedan od najpogubnijih po čovjeka, te da je grijeh neklanjanja (ostavljanje namaza), teži kod Allaha dž.š. od ubistva osobe, krađe, bluda, pijenja alkohola ... i osoba koja ostavi namaz je izložena Allahovoj dž.š. kazni, Njegovoj srdžbi, te poniženju na dunjaluku i ahiretu.[237]

Ovo što je cijenjeni alim, šejhul-islam Ibnul-Kajjim el-Dževzijje rhm. naveo je koncenzus (idžma') svih muslimana svijeta, svakog vremena.

Imam el-Zehebi rhm. iznosi sljedeće: Onaj koji (namjerno) odlaže namaz za izvan njegova vremena je veliki griješnik, a onaj koji ostavi namaz u potpunosti je isti poput osobe koja bludniči, krade ... jer je ostavljanje namaza u najmanju ruku veliki grijeh, tako da osoba koja ustraje na neklanjanju, i ostavljanju namaza, u najmanju ruku biva "velikim griješnikom", sve dok se ne pokaje, a ako se ne pokaje onda je ta osoba propala, i biće proživljena u grupi nesrećnih na Sudnjeme danu.[238]

OSTAVLJANJE NAMAZA - LICEMJERSTVO!!!

Allah dž.š. kaže: ***Licemjeri nastoje prevariti Allaha, a On će njih nadmudriti. Kada ustaju da namaz obavljaju, lijeno se dižu, i prikazuju se svijetu, a Allaha samo malo spominju. (Nisa:142)***

Ovo su karakteristike munafika u najčasnijim, najodabranijim i najboljim djelima kakav je namaz. Kada ustaju obaviti ga, ustaju lijeno, jer nemaju nijjeta, niti vjere, niti straha, niti shvataju njegovu smisao, niti se nadaju nagradi za svoje klanjanje?!

Od Ibnu Abbsa r.a. se prenosi da je rekao: ***Pokuđeno je da čovjek klanja, a da je pri tome lijen, već mora pristupiti namazu vedra čela, sa željom, veseo, jer u tim trenucima čovjek doziva Allaha dž.š., a Allah dž.š. je pred njime i oprašta mu, i odaziva mu se kada god Ga pozove.***

---

[236] *El-Kebair, imam El-Zehebi, 4/305-328.*
[237] *El-salatu we hukmu tarikiha, str. 3., Imam Ibnul-Kajjim el-Dževzi rhm..*
[238] *El-Kebair, imam El-Zehebi, str. 28.*

Allah dž.š., u vezi licemjera, kaže sljedeće: ***Reci: Trošili milom ili silom, od vas se neće primiti, jer ste vi opak narod & a prilozi njihovi neće biti primljeni zato što u Allaha i Njegova Poslanika ne vjeruju, što su lijeni po pitanju namaza, i što samo preko volje udjeljuju. (el-Tewba: 53-54)***

Ibnu Abbas r.a. kaže: ***Ako se zadesi u džematu (džamiji) klanjaće, a kada se osami ne klanja - to je onaj koji se na nada nagradi za svoj namaz, niti se boji da će biti kažnjen ako ga ne obavlja.***

Licemjerstvo neizbježno prizvodi lijenost pri obavljanju ibadeta, i jedino što ih nagoni na obavljanje namaza jeste prikazivanje svijetu, i hvalisanje svojim vjerovanjem, kako bi se spasili poniženja i kuđenja, te kako bi stekli kakvu zaradu ili ratni plijen.

Kada obavljaju namaz, obavljaju ga bez neophodne skrušenosti ili bez budnosti srca. Lutaju između Stvoritelja i Njegovih stvorenja, kako ih Allah dž.š. opisuje: ***Pa teško onima koji klanjaju & koji su nemarni prema svojim namazima[239] & koji se samo pretvaraju & i nikome ništa u naruč ne daju. (el-Kewser: 4-7)***

Poslanik s.a.v.s., kudeći onoga koji odlaže (ne ostavlja, već koji samo odlaže), svoj namaz za kasnije, kaže: ***To je namaz munafika, to je namaz munafika, to je namaz munafika! Sjedi i posmatra sunce sve dok ne bude između rogova šejtana, pa ustane, i na brzinu obavi četiri rekata, Allaha spominjući samo malo.[240]***

Ako je licemjer (munafik) najgore stvorenje, a on je po pitanju namaza samo lijen, nekada klanja a nekada ne, a ponekada odlaže namaz do pred kraj njegova vremena - kakav li je tek hal one osobe koja nikako ne poginje svoju glavu pred Allahom dž.š., niti svoje lice spušta na zemlju pred Njime?!

Abdullah b. Mes'ud r.a., u vezi obavljanja namaza u džematu, kaže: ***Mogao si primjetiti, džemat nije ostavljao niko drugi do munafik (licemjer), poznata nifaka. Dolazio bi čovjek, koji bi se oslanjao na dvojicu ljudi (zbog svoje nemoći i slabosti), sve dok ga ne bi doveli do saffa (kako bi klanjao).[241]***

Od Ibnu Omera r.a. se prenosi da je rekao: ***Kada bismo vidjeli da nekoga nema na sabahu ili jaciji, imali bismo loše mišljenje prema njemu.[242]***

Poslanik s.a.v.s. govori o stanju licemjera, kada je u pitanju jacija namaz: ***... a kada bi neko znao da će tamo dobiti dobro parče mesa, prisustvovao bi.[243]*** *tj. kad*

---

[239] *Hafiz Ibnu Kesir rhm. tumačeći ovaj ajet kaže: Oni koji se prema svom namazu nemarno odnose - ili ne obavljaju namaz na početku njegova vremena, nego ga stalno ili većinom obavljaju pred kraj njegova vremena, ili ne obavljaju svoj namaz u potpunosti onako kako je naređeno, ili klanjaju bez skrušenosti i razmišljanja o njegovim značenjima (namaskim). Ovaj ajet obuhvata sve gore navedeno, i svako ko kod sebe vidi nešto od gore spomenutog, neka nađe sebe u ovom ajetu, a ko kod sebe nađe sve gore navedene stvari neka zna da je ovaj ajet upućen na njegovu adresu, i da je već zašao u licemjerstvo u djelima. (4/554) Ako je sve ovo predviđeno onome koji je neredovan sa svojim namazima, šta li je tek sa onima koji ga nikako ne obavljaju???!*

[240] *Sahihu Muslim.*

[241] *Sahihu Muslim.*

[242] *Sahih.*

[243] *Sahihu Muslim.*

bi im se ponudilo nešto od dunjaluka, pohrlili bi tome. Takvo je nihovo stanje i njihov put.

Kada bi danas muezzin sa munare povikao: ***Hajje 'alel-šehewat*** *(požurite na slasti i požude), ljudi bi jurnuli, bili slabi ili jaki, ali kada muezzin sa munare vikne:* ***Hajje 'alel-salah*** *(požurite na namaz), ili bi ka džamiji krenuli lijeno, ili bi se pravili gluhima kao da ne čujemo, sjedući po kafanama koje često puta znaju biti u hladu džamija, srljajući sve dublje i dublje u grijehe i propast.*

Od Ebu Hurejre r.a. se prenosi da je Poslanik s.a.v.s. rekao: ***Najteži namazi po munafike su sabah i jacija namaz, a kada bi znali kakve se vrijednosti u njima kriju, prisustvovali bi im pa makar i puzeći išli na njih. Jednom sam naumio narediti da se klanja namaz, pa da zadužim čovjeka da im klanja (imami), pa da ja odem, s ljudima i tovarima drva, do onih koji nisu prisustvovali namazu, pa da im kuće, zajedno s njima, popalim.***

U drugom predanju stoji: ***Tako mi Onoga u čijoj je ruci moja duša, kada bi neki od njih znao da će naći oglodanu masnu kost, ili dobru žlipicu ovčijeg papka, prisustvovao bi namazu, a kada u kućama ne bi bilo žena i čeljadi, popalio bih im kuće vatrom.***[244]

Imam Kurtubi rhm. kaže: To je zbog toga što jacija-namaz pada u vrijeme kada su ljudi inače umorni od dnevna rada, pa im je s toga mučno i tegobno klanjati taj namaz, a sabah-namaz nastupa onda kada je čovjeku san draži od bilo čega, i da nije sablje pojedinci ga nikada ne bi ni klanjali!!!

Dobro je rekao Poslanik s.a.v.s. u vezi njih: ***Allah dž.š. mrzi svakog oholnika uobražena, koji se dere po pijacama i trgovima, koji je noću poput mrcine, a danju poput magarca. Onaj koji stvari dunjaluka u prste zna, a o Ahiretu ne zna ništa.***[245]

Licemjeri su noću tihi, a danju bučni. Kada noć padne popadaju spavajući kao da su klade, i Allaha dž.š. ne spominju, niti namaz klanjaju. Kada osvanu prave galamu i bučni su, samo da bi stekli ovosvjetske koristi. Zbog toga je Poslanik s.a.v.s. rekao, opisujući licemjera (munafika): ***... noću mrcina, a danju magarac!!!***

Kada licemjeri budu pokušali na Sudnjeme danu učiniti sedždu, zajedno s vjernicima, biće spriječeni od te počasti, a leđa i vratovi će im postati poput vratova goveda tj. neće se moći pogeti. Kada neko od njih bude pokušao učiniti sedždu (da padne ničice na tle), pašće na potiljak, ponižen i osramoćen.

Allah dž.š. kaže: ***Na dan kada bude otkriven 'Sak', i kada budu pozvani da licem na tle padnu, pa ne budu mogli & oborenih pogleda svojih, poklopiće ih poniženje! A bili su pozvani da licem na tle padaju dok su zdravi bili. (el-Kalem: 42,43) -*** *tj. nevjernici će biti na Sudnjeme danu kažnjeni zbog njihove oholosti na ovome svijetu, odnosno biće kažnjeni zbog svoga ponašanja, nakon što su na dunjaluku bili pozivani da čine sedždu, a oni su se tome suprostavljali, uprkos zdravlju i sposobnosti da to čine. Na ovaj način će biti kažnjeni, i na onome svijetu neće imati nikakve moći niti snage. Kada se Uzvišeni Gospodar razotkrije u pravome*

[244] *Muttefekun alejh.*
[245] *Sahih.*

sjaju, svi istinski vjernici će Mu sedždu učiniti, a to neće moći učiniti ni jedan nevjernik, niti licemjer, kao što to nisu činili ni na ovome svijetu. Na ovaj način će se nevjernici odvojiti od vjernika.

OSTAVLJANJE NAMAZA - CRNILO, TAMA, I PROPAST - NA DUNJALUKU I NA AHIRETU!!!

Ostavljanje namaza unosi tamu u srce, čini lica crnim, zbog toga što je pokornost svjetlo, a griješenje tama, i kada god se tama poveća, poveća se crnilo i smetenost do tog stepena da je osoba koja ne klanja tj. osoba koja je ostavila namaz, do 'guše' u raznoraznim zabludama, a da to i ne primjećuje, poput slijepca koji sam izađe noću šetati. Ova tama jača sve dok ne bude primjetna na oku, a potom ne prekrije lice. Postaje crnilom koje mogu primjetiti samo razboriti ljudi; crnilo koje prouzrokuje zahladnjivanje odnosa između te osobe i ostalog svijeta, a posebno ljudi koji su poznati po dobru. Osoba, koja je prekinula sve veze sa namazom, osjeća se melanholično kada se nađe u društvu onih koji namaz obavljaju. Što se god više njegova otuđenost prema namazu pojačava, sve više se takva osoba i udaljava od onih koji namaz uz Allahovu dž.š. pomoć i dalje obavljaju. On, u onima koji klanjaju, ne može vidjeti nikakvu korist, i što god se čovjek bude udaljavao od skupine muslimana, Allahove dž.š. stranke, za toliko će se približiti šejtanovoj (Allah ga prokleo), stranci i skupini, dok mu kraj ne bude u lošem društvu, propaloj skupini, na dan stajanja pred Vladarem, Silnim: ***Njima je ovladao šejtan, i učinio da zaborave spominjati Allaha, oni su šejtanova stranka, a zbilja stranka šejtanova su gubitnici pravi. (el-Mudžadela: 19)*** *- tj. ovladao je njihovim srcima, tako da je učinio da zaborave spominjati Allaha dž.š., što je učinio i onima s kojima je u cjelosti ovladao.*

Od Abdullaha b. 'Amra r.a. se prenosi da je Poslanik s.a.v.s. rekao: ***Ko bude očuvao svoj namaz biće mu svjetlom, dokazom i spasom na Sudnjeme danu, a ko svoj namaz ne bude očuvao neće mu biti ni svjetlom, ni dokazom, niti spasom na Sudnjemu danu, i toga dana će biti proživljen s Karunom, Faraonom, Hamanom i Ubej b. Halefom.*** [246]

Par islamskih učenjaka je, u vezi navedene predaje, reklo sljedeće: Osoba koja ne klanja (ostavlja namaz), biće proživljena sa navedene četri osobe, zato što ga je od namaza omeo ili njegov imetak, ili položaj, ili trgovina. Ako ga njegov imetak bude omeo od namaza biće proživljen sa Karunom, a ako od namaza bude ometen zbog vlasti biće proživljen s Faraonom. Ako nekoga visoki položaj spriječi od namaza biće proživljen sa Hamanom, a ako se zauzme trgovinom, i zbog nje ostavi svoj namaz biće proživljen zajedno sa Ubej b. Halefom, trgovcem (kafirom), poznatim nevjernikom Mekke.[247]

Stvarno, nešto nije u redu s osobom koja druženje s onima kojima se Allah dž.š. smilovao poput: poslanika, iskrenih ljudi, šehida i pobožnjaka, zamjeni drugovanjem s onima na koje se Allah dž.š. rasrdio, koje je prokleo, i kojima je pripravio Džehennem, a loše li je on boravište!!!

---

[246] *Sahih.*

[247] *... koji je živio u vrijeme Muhemmeda s.a.v.s. Pogledaj El-salatu we hukmu tarikiha, Ibnul-Kajjim el-Džewzijje rhm..*

OSTAVLJANJE NAMAZA – POVOD LOŠEM SVRŠETKU ŽIVOTA!!!

Imam Ebu Muhammed Abdul-Hakk kaže: Znaj, loš svršetak (Allah nas sačuvao njega), nemaju osobe čija je vanjština usklađena s propisima Islama, a nutrina okićena lijepim islamskim ćudorijeđem. Loš svršetak će doživjeti osobe koje pogrešno rezonuju stvari ili učestalo rade velike grijehe, ili hlepe svim vrstama kriminala.

Ove stvari znaju toliko okupirati čovjeka da često puta čovjeku dođe smrt tj. umre, prije nego li se pokaje za svoja (ne)djela, prije nego li dođe na tewbu. Šejtan takvu osobu, u trenucima smrtne agonije i smrtnih muka, zavodi, obmanjuje, i onemogućava joj da iskoristi svoju posljednju šansu, šansu izgovaranja riječi kelime-i-šehadeta: ***LA ILAHE ILLALLAH - Nema drugog boga osim Allaha dž.š.!!!***

Poslanik s.a.v.s. kaže: ***Djela se broje i prema svršecima.***[248] *U drugoj predaji se kaže:* ***Svaki čovjek će biti proživljen na onome na čemu je i umro.***[249]

Zato, ako se osobi koja se neodgovorno odnosi prema svome namazu, ali koja ipak klanja, prijeti lošim svršetkom, šta da kažemo za osobu koja namaz ne obavlja nikako!!!?

Kada je Poslanik s.a.v.s. vidio čovjeka kako klanja neupotpunjavajući ruku', a sedždu bi obavljao samo svojim nosem, bez poturanja čela na zemlju, reče: ***Da ovaj čovjek umre u ovakvome stanju, umro bi na onome na čemu nije bio Muhammed!?***[250]

Koliko su ljudi imali šanse poučiti se i opomenuti, u trenucima dok su gledali osobe koje nisu obavljale namaza, kako i na koji način umiru, a mnogo li je onoga što je prošlo, a nisu imali šanse vidjeti to. Kako će čovjek biti pomognut lijepim svršetkom kada je njegovo srce nemarno prema spominjanju Allaha dž.š.?

Kako da čovjek bude pomognut lijepim svršetkom, a neprestano slijedi svoje strasti, za njima se povodi, a postupci su mu daleko od razboritosti.

Kako neće imati loš svršetak, a bio je jedan od onih koji su uništili svoj namaz i gubili ga; na neklanjanju ustrajavali, a da stvar bude još gora, druge su od namaza odvraćali, čitavog svog života, sve do trenutka kada se duša nađe u grlu, i začuje smrtni hropac!!!

OSTAVLJANJE NAMAZA – POVOD KABURSKOJ PATNJI!!!

[248] *Sahihul-Buhari.*
[249] *Sahihu Muslim.*
[250] *Hasen.*

Allah dž.š. kaže: ***A onaj ko se okane od opomene Moje, taj će teškim životom živjeti, i na Sudnjem danu ćemo ga oživjeti slijepim. (Taha: 24)***

Nema sumnje da su patnje u kaburu jedan dio tog tjeskobnog i teškog života kojeg će doživjeti onaj koji je okrećao glavu od Allaha dž.š. na dunjaluku, a takvu vrstu života će preživljavati i za vrijeme zagrobna života (berzaha), a i na dan Proživljenja.

Imam Ibnul-Kajjim rhm. kaže: Nemoj misliti da se Allahove dž.š. riječi: ***Čestiti će sigurno u džennet & a griješnici sigurno u oganj rasplamtjeli.(Infitar:13-14)*** *- odnose samo na trenutke Proživljenja i Sudnjega dana, već naprotiv, čestiti će doživjeti svoje blagodati tri puta, a griješnici također kaznu svoju tri puta.*[251]

Osoba koja ne klanja tj. ostavlja namaz, radi djela griješnika (fudžara), koji će biti stanovnici vatre, i ako se ne obrati Allahu dž.š. iskrenim pokajanjem (tewbom), imaće loš kraj i svršetak, da nas Allah dž.š. sačuva toga. Nakon toga, dakle nakon njegove smrti, njegova loša djela će biti sa njime u grobu.

Muhammed s.a.w.s. nam kazuje šta se dešava sa griješnikom (fadžirom), nakon što bude ukopan: ***... doći će mu čovjek ružna lica, još ružnije odjeće, odvratna mirisa, koji će mu reći: 'Veseli' se sada onome što će te mučiti, ovo je dan koji ti je bio obećavan. Pa će reći čovjek: A, ti, Allah te obradovao zlim, ko si ti? Lice ti ne ukazuje ni na šta drugo do na zlo?! Pa će mu odgovoriti: Ja sam tvoje loše djelo ...***[252] *- i tako će provoditi svoje vrijeme u kaburu sve do kijametskog dana.*

Od Semure b. Džunduba r.a. se prenosi da je Poslanik s.a.v.s. rekao: ***Usnio sam jedne noći dva čovjeka koja mi priđoše, i dohvatiše me za ruku ... kad dođosmo jednom čovjeku koji ležaše, a poviše njega stajaše čovjek s velikim kamenom u rukama. Kad najednom, taj čovjek, kamenom gađa u glavu onoga što je ležao, i smrska mu je, a kamen se otkotrlja. Potom ode za kamen i uze ga, a ovome se glava vrati kao što je i prije bila, i opet ga pogodi kao što ga pogodi prvi put … što se tiče onog prvog čovjeka na kojeg si naišao, što mu se glava lupala kamenom, on bi prvo prihvatao Kur'an, a potom odbijao, i nije obavljao propisan mu namaz.***

U drugoj predaji se još dodaje: ***... tako će se postupati s njime sve do Sudnjega dana.***[253]

OSTAVLJANJE NAMAZA - GLAVNA OSOBINA ONIH KOJI ĆE BITI KAŽNJENI DŽEHENEMSKOM VATROM!!!

Allah dž.š. kaže: ***Šta vas je u Sekar dovelo? & Nismo - reći će - bili od onih koji su klanjali & niti od onih koji su siromahe hranili & i u besposlice smo se, sa besposlenjacima upuštali & i Sudnji Dan smo poricali & sve dok nam smrt nije došla. (el-Muddesir: 42-47)***

---

[251] *El-Dževab el-Kafi, str. 107.*
[252] *Sahih.*
[253] *Sahih.*

Allah dž.š. kaže: ***U Sekar ću ja njega baciti & a znaš li ti šta je Sekar & Ništa on neće poštedjeti & kože će crnim učiniti & njega čuvaju devetnaestorica. (el-Muddesir: 26-30)***

Sekar je drugo ime Džehennema, i on će uništavati tijela, koja će biti mijenjena drugim tijelima, na način da kažnjenici neće ni živjeti ni umirati. Kože će crnim činiti tako da će biti crnja od mrkle noći.

U prvim ajetima imali smo prlike pročitati slijedeće: ***Šta vas je u Sekar dovelo & Nismo - reći će - bili od onih koji su klanjali ...*** *- dakle oni koji budu ostavili namaz i klanjanje, sigurno će biti uvedeni u Džehennem!!!*

Oni koji misle da je poniženje spustiti glavu pred Allahom dž.š., koji se ohole, i koji su nemarni prema namaskim vremenima - teško njima. Allah dž.š. kaže: ***Njih smijeniše naraštaji, koji namaz napustiše, i za požudama pođoše, oni će propast susresti (gajj). (Merjem: 59)*** *- tj. propast, koju Ibn Mes'ud r.a. tumači da je to Gajj, dolina u Džehennemu, velikih dubina i smrdljive hrane.*

Pa, ti koji si ostavio svoj namaz i prestao ga obavljati, zar nije obavljanje namaza pet puta dnevno, neuporedivo bolje od pijenja uzavrele sukrvice, užarena željeza, ili kažnjavanja u džehennemskom paklenom ognju!? Dobro razmisli!!!

OSTAVLJANJE NAMAZA - POVOD ODAVANJU ŠEHEVATIMA - STRASTIMA I POROCIMA!!!

Između neklanjanja i povođenja za strastima postoji uzajamnost i uzročnost. Allah dž.š. nas obavještava o generaciji koja je prestala obavljati namaz, nakon što su njihovi očevi bili ustrajni na njemu (namazu), čvrsto ga se držali, približavajući se Allahu dž.š. njime. Allah dž.š. kaže: ***Njih smjeniše naraštaji koji namaz napustiše, i za požudama pođoše, oni će propast susresti. (Merjem: 59)***

Svaki čovjek koji prekine vezu s namazom, mora pasti u ropstvo svojih strasti, jer je kazna za počinjeno zlo, lančano nizanje ostalih zala poslije njega, jedno za drugim. Onaj ko je proćerdao i izgubio svoj namaz – sam će biti izgubljen! Allah dž.š. kaže: ***To su vjerovjesnici koje je Allah blagodatima obasuo, potomci Ademovi, i onih koje smo sa Nuhom nosili, i potomci Ibrahimovi i Israilovi (Jakubovi), i onih koje smo uputili i odabrali. Kada bi im se ajeti Svemilosnog učili, oni bi na sedždu padali, i plakali & Njih smjeniše naraštaji koji namaz napustiše, i za požudama pođoše; oni će propast susresti & ali oni koji su se pokajali, i vjerovali, i dobro činili, njima se neće nikakva nepravda učiniti, oni će u Džennet ući. (Merjem: 58-60)***

Imam el-Bejheki rhm., u komentaru navedenih ajeta, kaže: Allah dž.š. na prvome mjestu spominje poslanike i prijašnje generacije, hvaleći ih zbog toga što su, kada bi im se kazivali riječi Allaha dž.š., padali na sedždu, plakajući. Potom spominje one koji su postupali suprotno njihovoj praksi, kudeći ih, prijeteći im: ***... oni će propast susresti!*** *Znači, a Allah najbolje zna, da neće imati hajra od svoga*

neklanjanja i gubljenja namaza, već će neprestano nazadovati poput onoga ko je zalutao s pravoga puta; neprestano će zapadati u propast sve dok ne bude potpuno izgubljen. Sve ovo nam samo ukazuje na vrijednost namaza, i njegov stepen među ostalim ibadetima, a Allah najbolje zna.[254]

Kako su plodovi namaza udaljavanje od razvrata i ružnih djela, taku su isto plodovi razvrata i ružnih djela udaljavanje od namaza, a avangarda "razvratu i ružnim djelima" su alkohol i hazardne igre, koji od ljudi prave šejtanove robove, odvraćajući ih u isto vrijeme od namaza i klanjanja Allahu dž.š.. Allah dž.š. kaže: ***Šejtan želi, pomoću vina i kocke, unijeti među vas neprijateljstvo i mržnju, i od sjećanja na Allaha i obavljanja namaza vas odvratiti, pa hoćete li se već jednom toga okaniti. (el-Maida: 91)***

Onome koji ne obavlja namaz se, zbog konzumiranja alkohola i kocke, nesreća još više povećava, a kazna utrostručuje!!!

Od Abdullaha b. Amra r.a. se prenosi da je Poslanik s.a.v.s. rekao: ***Kome jednom prođe namaz zbog pijanstva, isto kao da je imao kompletan dunjaluk sa svime što je na njemu, koji mu kasnije bude otet. Kome zbog pijanstva prođu četiri namaza, Allah dž.š. stavlja sebi u dužnost da ga napoji - otrovnim muljem. Rekoše: Allahov Poslaniče, šta je to? Odgovori: Gnoj (tekućine) džehenemlija!!!***[255]

OSTAVLJANJE NAMAZA - NESREĆA I PROBLEM!!!

Od Newfel b. Muawije r.a. se prenosi da je Poslanik s.a.w.s. rekao: ***Kome prođe namaz, isto kao da mu je propala sva porodica i imetak!***[256] *U predaji, koju navodi Abdurrezzak rhm., se kaže:* ***Da nekome propadne porodica i imetak bolje mu je nego da mu prođe namaz, a da ga ne klanja.***

Od Ibnu Omera r.a. se prenosi da je Poslanik s.a.v.s. rekao: ***Kome prođe ikindija namaz, kao da mu je propala sva porodica i imetak.***[257]

Od Burejde r.a. se prenosi da je čuo Poslanika s.a.v.s. kako kaže: ***Kome prođe ikindija namaz djelo mu postaje uništavnim.***[258]

Allah dž.š. prijeti onome ko okrene glavu od Njegova zikra, pa kaže: ***A onaj, koji okrene glavu od Opomene Moje, će teškim životom živjeti, a na Sudnjeme danu ćemo ga slijepa oživjeti. (Taha: 124)***

Pa, neka se 'veseli' onaj koji je ostavio namaz, ratu kojeg mu Allah dž.š. objavljuje na taj način što će mu zagorčati život, ozlojediti srce, povećati siromaštvo, stanje učiniti nepodnošljivim, a kazna na Ahiretu će biti još mnogo, mnogo teža!!! Primjetićeš da osoba, koja nikako ne obavlja namaz, kako ne mari za teretom kojeg je

---

[254] *Šu'abul-iman, 3/36.*
[255] *Sahih.*
[256] *Sahih.*
[257] *Muttefekun alejh.*
[258] *Sahihul-Buhari.*

sama sebi okačila o vrat, niti je obzirna prema grozoti koju radi, niti osjeća da polako, korak po korak, sve dublje zalazi u Allahovu dž.š. kaznu.

Pjesnici su znali reći: ***Mrtvac ne osjeća bole svojih rana?!***

Znaj da su najteže kazne one koje su skrivene i iznenadne, gdje se čovjek kreće, a nije svjestan toga da ga svaki čas može pogoditi nesreća, poput pijane ili drogirane osobe, koja zbog 'anestezije' svojih grijeha više ništa ne osjeća, niti žuri da se toga stanja oslobodi.

Allah dž.š. kaže: ***I ne budite poput onih koji su zaboravili Allaha, pa je On učinio da sami sebe zaborave; to su pravi griješnici. (el-Hašr: 19)*** *Na drugom mjestu, Allah dž.š. navodi:* ***Licemjeri i licemjerke slični su jedni drugima; traže da se čine nevaljala djela, a odvraćaju od dobrih, i ruke su im stisnute. Zaboravljaju Allaha, pa je i On njih zaboravio. Licemjeri su zaista pravi nevjernici. (el-Tewba: 67)***

Allah dž.š., u povodu nevjernika, iznosi slijedeće: ***I reći će se: Danas ćemo Mi vas zaboraviti, kao što ste i vi doček ovog vašeg dana zaboravili; vatra će vam prebivalište biti, i niko vam neće pomoći. (el-Džasija: 34)***

Allah dž.š. će zaboraviti na njih na taj način što im neće olakšati put do pokajanja, zbog toga što je srca njihova obuzeo gaflet (nemarnost), koji ih sve više odvraća od pokornosti Njemu dž.š.

Od Ebu Hurejre i Ibnu Omera r.a. se prenosi da su čuli Poslanika s.a.v.s., u trenucima dok je bio oslonjen na svoj mimber, kako kaže: ***Ili će ljudi prestati s izbjegavanjem džemata, ili će im Allah zapečatiti srca, nakon čega će ih obuzeti gaflet (nemar).***[259]

Čovjek ostavlja svoj namaz pravdajući se time, da, ako se bude zanimao namazom, propašće ili bankrotirati na dunjaluku, a nije svjestan toga da će svojim neklanjanjem propasti i bankrotirati i na dunjaluku i na Ahiretu!!! Ebu Bekr b. Ajjaš rhm. nam govori o zaljubljenicima u ovaj svijet, pa kaže: To su pravi jadnici?! Izgubi dinar negdje, i čitav mu dan prođe u žalosti i nervozi, jadajući se i kukajući, govoreći: Mi smo Allahovi, i Njemu ćemo se vratiti; a to što mu se vjera i život neprestano umanjuju, za time ne žali i ne haje?!

Muhammed s.a.v.s. bi molio Allaha dž.š. za sledeće: ***... i ne učini da nas nesreća pogodi u našoj vjeri.***[260]

Svaku stvar koju izgubiš možeš joj naći zamjene, ali ako čovjek izgubi Allaha dž.š. - tu više zamjene nema.

Sine Ademov! Stvorio sam te da bi Mi robovao, stoga se nemoj igrati!!! Obavezao sam Se da ću te hraniti, zato se ne zamaraj time!!! Sine Ademov, Potraži Me - naći ćeš Me, a kada Me nađeš - sve si našao, a ako Me ne pronađeš - ništa nisi našao. Ja sam ti preči od svega!!!

---

[259] *Sahihu Muslim.*
[260] *Hasen.*

OSTAVLJANJE NAMAZA - ČOVJEKA ČINI PODLOŽNIM ŠEJTANOVOM UTICAJU!!!

Allah dž.š. kaže: ***Onome ko se bude slijepim pravio pred Opomenom Svemilosnog, Mi ćemo šejtana natovariti, pa će mu on nerazdvojni drug biti & oni će ih od pravoga puta odvraćati, a ljudi će misliti da su na pravome putu & I kada koji dođe pred Nas, reći će: Kamo sreće da je između mene i tebe tolika razdaljina kolika ja između Istoka i Zapada! Kako si ti bio zao drug & Toga dana vam neće biti od koristi to što ćete u muci zajedno biti, kad je jasno da ste druge Allahu ravnim smatrali. (el-Zuhruf: 36-39)***

Ko se bude olahko odnosio prema namazu, kida vezu s Allahom dž.š. zbog čega će ga Allah dž.š. poniziti, i kazniti na taj način što će mu dati šejtana za druga, koji se nikako od njega neće odvajati. Bilo da miruje, ili da se kreće, on će biti njegov zaštitnik i drug, a lošeg li zaštitnika, a još lošijeg druga?! Šejtan uzima njegovo bolesno srce za svoje stanište, koje računa svojim domom. Od Ebu Derda'a r.a. se prenosi da je Poslanik s.a.v.s. rekao: ***Neće se naći tri čovjeka, bilo na selu ili u gradu, a koji ne obavljaju namaz u džematu, a da šejtan ne ovlada njima. Stoga, strogo se držite džemata, jer vuk jede ovcu koja je napustila stado.***[261]

Poslanik s.a.v.s. nam je dobro objasnio da je šejtan l.a., u odnosu prema čovjeku, poput vuka spram ovce. On je najžešći neprijatelj čovjekov. Kako god se ptica više udalji i odleti u visine, sve više se gubi iz vidika i nestaje, a kad god se spusti i približi, imamo je na vidiku. Tako isto i ovca, kad god bude u blizini pastira biće sigurnija od vuka, a što se bude više udaljavala od pastira, sve je bliža opasnosti, tako da je najzaštićenija u pastirovoj blizini. Vuk grabi samo one ovce koje su se udaljile ili od stada ili od pastira!

Jedan od dobrih prethodnika je znao reći: Čovjek se nalazi između Allaha dž.š. i šejtana l.a.. Ako mu Allah dž.š. uskrati svoju pomoć, odmah pada u kandže šejtana, a ako ga Allah uzme pod Svoju zaštitu, šejtan mu ne može nauditi.

Poslanik s.a.v.s. nas je upozorio na jednu od spletki šejtanovih, kojom on odvraća čovjeka od sjećanja na Allaha dž.š. i namaza, i ukazao nam je na koji način ćemo tu spletku otkriti i uništiti.

Prenosi se od Ebu Hurejre r.a. da je Poslanik s.a.v.s. rekao: ***Kada neko od vas zaspe, šejtan mu za vrat sveže tri čvora, govoreći, pri vezanju svakog od njih: Pred tobom je duga noć, lezi; pa ako se probudi i spomene Allaha dž.š., jedan čvor se odveže; ako ustane pa uzme abdest, puca i drugi čvor; ako nakon toga bude klanjao namaz, odvezaće se i treći čvor, poslije čega će se osjećati živahno i lijepo; u suprotnom, ima da se osjeća mrzovoljno i razlomljeno.***[262]

Onaj ko prespava namaz, predao se šejtanskim čvorovima i njegovoj vesvesi (došaptavanju), sve dok ne padne pod njegovu potpunu kontrolu, pa ovlada njime.

---

[261] *Hasen.*
[262] *Muttefekun alejh.*

Od Ibnu Mes'uda r.a. se prenosi da je rekao: ***Neki čovjek bi spomenut kod Poslanika s.a.v.s., pa rekoše: Ostao je spavajući, sve dok ne osvanu, nije klanjao! Poslanik s.a.v.s. reče: Šejtan mu se pomokrio u uši!***[263]

Značenje hadisa: Šejtan je ovladao njime, nakon čega se njime poigrava do te mjere da od čovjeka - neklanjača, sebi napravi zahod, jer je poznato da pomokriti se na nekoga znači jako ga poniziti?!

OSTAVLJANJE NAMAZA - PRONEVJERA EMANETA!!!

Allah dž.š. kaže: ***O vjernici, Allaha i Poslanika ne varajte i svjesno emanete ne proigravajte. (el-Enfal: 27)***

Ali b. Ebi Talha prenosi od Ibnu Abbasa r.a.: Emaneti su poslovi i obaveze koje su povjerene ljudima tj. farzovi (obaveze), pa kada se kaže: Ne proigravajte ih, znači - ne ostavljajte ih neizvršenim!

Bez sumnje, prvi od svih farzova, obaveza nad svim obavezama, jeste obavljanje namaza. Nema sumnje da je ostavljanje namaza jedan od pokušaja varanja Allaha dž.š..

Allah dž.š kaže: ***Allah vam doista naređuje da emanete povjerite onima kojima i pripadaju … (el-Nisa: 50)***[264]

U drugom ajetu se kaže: ***Mi smo nebesima, Zemlji i planinama ponudili emanet, pa su se ustegli i pobojali da ga ponesu, ali ga je preuzeo čovjek; on je zaista prema sebi nepravedan, i neznalica.***[265]

---

[263] *Sahihul-Buhari.*

[264] *Allah Uzvišeni naređuje da se poslovi od povjerenja podaju onima koji su ih dostojni. U hadisu Hasana kojeg on navodi od Semure, stoji da je Allahov Poslanik s.a.v.s. rekao:* ***Čuvaj emanet onoga koji ti ga povjeri, i ne iznevjeri onoga ko tebe iznevjeri!*** *Predaju navodi Imam Ahmed i autori Sunena, i to obuhvaća sve stvari i poslove od povjerenja kojima je obavezan čovjek, počevši na prvome mjestu od prava Allaha dž.š. prema Svojim robovima (kao što su namaz, zekat, post, kefareti, zavjeti i druge obaveze koje su čovjeku povjerene), do prava ljudi jednih prema drugima (kao što su ugovori, stvari povjerene na čuvanje i dr. što povjeravaju jedni drugima na osnovu poznanstva), a što je Allah dž.š. naredio da se izvrši. Ko to ne učini na ovome svijetu, od njega će se nadoknaditi na Sudnjeme danu, što potvrđuje i vjerodostojan hadis, u kojem Poslanik s.a.v.s. kaže:* ***Tada će se sigurno vratiti prava onima kome pripadaju, pa će se i ovci bez rogova dati njeno pravo koje joj je narušeno od one koja je imala rogove!*** *(Tefsir b. Kesir, prijevod na bosanski)*

[265] *El-Awfi prenosi od Ibnu Abbasa r.a. da se pod emanetom misli na pokornost, koju im je ponudio prije nego je ponuđena Ademu, ali nisu bili u stanju podnijeti je, pa je rečeno Ademu:* ***Ponudio sam emanet nebesima, Zemlji i brdima, pa nisu bili u stanju. Hoćeš li ga ti preuzeti sa svime što on podrazumjeva? Ako budeš činio dobro - bićeš nagrađen, a ako budeš griješio - bićeš kažnjen! Adem ga je preuzeo na sebe i ponio.*** *Ibnu Džerir rhm. prenosi od Seida b. Džubejra, a on od Ibnu Abbasa r.a. da je rekao:* ***Samo za vrijeme između ikindije i noći toga dana, Adem je već počinio grešku.*** *(Tefsir Ibnu Kesir, prijev. na bos.)*

Emanet su obaveze, naredbe ili zabrane, s određenim uvjetima pa ko ih izvrši biće nagrađen, a ko ih ostavi neizvršenim biće kažnjen. Čovjek je prihvatio ovaj emanet, uprkos svojoj slabosti i neznanju, izuzev onih koje Allah uputi, pomogne i podrži. Molimo Allaha dž.š. da mi budemo jedni od tih.

Opisujući vjernike Allah dž.š. kaže: ***I oni koji povjerene im emanete budu čuvali i obaveze svoje ispunjavali. (Me'aridž: 32)***[266]

Emanet, spomenut u navedenim ajetima, ima šire značenje, i ne odnosi se samo na puko čuvanje stvari. Taj emanet su šerijatske obaveze i norme koje je Allah dž.š. povjerio svojim robovima, a koje im je ujedno i naredio, pa ako ih budu izvršili steći će obilnu nagradu, ali ako ih budu proigrali i neizvršili - biće žestoko kažnjeni!

Ebul-'Alije rhm. kaže: Emanet je ono što im je zabranjeno ili ono što im je naređeno.

Nema sumnje, opet ponavljamo, da je namaz jedan od najbitnijih emaneta, kojeg nam je Allah dž.š. povjerio na čuvanje, i opet ponavljamo da onaj koji ovaj emanet, ali isto tako i sve ostale emanete, iznevjeri i izgubi, prevario je Allaha dž.š., i raskinuo ugovor s Njime! Allah dž.š. kaže: ***I sjetite se Alahove milosti kojom vas je obuhvatio, i zavjeta kojim vas je obavezao, kada ste rekli: Slušamo i pokoravamo se. (el-Maida: 7)***

Allahov Posalnik s.a.v.s. kaže: ***Nema imana (nije vjernik) onaj u koga se nema povjerenja, niti ima vjere onaj koji krši ugovor.***[267]

Muhammed s.a.v.s. bi, kada bi se opraštao od nekog čovjeka, rekao slijedeće: ***Allah ti sačuvao vjeru, povjerene obaveze (emanete), kao i svršetak tvojih djela.***[268]

OSTAVLJANJE NAMAZA - ČINI ČOVJEKA GRIJEŠNIM PREMA POSLANICIMA, MELEKIMA I ISKRENIM ROBOVIMA!!!

Kako? Tako što čovjek mora nekoliko puta u svome namazu, u toku klanjanja, na sjedenju (tešehhudu), reći: ***… neka je mir na nas i na sve Allahove iskrene robove …***

Muhammed s.a.v.s. kaže: ***Kada čovjek izgovori ove riječi, dopru do svakog Allahovog iskrena roba, bilo da je na nebesima ili na Zemlji.***[269] *Pa, ako čovjek ostavi namaz, učinio je da ovaj pozdrav ne stigne do iskrenih Allahovih štićenika!!!*

OSTAVLJANJE NAMAZA - IZLAGANJE ALLAHOVOJ DŽ.Š. KAZNI NA OBA SVIJETA!!!

Prenosi se od Mu'aza r.a. da je rekao: Allahov Poslanik s.a.v.s. mi je oporučio sljedeće: ***Nemoj obožavati mimo Allaha dž.š. ikoga, pa makar bio ubijen***

---

[266] *Tj. kada im se ostavi nešto u emanet, oni to ispune i ne varaju; a ako se na nešto obavežu, ne iznevejre. Ovo su osobine vjernika, a suprotno njima su osobine munafika - licemjera, kako se navodi u sahih hadisu:* ***Tri su znaka po kojima se raspoznaje licemjer: kada govori - laže, kada obeća - prevari, a kada mu se nešto povjeri – iznevjeri!!!***

[267] *Sahih.*

[268] *Sahih.*

[269] *Muttefekun alejh.*

ili spaljen, i nemoj biti neposlušan prema roditeljima pa makar ti naredili da ostaviš svoju porodicu i imetak, i nemoj namjerno ostaviti propisani namaz - jer doista ko namjerno ostavi propisani namaz - Allah dž.š. mu više ništa ne garantuje.[270] *- tj. neće imati Allahovo dž.š. jemstvo na dunjaluku, jer je zaslužio da bude kažnjen i kuđen, a naposlijetku i žestoku ahiretsku kaznu.*

Ibnu Hadžer rhm. kaže: Ovo je aluzija i znak na gubljenje opšteg respekta ljudskosti, jer čovjek svojim ostavljanjem namaza izlaže sebe (hapsu), zatvaranju, na osnovu stava određenog broja učenjaka (hanefijski mezheb), ili ubistvu haddom (malikijski i šafijski mezheb), uz uslov da namaz izađe iz svoga vremena, a da njemu nakon toga namaz bude naređen, pa on odbije klanjati, ili sebe izlaže tome da bude ubijen kao nevjernik, poslije čega mu se dženaza nikako neće klanjati, niti će se ukopati u muslimansko groblje - kako to smatra imam Ahmed b. Hanbel rhm. i ostali islamski učenjaci.

S toga, o, ti koji si ostavio svoj namaz!!!

Do kada će te tvoj Gospodar pozivati, a ti poziv odbijati, ne odgovarajući na njeg'?! Koliko ti se Allah dž.š., iz trena u tren, približava, čineći ti dobro, a ti Mu se suprostavljaš, i svakog momenta bježiš od Njega svojom neposlušnošću i griješenjem. Da li si svjestan toga da je On tebe u potpunosti svjestan, da te ima na umu, i da te nije zaboravio!!! Požuri s pokajanjem k Njegovom pragu; skloni se kod Njega; znaj, On je blizu!!!

Od Berra'a b. Aziba r.a. se prenosi: ***Bili smo jednog dana s Poslanikom s.a.v.s. kada ugleda grupu ljudi, pa reče: Što su se ovi okupili? Rekoše: Kopaju grob! Tada se Poslanik s.a.v.s. uzruja, i krenu, žureći, pred ashabima, dok ne stiže do groba, pa kleknu pored njega. Reče Berr'a: Stadoh nasuprot njemu, kako bih vidio šta radi - pa poče plakati, toliko da je suzama počeo zemlju kvasiti. Zatim se okrenu prema nama, i reče: E braćo moja, za ovaj trenutak budite spremni.***[271]

TREĆE POGLAVLJE

NEOPHODNA UPOZORENJA I OPORUKE VEZANE ZA NAMAZ!!!

[270] *Hasen ligajrihi. Izuzev, ako se iskreno pokaje za počinjeno (ne)djelo. (op.prev.)*
[271] *Hasen.*

POŽURI KA STICANJU ZNANJA O SVOJOJ VJERI!!!

Muhammed s.a.v.s. je rekao: ***Traženje znanja je stroga obaveza svakog muslimana.***[272]

To znanje je ono koje je nužno i neophodno kako bi ispunili ono što se od nas traži, bilo da su to stvari vezane za dunjaluk ili za ahiret.

Allahov Poslanik s.a.v.s. kaže: ***Kome Allah dž.š. želi dobro da mu da dobro razumije vjeru.***[273]

Stoga, budi brži, brate muslime, u sticanju islamskog znanja, a posebno onog koje se odnosi na namaz i ostale ibadete, kako bi znao da ih obaviš na najpotpuniji i najljepši način.

Poslanik s.a.v.s. je rekao: ***Klanjajte kao što vidite mene da klanjam.***[274]

Nećeš znati kako je Poslanik s.a.v.s. klanjao, osim ako budeš pitao kompetentne ljude za to, one koji su dublje proučavali šerijatske propise, uz

[272] *Hasen.*
[273] *Muttefekun alejh.*
[274] *Sahihul-Buhari.*

neophodno čitanje knjiga koje posebno razrađuju tu tematiku, kao što su propisi tahareta (čišćenja), namaza ...

MEĐUSOBNO SAVJETOVANJE PO PITANJU NAMAZA!!!

Pošto je Din (vjera) savjet i nasihat, kako nam je to rekao Poslanik s.a.v.s., i pošto namaz ima posebnu važnost i mjesto u vjeri, kako smo to pojasnili u prva dva poglavlja - obaveza je svakog muslimana da, kada vidi osobu koja, ili klanja s vremena na vrijeme, ili nikako ne klanja, a musliman je, obavezan je posavjetovati ga, i podučiti ga namazu, kao što je to uradio Poslanik s.a.v.s. sa osobom koja je brzo klanjala, kada mu je rekao: ***Vrati se i ponovo klanjaj, jer nisi klanjao! Pa se on povratio, i ponovio isto to tri puta, poslije čega je rekao: Tako ti Onoga koji te posla s istinom, ja bolje ne umijem - poduči me.***[275] *Dalje se u predaji navodi da ga je Poslanik s.a.v.s. podučio osnovnim djelovima namaza (ruknovima).*

Mejmun b. Mehran kaže: ***Primjer onoga koji vidi čovjeka kako griješi pri klanjanju i ne opomene ga, je poput onoga koji vidi čovjeka kako spava, a zmija mu se primakla, pa ga on ne probudi!***

Pripisuje se imamu Ahmed b. Hanbelu rhm. da je rekao: Znajte, ako čovjek bude obavljao namaz bez i jedne greške, potpuno i bez ikakva nedostatka, a potom ugleda nekoga koji griješi prilikom klanjanja, ili pretiče imama u namazu, pa prećuti i ne poduči ga ispravnom potezu, ne ukaže mu na njegove greške, ili na njegovo preticanje imama, i ne zabrani mu to, i lijepo ga ne posavjetuje, učestvovaće zajedno s tim čovjekom u njegovom grijehu, i imaće udjela u njegovim greškama ako ga ne bude spriječio od njih!

Imam Ibnu Kesir rhm. navodi: Jednoga dana je Hadždžadž b. Jusuf klanjao pored Seid b. el-Musejjiba, i to prije nego je postao valija. Klanjao je na taj način tako što bi se podigao sa ruku'a prije imama i otišao na sedždu prije njega - pa kada je predao selam, Seid b. el-Musejjib ga uhvati za kraj njegova ogrtača, i tako, držeći ga, nastavi svoj zikr poslije namaza, sve dok ne završi. Kada završi sa zikrom, okrenu se Seid b. el-Musejjib Hadždžadžu, i viknu mu: Lopove jedan!!! Varalico!!! Ovako se klanja, jel'?! Umalo što te nisam udario ovom cipelom po glavi! Hadždžadž mu ne odgovori ništa. Nakon toga je Hadždžadž otišao obaviti hadždž, poslije čega se vratio u Šam (Sirija). Odmah zatim bi postavljen za namjesnika Hidžaza.

Kada je ubio Abdullaha b. el-Zubejra, zaputio se ka Medini, kako bi je stavio pod svoju kontrolu. Kada je ušao u Poslanikov s.a.v.s. mesdžid (harem), tamo Seid b. el-Musejjib rhm. držaše halku (predavanje). Hadždžadž se zaputi k njemu, a ljudi se prepadoše da ne učini nešto nažao Se'idu. Dođe Hadždžadž do Seida, sjede pred njim, pa mu reče: Jesi li ti onaj što je onda vikao na mene?! Seid ga udari šakom po prsima, i reče: Jesam! Hadždžadž mu odgovori: Allah da te nagradi za to što si me podučio. Od onoga momenta nisam obavio namaza, a da se nisam prisjetio tvojih riječi, a potom ustade i ode.[276]

---

[275] *Muttefekun alejh.*

[276] *El-bidaje vel-nihaje, 9/119-120.*

Ako čovjek malo bolje razmisli o navedenom, vidjeće da kriminal onoga koji krade od svoga namaza, i nije u njemu smiren, prelazi i na sve ostale koji su u njegovoj nadležnosti, jer ako se pokvari vladar, pokvarenost će se prenijeti i na one kojima on upravlja!

Od Fudajla b. 'Ijada r.a. se prenosi da je rekao: ***Malik b. Dinar je vidio čovjeka kako loše klanja, pa reče: Moram učiniti dobročinstvo prema njegovoj porodici! Rekoše mu: Ebu Jahja, ovaj toliko griješi u svome namazu, a ti hoćeš da mu pripaziš porodicu?! Reče: On je za njih odgovoran, i ako ovako nastavi cijela njegova porodica će klanjati kako on klanja?!!!***

OBAVLJATI NAMAZ NA POČETKU NJEGOVA VREMENA!

Allah dž.š. kaže: ***… namaz je propisan vjernicima u određenim vremenskim intervalima. (el-Nisa: 103)***

Poslanik s.a.v.s. kaže: ***Najbolje djelo je klanjati namaz u njegovom vremenu.***[277]

Kad god se u Kur'anu i Sunnetu spomene obavljanje namaza znajte da se pod time, na prvom mjestu, podrazumjeva obavljanje namaza na početku njegova vremena. Allah dž.š. kaže: ***Njih smijeniše generacije koje namaz napustiše i za požudama se povedoše; oni će propast susresti. (Merjem: 59)***

Omer b. Abdul-Aziz rhm. kaže: ***Napuštanje namaza od strane navedenih u ajetu, se nije ogledalo u njegovom potpunom izostavljanju, nego su samo bili neredovni po pitanju namaza.***

*Mesruk rhm. je rekao: Neće biti upisan u gafile (nemarne), onaj koji bude obavljao pet vakat namaza, a ko bude nemaran prema namazu – propašće! Nemar se ogleda u neobavljanju namaza u njegovom pravom vremenu. Allah dž.š. kaže: „****Pa teško klanjačima & koji su nemarni prema svome namazu.“ (el-Maun: 4,5)***[278]

Sa'ad b. Ebi Vekkas r.a. kaže: ***Bili su toliko nemarni prema namazu, tako da ga ne bi klanjali sve dok namaz ne bi izašao iz svog vremena.***

Klanjač se svojim namazom spašava džehennemske kazne, i zauzvrat dobija Džennet, ali kada se neodgovorno odnosi prema njemu zaslužuje kaznu i boravak u Džehennemu!

OBAVLJANJE SABAH-NAMAZA U DŽAMIJI I DŽEMATU!!!

---

[277] *Buhari, Muslim.*

[278] *Veliki broj klanjača se navikao da redovno kasni na namaz, dolazeći na početak ikameta, ili poslije njega, a kadkada ih prođe i po koji rekat, ili pak čitav namaz u džematu!? Nekada se prouči ikamet za namaz, a u prvome safu bude pet do šest ljudi, da bi, nakon ikameta, vidio i po nekoliko safova, uprkos tome što bivaju čekani i do 20.min. nakon proučena namaza!? (op.prev.)*

Ako želite vidjeti, draga braćo, kakav je naš odnos prema Allahu dž.š., i kako se odnosimo prema Njegovim propisima - pogledajte samo u prazne safove za vrijeme sabah-namaza u većini naših džamija, izuzev onih kojima se Allah dž.š. smilovao, i dao da budu budne kada sve ostale kuće "spavaju".

Sada možeš predstaviti sebi Allahove dž.š. riječi:
O kako su ljudi jadni. (Jasin: 30)

Kao da je sabah-namaz propisan i naređen drugima, a ne nama, ili se ponašamo kao da taj namaz, u pogledu nas, više ne važi i nije propisan!? Srca su ta koja su ogrubjela, i oči su te iz kojih više suza ne može kanuti.

Oni koji klanjaju su postali manjina u odnosu tolikog broja 'muslimana' koji predstavljaju ogromnu većinu, a koji ne klanjaju gotovo nikako. Velik je broj onih koji klanjaju, ali koji se slabo interesuju za namaz u džematu, i više nisu nego li što jesu u džematu.

Oni koji obavljaju sabah-namaz u džematu su tkđ. manjina u odnosu na one koji klanjaju sabah-namaz u svojim kućama - a velik li je broj onih koji uopšte i ne klanjaju sabah-namaz!!!

Allah, Allah … Šta li se to dešava s muslimanima?!

Šta li je to snašlo najbolju zajednicu koja se ikada pojavila na zemaljskoj kugli?! Zar nismo onda zaslužili sve ovo što nam se danas događa, i to što nam je Allah dž.š., a zbog naših grijeha naravno, stavio nad glavama one koji Ga se ne boje, niti imaju milosti prema nama?! Zar želimo snagu, moć i vlast, a naše stanje je gore nego što smo ga opisali. Da li smo na trenutak izvukli glavu iz pijeska, i pogledali u ono što se radi oko nas, a i među nama samim.

Kad se prisjetite dići iz zimskog sna, otiđite pred ogledalo odgovornosti, pogledajte se u njega - zaprepastićete se od prizora! Koliko ste samo bili neodgovorni prema sebi, a o drugima da i ne pričamo.

Allah dž.š. kaže: ***Allah neće izmijeniti stanje jednog naroda, sve dok on sam sebe ne izmijeni. A kada Alllah hoće jedan narod kazniti, niko to ne može spriječiti, osim Njega nema mu zaštitnika. (el-Ra'ad: 11)***

Znaj da put ka uspjehu i spasu počinje od tvoga mihraba!!! Moramo požuriti ka pomirenju sa Allahom dž.š., i da Mu se iskreno pokajemo, prije nego li se na nas izlije Njegova srdžba, i prije nego li navučemo na nas Njegovu ljutnju. Prije nego li počnemo vapiti za pomoć.

Grijesima samo produžavamo naše muke,
Allah će ih uskratiti - ako se budemo pokajali!

SREDSTVA UZ POMOĆ KOJIH ĆEMO SIGURNO OBAVLJATI SABAH-NAMAZ!!!

1. Stručni pregled "srčanih mahana i bolesti", njihova dublja analiza i identifikacija, te pokušaj anuliranja istih najpodesnijim lijekovima za to, jer kada srce bude zdravo, biće zdravo i ostalo tijelo. Srce je komandant. Ako ono bude kako treba, ostala vojska će biti disciplinovana! Drvo imana (vjere), koje raste iz našeg srca može zalijevati samo Kur'ani-Kerim, a sjećanje i spominjanje Allaha dž.š. mu je osvježenje. Stablo čini pravim čuvanje Allahovih dž.š. propisa, i poštovanje Njegovih naredbi i zabrana.

2. Čitanje sa dubljom spoznajom ajeta i hadisa koji podstiču na obavljanje namaza, a posebno sabah-namaza. Veliki dio ajeta i hadisa je prethodio u knjizi, ali nije zgoreg da navedemo još neki ajet ili hadis kako bismo imali jasniju i potpuniju sliku pred očima.

Allah dž.š. kaže: ***Obavljaj namaz kada sunce s polovine neba krene pa do noćne tmine, i namaz u zoru, jer namazu u zoru mnogi prisustvuju. (el-Isra: 78)***[279] *– tj. meleki dana i meleki noći!*

Poslanik s.a.v.s. kaže: ***Neće okusiti vatre onaj koji bude klanjao prije izlaska i prije zalaske sunca (sabah i ikindiju).***[280]

Poslanik s.a.v.s. kaže: ***Ko bude klanjao Berdan (sabah i ikindiju), ući će u Džennet.***[281] *Na drugom mjestu se kaže:* ***Ko bude klanjao sabah -namaz naći će se pod zaštitom Allaha dž.š.!***[282]

Pa, razmislite onda o ovim Allahovim dž.š. obećanjima, koja daje onima koji budu obavljali namaz, a pogotovo sabah-namaz.

Pošto samo vidjeli da su sabah i ikindija namaz jedni od odabranijih namaza, onda je logično da će onaj koji ih bude obavljao steći isto tako vrijednu nagradu zbog toga, a ona je gledanje u Allaha dž.š. u Džennetu!!!

Poslanik s.a.v.s. kaže: ***Isto kao što bez problema gledate u puni mjesec, gledanje u Njega vam nimalo neće škoditi, pa ako budete smogli snage izdržati to da ne budete ometeni***[283] ***po pitanju obavljanja namaza prije izlaska sunca i prije***

---

[279] *Imam Buhari bilježi od Ebu Hurejre r.a. da je Poslanik s.a.v.s. rekao:* ***Namaz obavljen koletivno (u džematu), vrijedniji je od pojedinačno obavljena namaza za 25. stepeni, a meleki noći i meleki dana prisustvuju sabah - namazu. Ebu Hurejre r.a. kaže: Čitajte ako hoćete: … i namaz u zoru, jer namazu u zoru mnogi prisustvuju!!!***

Od Ebu Hurejre r.a. se navodi da je Allahov Poslanik s.a.v.s. rekao: ***Kod vas se smjenjuju meleki noći i meleki dana, i sastaju se na sabah i ikindiji namazu, a onda se uzdižu od vas, pa ih zapita Njihov gospodar, a On sve o vama zna, kako ste ostavili Moje robove? Odgovoriće: Došli smo im - a oni su klanjali, i napustili smo ih - a oni su klanjali.*** *(Muttefekun alejh)*

[280] *Sahihu Muslim.*

[281] *Muttefekun alejh.*

[282] *Sahihu Muslim.*

[283] *U ovom djelu hadisa se da primjetiti smjernica po pitanju korišćenja svih mogućih sredstava (esbab), kako bi obavili namaz. Ovako je i Poslanik s.a.v.s. postupio kada je bio u povratku sa Hajbera. Putovao je noću sve dok ga ne bi ophrvao san, pa bi zastao malo, pred kraj noći, kako bi se odmorio od putovanja, pa svojim drugovima (ashabima) reče:* ***Čuvajte nam namaz! Ne osta samo na tome, već odredi Bilala r.a., i reče mu: Čuvaj nam noć (pazi na nas). Bilal je, za vrijeme dok su Poslanik s.a.v.s. i ashabi spavali, klanjao. Kada se primakla zora, Bilal se naslonio na svoju***

njegova zalaska - onda ih obavljajte, a potom reče: … i veličaj Gospodara svoga i zahvaljuj Mu prije sunčeva izlaska i prije zalaska. (Kaf: 39)[284]

Ako je sabahski sunnet bolji od dunjaluka i onoga što je na njemu, šta tek da kažemo za sabahski farz?!

3. Zbog svega navedenog, i zbog toga što čovjek osjeća veći napor, posebno kada je u pitanju sabah namaz, te kako bi bio u stanju savladati šejtanska došaptavanja (vesvese), i duševne obmane, propisano je da se u sabahskom ezanu izgovara jedna kratka fraza, odlučujuća, koja poput struje proleti srcem vjernika i odagna san od njega, a ta fraza je: ***Es-salatu hajrun minen-newm (namaz je bolji od spavanja!!!)*** *- tj. slast namaza je ljepša, za one koji imaju ukusa naravno, od spavanja.*

Ali, onaj ko bude čuo te riječi, a njegovo srce ostane hladno poslije njih, i da prednost dunjalučkim strastima i porivima nad ahiretom - biće kažnjen na taj način što će mu šejtan mokriti po ušima, poslije čega će ustati sav naopak, lijen i slomljen!

4. Obavezno se potruditi leći poslije jacije-namaza, nakon što se preklanja jacijski sunnet i vitr-namaz (za onoga ko nije siguran da će ustati u zadnjoj trećini noći), i posebno naglašavam na to da se ne sjedi do kasno u noć, poslije jacije-namaza, jer je Poslanik s.a.v.s. smatrao pokuđenim: ***spavanje prije jacije-namaza, i govor poslije jacije-namaza!***[285]

Čovjek može ostati budan noću ako ima namjeru učiti, čitati knjigu, u slučaju da ima gosta, ili zbog druženja sa svojom porodicom - ali samo ako bude imao nekog ko će ga probuditi, ili sam po sebi zna da će moći ustati. Ali, ako bude ubjeđen da neće moći ustati na sabah-namaz, ne smije ostati budan do kasno u noć. Čak šta više, ne smije ni klanjati noćni-namaz (kijamul-lejl), ako će zbog njega prespavati farz sabah-namaza.

---

jahalicu, iščekivajući zoru - ali ga je san ophrvao. Tako osta naslonjen na svoju jahaljku, i ne probudi se, a niti Poslanik s.a.v.s., ustade. Čak ne ustade niko od ashaba r.a. sve dok ih zrake sunca ne probudiše … *(Muslim)*

Što se tiče ovakve vrste sna, koji ophrva čovjeka pored sva njegova truda, to je san za kojeg Poslanik s.a.v.s. u istome hadisu kaže: ***… nije u snu pretjerivanje. Pretjerivanje je u tome da čovjek klanja namaz pred početak sljedećeg namaskog vakta.***

Kome praksa bude redovno obavljanje namaza, pa ga ponekada nadvlada san - on će imati namasku nagradu, a taj san mu je ukazana sadaka, dok onaj koji se neodgovorno odnosi prema namazima, i lijen je prilikom njihova obavljanja, i namaz odgađa do pred kraj njegova vremena, i ne koristi sredstva kako bi ustao na namaz (sat, mobilni tel. i sl.), on sebe izlaže onome što nam prenosi imam Buhari u svome Sahihu da je Poslanik s.a.v.s. vidio u snu: ***… čovjeka kako leži na leđima, a više njegove glave stajaše čovjek s kamenom u rukama kojom gađaše ovoga što leži, u glavu, smrskavajući mu je. Kamen bi se otkotrljao, a ovaj bi otišao po kamen, pa kada bi se vratio, glava onog čovjeka što ležaše, bi bila kao i prije. Ovaj postupi opet kao što je postupio i prvog puta … Džibril i Mikail objasniše Muhammedu s.a.v.s. da je taj čovjek - što mu se glava mrska, onaj koji se prihvatio Kur'ana, a potom ga odbio, a kada bi se propisani namazi obavljali - on bi ih prespavao.***

Ibnul-Arebi rhm. kaže: ***Data je kazna ovome čovjeka u predjelu glave, a dobro znamo da je glava ta koja spava i u njoj se nalazi centar za spavanje!***

[284] *Muttefekun alejh.*

[285] *Sahihul-Buhari.*

U hadisi-kudsiju se navodi: ***… rob mi se ne može približiti ni sa čim bolje, nego s onim što sam mu naredio (obavljanjem farzova).***[286]

Od Ebu Bekra b. Sulejmana b. Ebi Hasme se prenosi da Omer b. el-Hattab r.a. nije vidio Sulejmana b. Ebi Hasme na sabah-namazu u džamiji. Tog jutra Omer b. el-Hatttab r.a. porani na pijac, a kuća Sulejmanova se nalazila između pijace i Poslanikova s.a.v.s. mesdžida. Prođe pokraj majke Sulejmanove, pa joj reče: Nisam vidio Sulejmana na sabahu? Odgovori mu: Ostao je sinoć klanjajući, pa ga je izgleda san ophrvao. Omer r.a. reče: ***Da prisustvujem sabah - namazu u džematu mi je draže nego da svu noć probdijem klanjajući!!!***[287]

5. Ko bude do kasno u noć ostajao budan, pa sabah-namaz bude klanjao pospan i mrzovoljan, izlaže sebe usporedbi s licemjerima koji: ***… kada ustaju da namaz obavljaju lijeno se dižu i prikazuju se svijetu, a Allaha samo malo spominju. (el-Nisa: 142)***

6. Čovjek se treba paziti i čuvati primanja gostiju poslije jacije-namaza, a pogotovo onih koji ne razmišljaju o sabah-namazu, i svejedno im je hoće li im proći sabah ili ne, čineći tako da on uz njih stiče grijeh sjedenjem do u kasne sate. Ša'abi rhm. kaže: ***Kome prođu dva rekata sabah -namaza, neka proklinje muke svoje!!!***

7. Korištenje savremenih sredstava za buđenje poput sata, dežurne telefonske službe, sterea, mobilnog telefona ... te obavezati se s komšijom ili prijateljem na međusobno buđenje, potpomagajući se na dobročinstvu i bogobojaznosti - ali da uvjek budemo iskreno oslonjeni samo na Allaha dž.š., a ne na ova sredstva!

8. Čuvanje adaba (lijepih postupaka) prilikom spavanja, poput zikra koji se uči prije spavanja, posebno ajetul-kursije, sure Felek, sure Nas, i ostalih zikrova.

9. Ako se u mogućnosti, odspavati malo između podne i ikindije namaza (kajlula), bilo bi preporučeno, jer je to pravi odmor, i pomaže lakšem buđenju za sabah-namaz.

10. Da čovjek obavlja sabah-namaz u jednom mesdžidu (džamiji), u svome džematu, kako bi ga ostala braća primjetila kada ne prisustvuje namazu, te kako bi ga kasnije savjetovali ako bi neprisustvovanje namazu učestalo, ili mu pomogli po pitanju pokornosti Alahu dž.š., jer je šejtan doista vuk spram čovjeka, a vuk grabi ovce koje su van stada. Poslanik s.a.v.s. je znao reći onome koji bi tražio oporuku od njega: ***Oporučujem ti da se stidiš Allaha dž.š. više nego što se stidiš nekog dobrog čovjeka iz tvog naroda.***[288]

Mudžahid rhm. bi rekao: ***Da čovjek nema nikakve koristi od svoga brata, osim stida prema njemu, dovoljno bi mu bilo.***

11. Da se čovjek trudi sprovesti riječi Allahova Poslanika s.a.v.s., koji kaže: ***Ko bude obavljao namaz četrdeset dana u džematu, uvijek pristižući na prvi tekbir,***

---

[286] *Sahihul-Buhari.*
[287] *Muwetta, Imam Malik.*
[288] *Hadis Džejjid.*

biće mu date dvije zaštite: zaštita od vatre, i zaštita od licemjerstva (nifaka).[289]*Prijašnje generacije (selefus-salih) bi, kada bi okasnili na prvi, početni, tekbir namaza (iftitahi tekbir), znali žaliti za time i po tri dana, a kada ne bi prisustvovali namazu u džematu, žalili bi za time i po nedjelju dana.*[290]

Hatim el-Esamm rhm. bi znao reći: ***Nesreća u vjeri je gora od nesreće na dunjaluku. Kada mi je umrla ćerka izjavilo mi je saučešće više od deset hiljada duša, a kada mi je prošao namaz u džematu, niko mi ne bi izjavio saučešće?!***

Bilo je ljudi u prijašnim generacijama (selefus-salih), koji bi plakali ako bi im prošao početni tekbir (iftitahi-tekbir) u džematu, a neki od njih bi se i razboljeli ako bi im prošao namaz u džematu.

Jedan je rekao, a navršio je tek dvadesetak godina: U životu sam nisam klanjao više od dva puta farz-namaz, i kao da ih nikako nisam ni klanjao. Drugome ne bi prošao namaz u džematu četrdeset godina osim jedanput, i to kada mu je majka umrla, pa je bio zauzet njenim opremanjem!?

Za Seid b. el-Musejjiba rhm. njegov učenik kaže: ***Nisi mogao vidjeti Se'ida u zadnjih četrdesetak godina osim na putu između njegove kuće i džamije.***

Govoreći o Sulejman b. Mehran el-E'amešu, Veki'a b. el-Džerrah kaže: ***E'ameš je živio blizu sedamdeset godina, i za svo to vrijeme mu nije prošao početni tekbir u džematu!***

KORISTAN NAMAZ JE SKRUŠEN NAMAZ[291]

---

[289] *Hasen.*

[290] *Tuhfetul-ahwezi, 2/45; El-Kari rhm. dodaje: Na osnovu ove predaje se vidi da im džuma-namaz izgleda nikada nije prolazila, a da im se to desilo žalili bi za time sedamdeset dana.*

[291] *Skrušenost u namazu ćeš postići na slijedeći način:*

- *Klanjati na pripremljenom mjestu za namaz, bez mnogo šarenila ...*
- *Klanjati u prigodnoj odjeći za namaz: čistoj, komotnoj, bez slika na sebi ...*
- *Klanjati u normalnom stanju, kada se ne osjeća glad, velika ili mala nužda, san.*
- *Ponavljaj riječi ezana za muezzinom, i razmišljaj o njima.*
- *Prouči propisanu dovu poslije ezana.*
- *Prouči dovu između ezana i ikameta.*
- *Lijepo upotpuni abdest, pa makar se i malo pomučio.*
- *Prouči propisane abdestke zikrove.*
- *Očisti misvakom zube, i obuci se što ljepše budeš mogao.*
- *Ka džamiji koračaj smjelo i mirno.*
- *Porani s odlaskom u džamiju kako bi mogao preklanjati sunnete na miru.*
- *Čini zikr, dovi i uči Kur'an do početka ikameta.*
- *Lijepo se poravnjaj u saffu, i na lijep način ispravi džematlije oko sebe.*
- *Budi pribran, miran i budna srca na početku namaza.*
- *Neka ti pogled bude usmjeren ka mjestu činjenja sedžde.*
- *Uvjek uči namaske zikrove poput početne namaske dove, euze, bismile ...*
- *Dok budeš učio Kur'an budi pribran i razmišljaj o svakom ajetu kojeg izgovaraš.*
- *Znaj da te Allah dž.š. sluša, i da odgovara na tvoje učenje Kur'ana.*
- *Uči različite kur'anske sure i ajeta u namazu.*
- *Ako klanjaš sam, nemoj klanjati bez sutre (perde).*
- *Budi miran u namazu, i blago prelazi na ruku'e i sedžde.*

Allah dž.š. kaže: ***Uspjeli su vjernici (mu'mini) & oni koji su u svojim namazima skrušeni. (Mu'minun:1-2)***[292]

Poslanik s.a.v.s. je znao zaprijetiti onima koji svoje poglede dižu prema nebesima dok klanjaju, rekavši: ***… ili će prestati s time ili će im vid biti oduzet!***[293]

Skrušenost je djelo srca. Ona se odražava u smirenosti udova, i poniznosti Allahu dž.š., govoreći o Svojim poslanicima, kaže sljedeće: ***Oni su se trudili da što više dobra učine, i molili su nam se, u nadi i strahu, i bili su prema Nama skrušeni. (Enbija: 90)***

Poslanik s.a.v.s. bi, na ruku'u, izgovarao slijedeće: ***Moj sluh i vid su pred Tobom ponizni; moj razum, i kosti, i nervi; ono što moja stopala podnose je samo u ime Allaha, Gospodara svih svjetova.***[294]

Muhammed s.a.v.s. bi se u svojim dovama uticao i od: ***… srca koje nije skrušeno …***[295] *U drugoj predaji nas Poslanik s.a.v.s. obavještava:* ***Prvo što će nestati iz moga ummeta je skrušenost, tako da nećeš moći vidjeti skrušena čovjeka.***[296]

O važnosti skrušenosti i prisutnosti srca prilikom obavljanja namaza, Allah dž.š. kaže: ***O vi koji vjerujete, nikako se ne približavajte namazu pijani, dok ne budete znali šta govorite … (el-Nisa: 43)*** *- a ko bude opijen dunjalukom tako da ne zna šta govori, niti zna koliko je klanjao, sliči onome koji je pijan od alkohola i gotovo da su na istome stepenu, obojica ne razumiju i ne znaju šta govore?!*

Poslanik s.a.v.s. je čak zabranio da se žuri kada se ide u džamiju, riječima koje nam prenosi Ebu Hurejre r.a.: ***Kada čujete ikamet za namaz, pođite na namaz, i neka se na vama primjete znaci smirenosti i poštovanja, i nemojte žuriti! Koliko budete stigli otklanjajte, a ono što vas je prošlo - naklanjajte.***[297]

- *Prisjeti se svoje smrti dok klanjaš.*
- *Uvjek imaj na umu to da je namaz kojeg klanjaš posljednji u tvome životu.*
- *Budi osjetljiv i pusti suzu kada čuješ dirljiv ajet.*
- *Uči Kur'an blago i lijepim glasom.*
- *Trudi se da proučiš što više dova, a naročito na sedždi.*

(Izvadak iz djela: El-Salat el-rukn el-sani, Darul-Kasim.)

[292] *Allah Uzvišeni kaže:* ***Uspjeli su vjernici ...*** *domoći će se Dženneta oni koji imaju ove osobine. Oni koji su u svojim namazima skrušeni tj. poniznih srca, obarajući svoje poglede i spuštajući ih tako da im oči ne prelaze mjesta njihova obavljanja namaza. Poniznost i skrušenost u namazu postignuće onaj koji svoje srce usredsrijedi na njega, i samo se njemu posveti, dajući mu prednost nad svim drugim stvarima, i tada će namaz za njega biti samo odmor i radost, kao što je Poslanik s.a.v.s. rekao:* ***Od dunjalučkih stvari su mi najomiljeniji miris i žene, a radost moga oka je u namazu.*** *(Ahmed i Nesai od Enesa b. Malika r.a.)*

Imam Ahmed rhm. prenosi od Muhammed b. Hanefije rhm. da je rekao: ***Otišao sam s babom kod našeg zeta koji je bio ensarija. Nastupilo je namasko vrijeme, pa je viknuo: Djevojčice, donesite mi vodu za abdest kako bih klanjao, hoću da se odmorim! Primjetio je da smo mu mi na to negodovali, pa je rekao: Čuo sam Allahova Poslanika s.a.v.s. kako kaže: Bilale, ustani i odmori nas namazom!***

[293] *Sahihul-Buhari.*

[294] *Sahihu Muslim.*

[295] *Sahih. Sunen Nesa'i.*

[296] *Hasen.*

[297] *Muttefekun alejh.*

Zbog toga što čovjek nakon žurbe ili brza hoda, ne može biti skrušen, zbog ubrzana disanja pa zbog toga na namaz moramo ići smireni.

Poslanik s.a.v.s. je pokudio klanjanje u prisustvu hrane, onda ako je čovjek gladan, već prvo mora jesti, pa potom klanjati, da ne bi svo vrijeme razmišljao o hrani. Isto tako čovjeku je pokuđeno klanjati prilikom potrebe za velikom ili malom nuždom - jer sve su to stvari koje odvraćaju čovjeka od skrušenosti u namazu.

Jedan od sebeba (razloga) skrušenosti u namazu je prisutnost i budnost srca tj. da čovjek pripremi svoje srce za namaz, tako što će od njega otkloniti sve ono što ga ometa prije nego li počne klanjati. Tada čovjek mora sebe podsjećati na Ahiret, na odgovornost stajanja pred Allahom dž.š., koji će nam tada biti Jedini Predpostavljeni, pa kada god naše srce odluta ili se zaboravi u namazu, tome će povod biti samo naša slabost imana.

Poslanik s.a.v.s., u vezi onoga koji uzima abdest, kaže: ***… pa ako potom ustane na namaz, i zahvali Allahu dž.š., i pohvali Ga, i veliča Ga onim što samo Njemu i dolikuje, i svoje srce isprazni od svega mimo Allaha dž.š., biće čist od svojih grijeha, kao na dan kada ga je majka rodila.***[298]

Onda, isto tako važan razlog prisutnosti srca u namazu je i ubjeđenje u skori susret s Allahom dž.š. Uzvišeni kaže: ***Tražite sebi pomoći strpljenjem i namazom. To je doista teško osim skrušenima & Onima koji su uvjereni da će se susresti sa svojim Gospodarem, i da će se Njemu vratiti. (Bekara: 45,46)***

Od razloga skrušenosti u namazu je i to da čovjek ima na umu da namaz koji klanja je ujedno i posljednji, oproštajni namaz, poslije kojeg više neće klanjati ni jednog namaza, kao što Poslanik s.a.v.s. kaže: ***Sjećaj se smrti u svom namazu, jer, doista, kada se čovjek prisjeti svoje smrti u namazu, biće mu razlogom da svoj namaz što primjernije obavi. Klanjaj namaz imajući na umu da ti je to posljednji, i da poslije njega više nećeš ni jedan namaz klanjati …***[299] *U drugoj predaji stoji:* ***Kada budeš stupio na namaz, klanjaj ga kao da ti je oproštajni.***[300]

Od povoda namaskoj skrušenosti je i dugo iščitavanje Kur'ana. Poslanik s.a.v.s. kaže: ***Najbolji je namaz taj u kojem je "kunut" dug***[301] ***-*** *tj. u kojem se dugo uči Kur'an razmišljajući o njegovim značenjima.*

Od povoda namaskoj skrušenosti je i odvraćanje pogleda i sluha od svega što ih ometa, te gledanje u mjesto obavljanja sedžde. Također se mora paziti na to da se namaz ne obavlja na mjestima koja su previše dekorisana ili ukrašena, jer Poslanik s.a.v.s., kada je klanjao u "enbidžaniji" (haljinka) koja je na sebi imala neke šare, skinuo je, rekavši: ***Ona me je malo prije odvratila od namaza!***[302]

---

[298] *Sahihu Muslim.*
[299] *Hasen.*
[300] *Hasen.*
[301] *Sahih.*
[302] *Muttefekun alejh.*

NEMOJ PROPUŠTATI NAFILE!!!

Allah dž.š. u hadisi-kudsijju kaže: ***… i rob Moj će Mi se neprestano približavati nafilama sve dok ga ne zavolim; a kad ga budem zavolio, biću njegov sluh kojim sluša, njegov vid kojim gleda, njegova ruka kojom hvata, njegova noga kojom korača. Ako Me bude zamolio za nešto udovoljiću mu, a ako bude zatražio utočišta kod Mene, utoku ću mu pružiti.***[303]

Dobrovoljni namazi-nafile, su poput rovova ili hendeka koji se kopaju oko neke tvrđave radi njene zaštite, ili poput velikih zidina - bedema koji se prave oko nekog grada, kako bi spriječili svo zlo s vana, te kako neprijatelj ne bi lahko mogao preći te hendeke ili zidine, te porušio sve ono što su stanovnici tog mjesta godinama gradili!

Ko bude obavljao nafila-namaze, onda je još logičnije da će ta osoba čuvati farz-namaze, kao što nafila upotpunjava sve manjkavosti koje su se našle u farzovima - poput obloga ili zavoja na ranama?!

Poslanik s.a.v.s. kaže: ***Prvo, za što će rob biti pitan, od svojih djela, na Sudnjeme danu jeste namaz. Ako mu namaz bude dobar, uspio je i spasio se. Ako mu namaz bude loš - propao je. Ako bude u manjku po pitanju obavljenih farzova, Allah dž.š. će reći: Pogledajte ima li kod Mog roba išta od dobrovoljnih djela (nafila), koja bi upotpunila manjak u farzovima, a potom će mu i ostala djela biti na tome.***[304]

Poslanik s.a.v.s. je rekao: ***Ko bude klanjao namaz, a ne bude ga upotpunio, klanjaće dobrovoljnih namaza (nafila), sve dok ga ne upotpuni.***[305]

POZIV UPUĆEN SVIM POLITIČKIM STRANKAMA I PREDSTAVNICIMA MUSLIMANA UOPŠTE!

Ono što skreće pažnju, kod velikog broja političkih stranaka koje na neki način predstavljaju muslimane, jeste to što većina njihova programa ili plana rada stranke, kruži oko ispunjavanja dunjalučkih potreba, uklanjanja eventualnih problema od naroda, obezbjeđivanja dobre prehrane, stambenog prostora, prevoznog saobraćaja, asfaltiranja puteva, poboljšanja školstva, uvođenja telefona ...

Da li smo kod naših političkih predstavnika, u njihovim programima i planovima, statutima ili sjednicama; da li smo našli otvoren poziv k obaveznosti poštivanja najglavnijeg obilježja Islama – namaza? Da li je postavljen neki plan ili program, koji reguliše uvođenje namaza u praksu života jednog muslimana? Da li se zahtijeva usklađivanje namaza sa dnevnim školskim ili univerzitetskim rasporedom predavanja i časova? Da li se učenicima, profesorima ili radnicima, u bilo kojim

[303] *Sahihul-Buhari.*
[304] *Sahih.*
[305] *Sahih.*

službama - muslimanima naravno, ostavlja prilika za ispunjavanje svoje vjerske obaveze - klanjanja namaza ili pak džume namaza?!

Da li politički predstavnici muslimana u svojim programima imaju zacrtan način za omogućavanje obavljanja namaza u džematu (džamiji), svim muslimanima, bilo zaposlenim ili nezaposlenim, bilo učenicima ili studentima?! Nelogično je to kako se ponekada studentima zakazuju ispiti za vrijeme džume-namaza?

Nije ljudski, a pogotovo nije islamski, da muezin sa džamije poziva na namaz, poziva na spas dunjaluka i ahireta, a predavanja učenicima, ili posao radnicima se ne prekida. Čak, u dosta slučajeva se te 'obaveze' znaju odužiti sve dok ne prođe namasko vrijeme?! Nije ljudski, i nije humano, da se muslimani-praktičari, kasnije izvrgavaju iskušenjima ili torturi; da službenici ili učenici - muslimani, kasnije snose posljedice, kao što su: istjeravanje s posla ili iz škole – i to zbog čega - zbog toga što obavljaju prvu od obaveza svoje vjere, bez koje im je vjera dovedena u pitanje, a to je namaz!!!

Pravi Islam, onaj koji je samo u ime Allaha dž.š., zahtjeva proporcionalnost u životnim pitanjima, a ono će se moći ostvariti samo ako se budemo podvrgli čistom Božijem zakonu - Šerijatu, koji ima regulative za sva polja života, propise koji su standardni za sva područja i vremena. Ne smijemo podvrgavati Allahove dž.š. zakone i propise - Njegove regulative, našim porivima i željama, i nemamo prava se busati, po prsima udarati, i vikati da smo muslimani, a u kompletu odbijati sve Allahove dž.š. naredbe ili zabrane, a na prvom mjestu od njih je - namaz!!!

Zar prvi i početni, praktični dio Islama - namaz - da nema svoje regulative u jednom muslimanskom mjestu?! Zar da niko od predstavnika muslimana nema u planu osnivanje odjela kojeg bismo nazvali npr. "Odjelom za namaz", kao što je to bilo regulisano ranije?! Zar ne možemo staviti u obavezu službenim kolektivima ili studentskim udruženjima i ostalim skupinama muslimana, obavljanje namaza uz sve svoje prateće sadržaje. Svim firmama ili kolektivima se mogu propisati raznorazni porezi i dažbine, staviti u obavezu sve i svašta; može se istjerati učenik ili student iz školske ustanove zbog nekih problema - a kada je u pitanju namaz, mislimo da je klanjanje nemoguće, ili da je neizvodljivo?!

Sekularisti se, pretpostavljamo, zgrožavaju od ovakvih zahtjeva, ali zato ni mi nećemo padati na koljena pred 'našim' sekularističkim nadzornicima, niti ih moliti za kašičicu vjerske slobode, iz jednostavnog razloga koji glasi:

Islam je jedino priznata vjera, pravac i životni put, kod Allaha dž.š., i On, Uzvišeni, je Jedini Vladar muslimana!!! Islam je taj koji je ponosan, i kome se nikada ne može oduzeti ponos, a što se sekularista - nazovi "muslimana' - tiče, onih koji žele pod svaku cijenu odvojiti vjeru od tekućih životnih pitanja, koji žele promjeniti Islam i od njega načiniti samo privatnu sferu života, privatnu vezu između čovjeka (stvorenja) i njegova stvoritelja - Allaha dž.š. - taj njihov stav među muslimanima nema prođe, i u startu je odbačen! Sekularizam je vrlo omražen uljez međ' nama, i želimo mu samo to da se vrati tamo odakle je i došao!!![306]

[306] *Ako su na sekularizam bile prisiljene hrišćanske zemlje Evrope, jer nisu mogle podnositi zablude, nasilje i tamu koju im je - Crkva nanosila (hrišćanstvo dakle, a ne Islam!!), čineći ih nazadnim, nedozvoljavajući im bavljenje naukom i znanstvenim poduhvatima, spaljujući na lomači one koji bi*

Želimo očistiti muslimanske sredine, njihove ustanove i službe, njihove škole i ulice, od tog smeća i prljavštine što se kufrom zove.

Želimo našu djecu odgajati od malena u vjeri koju im je propisao njihov Stvoritelj, Onaj koji ih je stvorio, i Koji zna šta Njegovim stvorenjima najbolje paše i odgovara.

Ne želimo da nam djeca robuju kipovima i slikama! Ne želimo da nam djeca truhnu u bludu, alkoholu i drogi! Ne želimo učiti djecu tome da su im djedovi bili majmuni ili gorile! Ne želimo svoju djecu davati na pouku onima koji im nikakvo dobro ne žele! Ne želimo da nam se djeca osjećaju zaostalim u odnosu na druge, da nemaju povjerenja u same sebe, i da se osjećaju građanima drugog reda.

Jednostavno svemu tome kažemo ne, jedno veliko - NE, i transparentno izjavljujemo i kažemo da samo želimo biti ljudi, iskreno odani svome Gospodaru dž.š., jednom riječju – MUSLIMANI!!! Allah dž.š. kaže: ***Oni žele ustima svojim utrnuti Allahovo svjetlo, a Allah želi vidljivim učiniti svjetlo Svoje, makar ne bilo po volji nevjernicima & On je poslao Poslanika Svoga, s čvrstom i pravom vjerom, kako bi je uzdigao iznad svih vjera, pa makar i ne bilo po volji mnogobošcima. (el-Tewba: 32-33)***

Prenosi imam Ahmed rhm. od Temim el-Darija r.a. da je rekao: ***Čuo sam Allahova Poslanika s.a.v.s. kako kaže: Dostići će ova stvar (Islam), dokle doseže noć i dan. Allah dž.š. neće ostaviti kuću od ilovače, niti od dlake, a da u nju neće ući ova vjera, uz silu dostojanstvena, ili uz poniznost ponižena. Dostojanstvom će Allah uzdići Islam, a poniženjem poniziti kufr - nevjerovanje.***

Temim el-Dari kaže: ***Prepoznao sam to na svojoj obitelji; ko je od njih primio Islam zadesila ga je dobrota, čast i ugled, a ko je od njih ostao nevjernikom, zadesilo ga je poniženje, niskost i džizja tj. glavarina.***[307]

tvrdili da se Zemlja okreće oko Sunca!? – to je njihov problem, s kojim su se oni suočili onako kako su znali, udaljivši Crkvu od svakodnevna života, jer je bila nesposobna sve te poslove voditi. Sve navedeno nije bio slučaj i sa Islamom, jer je Islam univerzalna vjera tijela i duha, koja nam je data od Stvoritelja svih svjetova, Allaha dž.š., pa tako svi mi vrlo dobro znamo da je islamska država bila vrlo moćna i pravna vjerska država, sa vrlo razvijenom ekonomijom i vojskom, razvijenim sudovima i 'kadijama', sa ogromnim brojem humanitarnih organizacija pod imenom: Vakufi, Hanovi, Musafir-hane, Merhamet-kuhinje ... koje su uvjek bile na usluzi građanstvu. Jedna islamska Španija – Andaluzija, će biti pravim reprezentom islamske civilizacije i kulture, i ona je dokaz tome da Islam nije nazadan kao što je hrišćanstvo, jer dok su se ljudi mučili dokazati u svojim evropskim zemljama da se Zemlja okreće oko Sunca, to je svako muslimansko dijete znalo od malena! (op.prev.)

[307] *Tefsir Ibnu Kesir, prijev. na bos. (el-Tewba:32-33)*

ČETVRTO POGLAVLJE

NAŠA DJECA I NAMAZ

NAŠA DJECA I NAMAZ?!

Pred vama se nalaze neke odgojno-pedagoške instrukcije koje vam preporučujemo za prihvatiti svjetiljkom u budućem nastojanju bolje izgradnje 'ibadetske ličnosti vaše djece, posebno kada je u pitanju redovno obavljanje pet dnevnih namaza[308]*:*

1. *Djeca stiču ubjeđenje da je sve ono što odrasli rade - ispravno, a da su njihovi očevi najpotpunije i najsavršenije ličnosti. Zato ih djeca oponašaju i povode*

[308] *Mes'ulijjetul-ebil-muslimi fiterbijjetil-weledi fi merhaletit-tufuleh, pr. Adnan Hasen Salih, Darul-Mudžteme'i, Džidda, str. 117-135.*

se za njima u velikom broju stvari. Djeca, u ranim godinama mladosti, ne osvrću se mnogo na sugeracije sa strane ako pred njima nema neko ko će im biti primjer za kojim će se povesti; koji će im praktično pokazati sve životne postupke. Zbog toga, obavljanje namaza od strane oca ostavlja veoma jake utiske na njegovo dijete, i čini da se on povede za svojim ocem po pitanju obavljanja namaza!

2. *Na roditelju je da se pomogne dovom upućenom Allahu dž.š., kako je to radio Ibrahim a.s.. Allah dž.š. nam u vezi toga navodi njegove riječi:* ***Gospodaru moj, daj da ja i potomci moji obavljamo namaz; Gospodaru naš, Ti usliši molbu moju. (Ibrahim: 40)***

3. *Na roditelju je da zna da su odgojne mjere (batine) zadnje sredstvo koje će on upotrijebiti u privikavanju svoje djece na obavljanje namaza, kako ne bi zbog toga dijete licemjerno obavljalo namaz i propustilo ga odmah čim mu se za to ukaže prilika.*

4. *Na roditelju je da poduči svoje dijete abdestu i taharetu (čišćenju), teoretski i praktično, dakle uz malo praktične vježbe, gdje će mu dozvoliti da sam uzima abdest, naravno pod njegovom kontrolom, pa u slučaju kada pogriješi, poduči ga ispravnom postupku, uz krajnju blagost i ljubaznost, bez ikakve vike, dreke i sl. Ako uzme abdest bez ikakve greške - pohvaliće ga i zagrliti, eventualno i poljubiti, pokazujući djetetu znake zadovoljstva njegovim postupkom.*

5. *Na roditelju je da poduči svoje dijete vrijednostima i fadiletima abdesta, kako bi ga potakao na to da se dijete kasnije samo stara o abdestu, i postizanju njegovih vrijednosti.*

6. *Podučavanje djece namazu treba raditi još u njihovim najranijim godinama, bez nekog direktnog podučavanja, dakle indirektnim putem kao što je klanjanje dobrovoljnih (nafila), namaza kući, pred svojom djecom, što ostavlja veoma jak dojam kod njih, jer kada dijete bude gledalo oca kako polaže svoju glavu na tlo, čineći sedždu Allahu dž.š., i kako skrušeno stoji, zadubljen u svome namazu, ne obazirući se na ono što se okolo dešava - time niče klica veličine Allaha dž.š. u njihovim srcima i dušama, a isto tako ovim putem se djeca podučavaju pokretima namaza, i dovode u situaciju da oni to jednostavno zavole.*

7. *Roditelj ne smije biti grub prema svojem djetetu po pitanju abdesta i tahareta prije nego li ono postane zrelo razlučiti dobro od zla, a niti po pitanju pokrivanja avreta, već će ga ostaviti da ga slijedi i prati, i da klanja sa njime u kakvom god halu da je, i ne smije ga odvraćati od klanjanja i namaza s njime, jer ako u tim godinama bude odbijen od namaza, (a on je, u tim godinama, u osnovi oslobođen obaveznosti namaza), može polučiti time da dijete kasnije zamrzi obavljanje namaza.*

8. *Kada napuni sedam godina (po hidžretskom kalendaru), na roditelju je obaveza narediti svome djetetu obavljanje namaza, na osnovu riječi Muhammeda s.a.v.s.:* ***Naredite svojoj djeci da obavljaju namaz kada budu navršili sedmu godinu.***[309] *Tada će mu staviti u obavezu izvršavanje ili ispunjavanje preduslova i*

[309] *Hasen.*

šartova namaza kao što su taharet, abdest, pokrivanje avreta (stidnih dijelova tijela), i sl..

9. *Ne smijemo dozvoliti da njegovo navršavanje sedme godine života prođe neopaženo, već se moramo postarati da taj važan događaj u njegovom životu najavimo, da ga upoznamo sa njegovom veoma važnom obavezom, a to je obavljanje namaza. Kada dijete napuni sedmu godinu života, i klanja svoj prvi farz-namaz, lijepo bi bilo da roditelj pozove njegove drugove na jedno malo slavlje povodom ovog lijepog događaja, ili na primjer da mu kupi lijepi ručni sat na poklon, koji će ga kasnije podsticati na obavljanje namaza u njegovom vremenu.*

10. *Na roditelju je da kontroliše djetetovo ophođenje prema namazu, da ga opominje s vremena na vrijeme, i da ne osjeća prilikom toga, možda, dosadu ili nešto slično. Ako otac bude odsutan ili zauzet, oporučiće nekome da prati njegovo dijete po pitanju obavljanja namaza, nekog koji će ga također upozoravati na važnost, veličinu, i njegov značaj po čovjeka. Prenosi se od Ibnu Mes'uda r.a. da je rekao:* ***Kontrolišite svoju djecu po pitanju namaza, i navikavajte ih na dobro, jer je dobro proizvod konstantnog navikavanja.***

11. *Nije strašno da roditelj s vremena na vrijeme, nagradi svoje dijete za redovno obavljanje namaza, ali ga ne smije naviknuti na to; roditelj će svaki put mijenjati uručene hedije (nagrade).*

12. *Na roditelju je da omiljene stvari veže za namaz, pa će tako npr. zakazati izlet ili neku rekreaciju poslije ikindije ili akšam-namaza, gdje će dijete biti potaknuto time, pa će se spremiti za namaz na početku njegova vremena, jer ga poslije toga očekuje ono što on voli.*

13. *Ovako će također roditelj sve svoje obaveze sa djecom planirati prema namazima, pa će tako djeca znati rasporediti svoje vrijeme prema namazima.*

14. *Na roditelju je da svoju djecu, s vremena na vrijeme, upoznaje s fadiletima (vrijednostima), namaza, putem Kur'anskih ajeta i Poslanikovih s.a.v.s. hadisa, kako bi oni, u svojim malehnim glavama, imali jednu potpuniju sliku po pitanju namaza i njegova značaja u Islamu.*

15. *Dijete se mora navikavati, a posebno poslije desete godine, na obavljanje propisanih nafila, prije i poslije farz-namaza, a također se treba podsticati i na noćni-namaz, pa makar i na nekoliko minuta samo. Može otac najaviti svojoj djeci da će ustati u toliko i toliko sati po noći kako bi klanjao noćni-namaz, poslije čega će ih ostaviti kako bi se ona takmičila u tome ko će prvi ustati u to vrijeme, bez da ih on probudi, kako bi pojačao njihove želje, i kako bi se polahko oslanjali na sebe. Sa njima će klanjati lagahno, neće duljiti u namazu, a ako dijete ophrva san, reći će mu da ode leći, iz milosti prema njemu.*

16. *Ako dijete bude neredovno po pitanju namaza poslije desete, na roditelju je da svoje dijete posavjetuje i opomene sa šerijatskim stavovima po pitanju namaza, pa ako dijete i dalje nastavi biti neredovno po pitanju namaza ukoriće ga riječima ili izružiti, ili će ga izbjegavati nakratko, negovoreći s njime, ili se nešaliti s njime, ili će ga poštedjeti nekih njemu dragih stvari (poput igranja fudbala, vožnje biciklom,*

video-igrice i sl.), pa ako sve navedeno ne bude imalo željena utjecaja kod djeteta, tek će se tada roditelj poslužiti odgojnim mjerama tj. batinama,[310] *na osnovu riječi Muhammeda s.a.v.s.:* ***… a udarite ih, zbog namaza, kada navrše deset godina.***[311]

17. *Ako roditelj nije bio aktivan sa svojim djetetom, po pitanju namaza, odmah poslije sedme godine života, ne smije pristupiti batinjanju odmah poslije desete godine, već će sa njime raditi polahko i oprezno, postepeno, kako bi se dijete naviklo na namaz.*

18. *Dijete se mora navikavati na džemat otkako je malo, kako bi se njegovo srce vezalo za džamiju, upoznalo sa ulemom, i naučilo adabe (principe) ponašanja i slušanja na predavanjima ili halkama 'ilma. Djeca su takva po prirodi da vole oponašati starije u njihovim postupcima, tako da će ona, samim odlaskom sa svojim roditeljima u džamiju, polahko poprimati osobine i praksu starijih.*

19. *Roditelj mora pripremiti dijete prije nego li ga odvede u mesdžid–džamiju, na taj način što će mu opisati džamiju, kako se ne bi nečime iznenadilo, i tako što će mu s vremena na vrijeme davati do znanja da će ga odvesti u džamiju, i svaki spomen džamije će biti vezan uz neke lijepe riječi, poput: Kupio sam ti ove slatkiše pored one džamije, ili iz one radnje do džamije i sl. Ako roditelj slučajno prođe sa djetetom pored džamije, reći će mu: Pogledaj ovu prelijepu građevinu!!! To se zove džamija. Jednog dana ću te povesti da tamo klanjaš sa mnom …*

---

[310] *Pedagog daje prednost principu poticaja, pobude i hrabrenja nad zastrašivanjem i batinama. Pravi odgajatelj će se praviti slijepim ponekada po pitanju grešaka od strane djeteta. Dakle, neće ga kažnjavati za svaku greščicu, ali će mu lijepo dati do znanja, skrenuti mu pažnju, i otvoreno ukazati na njegovu grešku. Ako dijete i dalje nastavi prekoriće ga, ili će mu se namrštiti u lice. Ako dijete i preko toga nastavi ružiće ga javno pred svojom porodicom ili drugovima, ali bez psovki ili ličnog ponižavanja individue. Ako se i dalje bude oglušavalo po pitanju svojih (ne)djela, zaprijetiće mu se batinama ili će se nabaviti prutić koji će biti okačen o zid kako bi ga dijete s vremena na vrijeme gledalo. Ako sve navedeno ne bude imalo uticaja i koristi, čovjek će pribjeći sredstvu batine, ali pod sljedećim uvjetima:*

1. *Da roditelj nikako ne udara dijete prije njegove desete godine.*
2. *Da roditelj zna da su batine sredstvo za liječenje i popravljanje problema, a ne za ponižavanje ličnosti i podcjenjivanje, ili (ne daj Bože) za psihičku deformaciju djeteta.*
3. *Batine nisu osvetničko sredstvo putem koje će roditelj isprazniti svoju (prikolicu) ljutnje i srdžbe, i putem koje će se on smiriti, nego roditelj mora imati na umu da su batine nužno, pedagoško-odgojno, sredstvo, koje mora biti samo u korist djeteta, a ne njemu na štetu.*
4. *Roditelj ne smije batinati svoju djecu kada je nervozan, ili ga je neko drugi razljutio, pa da njegova djeca plaćaju ceh njegove srdžbe.*
5. *Batine ne smiju biti jake, niti žestoke, a u slučaju da se koristi neko sredstvo, mora biti normalnog oblika poput pruta, omanjeg kaiša i sl..*
6. *Ne prelaziti s batinama više od tri udarca, a u najgorem slučaju do deset.*
7. *Roditelj mora paziti da ne udara svoje dijete po licu i po osjetljivim dijelovima tijela. Isto tako ne smije opetovati udarac po jednome mjestu, već mora mijenjati mjesto batinjanja, a također mora proći malo vremena između udaraca, kako bi bol od prethodnog udarca prošao na trenutak.*
8. *Roditelj ne smije udarati dijete zbog sumnje da je nešto uradilo ili zbog loše pretpostavke, već će pristupiti batinama tek kada dijete njih bude zaslužilo.*
9. *Da batine odgovaraju počinjenoj grešci tj. da se dijete ne udara zbog neke sitnice ili prođe s jednom batinom do dvije a počinjeno djelo zaslužuje više.*
10. *Roditelj mora prestati s batinama ako se djete sjeti Allaha dž.š. ili zatraži pomoć od Njega.*
11. *Truditi se ne opetovati batine, i ne učestati s njima, kako se dijete ne bi naviklo na njih, i poslije ne bude marilo hoće li biti bijeno ili ne.*

[311] *Hasen.*

20. *Roditelj će, prije nego li odvede svoje dijete u džamiju, pripremiti atmosferu u džamiji tako što će se dogovoriti sa imamom ili muezzinom ili s nekime od džematlija da ljubazno dočekaju njegovo dijete i da se lijepo ophode sa njime, kako bi osjetio druželjubivost, i kako bi u tim ljudima vidio svoje oslonce, i bio miran uz njih. Ovakva dobrodošlica s takvim gostoprimstvom uveliko doprinosi tome da dijete zavoli namaz, i da će namaz imati posebno mjesto u njegovom srcu.*

21. *Ako je imam džamije slučajno jedan od onih koji vole oduljiti svojim namazom ili klanjati predugo, što je u suprotnosti sa sunetom Poslanika s.a.v.s., roditelj će ga upozoriti na to da je došao s djetetom kako ne bi oduljio sa namazom.*

22. *Na roditelju je da svoje dijete upiše u mekteb, kako bi savladalo Kur'ansko pismo, naučilo Kur'an napamet, sa svim pravilima učenja - naravno sve to pred imamom džamije, koji treba, po pravilu biti okićen praksom Muhammeda s.a.v.s. i njegovim sunnetima; imamom koji će biti živa islamska ličnost i primjer djetetu kakav musliman treba biti!*

23. *Dijete treba vezati za džamiju putem raznoraznih aktivnosti poput takmičenja, islamskih kvizeva, izleta ili pak kraćih ekskurzija koje će ostaviti veoma jak dojam i utisak kod djece.*

24. *Pred djetetom treba pričati o džumi-namazu, upoznati ga sa vrijednostima i fadiletima dana petka, podučavajući ga propisima džume - namaza i džemata.*

25. *Roditelj ne smije primoravati dijete na ono što dijete ne može podnijeti kada je džuma-namaz u pitanju, jer ponekada dijete ne može izdržati kompletnu hutbu, a da ne pokvari abdest, ili pak ne može izdržati samu džumu-namaz zbog njegove dužine. Prenosi se od Ebu Hurejre r.a. da je jedanput za vrijeme džume-namaza naišao na nekog dečkića, pa mu reče:* ***Dijete, idi igraj se! Ono odgovori: Ja sam došao u džamiju! Ebu Hurejre r.a. mu opet ponovi: Idi igraj se! Ono reče: Ja sam došao u džamiju! Ebu Hurejre r.a. mu reče: Sjedi onda dok se imam ne pojavi na mimberu. Dijete odgovori: Dobro.*** *Roditelj ne mora prisiljavati dijete da prisustvuje džumi-namazu prije desete godine. Poticaće ga na džumu-namaz, ali mu neće braniti ako hoće da klanja džumu. Ako bude htio klanjati odlično je, a ako neće slobodan je do svoje desete godine, poslije koje mora redovno prisustvovati džumi-namazu.*

26. *Na roditelju je da izabere imama koji dobro i upečatljivo drži hutbe petkom, jer će takav imam svojim predavanjem, svojom hutbom i držanjem ostaviti jak utisak na djecu, a posebno ako djeca budu razumjela govor i shvaćala. Neće biti strašno da roditelj nakon džume-namaza ispita djecu o tome šta su zapamtila od predavanja ili hutbe, i šta su korisno primjetili. Prije nego li ih uvede u džamiju podučiće ih obaveznosti ćutanja i tišine, i tada će im najaviti da će ih poslije džume-namaza ispitati o tome šta su zapamtila.*

Ovo su bili par savjeta i primjedbi koje smo ukratko iznijeli roditeljima, a koje moraju dobro uvježbati, odraditi i u praksi sprovesti, ako misle dobro budućnosti islamskog ummeta, budućnosti koja se sastoji od naše djece i onoga što mi za njih uradimo; naše djece koja su grude nas samih tj. djelovi 'džigerica' naših, za koju smo odgovorni i na dunjaluku, a pogotovo na ahiretu.

Pjesnik je rekao:

Na nama je priozvoditi ljude,
Kao što proizvodimo oružje!

Jer, proizvesti ljude - to je nauka,
Samo iskreni ljudi to znaju.

Ko ne bude temelj svoje porodice učvrstio,
Mašio ga je uspjeh veliki!

Heroji se ne dobijaju po kafanama,
Već po prostranim džamijama,

U bašči Kur'anskih ajeta,
Pod sjenom sahih – hadisa!

Narod bez vjere i ubjeđenja,
Je poput lišća kojeg vjetar rasipa,

Ko bude htio prevariti
Poziv muezina "požuri na namaz",

Sjutra će također prevariti poziv,
Hajje 'alel-džihad - "Požuri u boj"!!!

PETO POGLAVLJE

KAKO ŠERI'AT TRETIRA OSOBU KOJA SE NEODGOVORNO ODNOSI PREMA OBAVLJANJU NAMAZU?!

IZVADAK IZ DJELA
'SAHIHU FIKHIS-SUNNEH'

AUTOR

EBU MALIK KEMAL
IBNUS-SEJJID SALIM

DEFINICIJA TERMINA - SALAT (NAMAZ)

1. Jezičko značenje riječi – SALAT. *Riječ -* ***SALAT*** *- u arapskom jeziku označava dovu ili molitvu, stoga je taj termin zadržan i u šeriatskom imenovanju tog čina, zbog toga što je dova sastavni dio namaza, a što nam potvrđuje većina učenjaka arapskog jezika, i veliki broj uleme.*

Allah dž.š. kaže: ... ***i čini salat (pomoli se za njih), tvoja molitva je sigurno za njih smirenje ... (el-Tevba: 103)***[312]

Poslanik s.a.w.s. kaže: ***Ako neko od vas bude pozvan neka se odazove, a ako bude postio neka čini – salat ...***[313] ***(tj. neka dovi za domaćina)***

2. Terminološko značenje riječi – SALAT. *Salat je specifičan način ispoljavanja robovanja i obožavanja Allaha dž.š., popraćeno posebnim riječima i pokretima; otpočinje se izgovarajući riječi Allahu Ekber, a završava se predajom selama, a sve uz određeni nijjet, i pod određenim uslovima.*

ZNAČAJ I VRIJEDNOST NAMAZA

1. *Poslije prihvatanja šehadeta, namaz je najvrijednija i najpritvrđenija obaveza ove vjere, i njen je sastavni dio! Od Ibnu Omera r.a. se prenosi da je rekao:* ***Islam se temelji na pet stvari: Šehadetu (svjedočenju da niko nema pravo biti obožavan mimo Allaha dž.š., i da je Muhammed, Allahov Poslanik); klanjanju namaza, davanju zekata, obavljanju Hadždža, i postu mjeseca Ramazana.***[314]

2. *Zakonodavstvo (Kur'an i Sunnet), se, na bezbroj mjesta, žestoko obraćaju onima koji su neodgovorni po pitanju svojih namaza, ili ga pak nikako ne obavljaju, često puta ih nazivajući i proglašavajući nevjernicima.*

Poslanik s.a.w.s. kaže: ***Između čovjeka, najednoj strani, i širka (idolopoklonsva), i kufra (nevjerstva), na drugoj strani, je ostavljanje namaza!***[315]

---

[312] *Mevahibul-Dželil, 1/277; el-Medžmu' 3/3; Keššaful-Kina' 1/231;*
[313] *Sahih. Sahihul-Muslim, 1431.*
[314] *Sahih. Sahihul-Buhari, 8; Sahihul-Muslim, 16.*
[315] *Sahih. Sahihul-Muslim, 987; Ebu Davud, 1658; Nesai, 1/231.*

Na drugom mjestu, Poslanik s.a.w.s. izjavljuje: ***Ugovor koji je između nas (vjernika), i njih (mušrika), jeste namaz, pa ko ga ostavi - postao je nevjernik!!!***[316]

Tabi'in, Abdullah b. Šekik r.a. izjavljuje slijedeće: ***Ashabi Muhammeda s.a.v.s., ostavljanje bilo kojeg propisa Islama nisu smatrali kufrom (nevjerstvom), mimo ostavljanja namaza.***[317]

3. Namaz je stub ove vjere, i ne može se održati, niti opstati u životu osim pomoću njega, kao što nam to potvrđuje Poslanik s.a.w.s. riječima: ***Glava svake stvari je Islam, njegov stub-namaz, a vrhunac mu je Džihad, borba na Allahovom dž.š. putu.***[318]

4. *Namaz je prvo za što će čovjek odgovarati, i prvo za što će biti pitan na Sudnjeme Danu. Poslanik s.a.w.s. kaže:* ***Prvo od djela za koje će biti svođen račun čovjeku na Sudnjeme danu jeste namaz, pa ako mu namaz bude dobar - uspio je i spasio se, a ako mu namaz bude loš propao je i izgubljen je.***[319]

5. Namaz je bio radost Poslanikovog oka s.a.w.s.! Muhammed s.a.w.s. je rekao: ***Dato mi je da radost mog srca (kurretul-'ajni), bude dok sam u namazu.***[320]

6. Namaz je posljednja oporuka koju je ostavio posljednji Božiji Poslanik, Muhammed s.a.w.s., kada je na samrtnoj postelji rekao: ***Namaz, čuvajte namaz; bojte se Allaha dž.š., po pitanju svega što posjedujete.***[321]

7. Namaz je jedini 'ibadet čija obaveznost ni u kakvoj situaciji ne može spasti sa čovjeka, sve dok je živ!!!

8. Namaz se nad drugim 'ibadetima odlikuje sa nekoliko specifika:

- *Allah dž.š. ga je učinio obaveznim Poslaniku a.s., direktno, bez ikakva posrednika, u noći Mi'iradža, što nije bio slučaj s ostalim islamskim propisima.*

- *Namaz se, za razliku od drugih 'ibadeta, najviše spominje u Kur'ani-Kerimu.*

- *Namaz je prvi 'ibadet čije je praktikovanje postalo obavezno.*

- *Namaz je propisan pet puta u toku noći i dana, što nije slučaj s ostalim ibadetima i ostalim islamskim obavezama!*

VRSTE NAMAZA

Namaz se, kao što je većini poznato, djeli na dvije vrste:

---

[316] *Sahih. Sunen Tirmizi, 2621; Nesai, 1/231; Ibnu Maddže, 1079;*
[317] *Sahihul-isnad. Tirmizi, 2622; Imam el-Mervezi, Ta'azimu kaderis-salat, str. 948.*
[318] *Sahih. Sunen Tirmizi, 2616; Ibnu Maddže, 3973.*
[319] *Sahih.*
[320] *Sahih.*
[321] *Sahih.*

• ***Obavezni (farz namaz),*** *je takav namaz, gdje, osoba postaje velikim griješnikom, ako ga namjerno ne izvrši i ne bude ga klanjao, ne imajući opravdana razloga za to. Farz namaz se dijeli na dvije vrste:*

1. ***Namaz fardi 'ajn*** *tj. namaz koji je lična obaveza svakog pametnog i punoljetnog muslimana, ne bitno bio on žensko ili muško, rob ili slobodan, kao što su pet dnevnih namaza.*

2. ***Namaz fardi kifaje*** *tj. namaz koji je kolektivna obaveza jedne zajednice, kojeg ako izvrši dovoljan broj ljudi, sa drugih spada obaveza, kao što je slučaj sa dženaza namazom.*

• ***Neobavezni (nafila namaz),*** *je namaz radi kojeg osoba neće biti kažnjena, i neće imati grijeha, ako ga namjerno izostavi i ne klanja ga, samo što je ljepše i bolje klanjati ih, a mekruh i ružno je izostavljati ih, bez opravdana razloga za to.*

KAKO ISLAM TRETIRA OSOBU KOJA SE NEODGOVORNO ODNOSI PREMA OBAVLJANJU NAMAZA ILI GA PAK NIKAKO NEKLANJA?![322]

Osoba koja se neodgovorno odnosi prema obavljanju namaza, ili ga pak nikako ne obavlja, obavezno spada u jednu od slijedeće dvije kategorije:

1. ***Kategoriju onih 'muslimana' koji negiraju obaveznost i propisanost namaza, ne bitno obavljali takvi namaz ili ne.***

2. ***Kategoriju onih 'muslimana' koji potvrđuju obaveznost i propisanost namaza, ali zbog svog nemara ili lijenosti ga ne obavljaju, ili su neredovni u njegovom izvršavanju.***

KATEGORIJA ONIH KOJI PORIČU OBAVEZNOST NAMAZA

Ko ne klanja, ili ne obavlja namaz, zbog toga što smatra da namaz nije obavezan, ili ga pak obavlja i klanja, ali, i pored toga, poriče obaveznost i propisanost namaza, takva osoba je nevjernik i otpadnik od ove vjere, na osnovu koncenzusa sve islamske 'uleme![323]

---

[322] *Neobavljanje i neklanjanje (namaza) se računa (ne)djelom! Allah dž.š. kaže:* ***Trebalo bi da ih čestiti i učeni ljudi od lažna govora i zabranjena jela odvraćaju; ružno li je to kako 'postupaju'! (el-Maide:63)*** *Allah dž.š. je nerad čestitih i učenih izraelćana opisao riječima: ...* ***ružno li je to kako 'postupaju'!***

Ima nekoliko vrsta neobavljanja namaza:

- *Neobavljanje namaza koje je kufr: ko neobavi namaz - poričući njegovu obaveznost i propisanost ili ga pak neobavi zbog oholosti, mržnje, zavisti i poniženja.*
- *Neobavljanje namaza koje nije kufr: ko neobavi namaz zbog zaborava.*
- *Neobavljenje namaza u vezi kojeg ulema nije jedinstvena.*

Pogledaj: Nevakidul-Iman el-kavlijje vel-'amelijje, str. 450.

Imam ili valija tog područja će dotičnu osobu pozvati na javno pokajanje (istitabeh), pa ako se pokaje od takvog ubjeđenja – dobro je po njega, a ako ustraje na takvom ubjeđenju i ne pokaje se - biće ubijen kao murted!!!

Ovaj propis se odnosi na osobe koje su odrasle u islamskoj sredini, među muslimanima u pravom smislu te riječi, gdje se nemogu opravdati nepoznavanjem propisa obaveznosti ili propisanosti namaza!

Propis tekfira i smrtne kazne neće važiti i ne odnosi se na muslimane koji su novi u vjeri, ili su odrasli na područjima koja nisu u blizini muslimana, gdje postoji velika vjerovatnoća i izvjesnost da nisu upoznati s propisom obaveznosti namaza u pravom smislu rječi, tako da se neće proglašavati nevjernicima zbog njihova eventualna negiranja obaveznosti namaza, već će se obavezno pristupiti podučavanju takvih osoba i pozivanju, pa ako nakon podrobnog podučavanja i pozivanja u vjeru nastave s poricanjem obaveznosti namaza onda će se takvi proglasiti nevjernicima ili murtedima!!!

KATEGORIJA 'MUSLIMANA' KOJI POTVRĐUJU OBAVEZNOST I PROPISANOST NAMAZA, ALI GA NEOBAVLJAJU ZBOG NEMARA ILI LIJENOSTI!!!?

Muslimani su uvjek bili složni na tome da je izostavljanje ili neobavljanje jednog od pet dnevnih farz-namaza, bez Šeri'atom opravdanog razloga, jedan od velikih grijeha, a ako ne i najveći mogući grijeh, koji je kod Allaha dž.š. teži, ili pak gori, od ubistva čovjeka, ili krađe imetka, ili činjenja zinaluka, ili pijenja alkohola!!!

Čovjek koji se neodgovorno odnosi prema namazu, ili ga nikako ne klanja, neizbježno je izložen Allahovoj dž.š. kazni i Njegovoj srdžbi, kako na dunjaluku, tako i na Ahiretu!!![324]

Islamska ulema nije jedinstvena u mišljenju kada je u pitanju osoba koja potvrđuje obaveznost, utemeljenost i propisanost namaza, ali ga ne obavlja, zbog lijenosti ili nemara, tako da nailazimo na dva međusobno oprečna stava, i to:

1. ***<u>Takva osoba je veliki griješnik, ali nije nevjernik (kafir).</u> Ovo je mišljenje i stav većine islamske uleme poput imama Sevrija, imama Ebu Hanife i njegovih učenika, imama Malika, jedan od dva stava imama Šafije, i jedan od dva rivajeta imama Ahmeda, imam Ibnu Betta...***[325]

2. ***<u>Takva osoba je nevjernik (kafir), otpadnik od Islama!</u> Ovakvog su stava Se'id b. Džubejr, imam Ša'abi, imam Neha'i, imam Evza'i, Ibnul-Mubarek, Ishak; vjerodostojniji je rivajet imama Ahmeda, i drugo je mišljenje šafijske pravne škole.***

---

[323] *Pogledaj: El-Medžmu', 16/3; Hašija Ibnu 'Abidin, 235/1; el-Fetava el-Hindijja, 50/1; Hašijetul -Dessuki, 189/1; Mevahibul-Dželil, 420/1; Mugni el-Muhtadž, 327/1.*

[324] *Pogledaj: Es-Salatu ve hukmu tarikiha, Imam Ibnu Kajjim rhm., str.6.*

[325] *Pogledaj: El-Medžmu', 16/3; Hašija Ibnu 'Abidin, 235/1; el-Fetava el-Hindijja, 50/1; Hašijetul -Dessuki, 189/1; Mevahibul-Dželil, 420/1; Mugni el-Muhtadž, 327/1.*

Ibnu Hazm ovaj stav pripisuje Omeru b. El-Hattabu, Mu'az b. Džebelu, Abdurrahman b. 'Avfu, Ebi Hurejri i ostalim ashabima radijallahu 'anhum.[326]

DOKAZI UČENJAKA PRVOG MIŠLJENJA – ONIH KOJI SMATRAJU DA OSOBA, KOJA NEPORIČE OBAVEZNOST NAMAZA, ALI GA NEOBAVLJA IZ LIJENOSTI ILI NEMARA, NIJE NEVJERNIK!

Ono što je sigurno je to da takva osoba prihvata Islam sebi za vjeru, s toga je ne smijemo izvesti iz Islama osim uz sigurne, čvrste i kategoričke dokaze.

A) Grupa dokaza (ajeta i hadisa) koji govore o tome da će Allah dž.š. oprostiti sve moguće grijehe osim širka!

1. Allah dž.š. kaže: ***Allah neće oprostiti da Mu se neko drugi smatra ravnim, a oprostiće manje grijehe od toga, kome On bude htio ... (el-Nisa':48)*** *Na osnovu ovoga ajeta može se zaključiti da je osoba koja iz lijenosti ne obavlja namaz pod Allahovom dž.š. voljom, ako bude htio oprostiće mu, a ako ne bude htio – kazniće ga!*

Odgovor na dokazivanje navedenim ajetom: *Ajet ne negira to da je osoba koja ne obavlja namaz – nevjernik, jer je Poslanik a.s. rekao:* ***Između čovjeka na jednoj strani i širka (idolopoklonstva) i kufra (nevjerstva), na drugoj strani je ostavljanje namaza!***[327]

Osoba koja ne obavlja namaz spada u općenito značenje navedenog ajeta jer radi (ne)djelo koje Allah dž.š. neće oprostiti tj. neobavlja namaz, na što nas upućuje i navedeni hadis. Ako se pokuša doći sa tvrdnjom da je osoba koja neobavlja namaz – kafir, a ne mušrik, a u ajetu se navodi da će Allah dž.š. oprostiti sve mimo širka tkđ. je nesuvisla tvrdnja, jer Allah dž.š. nije izjavio u ajetu da On oprašta kufr, i krajnje što se iz ajeta da razumjeti je da Allah dž.š. oprašta sve mimo širka, dok djela koja nisu širk, ali jesu kufr, poput: poricanja postojanja Allaha dž.š., ili utjerivanje u laž Poslanika s.a.w.s., ili psovanje Allaha i Njegova Poslanika s.a.w.s. – neće naići na oprost Allaha dž.š. i ako nisu širk, zbog toga što su u suštoj suprotnosti sa Kur'anom i Sunnetom, stoga, u svakom slučaju, dokazivanje i branjenje osobe koja neobavlja namaz navedenim ajetom je potpuno neispravno i netačno![328]

B) Grupa dokaza koji govore o tome da će u Džennet unići svako onaj ko bude izgovorio riječi – La Ilahe Illallah – bez uslovljavanja obavljanja namaza!

2. Mu'az b. Džebel r.a. prenosi da je Allahov Poslanik s.a.w.s. rekao: ***Allah dž.š. je zabranio vatri da prži tijela onih ljudi koji budu svjedočili da nema drugog boga osim Allaha (La Ilahe Illallah), i da je Muhammed Allahov Poslanik (Muhammedun Resulullah).***[329]

---

[326] *Pogledaj: Mukaddimat Ibni Rušd, 64/1; el-Mukni', 307/1; el-Insaf, 402/1; Medžmu'ul-Fetava, 48/22; El-Salatu ve hukmu tarikiha, Imam Ibnu Kajjim; Hukmu Tarikis-salat, šejh Memduh Džabir.*

[327] *Sahih. Sahihul-Muslim, 987; Ebu Davud, 1658; Nesai, 1/231.*

[328] *Pogledaj: Davabitul-Tekfir 'inde Ehlis-sunneh wel-Džema'ah, el-Karni, str.158.*

[329] *Sahih. Buhari, 128; Muslim, 32. U Buharijinom predanju se još dodaje:* ***... iskreno iz srca ...***

3. 'Ubade b. Samit r.a. prenosi da je Allahov Poslanik s.a.w.s. rekao: ***Ko bude svjedočio da nema drugog boga osim Allaha, koji druga nema, i da je Muhammed Allahov rob i poslanik, i da je Isa Allahov rob i poslanik, i Njegova riječ koju Merjemi dostavi, i Duh od Njega, i da je Džennet istina, i da je Džehennem istina – Allah će ga uvesti u Džennet shodno djelima koja bude imao.***[330]

4. Mu'az b. Džebel r.a. prenosi da je Allahov Poslanik s.a.w.s. rekao: ***Kome posljednje riječi budu: La Ilahe Illallah – ući će u Džennet!***[331]

5. 'Itban b. Malik r.a. prenosi hadis u kojem, između ostalog, stoji da je Allahov Poslanik s.a.w.s. rekao: ***Allah je zabranio vatri da prži tijelo osobe koja bude izgovorila: La Ilahe Illallah – želeći time samo Allahovo lice!***[332]

Odgovor na dokazivanje navedenim hadisima: *Navedene predaje i ostale slične njima su predaje općenitog karaktera koje su pobliže pojašnjene predajama koje govore o nevjerstvu osobe koja ne obavlja namaz, ili pak širina dotičnih predaja se sužava onim što se ne može spojiti sa neobavljanjem namaza, poput:* ***... želeći time samo Allahovo lice!*** *Ili:* ***... iskreno iz srca ...*** *i sl., tako da se izgovaranje šehadeta uslovljava iskrenom srčanom namjerom, koja, ako bude postojala, neće dozvoliti osobi da ostavi namaz, tako da je iskrenost i srčano uvjerenje ono što čovjeka nukaju na obavljanje namaza, a ne obratno!*[333]

C) Allah dž.š. će, iz džehennemske vatre, izvesti osobe koje nikada, nijednog dobrog djela, nisu uradile!

6. Ebu Se'id el-Hudri r.a. prenosi veliki hadis koji govori o Sudnjemu Danu i Šefa'atu, u kojemu se između ostalog kaže: ***... pa meleki rekoše: Gospodaru naš, iz vatre smo izveli sve one koje si nam naredio da izvadimo, tako da u vatri više nema osobe koja pri sebi ikakva hajra ima! Reče: Potom će Allah dž.š. reći: Posredovaše meleki, posredovaše poslanici, posredovaše vjernici – i na kraju ostade od milostivih Najmilosniji! Dalje navodi: Iz vatre će zahvatiti određenu skupinu ljudi koji u životu nikakva dobra djela nisu učinili, a već se bijahu ugljenisali! Kaže: Biće dovedeni do vode koja se zove „Život“, i kojom će biti posuti, nakon čega će se regenerirati poput biljke koja svoj danak ispusti nakon obilnih padavina ...***[334]

Odgovor na dokazivanje navedenim hadisom: *Namaz ne spada u općenitost Poslanikovih s.a.w.s. riječi:* ***... koji u životu nikakva dobra djela nisu učinili,*** *jer kako da se shvati da osoba koja ne obavlja namaz spada u navedenu grupu kada je Allah dž.š. u slijedećem ajetu rekao:* ***Na Dan, kada se razotkrije 'Sak', i kada budu pozvani da licem na tle padnu, pa ne budu mogli & Oborenih pogleda svojih, poklopit će ih poniženje! A bili su pozivani da licem na tle padaju dok su zdravi bili. (Kalem:42)***

Onda, sve sahih predaje koje govore o izvođenju vjernika – monoteista (muvehhida), iz Džehennema, nam kazuju da će se oni, u odnosu na ostale,

---

[330] *Sahih. Buhari, 3435.*
[331] *Sahih. Ebu Davud, 3116.*
[332] *Sahih. Buhari, 425; Muslim, 33.*
[333] *Pogledaj: Hukmu Tarikis-salah, Ibnu Usejmin rhm..*
[334] *Sahih. Muslim, 183.*

raspoznavati po znacima sedždi na svojim čelima, kako se to navodi u hadisu od Ebu Hurejre r.a., u kojem se kaže: ***... pa kada Allah završi sa svođenjem računa među robovima svojim, htjede, iz milosti svoje, izvaditi iz vatre one koji svjedočiše da nema drugog boga mimo Allaha (La Ilahe Illallah), pa naredi melekima da ih iz vatre izvade, a poznaše ih po tragovima činjenja sedždi – a Allah je zabranio vatri da prži tragove sedždi kod sinova ademovih - pa ih izvedoše, a već se bijahu ugljenisali, nakon čega bijahu poliveni vodom koja se zvaše „Voda Života“ ...***[335]

Navedeni hadis nam jasno ukazuje na to da su meleki, ljude koji su izvedeni milošću Božijom iz Džehennema, raspoznali tako što su im na čelima vidjeli tragove činjenja sedždi, tako da su te, krajnje-izvedene, osobe, bile bez ikakve sumnje – namazlije!

D) Grupa dokaza koji govore o tome da neobavljanje namaza ne izvodi iz milleta (Islama), poput:

7. 'Ubade b. Samit r.a. nam prenosi da je čuo Poslanika s.a.w.s. kako kaže: ***Allah je pet namaza učinio obligatnim (obaveznim) svojim robovima, pa ko Mu iziđe u susret sa njima, prethodno ne gubivši ništa od njih (namaza), ima sklopljen ugovor sa Njime da ga uvede u Džennet; ali, ko Mu iziđe u susret, prethodno gubeći svoje namaze, bivši nemaran prema njima, susrešće Ga, ali bez ikakva ugovora s Njime! Ako bude htio - kazniće ga, a ako bude htio – oprostiće mu!***[336] *Na osnovu ovoga hadisa se da zaključiti da osoba koja je neredovna po pitanju svojih namaza nije nevjernik već da spada pod direktnu volju Allaha dž.š., ako bude htio – kazniće ga, a ako bude htio – oprostiće mu!*

Odgovor na dokazivanje navedenim hadisom: *Nakon pomnijeg studiranja lanca navedene predaje dolazi se do zaključka da je hadis slab, tako da ne može poslužiti za dokaz, vallahu e'alem.*[337]

8. Ebu Hurejre r.a. prenosi da je Poslanik s.a.w.s. rekao: ***Prvo od djela za koja će ljudi odgovarati na Sudnjeme danu jeste – namaz! Gospodar će melekima reći – a On je najznavaniji: Pogledajte dobro, da li je Moj rob upotpunio namaze ili ne!? Ako mu namazi budu potpuni – upišite mu ih takvim, a ako mu bude nedostajalo namaza, onda pogledajte da li Moj rob ima šta od dobrovoljnih dijela!? Ako, kod Moga roba, pronađete dobrovoljnih dijela – dopunite s njima njegove farzove - nakon čega će djela tom metodom biti primana.***[338]

Odgovor na dokazivanje navedenim hadisom: *Nakon pomnijeg studiranja lanca navedene predaje dolazi se do zaključka da je hadis, kao merfu' predaja - slab, tako da ne može poslužiti za validan argument i dokaz, vallahu e'alem.*

9. Od Aiše r.a. se prenosi slijedeće: ***Kod Allaha dž.š. postoje tri vrste knjiga u kojima se bilježe djela: Knjiga na koju Allah dž.š. nimalo ne obraća pažnju, knjiga u kojoj Allah dž.š. ni jednog slova ne ostavlja i knjiga koju Allah dž.š. nikako***

[335] *Sahih. Muslim, 182.*
[336] *Da'if 'aler-radžih, ve sahhahahu šejh el-Albani rhm..*
[337] *Pogledaj: Ta'azimu kaderis-Salat, br. 1029; Ebu Malik Kemal Ibnul-Sejjid Salim.*
[338] *Da'if merfu'an, ve kad sahha mevkufen 'ala Temim el-Dari. Pogledaj prethodno djelo: br.182.*

oprostiti neće! Što se tiče knjige koju Allah nikako oprostiti neće - to je knjiga širka! Što se tiče knjige na koju Allah nimalo neće obraćati pažnju – to je knjiga čovječijeg nasilja prema sebi, na relaciji između njega i Allaha dž.š., poput dana posta kojeg je propustio, ili namaza kojeg nije klanjao ... Allah će oprostiti takvo što, i preko njega preći ako bude htio ...!?[339]

Odgovor na dokazivanje navedenim hadisom: *Nakon pomnijeg studiranja lanca navedene predaje dolazi se do zaključka da je hadis slab, tako da ne može poslužiti za validan argument i dokaz, vallahu e'alem.*

10. Nasr b. Asim el-Lejsi kaže: ***Neki čovjek je došao Poslaniku s.a.w.s. kako bi primio Islam, ali pod uslovom da u obavezu ima samo dva namaza dnevno, što je Poslanik s.a.w.s. od njega i privatio!?***[340] *Iz navedene predaje se da zaključiti da je Poslanik s.a.w.s. prihvatio Islam čovjeka i ako je znao da će on ostati na samo dva namaza dnevno!*

Odgovor na dokazivanje navedenim hadisom: *Iz hadisa se nemože zaključiti da su pet dnevnih namaza tada bili obaveznim! Ono što se da zaključiti jeste da se događaj zbio u vremenu kada je jeda namaz vrijedio za dva namaza, dakle prije propisivanja pet dnevnih namaza, ili da se navedeno zbilo radi prihvatanja Islama od strane tog čovjeka, pa makar primanje Islama bilo i pod neispravnim uslovima, što je stav Ahmed b. Hanbela rhm., ili, da je navedeno bilo specifika Allahova Poslanika a.s. koja nikome poslije Njega, više nije dozvoljena.*

E) Hadisi koji govore o nevjerstvu (kufru) osobe koja neobavlja namaz ne tumačimo kufrom koji izvodi iz vjere, već malim kufrom (kufr asgar), koje neizvodi iz vjere.

11. Kao što u nizu hadisa kufr ne tumačimo djelom koje izvodi iz Islama, tako i u ovome slučaju, hadise, koji opisuju osobu koja je ostavila namaz - kafirom, tumačimo sa – griješnicima, poput:

- *Psovanje muslimana je fisk, u njegovo ubistvo je kufr.*[341]
- *Dvije osobine raširene međ' svijetom sadrže u sebi kufr: Optužbe na račun nečijeg porijekla i loze, kao i naricanje za umrlim.*[342]
- *Nije od nas ko učini to i to ...*[343]

Odgovor na dokazivanje navedenim hadisima: *Navedeno dokazivanje hadisima je netačno iz slijedećih razloga:*

1. Poslanik s.a.w.s. je namaz učinio granicom između vjere (imana) i nevjere (kufra), između vjernika i nevjernika, tako da sve što je unutar te granice spada u okvire vjere, a sve što je izvan te granice spada u okvire nevjere!

2. Namaz je temeljni dio Islama (rukn), pa se, stoga, osoba koja ne obavlja namaz, smatra nevjernikom, jer je urušila temelj svoje vjere, za razliku od osobe koja

---

[339] *Da'if. Ahmed 6/240. Pogledaj: Da'iful-Džami', 3022, El-Sahiha, 1927.*
[340] *Sahih. Ahmed, 5/363.*
[341] *Muttefekun alejh. Ibnu Hibban, Mesia'ilu imam Ahmed, 1/147.*
[342] *Ahmed, 1/47.*
[343] *Buhari 1297, 7527; Muslim, 104; Sunen Tirmizi.*

počini djelo kufra (ubistvo muslimana, naricanje za umrlim...), ali nije urušila temeljni dio svoje vjere!

3. Postoji niz drugih dokaza koji direktno ukazuju na to da je osoba koja ne obavlja namaz nevjernik, pa s toga dokaze, nakon što ih sve prikupimo na jednom mjestu, komentarišemo i tumačimo onako kako je ispravno i tačno.

4. Kufr, spomenut u prethodnim predajama, uvjek dolazi bez određenog člana, ili sa spominjanjem djela kufra koji ne izvodi osobu iz Islama, za razliku od predaja koje govore o nevjerstvu osobe koja ostavlja namaz, uvjek se riječ kufr spominje s određenim članom, što nam ukazuje na to da se tom riječju misli na nevjerstvo u pravom smislu te riječi.

F) 12. Hadise koji govore o nevjerstvu (kufru) osobe koja ne obavlja namaz komentarišu tako da se tim hadisima misli na osobe koje neobavljaju namaz negirajući njihovu propisanost i obaveznost, dok osobe koje neobavljaju namaz iz lijenosti ili nemara, ali koje potvrđuju njihovu propisanost i obaveznost, ne spadaju u krug ovih hadisa!

Odgovor na ovakvo tumačenje hadisa: *Ovdje moramo upozoriti na dvije veoma važne tačke:*

1. Zanemaruje se opis kojeg je Zakonodavac uzeo u obzir, vezujući propis za njega, a on je – sušto ostavljanje namaza, a ne negiranje njegove obaveznosti!

2. Izmišljanje opisa kojeg Zakonodavac nije uzeo u obzir, i za kojeg nije vezao propis, a on je – negiranje obaveznosti namaza.

Negiranje obaveznosti pet dnevnih namaza prouzrokuje nevjerstvo kod osobe koja takvo ubjeđenje ima, koja se prethodno ne može opravdati neznanjem po tom pitanju, ***nebitno klanjala takva osoba ili ne****, tako da je prethodno dokazivanje apsolutno netačno.*

G) 13. Nije nam poznato da se ikada u povijesti Islama desio slučaj da je nad osobom koja nije klanjala izvršena smrtna kazna radi neobavljanja namaza, ili da se takva osoba nije gasulila, ili da joj se dženaza nije klanjala, ili da nije ukopana u muslimansko groblje, ili da je zabranjeno bilo naslijediti je, niti da se je razveo brak zbog neobavljanja namaza, što nam ukazuje na to da je takva osoba nevjernik-kafir, sve navedeno bi se moralo zbiti! [344]

DOKAZI UČENJAKA DRUGOG MIŠLJENJA, ONIH KOJI SMATRAJU DA JE, OSOBA KOJA NEPORIČE OBAVEZNOST NAMAZA ALI GA NEOBAVLJA IZ LIJENOSTI ILI NEMARA, NEVJERNIK!

[344] *Pogledaj: El-Mugni, 2/446. Šejhul-Islam Ibnu Kudame rhm. je stava da osoba, koja iz lijenosti ili nemara neobavlja namaz, a smatra da je namaz obavezan i naređen, nije nevjernik, već musliman - veliki griješnik!*

A) Poslanikove s.a.w.s. hadisi i izreke koje govore o tome da je osoba koja neobavlja namaz – nevjernik (kafir), poput:

1. *Džabir r.a. prenosi da je Poslanik s.a.w.s. rekao:* ***Između čovjeka na jednoj strani, i širka (idolopoklonsva), i kufra (nevjerstva), na drugoj strani je ostavljanje namaza!***[345]

2. *Burejde b. El.Husajb r.a. prenosi da je čuo Poslanika s.a.w.s. kako kaže:* ***Ugovor koji je između nas (vjernika), i njih (mušrika), jeste namaz,***[346] ***pa ko ga ostavi postao je nevjernik!***[347]

Odgovor na dokazivanje navedenim hadisima: *U navedenim hadisima se misli na one koji poreknu obaveznost i propisanost namaza, a kufr, spomenut u hadisima, je mali kufr koji ne izvodi iz Islama.*[348]

3. *Od Enesa r.a. se prenosi merfu' predaja koja glasi:* ***Ko namjerno ostavi namaz javno je iznio svoje nevjerstvo!***[349]

Odgovor na dokazivanje navedenim hadisom: *Hadis je slab (da'if), i ne može poslužiti za dokazivanje, a i ako bi bio sahih, onda bi njegovo značenje prokomentarisali isto kao i značenje hadisa prije spomenutih.*

4. *Ibnu Abas r.a. prenosi da je Poslanik s.a.w.s. rekao:* ***Tri su stvari na kojima se temelji i na kojim počiva Dinul-Islam, ko jedan od njih izostavi postao je nevjernikom (kafirom) kojeg je dozvoljeno smaknuti: šehadet (svjedočiti da nema niko pravo da bude obožavan mimo Allaha, i da je Muhammed Allahov rob i poslanik), propisani namaz, i post mjeseca Ramazana.***[350]

Odgovor na dokazivanje navedenim hadisom: *Hadis je, kao merfu' predaja, slab (da'if), tako da nemože poslužiti kao validan dokaz ili argument, a ako bi bio sahih onda bi spomenuti kufr prokomentarisali riječima: mali kufr, koji ne izvodi iz Islama, a spomenutu dozvolu smaknuća bi prokomentarisali kao smrtnu kaznu Haddom (radi ostavljanja namaza, a ne radi počinjena nevjerstva).*

B) Grupa dokaza iz kojih se može razumjeti to da je osoba koja neobavlja namaz – nevjernik (kafir), poput:

---

[345] *Sahih. Sahihul-Muslim, 987; Ebu Davud, 1658; Nesai, 1/231.*

[346] *Šejh el-Mubarekfuri rhm. u komentaru ovog hadisa kaže: Glavni razlog smatranja dotičnih ljudi muslimanima je njihovo obavljanje namaza, prisustvovanje džematu, te povođenje za jasnim i javnim propisima Islama, ali kada to napuste oni i ostali nevjernici postaju isto! Pogledaj: Tuhfetul-Ahvezi bišerhi Džami'il-Tirmizi, 7/369.*

[347] *Sahih. Sunen Tirmizi, 2621; Nesai, 1/231; Ibnu Maddže, 1079;*

[348] *Šejhul-islam Ibnu Tejmijje rhm., kaže: Ne postaje nevjernikom (kafirom), osoba pri kojoj se nađe neka od grana nevjerstva (kufra), sve dok se kod takve osobe ne nađe osnova kufra i nevjerstva, kao što ne postaje vjernikom (mu'minom), osoba kod koje se nađe neka od grana imana, sve dok se pri takvoj osobi ne nađe osnova imana i vjere! Razlika je u značenju kada se, riječ kufr, spomene sa određenim članom, kao što je to rečeno u hadisu:* □□ □ □□□□□ □ □□ □ □ □□□□ □□□ □□□ □□□□□□ □□□ □□□ □□□□□, *i kada se ta riječ spomene u neodređenom kontekstu! Iktida'ul-Siratil-Mustekim, 1/208.*

[349] *Da'if. Taberani, el-Evsat; Da'iful-Džami', 5530.*

[350] *Da'if. El-Da'ifa, 94.*

5. *Allah dž.š. kaže:* ***Ali ako se oni budu pokajali, i molitvu obavljali i zekat davali, braća su vam po vjeri, a Mi dokaze objašnjavamo ljudima koji razumiju. (el-Tevba:11)*** *Allah dž.š. je u prethodno spomenutom ajetu naveo uslove uspostavljanja bratstva i prijateljstva između nas (muslimana) i idolopoklonika (mušrika), a oni su:*

- ***Iskreno pokajanje od širka.***
- ***Obavljanje pet dnevnih namaza.***
- ***Davanje zekata.***

Što znači, da, ako i jedan od spomenutih uslova izostane, izostaje bratstvo i prijateljstvo između nas i njih. Islamsko bratstvo nemože biti narušeno činjenjem grijeha, niti činjenjem malog kufra, već samo činjenjem (ne)djela koje izvodi iz Islama!

Odgovor na dokazivanje navedenim ajetom: *Bratstvo pod ovakvim uslovima je savršeno bratstvo, a bez njih je to bratstvo krnjavo, isto kao što nismo proglasili nevjernikom osobu koja ne izdvaja propisno određen zekat, na osnovu hadisa:* ***... a potom će vidjeti put svoj – ili ka Džennetu ili ka Džehennemu!***[351]

6. *Allah dž.š. kaže:* ***A njih smjeniše zli potomci, koji molitvu (namaz) zagubiše,***[352] ***i za požudama pođoše; oni će sigurno zlo proći & ali, oni koji su se pokajali, i povjerovali, i dobro činili, njima se neće nikakva nepravda učiniti, oni će u džennet ući! (Merjem: 59,60)*** *Znači, ako se, nakon gubljenja namaza i odavanja strastima, pokaju i povjeruju – ući će u Džennet. Ovo je onda dokaz tome da je gubljenje namaza i odavanje strastima – nevjerstvo!*

Odgovor na ovakvo dokazivanje ajetom: ... i povjerovali *– znači: nastave vjerovati ili usavrše svoje vjerovanje na taj način što će otpočeti namaz obavljati!*

7. *Allah dž.š. kaže:* ***"Šta vas je u Sekar dovelo?" & "Nismo" – reći će – "bili od onih koji su molitvu (namaz) obavljali & niti od onih koji su siromahe hranili & i u besposlice smo se sa besposlenjacima upuštali & i Sudnji dan smo poricali & sve dok nam smrt nije došla." (el-Muddesir: 42-47)*** *Spomenute osobe je nevjernicima učinilo, i u vatru odvelo, ili sve navedeno skupa, ili svako od navedenih djela ponaosob. Kao što je poznato svako od navedenih (ne)djela zaslužuje kaznu ponaosob.*

Odgovor na ovakvo dokazivanje ajetom: *Ono na što nas ajet upućuje jeste to da su spomenute osobe ušle u džehennemsku vatru, ali nam isti ajet ne naznačava i vrijeme njihova boravka u vatri odnosno da li će u njoj vječno ostati ili ne, pa nam, stoga, navedeni ajet ne može poslužiti za dokaz tome da je osoba koja ne obavlja namaz nevjernik – onaj koji će vječno ostati u Džehennemu, ali nam ajet može poslužiti za dokaz tome da će osobe koje ne obavljaju namaz neizostavno biti kažnjene džehennemskom vatrom.*

Osobe koje neobavljaju namaz su, u navedenom ajetu, nazvane terminom – ***Mudžrimun****, a kada se ovaj termin spomene u Kur'anu uvjek se misli na nevjernike,*

---

[351] *Sahih. Muslim, 987.*

[352] *Poznati mufessir Ibnu Džerir el-Taberi rhm. i ostali, navedeni iskaz u ajetu:* ***... zagubiše ...,*** *tumači sa riječju:* ***... ostaviše!*** *Pogledaj: Tefsir Ibnu Džerir, 16/66; Tefsir Ibnu Kesir, 125/3; Fethul-Kadir, 3/339.*

ali ćemo to nevjerstvo, u ovome slučaju, prokomentarisati - malim kufrom, nevjernim djelom koje ne izvodi iz vjere!?[353]

8. *Poslanik s.a.w.s. je rekao:* ***Ko bude klanjao naš namaz; ko se bude okrećao prema našoj kibli; ko bude jeo ono što mi zakoljemo – to je musliman! Njega sljeduju ista prava i obaveze kao i kod ostalih muslimana.***[354]

9. *Mahdžen b. el-Edr'a el-Eslemi r.a. spominje da je bio na jednom skupu sa Poslanikom s.a.w.s., kada zauči ezan, nakon kojeg Poslanik s.a.w.s. ustade i ode, a potom se vrati, a Mahdžen i dalje bijaše na svome mjestu. Poslanik s.a.w.s. ga upita:* ***Što nisi klanjao, zar nisi musliman? Mahdžen reče: Jesam, musliman sam, ali sam klanjao sa svojim ukućanima***[355] ***– na što mu Poslanik s.a.w.s. reče: Kada se nađeš u sličnoj situaciji – klanjaj s ostalim svijetom, pa makar, taj namaz, prethodno klanjao sam!***[356]

10. *Mu'az r.a. prenosi predaju koja je merfu':* ***Ko namjerno izostavi propisani namaz, Allah dž.š. ga se odrekao!***[357] *Iz ove predaje se može zaključiti to da je takva osoba musliman ne bi ga se Allah dž.š. odrekao!*

C) Grupa dokaza koja nas upućuje na to da osoba koja ne obavlja namaz postaje halal krvi, poput:

11. *Od Ebu Se'id el-Hudrija r.a. se prenosi da je neki čovjek rekao Muhammedu s.a.w.s., onda kada je On s.a.w.s. dijelio ratni plijen:* ***Allahov Poslaniče, boj se Boga!? Poslanik s.a.w.s. mu odgovori: Teško tebi, zar nisam ja preči od svih stanovnika zemaljske kugle da se bojim Allaha?! U to Halid b. el–Welid r.a. reče: Allahov Poslaniče, da mu odrubim glavu? Poslanik s.a.w.s. reče: Nemoj, možda obavlja namaz!***[358] *Hadis nas upućuje na to da čovjek nije bio ubijen*

---

[353] *Da se primjetiti da je spomenuta tvrdnja nesuvisla i netačna, jer Allah dž.š. u slijedećem ajetu kaže:* ***Efenedž'alul-muslimine kel-mudžrimin! (el-Kalem:35),*** *što u prijevodu znači:* ***Zar ćemo muslimane sa nevjernicima izjednačiti?!*** *Ali, na osnovu prethodnog komentara, morali bi ovaj ajet prevesti na slijedeći način:* ***„Zar ćemo muslimane sa muslimanima izjednačiti!?"***

[354] *Sahih. Buhari: 391; Tirmizi: 2608; Nesa'i: 3966.*

[355] *Ovaj hadis je dokaz tome da se bezuslovno prima iskaz osobe koja kaže da obavlja namaz u svojoj kući. Pogledaj: Nevakidul-iman el-kavlijje vel-amelijje, Abdul-aziz b. Abdul-Latif, str. 490. Kaže imam el-Nevevi rhm.: Ako vlasti budu dovele na ispitivanje osobu, po pitanju obavljanja namaza, pa ista ustvrdi da namaz klanja kod svoje kuće – iskaz će mu se prihvatiti! Pogledaj: Revdatul-Talibin, 2/147. Kaže šejhul-islam Ibnu Tejmijje rhm.: Ostavljanje namaza, koje bi izvelo nekog čovjeka iz Islama i učinilo ga nevjernikom, je takve vrste gdje čovjek uporno istrajava na neobavljanju namaza! Inače se podrazumjeva, kada je musliman u pitanju, da on obavlja namaz, sve dok se ne dokaže suprotno! Ko bude javno obavljao namaz na njega se odnose svi propisi Islama, I takva osoba je muslimana, nebitno bila takva osoba u srcu vjernik ili nevjernik (munafik)! Pogledaj: Medžmu'ul-fetava, 7/617. Na drugome mjestu, Ibnu Tejmije rhm. iznosi: Ono što je potvrđena činjenica je to da, većina muslimanskog svijeta, u većini islamskih zemalja, nisu redoviti po pitanju obavljanja namaza, a niti su ga ostavili u cjelini, već ponekada klanjaju, a ponekada neklanjaju. Osobe koje tako postupaju u sebi imaju i vjere (imana), i licemjerja (nifaka). Ono što mi moramo znati jeste to da takve osobe moramo smatrati muslimanima, i da se svi šerijatski propisi na njih odnose, poput: nasljedstva, skrbništva, klanja mesa ... Pogledaj: Medžmu'ul-fetava, 7/716, 24/287.*

[356] *Sahih, ve ba'aduhum da'afehu. Nesa'i, 858; Ahmed, 15800; Bejheki, 2/300.*

[357] *Da'if. Taberani, el-Kebir, 20/82, br.156; Ahmed, el-Musned, 5/238.*

[358] *Sahih. Buhari, 4351; Muslim, 1064.*

od strane ashaba onda kada su primjetili znake nevjerstva na njemu zbog negodovanja Poslaniku s.a.w.s. - zato što je bio namazlija!

Odgovor na dokazivanje pomenutim hadisom: *Moguće je da osoba koja neklanja namaz bude smaknuta određenom kaznom za to - Haddom, a ne zbog počinjenog nevjerstva![359]*

D) Grupa dokaza koji nedozvoljavaju ustajanje protivu emira i vladara sve dok budu obavljali namaz, poput:

12. *Od majke pravovjernih, Ummu Seleme, r.a., se prenosi da je Poslanik s.a.w.s. rekao:* ***Biće vam postavljani emiri, pri kojima će biti djela koja su vam draga, ali i onih koja su vam mrska, tako da ko srcem bude mrzio (takve postupke) – biće pošteđen grijeha; ko protivu takvih djela bude ustao (jezikom ili rukom) – biće spašen, ali (griješan će biti) ko (takva djela) bude prihvatio i zadovoljan bude bio?! Rekoše: Zar se nećemo boriti protivu takvih? Reče: Ne, sve dok budu obavljali namaz![360]*** *U drugom hadisu se navodi:* ***... Rekosmo: Božiji Poslaniče, zar nećemo protivu takvih ustajati? Reče: Ne, sve dok sa vama budu obavljali namaz![361]***

Također, se u predajama potvrđuje i to da nije dozvoljeno ustajati protivu vladara sve dok javno ne počini djelo nevjerstva, kako je to u hadisu Ubade b. Samita r.a., onda kada su davali prisegu na vjernost Poslaniku s.a.w.s., rečeno: ***… i da se ne sporimo sa vlastima, osim u slučaju da kod njih primjetimo očito djelo nevjerstva, za kojeg jasnog dokaze, od Allaha dž.š., imamo![362]***

Iz navedenih predaja se da zaključiti da je ostavljanje namaza javno djelo nevjerstva, zbog kojeg je dozvoljeno ustati protivu vladara, i skinuti ga s vlasti, naravno, ako se to bude bilo u mogućnosti!!!

E) Potvrđeno ja da je većina ashaba Allahova Poslanika s.a.w.s., osobu koja neobavlja namaz, smatrala nevjernikom, a u nekoliko slučajeva se bilježi i njihov koncenzus po tom pitanju!

13. *Abdullah b. Šekik r.a. kaže:* ***Ashabi Muhammeda s.a.v.s., ostavljanje bilo kojeg propisa Islama nisu smatrali kufrom (nevjerstvom), mimo ostavljanja namaza.[363]***

14. *Omer b. el-Hattab r.a. je rekao:* ***Znajte da nema udjela u Islamu onaj ko ostavi namaz!!![364]***

---

[359] *Haddom, određenom smrtnom kaznom, se kažnjavaju slijedeće osobe:* ***Oženjeni bludnik, ubica, i osoba koja napusti svoju vjeru, odvajajući se od džemata muslimana. (Muttefekun 'alejh)*** *S obzirom da osoba koja namjerno neklanja namaz nije bludnik, niti ubica, onda on spada u treću grupu, grupu onih koji napustiše svoju vjeru i odvojiše se od džemata!*

[360] *Sahih. Muslim, 1854; Tirmizi, 2266; Ebu Davud, 4760.*

[361] *Sahihul-Muslim.*

[362] *Sahih. Buhari, 7055; Muslim, 1709.*

[363] *Sahihul-isnad. Tirmizi, 2622; Imam el-Mervezi, Ta'azimu kaderis-salat, str. 948.*

[364] *Sahihul-isnad. El-Adžurri, Kitabul-Šeri'ah, 134.*

15. *Abdullah b. Mes'ud r.a. je izjavio:* ***Ko ne obavlja namaz – pri sebi nema vjere!***[365]

16. *Ebu Derda' radijallahu 'anhu je rekao:* ***Nema imana osoba koja pri sebi nema namaza!***[366]

Odgovor na dokazivanje spomenutim predajama: *Stav većine Ashaba po nekome pitanju nije odmah i obavezujući sve dok ne dođu do koncenzusa u nečemu, a koncenzus od strane Ashaba da je osoba koja neobavlja namaz – nevjernik (kafir), nepostoji!*

Imam Ibnu Hazm rhm., kada je naveo riječi Omer b. el-Hattaba, Abdurrahman b. Avfa, Ebu Hurejre i ostalih Ashaba r.a., na kraju svoga izlaganja je rekao: Nije nam poznato da se navedenim ashabima iko suprostavio u mišljenju – a dobro znamo da nešto što nije nama poznato možda je poznato drugome, i nemože nam služiti za dokaz ono što neznamo, već samo ono što znamo!

ZAKLJUČAK:

Nakon navođenja manjeg broja dokaza svakog od mišljenja, kao i raspravke i odgovore vezane za te dokaze, primjetićemo da svi oni, na različite načine, brane svoje mišljenje Kur'anom ili Sunnetom, tako da je teško srezati i odjednom reći jedni su u pravu, a drugi nisu u pravu, pogotovo kada su u pitanju ljudi poput mene,[367] *čije mišljenje neće učiniti značajnijim jedan stav nad drugim.*

Mišljenje, koje kod mene prevaguje, jeste ono koje govori o tome da je osoba, koja neobavlja namaz, ipak nevjernik (kafir), pogotovo onda kada ga imam muslimana pozove na pokajanje, a on odbije klanjati namaz!

Neshvatljivo je da osoba koja namaz bude prihvatila svim svojim srcem, bivši ubjeđena u njegovu obaveznost i propisanost, ponavljam, neshvatljivo je da takva osoba ustraje na neklanjanju namaza sve do trenutka kada bude osuđena na smrtnu kaznu i smaknut!

Neshvatljivo je da se takva osoba poziva na pokajanje i obavljanje namaza, pred masom svijeta, britku sablju gledajuć' pred sobom, dok mu se ruke i noge vezuju, govoreći mu posljednji put: Pokaj se i otpočni klanjati namaz, dok ćeš, u suprotnom, biti ubijen! Pa, odgovari: Ubijte me, neću nikada proklanjati - i da nakon svega toga bude musliman!?[368]

---

[365] *Isnaduhu lejjin. Pogledaj: Imam el-Mervezi, Ta'azimu kaderis-salah, br. 935.*
[366] *Hasen. Pogledaj: Imam el-Mervezi, Ta'azimu kaderis-salah, br. 945.*
[367] ***Ebu Malik Kemal Ibnul-Sejjid Salim****, pisac četverotomnog fikhskog djela:* ***Sahihu Fikhil-Sunneh****, kao i studiozni proučavalac predaja i rivajeta djela:* ***Ta'azimu kaderis-salah****, od imama el-Mervezija rhm..*
[368] *Pokušaj predočiti sebi to da neki čovjek "iskreno i punim srcem" povjeruje i prihvati sva obećanja i prijetnje spomenute u Kur'anu i Sunnetu, Džennet i Džehennem, povjeruje i srcem prihvati to da je Allah dž.š. propisao i u obavezu vjernicima stavio obavljanje namaza, kao i to da će na Sudnjemu Danu biti kažnjen vatrom zbog svog neklanjanja, sve dok istrajava na svome neklanjanju, i dok je u punom jeku zdravlja i mogućnosti, neimajući nikakav opravdani razlog za to svoje (ne)djelo!? Ovo je*

UPOZORENJE

Osoba na koju se odnose prethodno navedene riječi, osoba koja je osuđena na nevjerstvo zbog svojeg (ne)djela, je osoba koja ustrajava na neobavljanju namaza i nikako ga (danima, mjesecima i godinama) neklanja, prethodno znajući da je namaz obavezan i propisan, a što se tiče onih koji nekada klanjaju, a nekada ne, oni spadaju u grupu neodgovornih osoba po pitanju svojih namaza, i na njih se odnose one silne predaje i prijetnje od Allaha dž.š. zbog toga što (ne)rade, ali se takvi nipošto neće proglašavati nevjernicima!

Razlog proglašavanju neke osobe nevjernikom nije puko ostavljanje jednog namaza, već je razlog tome apsolutno ostavljanje namaza, dakle ostavljanje namaza u potpunosti, te ustrajavanje na neklanjanju, ili ga, pak, ta osoba u većini slučajeva ne klanja, kada se slobodno za takvu osobu može reći da ona neklanja!

Allah dž.š. kaže: ***Nije vjerovao, niti je molitvu (namaz) obavljao & Nego je samo poricao i leđa okretao! (Kijame: 31)***[369]

Oni koji obavljaju namaz ali su neredovni po pitanju istih ne spadaju u one koji namaz ostaviše u potpunosti i koji leđa okrenuše![370]

ŠERIJATSKI TRETMAN OSOBE KOJA NE OBAVLJA NAMAZ

U prethodnom poglavlju smo govorili o ahiretskom tretmanu osobe koja neobavlja namaz (tj. hoće li vječno ostati u Džehennemu ili ne), dok ćemo u narednom poglavlju govoriti o ovosvjetskom statusu i tretmanu osobe koja neobavlja namaz.

ONI KOJI SMATRAJU DA OSOBA KOJA NEOBAVLJA NAMAZ IZ LIJENOSTI ILI NEMARA NIJE KAFIR, VEĆ FASIK KAŽU:

Takva osoba je veliki griješnik, ali po pitanju njegova tretmana se razilaze na dva mišljenja, i to:

---

klopka u koju su upali oni koji iman (vjerovanje), komentarišu time da je one sušto prihvatanje vjerskih istina srcem, bez potvrde istog svojim djelima, neizvršavajući naređena djela, i nekloneći se zabranjenih djela, što je čista kontraverznost i apsurd! Nemoguće je da se u nečijem srcu nađe tvrdo i ispravno ubjeđenje, a da isto ne prati izvršavanje naređenih djela, i klonjenje od zabranjenih djela! Pogledaj: Medžmu'ul-fetava, 22/48-49; El-salatu ve hukmu Tarikiha, Imam Ibnu Kajjim rhm., str. 41.

[369] *Muhammed b. Nasr el-Mervezi rhm. kaže: Poricanje, spomenuto u ajetu, je poricanje imana, vjerovanja i neprihvatanje temeljnih vjerskih istina, dok je okrećanje leđa – okrećanje leđa namazu i ostalim ruknovima Islama! (Ta'azimu kaderis-salah, str. 59.)*

Dakle značenje ajeta bi izgledalo ovako:

- ***Nego je samo poricao – nije vjerovao!***
- ***I leđa okretao – niti je molitvu (namaz) obavljao! (op.prev)***

[370] *Pogledaj: Davabitul-Tekfir, šejh el-Karni, str: 159-161.*

1. ***Ubija se Haddom***[371] *– malikije, šafije, i jedan dio hanbelija.*

Malikijski i šafijski mezheb: *Od osobe će se zahtijevati da obavi namaz pri isteku njegova vremena, a priprijetiće mu se smrću ako namaz odgodi izvan njegova vakta. Ako namaz izađe iz svoga vremena osoba zaslužuje smrt, ali neće biti ubijena sve dok nebude pozvana na pokajanje, pa ako i nakon toga ustraje na neklanjanju biće ubijena haddom (smrtnom kaznom), dok se na drugom mjestu navodi da će se pozivati na pokajanje tri dana.*

Dio hanbelijskih učenjaka kaže: *Biće pozivan riječima: Klanjaj, a ako nebudeš klanjao – ubićemo te! Ako proklanja – dobro je učinio i spasio se, dok će u suprotnome biti ubijen! Smrtna kazna će biti izvršena tek trećeg dana nakon hapšenja, gdje će za svaki namaski vakat biti pozivan da otpočne klanjati, pa ako ne počne obavljati namaz za to vrijeme - biće ubijen.*

Smrtna kazna će biti izvršena udarcem sablje o vrat. Moramo naglasiti i to da, kod sva tri navedena mezheba, dotična osoba umire kao musliman, biće ogasuljena, klanjaće joj se dženaza, i ukopaće se u muslimansko groblje, i biće naslijeđena.

2. Takva osoba se ne ubija, ali se hapsi, i ostaje u doživotnom zatvoru, u slučaju da neotpočne klanjati namaz – *hanefijski mezheb, imam Zuhri, Ibnul-Musejjib, Omer b. Abdul-Aziz, Davud el-Zahiri, el-Muzeni, Ibnu Hazm ...*

ONI KOJI SMATRAJU DA OSOBA KOJA NEOBAVLJA NAMAZ, IZ LIJENOSTI ILI NEMARA, JE NEVJERNIK-KAFIR

Nad takvom osobom će se sprovesti svi šerijatski propisi vezani za otpadnike od vjere – murtede, poput:[372]

- *Oduzimanje skrbništva, bilo nad svojom djecom ili ostalim.*

- *Neće naslijediti imovinu, niti će biti naslijeđen, na osnovu riječi Allahova Poslanika s.a.w.s.:* ***Musliman neće naslijediti nevjernika, a niti nevjernik muslimana!***[373]

- *Neće mu biti dozvoljeno posjetiti Mekku.*

- *Nije dozvoljeno jesti one što zakolje od životinja, za razliku od muslimana, hrišćanina ili jevreja.*

- *Neće mu se klanjati dženaza, niti će se za njega doviti.*

---

[371] *Hadd je smrtna kazna, nakon koje usmrćena osoba zadržava status muslimana, kupa se, klanja joj se dženaza, kopa se u muslimansko groblje i nasljeđuje se od strane muslimana. (op.prev.)*
[372] *Risalet Ibnu Usejmin rhm., str. 20-24.*
[373] *Sahih. Buhari, 4283; Muslim, 1614.*

- *Neće mu se dozvoliti brak sa muslimankama, a isto tako u slučaju da je osoba žensko, neće joj se dozvoliti brak sa muslimanom, a u slučaju da se neko od supružnika odmetne brak između njih dvoje će biti razvrgnut na osnovu mišljenje sva četiri mezheba.*

Na imamu (vlastima), je da, osobu koja neobavlja namaz, pozove na pokajanje, riječima: Pokaj se i klanjaj, dok ćemo te u suprotnom ubiti. U slučaju da se pokaje i otpočne klanjati namaz – spasio se, u suprotnom će biti ubijen kao murtedd.

Sprovođenje šerijatskih kazni smije izvoditi samo nadležna islamska vlast, i nadležni šerijatski sudovi, i to se nedozvoljava činiti običnom svijetu, već samo islamskim vlastima, što se uvjek mora imati na umu, kada se o ovim pitanjima govori!

POGOVOR PREVODIOCA!

Hvala pripada samo Allahu, Gospodaru svih svjetova, Onome koji poznaje sve što je skriveno i javno. Svjedočim da nema drugog boga osim Allaha Jedinog, koji ortaka nema, i Njemu pripada konačni kraj. Nema stvorenja na Zemlji, a da za svoja djela neće odgovarati pred Njime. On dobro poznaje trenutno boravište Svojih stvorenja, a i mjesto prema kojem će otpremljeni biti. Sve se to nalazi u Jasnoj knjizi ... Svjedočim da je Muhammed s.a.w.s., Njegov rob i Poslanik, koji je imao smirenost i pouzdanje u svoga Gospodara sve do konačne pobjede; koji je bio strpljiv na svim iskušenjima koja bi ga zadesila ... Allahu moj, blagoslovi ga i selam mu pošalji, njemu a i ostalim poslanicima i vjerovjesnicima. Budi zadovoljan, o Allahu, svim ashabima i tabi'inima, kao i svim onima koji ih slijediše u dobru do Sudnjeg dana!

Veliki broj muslimana ima vrlo nemaran odnos prema namazu, gledajući na njega kao na jednu veoma tešku i mučnu obavezu. Kada budu opomenuti po pitanju tog nedjela odmah se nađe neko koji će svoje neklanjanje i ne obavljanje namaza pokušati opravdati zauzetošću 'prečim' stvarima; neki od njih će se pravdati time da im je nečista odjeća, da ne mogu kao takvi (nečisti) klanjati, da će, kada se vrate kući, očistiti se i klanjati, ali većina takvih, jednostavno - laže; neki priznaju da griješe zato što ne klanjaju, neprestano ponavljajući frazu - da nas Allah uputi!?

Na drugoj strani, naići ćeš na one koji javno ispoljavaju svoje grijehe, koji na Božije blagodati uzvraćaju nevjerstvom, koji u svojim grudima srdžbu kriju spram namaza i onih koji ga obavljaju, a u isto vrijeme će tvrditi da su muslimani?! To su oni, kojima, kada se Allah jedini spomene, srca osjećaju tjeskobu, a kada se k Allahu

Uzvišenom pozovu kažu - čuli smo, ali se nećemo pokoriti. Allah dž.š. kaže: ***Pa, zašto oni pouku izbjegavaju & kao da su divlji magarci preplašeni & koji od onih koji ih progone bježe! (Mudessir:49)***

Da malo bolje prostudiramo razloge koji su natjerali veliki broj današnjih muslimana da ostave namaz!

Da li je namaz dažbina koju čovjek mora ispuniti ili odužiti, kao i sve ostale dažbine? Da li obavljanjem namaza gubimo dragocjeno vrijeme s obzirom da je čovjeku svaki trenutak dragocjen? Da li je namaz prinudno načelo na koje se čovjek primorava, poput političkih principa, ili načela diktatorskih zemalja? Da li namaz sputava čovjeka, ili lišava ga slobode? Da li je namaz samo jedna opšte dozvoljena stvar - ko želi neka ga obavlja, a ko ne želi neka ga ne obavlja - neće imati grijeha!? Da li je Allah dž.š. u potrebi za našim namazom? Šta čovjek stiče obavljanjem namaza? Šta gubi njegovim neobavljanjem? Da li ...? Zašto ...?

Velik broj ovih pitanja kruži glavama današnjih muslimana, a proizvod su strasti, poriva ili šejtanskih šubhi i došaptavanja, pa ako čovjek ne bude u stanju odgovoriti na sva ta pitanja jednostavno će šejtanu pasti na tjeme, a takvo rezonovanje će ga odvesti u zabludu, loši postupci će mu biti uljepšani gdje će ih vidjeti lijepim, pogrešno mišljenje će mu se učiniti ispravnim, što će ga odvesti vođenju rasprava i prepiranju, sve dok ne bude bačen u vatru, u koju će sedamdeset godina padati. Ali, ako uspije pozitivno odgovoriti na postavljena pitanja, i šejtanske sumnje otkloniti, i bude dao prednost zdravom razumu i logici - uspjeće.

Sada ćemo otpočeti sa odgovarima na prije postavljenja pitanja, što, inšaallah, neće ostaviti prostora ikakvoj sumnji, a onaj koji i nakon toga glavu okrene - pravi je nasilnik prema samome sebi.

Namaz nije nikakva dažbina, niti porez!

Namaz nije nikakva dažbina, niti porez, već je povjereni emanet od strane Boga jednom čovjeku – muslimanu, kojeg on mora pet puta dnevno obavljati, kontrolisati, čuvati, a što će nam, kasnije, potvrditi njegovu povjerljivost, iskrenost, svjesnost čuvanja tuđeg prava. Potvrdiće nam to da namaz nije nikakva dažbina ili porez, niti kakav danak, već samo priznavanje Božijeg prava, zahvala na Njegovom dobročinsvu, što je ujedno dokaz čistoće duše, pokornosti i ljubavi prema Allahu dž.š..

Zar ne vidiš da je većina svijeta uzela sebi nekoga ili nešto smatrajući ga većim od njih samih, kome se utječu u nedaćama, od koga pomoć traže u nesrećama, blagoslov na skupovima, kojih se prisjećaju čim na njih zaborave.

Da li se zapitaš šta li je tim hrišćanima koji proglasiše Isa'a a.s., sina Merjemina, bogom, koji sebi za obilježje krst uzeše, kojeg visoko uzdigoše bilo na crkvama ili okolnim brdima, kojeg kače sebi o vratove, žurno idući k crkvama, moleći se? Što li su jevreji proglasili Uzejra bogom, okupljajući se oko raznoraznih grobova, paleći na njima svijeće, čitajući Toru, moleći se? Veliki broj njih nosi male kapice na zatiljcima, sebi za oznaku uzeše zvijezdu šestokraku!? Što li vatropoklonici obožavaju

vatru, hindusi krave i majmune, a veliki broj ljudi se dade satanističkikm crkvama i obožavanju šejtana???

Svi nabrojani obožavaju neka druga božanstva - mimo Boga, Jedinog - slave ih, njima se mole i žrtve im svoje prinose, onima koji su u isto vrijeme dakako ništavni i nejaki.

Sva ta nabrojana i izmišljena božanstva ne mogu nikakve koristi donijeti, niti kakvu štetu otkloniti, a mi, i pored toga, ne zamjeramo im na tome, ne negiramo te njihove postupke, ne smatramo ništavnim to što, prije nabrojane vrste ljudi, rade, ali ćemo zamjerati onim ljudima koji obavljaju namaz, ***ljudima koji se klanjaju Stvoritelju nebesa i Zemlje,*** *iznalaziti im mahane, te umanjivati značaj i vrijednost samog čina namaza!!!*

Šta će, prethodno navedenim skupinama, pomoći kipovi, freske, grobovi, sveci, vatra, krave ili majmuni? Da li im se slučajno na dove i molitve odazivaju? Da li to oni slučajno razumiju njihove riječi? Da li im to korist kakvu donose ili štetu kakvu otklanjaju, ili im pak opskrbu pribavljaju? Da li će ih slučajno proživjeti, ili im kakvu bolest zaliječiti? Da li im to kišu spuštaju s nebesa pa im usjevi uspjevaju? Ne, ne, i ne!!! Ništa od navedenoga. Kipovi i freske, sveci i grobovi, ne mogu ništa od toga ispuniti - ali oni, i pored toga, bivaju obožavani, priznaje im se svetost i svakodnevno im se moli.

Zar nećeš osobi koja te je poslužila kolačom, ili pomogla ti u nošenju stvari, ili ti je ukazala na željeni put i pravac, ili ti je pomogla pogurati auto, ili podigla nešto što ti je palo – zar joj nećeš reći hvala, ispoštovati je i cijeniti njen postupak, i zar nećeš u sebi poželjeti da uzvratiš na takav postupak boljim od njega. Sigurno ćeš odgovoriti – ***DA****!*

Ja sam također čovjek poput tebe, pamtim i priznajem nečije dobročinsvo prema meni, iskazujem zahvalu na svakoj uručenoj hediji, i sve što nečije dobročinsvo bude veće moja zahvala prema tom dobrotvoru će biti veća, ali, da li ima većeg dobrotvora od Allaha dž.š., Stvoritelja nebesa i Zemlje, koji nam podari intelekt i osjetila, finu opskrbu, zdravlje, a što je najvažnije koji nas uputi ispravnoj vjeri; podari nam djecu i porodicu, dobre prijatelje, komšije ... Ne postoji dobročinitelj ravan Allahu dž.š., pa zar mu nećemo biti zahvalni na Njegovim blagodatima prema nama, kada smo već u stanju zahvaljivati se drugima na mnogo manjim dobročinstvima.

Nema sumnje u to da ćeš podržati svakog ko zahvaljuje Allahu dž.š. na Njegovim blagodatima. Čak, nasuprot tome, možda ćeš se i naljutiti na osobu koja ne bude dovoljno pokazivala pažnje na ukazanim mu blagodatima, jer ti ne želiš da neko bude nezahvalan na ukazanim mu blagodatima, ili da bude nekulturan. Zahvala mora biti srazmjerna ukazanom dobročinstvu i stepenu dobrotvora. Tvoja zahvala prema onome koji te ugosti kahvom neće biti kao i zahvala prema onome koji te ugosti ručkom ili kolačima, a zahvala koju Allah dž.š. voli od nas, kojom je zadovoljan i traži je, jeste to da položimo naša čela na zemlju, priznajući Mu veličinu, gospodarstvo, svetost i dobročinstvo!!!

Ljudi se poginju pred raznoraznim kipovima, tagutima, oholim vladarima, koji u biti stvari nikakvu korist nisu donijeli, čak nasuprot, odvode u zabludu, na stranputicu, daleko od svake upute. Neki će se klanjati i poginjati najopakijem stvorenju na zemaljskoj kugli - ***pa zašto da se mi onda ne klanjamo Stvoritelju, Vladaru svih vladara, Gospodaru nebesa i Zemlje, koji jedini korist donosi i štetu otklanja, daje i sprečava, oživljava i umrtvljuje, koji će sviđati račune međ' svojim robovima, čak i po pitanju njihovih najsitnijih poteza ili pokreta!***

Obavljanje namaza nije gubljenje vremena!

Obavljanje namaza nije gubljenje vremena! Čovjek zauzet dnevnim poslom, odlazi negdje ili dolazi, daje nešto ili uzima, kupuje nešto ili prodaje, kopa nešto ili zida, vozi nešto ili nosi, naređuje nekome ili sluša nekoga, zapisuje nešto ili se parniči, uči ili predaje ... nakon svih tih silnih obaveza, zastaje na par trenutaka, pred svojim Gospodarem, u nekom od obližnjih mesdžida, trenutno bacajući u zaborav sve prije navedeno, smirujući se, svoje srce i tjelo odmarajući, eventualnu srdžbu gaseći; navrle pohote i strasti kroti, osamljujući se, tiho razgovarajući s Onim koga voli, i koji ga sigurno voli!

Ljubav je najveličanstvenija onda
Kada se osamimo s Onim koga volimo!

Čovjek, u tim trenucima, traži sebi pomoći, medeta i podrške od svoga Gospodara, i tada dobija na snazi, jača mu sabur i strpljenje, koje nam je, inače, jako neophodno u svakodnevnim trenucima, koji će učiniti da se Allahov, pokorni, rob više ni na koga ne namršti, ili žestoko gleda na druge, da ne izgovara ružne riječi, da ne psuje ili proklinje, ili da, ne daj Bože, nekoga eventualno udari, ili pak ubije!!! Tih nekoliko minuta, koje ćemo provesti u namazu, biće pravo osvježenje za naša srca, naše imanske baterije će biti napunjene, strasti će biti smirene, a tijelo ohlađeno i odmoreno!

Ovo je taj uzvišeni osnov kojem je pribjegavao Poslanik s.a.w.s. u teškim situacijama, tako da kada bi ga god snašla nedaća, ili pak kakva nesreća, odmah bi pribjegao namazu, ili kada bi se vraćao iz teških borbi, znao bi reći Bilalu r.a.: ***O, Bilale! Odmori nas namazom*** *(tj. uči ezan za namaz) – jer je namaz odmor od svakodnevnih životnih iskušenja i poteškoća!*

Insan je slabašno stvorenje, ograničenih mogućnosti, i ne može bez prestanka raditi, te je u potrebi za psiho - fizičkim odmorom, kraćom dnevnom relaksacijom. Čovjek svoj pravi, psiho - fizički predah, će doživjeti tek svojim ličnim obavljanjem namaza!

Namaz traje par minuta, najviše 15-20.min. pa zar da zbog tako kratkog vremena propuštamo koristi i vrijednosti koje nam Islam nudi namazom, gdje, za razliku od toga, smo u stanju provoditi i trošiti mnogo više vremena na drugim, manje važnim poslovima i stvarima, šetnjama, noćnim sjelima ...

Obavljanje namaza nije političko načelo diktatorskih režima

Obavljanje namaza nije političko načelo diktatorskih režima, koji svoje 'podanike' primoravaju na raznorazne zakone, milom ili silom!

Namaz je vjerski princip, vjersko načelo, kojeg obavlja čovjek koji se iskreno predao Allahu dž.š., i Njegov Šeri'at prihvatio sebi za vodilju u životu, bez ikakve prisile, od strane bilo koga!

Namaz se ne može mjenjati shodno mjestu ili vremenu, niti je podložan mišljenima ili promjenama. Namaz nije poput zakona i pravila koji se danas predlože, sjutra usvoje, a prekosjutra dokidaju zbog izvjesnog nesklada ili nefunkcionalnosti!?

*Namaz je sastavni dio Islama, njegov rukn! Nakon šehadeta najglavniji dio vjere! S toga – brate MUSLIME – s obzirom da si zadovoljan time da ti je Allah dž.š. – **BOG**, Muhammed s.a.w.s. – **POSLANIK**, a plemeniti Islam – **VJERA**, i da nisi na sve ovo prisiljen, nego da je to samo tvoj lični izbor – onda se moraš pridržavati pravila i načela tvoje vjere Islama, koju si sebi odabrao za jedino ispravan put i životni pravac!!!*

Zar se ne slažemo po pitanju toga da se osoba mora pridržavati pravila zemlje u kojoj boravi i živi, te ako joj se slučajno ne sviđaju ta pravila, nisu joj draga ni mila, ne preostaje joj ništa drugo do da vara i izbjegava te zakone sve dok ne bude uhvaćena na djelu, ili da jednostavno napusti tu zemlju i ode u onu koja ima drugačije zakone i pravila! Ne može se pojmiti to da se čovjek –musliman, plaši ili boji nekog policajca na ulici, koji je isto tako stvorenje poput njega, a da se ne boji Stvoritelja nebesa i Zemlje, koji sve budno prati!?

Razmisli samo o crvenom svjetlu na semaforu koje je u stanju zaustaviti na desetine vozila, pred kojim moraju stati svi, bez obzira bio tu predsjednik države ili običan građanin, ali, mi kada su u pitanju Allahove dž.š. zabrane, i Njegovo upaljeno crveno svjetlo po pitanju nekih postupaka, apsolutno se ne obaziremo, i samo idemo kuda nas noge nose i gone, povodeći se za grijehom i strastima, negativnostima, porocima i ogavnim stvarima, prelazeći granice koje nikako nismo smjeli preći!!! Da li nam svi ti postupci ukazuju na zdrav razum ili samo na moralno-duševnu krizu!? Procjeni sam!

Namaz ne sputava čovjeka od životnih aktivnosti

Namaz ne sputava čovjeka, niti ga lišava njegove slobode! Čovjek je slobodan kada je u pitanju njegova privatnost, poput toga hoće li nešto jesti ili ne, hoće li spavati ili ne, hoće li negdje putovati ili ne, kupovati, prodavati ... ali je sva ta sloboda određena i ograničena Božjim zakonom, i granicama Njegovog Šerijata.

Ti imaš potpuno pravo na pauzu u toku svog radnog vremena koju bi po pravilu proveo u nekom mesdžidu uz malu relaksaciju, psiho – fizički odmor, kako bi kasnije nastavio posao, svježijim, odmornijim, potpomognutim Božjom pomoći, kako bi uspješno završio započeti posao.

Tvoje potpuno pravo je to da ti niko ne može uskratiti povođenje za Božijim odredbama koje je Allah dž.š. odredio radi sreće na obadva svijeta. Imaš potpuno

pravo nepokoriti se - bilo kakva snaga da je u pitanju - sve dok se ista suprostavlja slovu šerijata!!!

Slobodan si da govoriš o čemu hoćeš, da radiš ono što voliš, da pišeš o nečemu što ti je zanimljivo, ali sve uz uslov da ne pređeš Bogom dozvoljene granice, te da tim svojim postupkom ne ugroziš sebe, ili ljude oko sebe. Ovo je ono što Islam brani, i na šta neprestano opominje.

Namaz nije samo opće dozvoljena stvar!

Namaz nije opće dozvoljena stvar - ko hoće neka ga obavlja, a ko neće neka ga ne obavlja. Naprotiv, namaz je stroga dužnost i obaveza koja ima svoje određeno vrijeme, specifičan način obavljanja, zasebne načine i zacrtan put, i niko nema pravo dodavati mu nešto ili pak nešto oduzimati od njega.

Namaz je poput zalogaja koji se meće u usta, a ne u uho, ili poput vazduha koji u naša pluća ulazi preko ustiju i nosa, a ne preko prstiju, s toga ako imaš ikakva uticaja na rad tvoga srca, ili na rad tvojih pluća, onda imaš i pravo uticaja na odgađanje ili sprovođenje tvoga namaza?!

Namaz je poput tvog obavljanja domaćeg zadatka, ili izvršenja zadužena posla, ili poput trgovine ako si trgovac. Ako ustraješ u svome poslu i izvršiš preuzete zadatke steći ćeš na kraju mjeseca svoju platu, i svoj džep ćeš napuniti novcem, ali ako budeš odsustvovao s posla, i svoje zadaće ne budeš izvršvao, od tvoje plate će biti oduzeto shodno tvojim izostancima s posla ili pak same nestručnosti, tako da će propasti ono što si mislio zaraditi.

Nekada neke opšte dozvoljene stvari (mubah) mogu biti kobne po tebe. Zar ne vidiš kada bi nakon ponoći uzeo kasetofon i pojačao ga do kraja, ili pak da počneš pjevati, iz sveg glasa, poslije ponoći – komšije će se uznemiriti, neki će te kuditi, neki će ti pokucati na vrata moleći te da stišaš glas, a neki će te prijaviti policiji. Zar nije slušanje kasetofona opšte dozvoljena stvar, to jest da slušaš šta hoćeš, koliko hoćeš, i gdje hoćeš, ali, da li si se zapitao, zašto je tvoja sloboda po ovim pitanjima ograničena.

Odgovor: Sve je to određeno posebnim zakonom kojeg ne smiješ prelaziti, pa kako se tek trebamo odnositi prema zakonima koje je Allah dž.š. propisao svojim robovima, onima koji su povjerovali u Njega, koji su zadovoljni vjerom koju im je On odabrao, i Njegovim šerijatom, pa, da li su oni slobodni po pitanju robovanja Njemu, obavljanja namaza, ili ograničeni Njegovim naredbama koje se moraju sprovesti!?

Namaz je neizostavni i obavezni dio našega života!

Da, namaz je neizostavni i obavezni dio našega života, kao što je hrana ili piće. Hrana i piće su osnova našeg materijalnog bivstvovanja, dok je namaz baza našeg psihičkog i duhovnog opstanka. On uzdiže na velike stepene osobu koja ga obavlja, i čini da se ta osoba postavlja u svim životnim situacijama isto kao kada je u trenucima stajanja pred svojim Gospodarom u namazu!

Namaz je ono što odvaja vjeru od nevjere, iman od kufra, dobro od zla! Svima nam je poznat hadis: ***Neobavljanje namaza je između nevjere (kufra) i vjere (imana)!***

Kakve koristi ima Islam od muslimana koji se neodgovorno odnosi prema njegovim naredbama ili zabranama?! Zar ta nije osoba poput djeteta koje je neposlušno roditeljima – od njih je rodom i porijeklom, ali im kontrira ponašanjem?! Zar se treba nadati dobru od osobe koja sama sebi ne želi dobro?! Ne želimo da muslimani budu poput riječna mulja da se broje milionima, a dobre među njima da brojimo na prste! Zar jedan puni metak, kada je borba sa neprijateljem u pitanju, nije bolji od stotine praznih čaura!? Zar šator održavaju uspravnim hiljade malih kočića sa strane, ili onaj glavni stub u sredini na kojemu leži sva nosivost, a dobro znamo da je namaz glavni stub Islama!!!

Namaz predstavlja neizostavni dio vjerničkog života, jer je on taj koji skladnim čini naše ponašanje i moral, koji je poput ogromne brane kada smo u pitanju mi i naši grijesi!

Namaz je taj koji nas odvraća od razvrata i nemorala. Kako će griješiti onaj koji bude svjestan toga da će se, kroz veoma kratko vrijeme, naći pred svojim Stvoriteljem dželle ve 'ala, i koji zna da ga tamo nema kuda ići nečista srca, nečistih ustiju, ruku i nogu!

Zar ti nije dovoljan primjer to kada su prvi muslimani rekli - NE - alkoholu i vinu, onda kada su sišle riječi Allaha dž.š.: ***Ne približavajte se namazu dok ste u pijanom stanju! ...*** *– jer kako će imati neko obraza stati pred svojim Gospodarom, Allahom dž.š., prethodno počinivši teški kriminal pijenja alkohola i opijanja!? Klanjati se mora, i to pet puta dnevno, ali se ne smije klanjati pod dejstvom alkohola, a namaz je preči od alkohola, s toga su Ashabi r.a. rekli - NE - alkoholu, i povinovali se naredbi Allaha dž.š., ponizno Mu stajući u namazima, skrušeno Mu dove upućujući!!!*

Današnji muslimani kažu – NE – namazu,
a - DA - alkoholu!!! Kakvog li paradoksa!?

Namaz je vaga kojom se vagaju djela vjernika koja je on počinio između dva namaza, kao što liječnik mjeri temperaturu svome pacijentu s vremena na vrijeme! Ako mu djela budu dobra, namaz će mu reći – izdrži i nastavi, a ako mu djela budu loša, namaz će mu reći – stani, vrati se i popravi!

Kada vjernik začuje riječi muezzina ***"Allah je Najveći"****, namah zastadne, razmisli i prisjeti se toga da je Allah dž.š. veći, vrijedniji i preči od posla u kojem je, kojeg će smjesta napustiti i zaputiti se onome što je najveličanstvenije, a to je priznati slavu i hvalu Onome koji ih je Jedini i dostojan, odazivajući se riječima muezzina - Allahova glasnika, njegovom hairli pozivu i opomeni!*

Vjeruj da je osoba koja redovno obavlja namaz ona od koje se u globalu možemo nadati samo dobru i ozbiljnosti, i ako ćemo nekada možda naići na nekog koji radi suprotno, griješi ili je neozbiljan.

Samo je namaz taj koji je u stanju od osobe otkloniti devijaciju koju pri sebi ima, naravno kroz izvjesno vrijeme, jer čovjek, u toku svoga namaza, uči Božije riječi - Kur'an, i koliko god da bude odsutan u svojim namazima, ili da ih ne doživi na način kako bi to trebalo, naići će na momente i trenutke koji će ga opomenuti, gdje će zastati na trenutak i razmisliti, a njegovo srce će se malo potresti i uplašiti, što će u njemu pobuditi hajr i pozitivnu energiju koju u sebi nosi, a koju nije znao na pravi način iskoristiti! Sve navedeno potvrđuju riječi Allaha dž.š.: ***Namaz doista spriječava čovjeka od razvrata i nemorala!!!***

Onaj koji ne klanja, pa taj niti Kur'ana čita, niti Božije riječi sluša, tako da od njega prave koristi gotovo da i nema. Samo će prelaziti iz grijeha u grijeh, lutajući i tumarajući tamama grijeha i nevjerstva!

Allah dž.š. nije u potrebi za našim namazom!

Allah dž.š. nije u potrebi za našim namazima, već smo mi ti koji su u potrebi za Allahom dž.š.. On je neovisan o Svojim stvorenjima, ali su sva stvorenja ovisna o Njemu. Allah dž.š. kaže: ***O ljudi, vi ste ovisni o Allahu, a Allah je neizmjerno bogat i hvaljen!***

Stvorio nas je golim i bosim, stisnutih šaka, slabašnih tjela, kao stvorenja bez ikakva rezonovanja, koja nisu mogla razlučiti između para i žara, kada nismo poznavali ono što je dobro, a i ono što je loše i opasno po nas! Hrani nas i jača, daje nam zdravlje, razum i imetak, čini nam potčinjenim sve što je na nebesima i na Zemlji. Svakodnevno nas obasipa neizmjernim blagodatima – pa zar da nakon svega ovoga On bude taj koji je u potrebi za namazom i robovanjem, ili smo mi ti koji su u neizmjernoj potrebi za namazom i ibadetom!?

Našim obavljanjem namaza samo iskazujemo ljubav koju osjećamo prema Allahu dž.š., potvrđujemo Mu vrijednosti, kao i neizmjernu zahvalu na blagodatima koje nam neprestano daje!

Osobe koje se neodgovorno odnose prema namazu – Allah dž.š. im daje isto kao što daje i nama, a nekima čak i više, samo što u svemu tome mi priznajemo vrijednost toga i potvrđujemo to zahvalom Allahu dž.š. i namazom, dok oni svojim postupcima poriču Allahove dž.š. blagodati, zaboravljajući trenutke kada su bili rođeni, mali, slabašni u svakome pogledu, kada ništa nisu posjedovali, kada su na ovaj svijet morali preko nečijih ruku doći, a isto tako i sa njega otići.

Osobe koje ne obavljaju namaz često smeću s uma dan svoje smrti, kada će nasljednicima ostaviti ono u šta su čitav život uložili, gdje će drugi u tom imetku uživati, dok će on za sve to pred Gospodarem odgovarati. Loše su se ponijeli prema Allahu dž.š., uzoholili se od toga da Mu robuju, s toga će ključalim dolinama hoditi: ***Doista, oni koji se oholo ponesu prema robovanju samo Meni, će Džehennem zaraditi!***

Što si sebe obavezao Islamom, ti, kome svakodnevno prolaze namazi, ako misliš da si o njemu neovisan!? Zašto onda ne klanjaš, ako smatraš da se mora klanjati!? Zar se stidiš toga da ti neko ne kaže, ili ne prebaci, kako se ti bojiš Allaha dž.š.!?

Zar ti je milo i drago da ti neko kaže 'Kako si ti veliki griješnik', i kako neprestano nastojiš oponirati Allahu dž.š., i protivu Njega se boriti!? Kako se ne stidiš toga da budeš poslušan svome direktoru, pretpostavljenom i sl., a na drugoj strani da budeš nepokoran naredbama i zabranama Allaha dž.š.!?

Znaj da je Allah taj koji je Najveći!!!
Allahu Ekber!!! Allahu Ekber!!! Allahu Ekber!!!

Ušao je Husajn b. Ubejd Poslaniku s.a.w.s., kudeći ga i koreći zbog njegova neprestana prozivanja Kurejšija, proglašavajući ih glupacima, ponižavajući im božanstva, na šta mu Poslanik s.a.w.s. odgovori riječima istine, što rezultira primanjem Islama od strane osobe čije je srce prethodno bilo tvrđe od kamena.

Poslanik s.a.w.s. mu reče: ***O Husajne, koliko bogova obožavaš? Reče: Sedam bogova na Zemlji, i jednog boga na nebu! Kada te neka nesreća snađe, kojemu se onda moliš – upita Poslanik? Onome koji je na nebu – reče Husajn! Poslanik s.a.w.s. mu reče: On ti se jedini odaziva na molbu, a ti pored Njega druge obožavaš!? .... O Husajne, predaj se Allahu dž.š., bićeš spašen!***

Ja ti poručujem, o muslime, ti koji si ostavio svoj namaz u potpunosti, ili se pak neodgovorno odnosiš prema njemu, tebi koji nisi svjestan toga da te Allah dž.š. neprestano posmatra: ***Klanjaj, spasićeš se Allahove žestoke kazne, Njegova Džehennema kojim kažnjava neposlušne robove!***

Znaj da si nečovjek ako Allaha dž.š. moliš, i sjetiš Ga se samo kada si u nesreći i belaju, a zaboraviš na Njega onda kada si u raskošu i izobilju!!!

KAKVA JE KORIST OD OBAVLJANJA NAMAZA?

Što se tiče toga kakve ćeš koristi imati od klanjanja vjeruj da je u pitanju sušto dobro od kojeg ćeš se najviše ti okoristiti, a i tvoja braća muslimani. Zar ne voliš da ti Allah dž.š. oprosti grijehe kojih si svakako pun. Zar nije Poslanik s.a.v.s. rekao: ***Hoćete li da vas uputim na ono s čime Allah dž.š. briše grijehe i uzdiže na veće stepene? Odgovoriše: Hoćemo, Božji Poslaniče! Reče: Upotpunjavanje abdesta onda kada je situacija za to nepogodna, brojni koraci k džamijama, i iščekivanje namaza poslije obavljena namaza. To vam je bdijenje na Božjem putu!***

Ako Allah dž.š. tebi oprosti jedan grijeh zbog toga će se obradovati tvoja braća muslimani, jer oni žele tebi ono što žele sebi. Koristi namaza su tako brojne tako da ih čovjek ne može pobrojati, niti ih pera zabilježiti, zbog toga što je namaz Božija uputa koju je Allah dž.š. naznačio svojim robovima da njome hode.

Allah dž.š. kaže: ***Reci robovima Mojim koji vjeruju neka obavljaju namaz.*** *Na drugom mjestu Allah dž.š. je sa samo par riječi obuhvatio svo dobro rekavši:* ***Namaz doista odvraća od razvrata i ružnih djela.***

Na čovjeku je dakle sada da zastane na trenutak i počne razmišljati o specifikama namaza. Ako uspiješ od sebe odstraniti razvrat, svoje postupke u korjenu iščistiš od natruha ružnih djela, tvoja će vjera tada biti čista, duša bistra, srce zdravo,

a tvoji udovi će biti pošteđeni grijeha. Ako otkloniš jedno ružno djelo i prepriječiš sve puteve koji vode k njemu tek tada je uništena zarazna klica koja razdire tijelo tvoje zajednice; tek tada ćeš biti siguran po pitanju tvoje vjere, tvog života, tvoje porodice i imetka.

Namaz je ispomoć onda kada se nađemo u teškim situacijama i rješenje je mnogim problemima. Allah dž.š. kaže: ***Potpomognite se strpljenjem i obavljanjem namaza, a ono će biti teško izuzev onima koji su Bogu ponizni.***

Namaz je psihički i fizički odmor, i osnovna je spona koja uvezuje muslimane u jedno biće i čini ih međusobno jednakim. Namaz privoljava čovjeka da se pridržava zakona i pravila, kao i da stremi svim uzvišenim ciljevima na dunjaluku.

Namaz čisti srce od strasti, a dušu od neprijateljstva i zavisti. Namaz čuva jezik, i dobra je zaštita sluhu i vidu. Navikava čovjeka na poniznost i finoću, na izvršavanje svojih obaveza ma u kojoj se situaciji našao. Nema sumnje u to da namaz sadrži i zdrastvene koristi, što se može i zaključiti na osnovu raznih pokreta u toku namaza.

Prve generacije muslimana su prihvatale i sprovodile Božije naredbe bez predhodna raspitivanja o njihovom povodima, razlozima i sl., ali vremenom je vjerovanje kod ljudi oslabilo što je prisililo učenjake na studiozno proučavanje razloga Božijih naredbi i zabrana, te ulaganja velikog napora na tom putu kako bi jačali generacije i upućivali ih ispravnoj vjeri. Islamski učenjaci su se potrudili da nam što ljepše i bolje obrazlože Božije naredbe i zabrane - kao da nam daju direktno novac u ruke - ali i pored toga malo je onih koji se poprave, a zahvalnih Bogu je još manje.

NUTARNJA FORMA NAMAZA

Ideološki i psihološki sadržaj namaza okarakterisan je slijedećim elementima:

1. ***Svjesnim priznanjem ljudske nemoći i nesavršenosti s obzirom na Božiju moć i savršenstvo;***

2. ***Iskrenim predavanjem Svemogućem sa željom razvoja našeg duha.***

Logične posljedice ovih psiholoških elemenata su ona - prava - svrha kojoj namaz i služi. Svijest o vlastitoj nesavršenosti, te želja za ličnim usavršavanjem, je najbolja podloga i najsigurnija garancija našeg duhovnog razvoja i napretka! Prema Kur'anu, prokleti šejtan je potcijenio važnost čovjeka i zanijekao njegovu svrhu, pa je zato oholost, koja se rađa iz uobraženosti i umišljenosti o vlastitoj vrijednosti, glavna karakteristika prokletog šejtana, vječnog neprijatelja ljudskog roda. Namaz, međutim, sprečava da se u nama javi ili učvrsti oholost, štiti nas od teških zabluda, a približava nas Svemogućem Bogu dž.š. – našem konačnom cilju.

Moglo bi se pomisliti da je dovoljno prosto priznanje Božije svemoći i našeg nesavršenstva, pa da ne pođemo stranputicom na koje nas navode strasti. Takvo priznanje učinjeno jedanput, bilo bi, istina, dovoljno kada bi ta naša misao mogla neprestano vladati našom dušom – ali to nije tako! Misao nikada ne može zavladati

našom dušom dok se ne poveže sa našom voljom, odnosno dok se ne asimilira sa snagom osjećaja. Sa stanovišta savremenih proučavanja misao ima sporednu vrijednost u razvoju naše duše. Naime, ona može djelovati aktivno na našu dušu samo onda kada pozajmljuje snagu od naših osjećaja. Misao poprima snagu osjećaja postepeno; ona, naime, čestim i postepenim ponavljanjem prelazi u naviku, a kao navika postaje djelom naše volje. Volja kao aktivni i najviši izraz našeg osjećajnog života, obzirom na svoj razvoj, nije ništa drugo do jedan sistem navika. Prema tome, misao može djelovati trajno na našu dušu ukoliko je postala dio naše volje tj. ako je prešla u naviku. Ali, ako želimo da nam neka misao ili stvar pređe u naviku, treba da je vrlo često, u određenim vremenskim razmacima, osvježavamo. Prema tome, stalno obavljanje namaza, u određenom vremenskom periodu, prelazi u naviku ono duševno stanje i osjećanje koje imamo dok smo u namazu! Drugim riječima, jednomjernim ponavljanjem namaza, osjećaj veze s Bogom, koji imamo u namazu, postaje stalan. Naš duh se tada oslobađa neizvjesnosti i najkraćim putem stremimo i idemo savršenstvu![374]

VANJSKA FORMA NAMAZA

Osim duševnih i moralnih vrijednosti, koje namaz razvija kod čovjeka, iskustvo potvrđuje islamsku istinu da namaz kroz svoju vanjsku formu pruža čovjeku i pravilan tjelesni razvoj. U vezi s time, u beogradskom 'Nin'-u (Nedjeljne Informativne Novine) od 11. januara 1970. god. pisalo je slijedeće:

... Islam je, kroz molitvu (namaz), dao vrhunac okviru lične higijene i sportske medicine. Muslimanski vjernici moraju se pet puta dnevno moliti. Svaki put se prije molitve mora uzeti 'abdest' tj. oprati ruke do iza lakata, noge do iznad članaka, isprati usta, nos, vrat, uši, tjeme ... Tek onda je sposoban za molitvu.

A sada, za sportsku higijenu, dolazi ono najinteresantnije. Kod svake molitve mora se 10 – 15 puta napraviti veliki pregib, čučanj i iz stojećeg stava čelom dodirnuti pod. Kako se moli pet puta dnevno, to u cjelini iznosi oko 77 čučnjeva i pregiba. Ima li efikasnijeg načina da se i najstariji ljudi prinude na sistematsko tjelesno vježbanje? Ovakav oblik higijenske gimnastike ne ostaje bez pozitivnih posljedica. Ko je živio u krajevima gdje žive muslimani mogao je konstatovati da su im starci vitalniji, manje debeli, uspravni i sposobni za oplodnju, za razliku od starijih pripadnika drugih vjera.

Polazeći od toga da muslimani kod molitve dnevno vježbaju, pregledali smo grupe staraca muslimana i nemuslimana, i nekih starijih sportista. Kod pregleda se naročito obraćala pažnja na funkciju srčano-sudovnog sistema, elastičnosti mišića, refleksa ... Rezultati pregleda su pokazali da muslimanski starci i stariji sportisti imaju daleko bolju kondiciju od ostalih staraca. Nesmijemo zaboraviti da su svi rekordi starosti u SSSR-u, Turskoj, Persiji, svi odreda muslimani ...

Posmatrajući samo vanjsku formu namaza bez njene veze s nutarnjim idejnim sadržajem, kao i smisao njegovih elemenata, možemo veoma lako upasti u jedno krivo ali ukorijenjeno mišljenje o namazu, kada vanjskoj formi namaza, gimnastici, koja predstavlja po zdravlje korisnu stvar, počinjemo odavati najveći značaj, bez dublje prisutnosti u ideološkom smislu!

[374] *Zašto i kako se klanja namaz, hfz. Halil Haverić, Ismail Haverić, str. 28-34.*

Po našem mišljenju gimnastički sistem, kome nedostaje ideološka ppodloga, odnosno kod koga gimnastički akt ne prati nužna i jasna svijest, odnosno svrha, može umjetno razvijati i formirati tijelo, ali ne može biti nikad sigurna podloga njegovom zdravlju. Kada bi npr. Bilo moguće da lav samo radi sporta i gimnastike uhodi svoj plijen, trči za njim i preskače visoke prepreke, da bi zgrabio žrtvu sporta radi, ne bi se sigurno razvila kod njega ona srčanost, snaga i lukavost.

Mogli bismo dakle reći ovako: gimnastika tjela, u koju nismo unijeli svu svoju pažnju, orijentišući se prema konačnom cilju, ostaje bez stvarnog efekta za naše tijelo, a posebno za naš duh! Prema tome posmatrati namaz samo kao gimnastiku nema nikakvog smisla, s toga je nužno u interesu naučne istine o namazu tražiti njegov pravi smisao![375]

O, MUSLIME!!!

Moj savjet ti je da ustraješ na namazu, kao i to da ih obavljaš u njihovom prvom vremenu (vaktu), jer ti na Sudnjemu danu niko neće biti od pomoći, niti će iko tvoje teško breme nositi, niti se sa Allahom dž.š. zbog tebe raspravljati, niti te iko može spasiti Njegove kazne. Neće ti biti od koristi ni sinovi ni imetak, niti će te spasiti mladost tvoja, ili ugled tvoj. Zbog svog propusta ćeš se kajati onda kada pokajanje neće biti od koristi. Smrt iznenada dolazi, a ti si i dalje nemaran.

Opet ti kažem zastani na trenutak, preračunaj se, i dobro razmisli o riječima koje si do sada čuo. ***Prvo za šta će čovjek odgovarati na Sudnjemu danu jeste namaz, pa ako namaz bude ispravan i potpun, čovjek će onda biti pitan za svoj zekat, post, hadždž ... a ako ti namaz ne bude na svome mjestu nećeš biti za ostalo pitan, pa makar i dijelio zekat, postio ili obavljao hadždž!!!***

Onaj ko namjerno propusti obavezni namaz zaštita Allaha dž.š. spada s njega, s toga nemoj biti od onih koji obave namaz, a potom propuste niz drugih namaza, a nemoj biti ni od onih koji obavljaju namaz kako bi ih drugi vidjeli, a Allaha ne spominju i ne sjećaju Ga se, osim malo.

Nemoj da šejtan prozbori tvojim jezikom, kao što je prozborio jezicima velikog broja muslimana koji kažu da nije poenta u klanjanju i obavljanju namaza, ***već da je bitno čisto srce i nevaranje ljudi****; koji neprestano tvrde i busaju se u prsa kako oni nikako zlo ne čine, i pored toga što ne klanjaju!?*

Lažu tako mi Allaha!!! Prvu uvredu nanose Allahu, koji ih je stvorio, pa potom Poslaniku i ostalim vjernicima. Allah dž.š. kaže: ***One koji Allaha i Poslanika Njegova budu vrijeđali Allah će i na ovom i na onom svijetu prokleti, i sramnu im patnju pripremiti. & A oni koji vjernike i vjernice vrijeđaju, a oni to ne zaslužuju, tovare na sebe klevetu i pravi grijeh. (el-Ahzab: 57,58)***

Ima li većeg vrijeđanja Allaha dž.š. od griješenja prema Njemu?! Ima li većeg vrijeđanja Poslanika s.a.v.s. od kontriranja njemu?! Ima li većeg vrijeđanja vjernika od ismijavanja njihove vjere, izbjegavanja druženja s njima, kao i neslijeđenje njihova puta?!

[375] *Zašto i kako se klanja namaz, hfz. Halil Haverić, Ismail Haverić, str. 26-28.*

Ako možda vidiš čovjeka koji klanja i počini neki grijeh odmah znaj i imaj na umu da ljudi ne mogu nikada biti savršeni, niti da mi tražimo sada od ljudi da budu savršeni, ***jer je Allah dž.š. jedini bez mahana****, i ti ljudi nisu meleki koji ne znaju griješiti.*

Imaj na umu da nisi ti taj koji će drugome svoditi račune, niti ćeš ti odgovarati za njih. ***Ti budi bolji od njih!*** *Svojim primjerom im dokaži kako treba postupati, uputi im nasihat i savjet. Budi jednim od onih koji će namaz obavljati, a sa njime i sve ostale naredbe i zabrane Božije paziti, i nemoj biti od onih koje će njihov namaz još više udaljiti od Allaha dž.š.*

Klanjaj, ako imalo razuma imaš jer namaz samo nerazumni ostavljaju!!! Nemoj biti od onih koji ne koriste svoj razum i čula u stvarima koje bi im donijele korist, koji se samo za strastima povode i za šejtanima svojim. Takve ljude Allah dž.š. ponižava slijedećim ajetom: ***Mi smo za džehennem mnoge džinne i ljude stvorili; oni srca imaju – a njima ne shvaćaju, oni oči imaju – a njima ne vide, oni uši imaju – a njima ne čuju; oni su kao stoka, čak i gori - oni su zaista nemarni. (el-A'raf: 179)***

Ako misliš da si slobodan i plemenit onda klanjaj i obavljaj namaz, a nemoj se povoditi za velikim brojem onih koji će stradati. Ako si od onih koji žude za ljepotom, a na ukazanom dobru zahvaljuju - onda obavljaj namaz.

Ako si iskren u tvojoj tvrdnji da si musliman onda klanjaj, a nemoj da ti praksa kontrira jeziku jer ćeš tim postupkom postati jednim od munafika.

Ako misliš spasiti se sjutrašnje kazne i džehennema obavljaj namaz! Nemoj slučajno biti tvrdoglav ustrajavajući na greški, kako te šejtan ne bi obuzeo, od sjećanja na Allaha dž.š. te odvratio, i jednim od propalih te učinio.

Ako misliš biti pokoran svojim roditeljima, te da ti Allah dž.š. primi dove i traženja oprosta njima, klanjaj. Klanjaj, ako voliš svoju djecu, i budi im lijep primjer, jer kako, tako ti Svemogućeg Allaha, misliš da oni odrastu kao muslimani kada ne vide da ti išta od islama praktikuješ!??? Da li bi bio zadovoljan time – a tvrdiš da ih voliš - da svoju djecu sjutra vidiš kako gore u džehennemskoj vatri.

Ako misliš biti vjeran svojoj ženi i želiš joj svako dobro; zar misliš da će ona klanjati namaz ako ti ne budeš klanjao!? Zar hoćeš da ti žena bude dobra i pobožna, a ti pokvarenjak i griješnik!? Kako da se ona pouzda u tebe kada si ti tako bezobziran prema svojim roditeljima i svojoj djeci. Ako misliš da ćeš biti od koristi svome narodu, naciji ili državi, obavljaj namaz, jer od koga vjera nema koristi od njega ni država neće imati koristi. Kako da Allah dž.š. sačuva ljudima njihova sela i gradove kada oni tako javno rade grijehe prema Allahu dž.š., i ne libe se upustiti se u bilo kakav razvrat ili kriminal.

Ako tvrdiš da voliš Allaha dž.š., Stvoritelja nebesa i Zemlje, klanjaj namaz, jer zaljubljenik ne voli slušati ništa drugo do riječi onoga koga voli, stoga neka tvoj namaz bude to. Ako se bojiš Boga Velikog, i imaš strahopoštovanje prema Njemu, klanjaj i obavljaj namaz, jer On prijeti džehennemskom vatrom onima koji namaz ne obavljaju. Ti, jadniče, nisi u stanju izdržati popodnevnu žegu, a zamisli sebe u

džehennemskoj vatri. Dunjalučka vatra je sedamdeseti dio ahiretske vatre, pa čovjek koji bude bačen u džehennem sedamdeset godina će padati sve dok ne stigne do džehennemskog dna.

Da li bi ti bilo drago da ti saopšte na Sudnjeme danu da si jedan od pokvarenjaka i griješnika zato što nisi obavljao namaz. Zar želiš da Allah dž.š. zbog tebe naredi melekima sljedeće: ***Držite ga i u okove okujte & zatim ga samo u vatri pržite & a onda ga u sindžire, sedamdeset lakata duge, vežite. (Haqqa:30)***

Zar se ne slažemo u tome da je neobavljanje namaza i neklanjanje grijeh i loše djelo, pa zašto ti to radiš. Da li to možda imaš neku potvrdu od Allaha dž.š. ili garanciju da će ti grijehe oprostiti? Zar nisu čuo riječi koje je Allah dž.š. uputio Poslaniku: ***Reci: Ako ne budem poslušan svome Gospodaru, ja se plašim patnje na Velikom danu & A onaj ko toga dana bude pošteđen, On mu se smilovao, i to je očiti uspjeh. (El-En'am: 15,16)*** *- pa da li si to ti draži Allahu dž.š. od Njegova Poslanika? A, ako je Poslanik s.a.v.s. draži Allahu dž.š. od tebe – što je i istina – kako to da se on više boji i strepi od Allahove kazne, a ti je se ne bojiš.*

Da ti zaprijeti policijski inspektor, ili veća instanca vlasti u državi ne bi ti se trepavica mogla smiriti od straha; da ti država priprijeti smrtnom kaznom, zatvorom ili sudom, noge bi ti se od straha prekinule, pa kako se smiješ tako ponašati kada ti Allah dž.š., Stvoritelj nebesa i Zemlje, zaprijeti???! Da li će te kuknjava i plač spasiti onda kada ugledaš vatru?! Ako ne budeš obavljao namaz šta li će ti drugo pomoći na Sudnjeme danu? Na kraju krajeva šta će ti biti ako budeš klanjao? Šta ti je draže: Da budeš sa srećnima u Džennetu, ili sa nesrećnima u Džehennemu.

Klanjaj, *jer si svakog momenta ovisan o Allahu dž.š., a ako budeš znao za Njega u trenucima lahkote i uživanja, znaće i On za tebe u trenucima teškoća i patnji.*

Klanjaj, *i nemoj biti od onih koji se pripisuju Islamu, a Islam ih se odriče i od njih je daleko. Nemoj slučajno biti od onih koji će kuću Islama razgrađivati i rušiti.*

Klanjaj, *jer ćeš na taj način biti od pomoći tvojoj braći muslimanima, na taj način ćeš ih osnažiti i povećati im broj, neprijatelja okahriti, a broj munafika umanjiti.*

Klanjaj, *jer ćeš time zadovoljiti Allaha dž.š., šejtana rasrditi, a tvojim obavljanjem namaza ćeš izbjeći spletke spletkaroša.*

Klanjaj, *jer je namaz svjetlo koje otklanja tmine nevjerstva i zabludi. Namaz uvodi u srca vjernika uputu, hidajet i istinu, osvjetljava kaburske tmine, a na tvome čelu ostavlja trag koji će blistati na Sudnjemu danu.*

Klanjaj, *jer je namaz glavni faktor sprečavanja razvrata i loših djela, i na najbolji način sputava ruke šejtanu i odavanju strastima.*

Klanjaj, *jer je račun velik i težak, a Onaj koji sviđa račun Moćan i Silan. Znaj da kada životinje na Sudnjemu danu vide kakve su sve muke i poteškoće pripremljene ljudima reći će:* ***O ljudi, hvala Allahu što nas nije učinio poput vas, niti Dženneta***

očekujemo, niti se Džehhenema plašimo. *Nevjernik će toga dana zaželjeti da prašina bude!!!*

I *na kraju, klanjaj brate muslime, samo ti želim ono što želim i sebi, sve dok si mi brat po vjeri. Klanjaj pokoravajući se Allahu dž.š., onome koji nam je naredio sljedeće:* ***Redovno molitvu obavljajte, naročito onu krajem dana, i pred Allahom ponizno stojte (El-Beqara:238)*** *– bojeći se da ne budeš proživljen sa skupinom nevjernika, jer je pouzdanim putem do nas stiglo da je Poslanik s.a.v.s. rekao:* ***Ugovor koji je između nas i njih jeste namaz, pa ko ga ostavi postao je nevjernikom!!!***

Klanjaj, *jer tako mi Allaha, pored kojeg drugog Boga nema, navedenim riječima sam ti želio samo uputiti nasihat i savjet, gdje molim Allaha dž.š. da mene i tebe učini od onih koji govor slušaju, a ono najljepše u njemu slijede.*

Ve sallallahu ala sejjidina Muhammed,
ve ala alihi, ve sahbihi, ve sellem.

NEŠTO VIŠE O PISCU

Puno ime, datum i mjesto rođenja: *Muhammed b. Ahmed b. Isma'il el-Mukaddem el-Selefi el-Masri, rođen je u Aleksandriji, 1371.h.g.. Djetinjstvo provodi u familiji poznatoj po ilumu i vjeri. Islamskim znanostima se počinje baviti još od malena, kada uči Kur'ani-Kerim napamet. Imao je velikog dodira s islamskom literaturom što je prouzrokovalo da se još od ranih dana počinje baviti spisateljstvom i istraživanjem. Završio je medicinski fakultet, na odjelu psihijatrije. Kasnije je diplomirao na šerijatskom fakultetu univerziteta „el-Azhar“.*

Opšte obrazovanje: *Šejh Muhammed el-Mukaddem se odlikuje enciklopedijskim znanjem, širokim vidicima, dobrim uvidom u savremene tokove zbivanja, što ga čini sposobnim da čita i razumije, kako sadašnjost tako i prošlost, u čemu mu medicina još više pomaže.*

Šejh Mukaddem se posebno bavio proučavanjem djela šejhul-islama Ibnu Tejmijje rhm., Ibnu Kajjim el-Dževzijje rhm., Ibnu Redžeb el-Hanbelija rhm., i ostalih učenjaka selefa. Od savremene uleme, glavni izvori informacija su mu šejh Ibnu Baz rhm., šejh Albani rhm., šejh Muhammed el-Emin el-Šenkiti, kao i šejh Ibnu Usejmin rhm.. Uz navedene šejhove, posebno pažnju pridaje piscu poznatih djela, poznatom alimu, Omer el-Eškaru, čija djela svakome preporučuje za čitanje.

Šejh Mukaddem je specifičan po tome što, kada govori ili obrađuje neku temu, maksimalno se rasplini i predadne peru, gdje biva opisan riječima: „Ako šejh Mukaddem počne pisati rad o nekoj temi, nastoji, na jednome mjestu, navesti sve moguće što je rečeno o tome, tako da nikome ne ostavlja šansu da ga kasnije može dopuniti po tom pitanju!“

Metodologija (menhedž): *U svom naučno–istraživačko-radu, šejh Mukaddem akcenat stavlja na slijedeće oblasti:*

1. *Pravilno razumijevanje i praktikovanje vjere u životu.*
2. *Proučavanje muslimanske stvarnosti i zbilje.*
3. *Ispravno vjerovanje, akida i tevhid.*
4. *Odgoj i rad na formiranju zdrave islamske ličnosti.*
5. *Navikavanje muslimanskog puka na slijeđenje Sunneta.*
6. *Borba protivu bid'ata, novotarija i poroka.*
7. *Suzbijanje mezhebske pristrasnosti, strančarenja, te strogo pridržavanje dokaza Kur'ana i Sunneta.*
8. *Držati se Kur'ana i Sunneta na način kako su ih razumjevale i u praksu sprovodile prve generacije ovoga ummeta, Seleful-Salih.*

Objavljena djela: *Šejh Muhammed b. Ahmed b. Isma'il el-Mukaddem je, savremenu islamsku biblioteku, obogatio za nekoliko lijepih dijela, i to:*

.1 □□□□□□□□ □□□□□□□□ □ □□□□□□□□ □□ □□□□□□□□ .□□□□□□□□ □□□□□□□□ □ □□□□□□□□ □□ □□□□□□□□

.2 □□□□□ □□□□□□□ ,***3*** □□□□□□ □□□□□□□ .□□□□□□

.3 □□□□□□□ □□□□□□□

.4 □□□□□□□ □□□□□□□

.5 □□□□□□□ □□□□□□□

.6 □□□□□□ □□□□□□ □□ □□□□□□ □□□□□□□ ***!***□□□□□□ □□ □□□□□□ □□□□□□□

.7 □□□□□□ □□□□ .□□□□□□ □□□□

.8 □□□□□ □□□□ □□□□ .□□□□□ □□□□ □□□□

.9 □□□□□□□ .□□□□□□□

.10 □□□□□□□□ □□□□ □□□□□□□□ .□□□□□□□□ □□□□ □□□□□□□□

.11 □□□□□□□ □□□□□□□ .□□□□□□□ □□□□□□□